

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

1-2 szám, 1994. január-február. Ára 150 lej.

KÖSZÖNTJÜK AZ OLVASÓT

Lassan négyéves múlta tekinthet vissza az új évfolyamú Unitárius Közlöny. Mint minden számadás-kor, most is az eredmények feletti öröm és a nehézségek vagy éppen kudarcaink miatt érzett szomorúság hull a mérleg két serpenyőjébe. A szerkesztőség tudatában van a helyes aránynak, de azért az Olvasóra is bízva annak megállapítását, hogy a mérleg melyik oldala emelkedik magasabbra.

Most a tanultak és a tapasztalatok birtokában új kezdést, új formát szeretnénk adni a lap folytatólagos történetének. A szerkesztőség komoly elhatározása, hogy rendszeresen, a tervek szerint két havonta jelenünk meg és próbálunk bekopogtatni elsősorban unitárius híveink, de minden olvasónk otthonába és szívébe. Ez természetesen mindkettőnkön múlik: a szerkesztőségen, aki a lappal kopogtatni akar, és az olvasón, aki igényli, várja és olvassa a lapot. Nem is kérünk mást, csupán annyit, hogy fogadjanak el, mert az Unitárius Közlöny is az egyházéplítés és a gyülekezet-formálás szolgálatában áll, amint művelte ezt mindig fennállása folyamán. De mégiscsak kérünk mást is, többet is, azt hogy mostantól kezdve írjuk együtt a lapot, hogy valóban mindenkié lehessen. Ezt mindenekelőtt lelkész atyánkfiaitól várjuk, de bárkitől, aki a tollat forgatni tudja, hogy írjanak mindenről, ami egyházközsegekben történik, tájékoztassanak életünk minden rezdüléséről - mint megannyi más egyházi kezdeményezés -, hogy lapunk is betölthesse rendeltetését, és maga is tájékoztasson tárgyilagosan, kultúráltn, a vallásos ember színvonalán.

Sok ez vagy kevés, azt majd az idő fogja megítélni. Nekünk azonban a mához kell szólnunk, a ma élő embert megkeresnünk, hogy mai életünk élni érdemesebbé tétele által méltóknak bizonyuljunk a jövőre.

Köszöntjük hát az olvasót: az idős nyugdíjast, a munkába indulót és hazaérkezőt, a tanulót és a holnapra néző fiatalot, szülőt és gyermeket, és Isten áldását kérjük életükre, az Ő segítségét munkánkra, hogy mindenkihez eljuthassunk és minden otthonba jóhírt, örömet vihessünk.

A SZERKESZTŐSÉG

Dsida Jenő

LEGYETEK ŐSZINTÉK

Lássátok, fáradt vagyok már
s nem bírok szavaitok labirintján
tévelyegni. Szeretem a nyugodt,
nyílegyenes, biztos utakat.

Legyetek őszinték, ne zúdítsatok
rám cifraszép szavakat,
mert el tudom viselni a meztelen
igét és ti is el kell, hogy viseljétek.

Amikor beszélek, ne nézzetek
a hátam mögé: az nyugtalanít.
Állítástok legyen: igen, igen -
és tagadástok: nem, nem.

Mindnyájan biztosan meghalunk.
Esik a hó, itt pattog a tűz
és mindnyájan testvérek volnánk
és nyájas, jó apánk az Isten.

Újraindult az unitárius középiskolai oktatás

Áprily Lajos Menedék című versének mondanivalóját pergetem gondolataimban és érzéseimben:

"S mikor völgyünkre tört az áradat,
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlen kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszáll: az Isten."

A költő üzenetét ízeletve, ezért mindenekelőtt Isten iránti hálával emlékezünk arra, hogy sok évtizednyi "kényszerpihenő" után két középiskolai unitárius iskola kezdte meg működését az 1993-1994. tanulmányi évben. A két iskola a szó igaz értelmében vett nemes örökséget próbálja élesztgetni; az egyik Kolozsváron, a másik Székelykeresztúron.

Nem volt könnyű az elindulás, nem volt egyszerű megbirkózni már az első évharmadban a felmerülő, sokszor váratlanul előbukkanó feladatokkal, sem Kolozsváron, sem Székelykeresztúron, de tenniakrásban, lelkesedésben nem volt hiány.

Kolozsvár

A történelmi hűség kedvéért a kolozsvári unitárius kollégium első évharmadáról szeretnék röviden beszámolni.

A tanév 1993. szeptember 15-én kezdődött. A Brassai Sámuel Liceum hivatalos megnyitása után került sor az unitárius IX. osztály ünnepélyes megnyitójára egyházunk imatermében. Az áhítatot végző dr. Rezi Elek teológiai tanár után dr. Kovács Lajos püspök és Bencze Ágnes igazgató- és osztályfőnöknő üdvözölték a diákokat és a jelenlevő szülőket. A megnyitó alkalmával minden tanuló 1000 lej adományt kapott az egyháztól, tanfelszerelés vásárlására.

Az osztály tanulóinak létszáma harminc. Tekintettel arra, hogy bentlakást nem tudtunk biztosítani, az egyház a kintlakóknak és részben az ingázóknak anyagi támogatást biztosított.

A tanrendben a következő tantárgyak szerepelnek és a következő tanárok adják elő: magyar nyelv és irodalom - Molnos Sára, angol nyelv - Máthé Dénes, német nyelv - Szász Andrea, román nyelv és irodalom - Dan Maria, latin nyelv - Bitay Ilona, történelem - Fazakas István, földrajz - Kovács Imre, lélektan - Rosca Zsuzsa, biológia - Knizs Mária Magdolna, matematika - Szócs Judit, fizika - Bencze Ágnes, kémia - Péter Rozália, informatika - Szakáts István, vallás - Rezi Elek, ének-zene - Majó Júlia, testnevelés - Kun Béla.

Őszintén elmondhatjuk, hogy a tanári közösség munkáját az első évharmadban az igényesség, a lelkiismeretesség és a pontosság jellemezte.

Az első ünnepélyt a reformáció alkalmával tartottuk; ezen a napon a diákok megkoszorúzták az

iskola bejáratánál levő Brassai Sámuel és Berde Mózes mellszobrot. A karácsonyi zenés-irodalmi műsorára az unitárius osztály meghívta a líceum minden

Kolozsvári Unitárius Kollégium főbejárata
Paskucz Szathmáry László grafikája

diákját és tanárát, amelyet a belvárosi unitárius templomban tartottunk az évharmad utolsó napjának délelőttjén. Felemelő érzés volt a többszáz fiatal jelenléte templomunkban a szeretet ünnepének közelségében. Az ünnepélyről felvételt készített a kolozsvári televízió magyar adása is. A szervezésért köszöntet mondunk Molnos Sára és Majó Júlia tanárnőknél.

EI kell ismernünk azt, hogy a tanulmányi eredmények sokkal jobbak is lehetnek volna, de a különböző iskolákból és környezetből (falusi-városi) jövő tanulók a beilleszkedés, az igényes számonkérés, és a "tömött" tanrend problémáival is szembe találták magukat. Megemlíttük a legjobb eredményeket elért tanulókat: Bodor R. Piroska 9,00, Orbán Balázs 8,94, Ágoston Delinke 8,88, Fülöp Dezső 8,62, Korodi Alpár 8,52. Reméljük, hogy a tanulmányi eredmény a következő évharmadban javulni fog.

Terveink között szerepelnek egy rendszeres énekkar megszervezése, az informatika és önképzőkör beindítása. Reméljük, meg tudjuk szervezni a két unitárius IX.osztály találkoztát is a harmadik évharmadban.

Hisszük, hogy a mában a jövőnket is építjük. Istenben bízva folytatjuk a munkát!

Dr. REZI ELEK

Székelykeresztúr

Iskolatörténeti jelentőségű esemény a Középfokú Unitárius Gimnázium IX. osztályának beindulása 1993. szeptember 15-én a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium keretében. Négy és fél évtizeddel ezelőtti, a felekezeti iskolákat felszámoló, igazságtalan, felmérhetetlen erkölcsi kárt okozó rendelkezésért szolgáltatott részben elégtétel.

A két szakaszban megtartott felvételi vizsgán 36 tanuló jelentkezett és bejutott 31 tanuló, 16 helységből - Székelykeresztúr, Kóhalom, Medgyes, Homoródszentmárton, Csehétfalva, Nagykadács, Recsenyéd, Sepsiszentgyörgy, Városfalva, Árkos, Fátfalva, Olthévíz, Datk, Siménfalva, Barót, Szentábrahám - és 19 osztályból. - A tanulók nemenkénti megoszlása: 22 lány, 9 fiú. Az Orbán Balázs gimnázium igazgatósága megfelelő feltételeket biztosított mind az oktató-nevelő munkához, mind a távolból jött tanulók elszállásolásához (14 tanuló) a bentlakásban.

A tanulók, különösen a bentlakók anyagi támogatásához jelentős mértékben hozzájárult az erre a célra létrehozott Gyámszülői Közösség Alapítványa. (Az 1942-43-as tanévben már működött egy ilyen jellegű alapítvány Székelykeresztúron, és annak áldásos tevékenységére emlékezve szerveztük újra. Tiszteletbeli elnöke: Gálfalvi Sándor ny. tanár-főgondnok, elnöke Bátor József esperes, gondnoka Fekete János tanár.) Az alapítvány az első évharmad folyamán - saját alapból - közel 300 ezer lej fizetett ki a tanulóknak bentla-

kási költségek, tanszervásárlás pótlására. Értékes segítséget jelent ezen a téren az E. K. Tanács által biztosított 652 ezer lej, amiért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki.

A tantestület nagy részét az Orbán Balázs gimnázium tanárai alkotják, hitoktató Jakab Dénes szentábrahámi lelkész, a Petőfi Sándor általános iskola tanárai közül a magyar nyelvet Czire Irma, a biológiát Pálffy Ákos, a zenét Simó Margit, a latin nyelvet pedig Potyó Ferenc plébános tanítják. A tanévkezdés előtt az E. K. Tanács képviselőinek - dr. Erdő János főjegyző, Gálfalvi Sándorfőgondnok, dr. Bodor András professzor - jelenlétében, sor került az iskolai előjáróság megválasztására a következő összetétellel: Fekete János igazgató, Szabó Miklós, Ütő László, Larcher Mária, Pálffy Ákos, Pitó László tanárok.

Az osztályon meglátszott a heterogén összetétel, a közösség lassan homogenizálódik. Dicséretes az osztályfőnök tanárnő - Czire Irma - lelkes munkája a tanulók "magukratalálása", önbizalmának erősítése terén. Az osztály tanulói fegyelmezettek, minden tanuló 10-es magaviseleti jegyet kapott, viszont tovább kell javítsuk, magasabb szintre emeljük a keresztény erkölcs szellemében történő nevelést. A hitoktatást a tanulók komolyan veszik, hiányzás nincs, érdemjegyük 8-as és azon felül van. Minden tanítási napot imával kezdünk. Amikor a bentlakó tanulók nem mennek haza, azokon a vasárnapokon részt vesznek az istentiszteleteken. Meglátásunk az, hogy a tantestület tagjai is rendszeresebben kellene járjanak istentiszteletre.

Az általános tanulmányi eredményre rányomta bélyegét az a tény, hogy a tanulók elég nagy része hiányos alapismeretekkel jött a IX. osztályba, ugyanakkor kb. 20 %-a nehezen bírja a középiskolával járó magasabb követelményeket.

Az átmenő osztályzatot kapott tanulók általánosuk alapján a következőképpen oszlanak meg: 5 - 6,99: 2 tanuló; 7 - 8,99: 15 tanuló; 9 - 10: 8 tanuló. Kilencesen felüli eredményt értek el a következő tanulók: 1. - Soó Ágnes = 9,61; 2. - Fülöp Emőke = 9,38; 3. - Csiki Levente = 9,33; 4. - Szombatfalvi Zsuzsanna = 9,16; 5. - Fekete Tünde Klára = 9,16; 6. - Albert Edit = 9,16; 7. - Fodor Tünde = 9,05; 8. - Pálffy Tamás = 9,05. Nyolcas általános felett 9 tanuló végzett.

A tanulók egy része - óhajuk és tehetségük alapján - részt vett a kántorképzőn, Simó Margit tanárnő irányításával, lemaradt 2.

Az opcionális tantárgy keretében a tanulók 2 tárgy között választottak: hangszer (harmónium) és gépirás.

Odaadással készültek és vettek részt a tanulók a Berde Mózes, valamint a Dávid Ferenc emlékűnnepen, színvonalas műsort mutattak be az osztályszülői értekezleten, a karácsonyi ünnepségen. A május hónapban sorra kerülő iskolahét rendezvényeire az osztályból 14 tanuló készül tudományos dolgozattal (történelem).

FEKETE JÁNOS igazgató

Miért vagyok az "Orbán Balázs Gimnázium" tanulója?

(Szemelvények a IX.-es tanulók dolgozataiból)

Először is szüleim akaratából; de most már tudom, hogy jól tették, hogy ide küldtek. Most ébredtem rá arra, hogy a bibliai történeteket nagyon érdekesnek találom. A hitem még nem a legerősebb, de remélem, a XII. osztály végére megrendíthetetlen lesz.

Balázs Gyöngyvér

Nagyon szeretem a nyelveket, a magyart, a németet, angolt. Remélem, ebben az osztályban tökéletesíteni tudom nyelvtudásomat. Ugyanakkor érdekel a vallás is. Mivel idegenvezető szeretnék lenni, úgy érzem, az itt tanultakat majd jól fel tudom használni, s meg szeretném győzni majd az embereket arról, milyen fontos Isten szeretete. Sok embernek szeretném megváltoztatni az életét, természetesen pozitív irányban.

Ebben az osztályban megtanulhatom, hogyan kell példamutatónak lenni, könnyen megbocsátani, szeretni, imádkozni.

Nagyon örülök, hogy ezt az osztályt választottam.

• Fülöp Emőke

Én azzal a szándékkal jöttem ebbe az osztályba, hogy tanuljak. Igen, tanulni lehet akármilyen osztályban - mondják mások -, de én azzal a szilárd meggyőződéssel vagyok itt, hogy tanulni fegyelem nélkül nem nagyon lehetséges, viszont ez az osztály ezt a feltételt biztosítja. Meg aztán vallásos kultúránkat gazdagíthatjuk, hisz mit ér az ember hit nélkül.

Nem utolsósorban már az szép ebben az osztályban, hogy Erdély minden tájáról jöttek osztálytársaim, akikről sok érdekes szokást, játékot tanulhatunk.

Csáki Levente

A mostani, életnek nevezett rohanó, anyagias, kompjuterizált világban egyre inkább érzem annak szükségét, hogy bízni tudjak valakiben, akinek elmondhatom panaszaimat, akitől segítséget kérhetek, s ugyanakkor akiben teljesen megbízhatok... És megtaláltam a támaszt: Istent. Ebbe az osztályba azért jöttem, mert így remélem, hogy közelebb kerülhetek Istenhez. Bízva bízom abban, hogy eljön az idő, amikor megszűnik a nyomorúság, az éhezés, a gyilkosságok, s lesz egy jó, új világ, amelyben tisztán tündököl a szeretet, a tisztelet, a munka megbecsülése. Az ember a boldog jövőbe vetett hit nélkül nem lehet boldog, nem találja meg lelki nyugalmát.

Pálffy Tamás Szabolcs

Azért vagyok az unitárius osztályban, mert ez az osztály áll a legközelebb érdeklődési körömhöz, és mert úgy látom, hogy itt alaposabb tanításban részesülök.

Fazakas Edit

Mindig is szerettem a vallásos dolgokat, hiszek is Istenben. Ám ez a választásom nem éppen azért történt így, mert lelkes vagy valamely egyházi tisztséget betöltő személy szeretnék lenni, hanem mert színvonalas ebben az osztályban a nyelvtanítás, a tanárok képzetek. Ugyanakkor itthon járhatok iskolába egy nem akármilyen, sőt egy nekem nagyon tetsző osztályközösségben.

Örvendek, hogy ide felvételiztem, és biztos vagyok benne, hogy nem fogom megbánni soha.

Soó Ágnes

Először is az udvarhelyi tanítóképzőbe akartam felvételizni. Amiután egy szülői értekezleten felolvasódott ennek a most létesülő osztálynak a neve, úgy döntöttem, hogy idejövök Medgyesről Keresztúrra felvételizni. A felvételin harmadiknak jutottam be. A jelenlegi osztályfőnökömtől és igazgatómtól megtudtam, hogy mi mindent igényel tőlünk egy ilyen osztály tanulójaként lenni, hogy mindig is az ilyen osztályok jártak az élen.

Nagyon örvendek, hogy ennek az osztálynak lehetek a tanulója, s remélem, az életben fel tudom használni mindazt, amit itt tanulok.

Nagyon tiszteltem osztályunknak a tanulóit és tanáraikat, akik minden jóra megpróbálnak megtanítani.

Fodor Tünde

Azért vagyok az unitárius osztály tanulója, mert olyan osztályba szerettem volna kerülni, ahol minden tanuló szereti egymást, ahol van egymás iránti áldozatkészség. Ugyanakkor szeretném megismerni a Bibliát, Jézus tanításait. Édesanyám és én is azt szeretnénk, hogy lelkes legyek.

László Csaba

Először nem is nagyon akartam ide jönni, de most már nem bánom, hogy így történt. Azért is vagyok itt, mert hiszek Istenben. Szeretek egyházi énekeket tanulni, énekelni. A Bibliát szerettem mindig is olvasgatni. Még szeretnék megtanulni harmóniumon játszani és megszerezni a kántori diplomát.

Albert Edit

Beküldte: Czire Irma tanár, osztálynevelő, Székelyelykeresztúr

A JELEN KIHÍVÁSA ÉS ÍGÉRETE

Sokat beszélünk arról, hogy milyen fontossággal bír az ember számára a jelen, a most pillanata. De vallásos életünkben is megvan a rendkívüli jelentősége. Nem valami különleges pillanatról van szó - szögezzük ezt le már jó előre, mivel fontos minden most, minden óra és perc, amely életünk részévé lesz. Ami csak érdekes és életbevágó, mindaz a jelen órába van összpontosítva. Azzal, hogy állandóan a múltban élünk vagy szüntelenül a jövőbe nézünk, nem sokra megyünk. Csak a múlt és jövő jelenbe való összevonásával tudunk valami valóságosat véghez vinni, magasabb rendűt, értéket alkotni.

Volt idő, amikor a keresztény egyház azt tanította, hogy a jelent elhanyagolni s a jövővilágon elmélkedni a keresztény ember kötelessége. Mi unitáriusok már kezdettől fogva mást vallottunk. Érdekes lehet a jövő élet természetéről gondolkodni, de nem hisszük, hogy ez lenne az emberi élet célja. Összes kötelességeink itt és most vannak. Nem úgy megyünk be az örökkévalóságba, ha a jövő életről gondolkozunk, hanem csak ha Istennel és a most végtelen valóságaival lépünk összeköttetésbe. "A halhatatlanságnak itt kell kezdődnie", mondta Channing.

Isten a jelen, az állandó most. Nevét így mondta Mózesnek: "Vagyok, aki vagyok." Csak a jelenben lehetünk összeköttetésben vele, az örökkévaló mosttal. Isten az élet, és ezért az életben, a jelen valóságában, a most feladataiban kell keresni és megtalálni.

A jövő ismerője az, aki ismeri a jelent. A jövőbe látó ember

azért tud előre nézni, túllátni a perc korlátain, mert belát a jelenbe. Jézus is látta a jövő csíráit és magvait a jelenben, és ezért tudta, hogy mi fog következni. A keresztény hívó ember csak a Jézus útját választhatja. A jelenben élni s úgy munkálni a most kötelességeit, hogy azok az ember és élete jobbulsát és nemesedését szolgálják. Ebben a munkában a vallásnak az a hivatása, hogy segítséget adjon az embernek. Nem eltéríteni a jelentől, s bizonyos mágikus erejű szertartások üdvözítésével kecsegtetve elvenni a cselekvő élet készségét és lendületét.

Minden vallásos cselekménynek, szertartásnak akkor van jelentősége, ha igazabb meggyőződéssel és mélyebb szeretettel töltönek el minket. Szertartás, templombajárás csak akkor érnek valamit, ha lelkünket közelebb emelik Istenhez. Hinnünk és bízunk kell a jelenben való üdvözülésben. Jézus most és itt jön hozzánk. Minden most a jobbálevés napja. Mikor önzésünkből szeretetbe, alacsony indulatokból tisztaságba, hamis életből igazságra megyünk, akkor válik teljessé és istenivé az emberi élet. Ahogyan Jézus azt meghagyta nekünk: "Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát" (Mt 7,21).

Ezért van szükségünk a Bibliára is, hogy segítségünk legyen hivatásunk teljesítésében. Akkor lesz segítségünk a Biblia, mikor benne saját életünkre és mindennapjainkra találunk eligazítást. Jellemeinek mindenikében megkísérté-

seink, megpróbáltatásaink, reményeink, bűneink és megbocsátásaink alakjait látjuk. Mi vagyunk Ábrahám, aki elindul Istenben bízva; mi vagyunk Jákób, aki rátalált Istenre és elnyerte áldását; mi vagyunk a bízó, reménykedő, bűnököt elkövető és megbánó Dávid. De találunk magunkban valamit Péterből, a farizeusból vagy a vámszedőből, s talán Pilátusból és Júdásból is. Mit ér nekünk, ha hisszük, hogy Isten megbocsátotta az ő vétkeiket, ha nem hisszük, hogy Isten minket is hasonlóan szeret és megbocsát? A Biblia az Élet könyvé, mert annyira tele van étellel, mintha nekünk beszélne, velünk sétálna, mint Jézus sétált tanítványaival Emmaus felé, amikor a "szívünk ég bennünk". Ihlettségének legjobb próbája az, hogy mindig új, mindig friss; bármilyen kérdéssel fordulunk hozzá, mindig választ kapunk, vígaszra lelünk, nyugalmat találunk.

Éljük tehát úgy életünket, hogy a most minden alkalma egyetlen, Istenhez emelkedő cselekedet legyen. Ne a pokol képe riasszon el a rossztól, vagy a mennyország üdvéért tegyük a jót. Hinnünk kell a jelenben, abban, hogy most van az alkalmas idő, amit elmulasztani nem szabad. A mindennapok kihívása szüntelenül szólít. Nekünk a helyünkön kell állnunk, hogy maradéktalanul eleget tegyünk kötelességeinknek, amiket maga Isten bízott ránk, amikor nekünk adta az alkalmas időt, az itt és most ajándékát, ígéretével és áldásaival.

Dr.SZABÓ ÁRPÁD

**Emlékezzünk azokra, akik
"előttünk jártak"**

Dr. LŐRINCZI MIHÁLY 1911 - 1991

Közel három éve, hogy örökre eltávozott. Megpihent az őszövetségi tudományok doktora, volt fogarasi, marosvásárhelyi, szindi lelkész, az Unitárius Teológia egykori tanára. Elhunyt 1991-ben a budapesti kórházi ágyon, 80. évében; június 7-én tért haza a Házsongárdi temetőbe.

Emlékét idézve megállunk sírja mellett. A néma sírhant ezt mondja nekünk: mulandó az élet. Mulandó, de nem mindegy, hogy hogyan éljük le - munkában, küzdelemben, szeretetben vagy gyűlöletben.

A Professzor úr nem akárhogy élte életét. Szorgalmasan tanult azért, hogy taníthasson. Dolgozott, írt, prédikált. Így érdemelte ki, hogy teológiai tanulmányai befejezése után 1938-1941 között a Chicago-i Meadville/Lombard unitárius teológiai főiskolán gazdagíthatta tudását. Hazajövedele után, 1949-ben egyházunk a Protestáns Teológiai Intézet előadótanárává nevezte ki. Őszövetségi bibliismeretet, unitárius egyháztörténetet és angol nyelvet tanított.

Hivatástudattal végzett nevelői munkáját nem nézte jó szemmel a kommunista hatalom. 1959-1963 között, mint politikai fogoly börtönbüntetést szenvedett. A nehéz éveket - a sok megaláztatást, kínzást és teherhordozást - panasz és zúgolódás nélkül viselte. Ott is imádkozott és ta-

nított. Szabadulása után szeretettel ölelte magához családját. Tanári állását nem foglalhatta el, ezt megakadályozta az elnyomó hatalom.

1963-tól 1980. december 31-ig, nyugalomba vonulásáig, a Torda melletti szindi egyházközség lelkésze. Ez a munka nem volt könnyű egy megszenvedett embernek. Nagy hőségben, hideg télen, sárban, fagyban utazni, nem volt könnyű feladat. Bár megvolt a kevés állami fizetés és a központi segély, de ez messze elmaradt a szolgálati éveknél megfelelő javadalomtól. A szindi egyházközség adománya csak az útiköltségeket fedezte. Nem őt tartotta az egyházközség, inkább ő támogatta őket. Nyugdíjpénztári járulékát saját jövedelméből fedezte, azért, hogy nyugdíja legyen. Honnan teremtette elő ezt az összeget? Jövedelmét tanításból egészítette ki: angol nyelvet tanított, naponta 5-6 órát tartott orvosnak, mérnöknek, lelkésznek, egyetemi hallgatónak, diáknak, sokaknak. Nem kellett hozzá menni, mert ő ment el tanítványaihoz. Ebből a javadalomból intézte dolgait és segítette gyermekeit, unokáit. A 3-as számú kolozsvári egyházközség (Monostor) szeretetvendégségein előadást tartott, a templomban prédikált. Az egyházközségnek egy úrvacsorai ezüst kelyhet adományozott. Mint nyugdíjas családjáért, egyházáért élt és dolgozott.

Munkában, tanításban megfáradt teste megpihent, de útmutatásai élnek tanítványaiban, utódaiban.

Betegágyán tett meghagyásait lányai teljesítették. Két darab igen értékes címet hagyott a monostori egyházközségnek. Lányai 1993. május 28-án 450 ezer lej adománnyal tették halhatatlanná emlékét. Ezt az adományt az egyházközség gyarapította, ami alapját képezi a valamikor felépítendő templomnak. A hosszú évek során összegyűjtött könyvtárának egy részét is az egyetemes egyháznak adományozták.

Ilyen emléket állított egyházának, s ezért illő, hogy emlékezzünk rá. Tudományos dolgozatai, írásai, prédikációi várják a teológusok méltatását. Sok alkotása vár kiadásra.

Tanítványai, követői, akik szerették, tudását elismerték, szenvedéseiben való helytállásáért tisztelték, csendes imával áldoznak emlékének.

Így tegyük élővé szellemét, halhatatlanná emlékét!

BENEDEK ÁGOSTON nyug.lelkész

LELKÉSZNEVELÉS

Legáció

A karácsonyi legációs szolgálatot valamennyi teológiai hallgatónk teljesítette. Legátust fogadtak a következő egyházközségek:

1. Alsórákos - Kocs Júlia
2. Árkos - Koppándi Botond
3. Bágyon - Simó Rozália
4. Böllön - Lőrinczi Lajos
5. Brassó - Kecskés Csaba
6. Datk - Krizbai Béla
7. Dicsőszentmárton - Ferenczi Enikő
8. Felsőrákos - Tordai Ernő
9. Homoródalmás - Jakab Zsolt
10. Homoródszentmárton - Csete Árpád
11. Homoródszentpál-Homoródszentpéter-Pap Mária
12. Kiszolymos - Szabó László
13. Kolozsvár (Belváros) - Mezei Csaba
14. Kövend - Gyerkes Zsuzsanna
15. Küküllődombó - Czire Szabolcs
16. Lupény-Vulkán - Kelemen Szabolcs
17. Magyarsáros - Kriza János
18. Magyarszovát - Berei István
19. Marosvásárhely - Sándor Szilárd
20. Medgyes - Lázár Levente
21. Nagyajta - Józsa Lajos
22. Nyárádszentmárton-Jobbágyfalva - Szeredai Noémi
23. Olthévíz - Kozma Albert
24. Segesvár - Dimény József
25. Sepsiszentgyörgy - Kiss László
26. Szabéd - Szabó Tünde
27. Szentegyháza - Zsigmond Kinga
28. Székelykeresztúr - Molnár Lehel
29. Torda - Jenei Sándor
30. Torockó - Demeter Erika
31. Torockószentgyörgy - Simó Sándor
32. Ürmös - Gyerő Dávid
33. Vargyas - Kiss Zoltán

Nagy örömet jelentett számunkra, hogy a budapesti egyházközség is fogadott legátust (Miklósi-Vári Katalin), sőt jelezte, hogy a jövőben rendszeresíteni akarja a legációt.

Hálásan köszönjük az említett egyházközségek keblitanácsának és híveinek, hogy biztosították a szolgálatot hallgatónk számára s anyagi adományaikkal könnyítették a megnövekedett gondokat. Illesse köszönet lelkész fiait és családjukat, akik a szeretet melegségével fogadták legátusaikat s nemcsak újabb élménnyel tették gazdagabbakká őket, de a gyakorlati lelkészképzést is munkálták.

RÉGI ÉS ÚJ TÖMLŐKBEN

Minden ünnepi legáció a teológus életében egy megismételhetetlen alkalom arra nézve, hogy a gyülekezettel egyetemben megízlelje a lélek áhítatát és felismerje azt, hogy az emberi élet koronája nem más, mint a szeretet. Azonban az ünnep forгатagában, boldogságában a teológus rendszerint képtelennek érzi magát köszönetet mondani mindazoknak, akik kedvességükkel, melegségükkel, megértésükkel körülölelték őt.

Mi, teológusok minden legátust fogadó gyülekezetnek és lelkésznek hálával és köszönettel tartozunk. Mindannyiukat "mint kagyló testébe fogadott gyöngyét" őrizzük. Ők azok, kik figyelmeztetnek minket, hogy őszinte odaadással készülünk nagy utunkra. Hatalmas életakarás van bennük, hatalmas a hitük.

Ez nem hízelgés, ez vallomás. 1993 karácsonyán a szentegyházi és a gyepesi gyülekezetben töltöttem az ünnepeket. Egy maszületett és egy ősi egyházközségben. Bár történetük, múltjuk különböző, jelenük és jövőjük egy. Mindkét gyülekezet munkával és imádsággal neveli, önmagát istenfiúságra.

A szentegyházi gyülekezet fiatalosan, fűrgén, a gyepesi tempósan, csendes bölcsességgel. Mindenki dolgozik, mindenki akar, és nem igaz, hogy új bort csakis új tömlőbe lehet önteni, hisz a régi is - ha vigyázunk rá - kitart addig, míg lehetőségünk lesz új tömlőre.

Bátorítsa a gyepesi gyülekezetet az, hogy nincs elveszve, hogy lesz még hangos a falu a gyermekek és fiatalok kacajától.

A szentegyházi gyülekezetnek kitartást kívánok és épülést mind anyagi, mind szellemi, lelki téren; a fiataloknak buzgóságot, hitet a továbbiakban is, hisz csodálatosan indultak.

E két gyülekezet lelkészének és kedves családjának (és itt elhallgatom azt, ami annyira szép, hogy kimondani, leírni nem lehet) egészséget és türelmet kívánok, mindannyiunkra pedig Isten áldását, hogy életünk célját megtalálva, lelkesen dolgozzunk annak megvalósításáért.

ZSIGMOND KINGA-RÉKA IV.éves teol.hallgató.

Csendes napok a Teológián

A teológus ifjúság nagy öröme február 3-án véget ért a tanulással és fáradtsággal tele vizsgaszesszió. Volt, akinek örömet fokozta a tanulmányi eredmény teljessége, de öröm volt annak is, akinek minden vizsgáját sikerült letennie.

Egy röpké hétvéget otthon tölthetünk, mely idő alatt számot vehetünk az elmúlt időszak eredményeiről, a szerzett ismeretekről, aztán előrelátóan terveket szőttünk a jövőre nézve. Atyai és anyai tanácsok hangzottak el visszatérésünk előtt a Jónak akarása érdekében, melyre a gyermeki alázat és hála jegyében ígéretet tettünk: a második félévben nagyobb odaadással és áldozattal fogunk dolgozni.

Igy érkezünk vissza Kolozsvárra 1994. február 6-án, s így kezdődtek a Csendes napok előadásai, melyek egyben jelentették a II. félévi tanulmányok megkezdését.

Meghívottak voltak az előadások megtartására: Kotecz József felsőrákosi, Vass Mózes kőhalmi és Nagy Endre magyarsárosi lelkészek. Minden szempontból kíváncsian vártuk, milyen előadások fognak elhangzani, mivel a téma megválasztása és érdekessége fokozta az érdeklődést. Azt az érdeklődést, amely jellemző minden emberre. Ezért annyira időszerű az a megállapítás, mely szerint az ember - értelménél fogva - képes ismeretet felhalmozni azért, hogy az gyümölcsöztetni tudja az emberiség fejlődése érdekében.

Ezzel a szándékkal és elhatározással vártuk mi is e két nap előadásait, hogy az elkövetkező időkben az itt szerzett ismereteket a gyakorlatba átültethessük.

Az első nap Kotecz József lelkész bibliamagyarázatával kezdődött a 2Móz 2,5-10 és Mt 19,21 alapján. Rövid szünet után ezt követte lelkész fia előadása: Az ifjúság bekapcsolása az egyházi életbe címen. Ebben, mint az Unitárius Ifjúsági Szervezet elnöke, olyan szempontokkal állította szembe az ifjúságot a gyakorlati életből vett példákkal ecsetelve -, amelyek arra indítanak, hogy a jövőben ne csak a lelkész részéről jöjjön a kezdeményezés. Ellenkezőleg, ez egy olyan feladat, amely a lelkész és az egyházközség ifjainak közös munkáját igényli. A végső cél: minden egyházközségben aktív, tevékeny ifjúsági szervezetet hozunk létre, hiszen ez nemcsak egyházunkat, de nemzeti megmaradásunkat is szolgálja. Örök időkre szóló felhívás Reményik Sándor e két versora: "Ne hagyjátok a templomot, / A templomot s az iskolát."

A délutáni előadást Nagy Endre, magyarsárosi lelkész tartotta A gyülekezet építésének időszerű feladatai címmel. Ez alkalommal is egy tartalmas, a gyakorlati életben fellelhető problémákat feltáró előadást hallhattunk. Különösen két mondat gyakorolt hatást a hallgatóságra. Gondolkozzunk együtt ezeknek értelmén:

1. "Ahogyan úszni nem lehet megtanulni a szárazföldön, úgy nem lehet gyakorlat nélkül beszélni a gyülekezeti élet nehézségeiről."

2. "Az nem igaz, hogy az ifjúságot nem érdekli az egyház, legfennebb téves felfogásaik vannak, s ezért nem tartják vonzóknak."

Az előadás után Vass Mózes kőhalmi lelkész tartott bibliamagyarázatot az 1Jn 4,7-8,20-21 alapján.

A Csendes napok második napja Nagy Endre magyarsárosi lelkész bibliamagyarázatával kezdődött. Textusa Lk 9,57-62 volt.

Ezt követte Vass Mózes kőhalmi lelkész előadása A lelkész felelőssége és hivatása az egyház szolgálatában címmel. Az előadó felsorolta azokat a tényezőket, amelyek nagyban befolyásolják a lelkész hivatástudatának kialakulását és fejlődését. Mindez igényli természetesen az egész embert, az ő értelmi, érzelmi és akaratli tevékenységét, mondhatni úgy is: születésétől kezdve utolsó lehetőségig.

A teljes program végét a délutáni - református és evangélikus hallgatókkal közös - előadás jelentette. Ezt Kató Béla, illyefalvi református lelkész tartotta, Hogyan maradhatok lelkipásztor az egyházközség gazdasági vállalkozásában címmel. Az elhangzott előadások megbeszélése rendjén kérdésekben és hozzászólásokban sem volt hiány, ami azt mutatja, hogy a lelkésszé válni akaró ifjúság érdeklődik és ismerkedni szeretne azokkal a kérdésekkel, melyek - évek múlva - a lelkési pálya során felvetődnek. A feltett kérdésekre minden esetben kielégítő válasz érkezett, ami még eredményesebbé tette az elteit két nap munkáját.

Mi hisszük, hogy az itt szerzett ismereteket - az alkalom és lehetőség minden esetében - gyümölcsöztetni fogjuk, mindannyiunk öröme.

KOZMA ALBERT V. éves teol. hallg.

ÁLDÓ IMA

magukhoz ölelnek a szavak
becézgetnek hit-kereső szabad
dallamokkal építik bennünk a várat
újrifestik lelkünkben a tájat
meddig s miért késik a remény
nekünk már a bizonyosság is kevés (?)
adjon hát forró bizalmat Isten
fázó önmagunkon hogy átmelegítsen
szabadakaranyi hitet kétmaréknyi imánkhoz
szent szeretetet a szívdobbanásnyi világhoz
megigazítót érted (!)
mindennapi fohász-csend övezze élő léted
s ki sértett azt is kerülje el a kísértet
zálogba adott ez az élet (?)

kin sebeket vág a sértés
ne bomlassza a kísértés
ki megritkítja hangját s baját
ne szédítse azt lankadás
kit az élet két kézzel cirogat
ne felejtse el a sírokat s a sírokat
legyenek önmagukért a leírt betűk
honnan áldásainkat kimeríthetjük

a Gondviselő adjon annyi áldást
ne fagyhasson be a szántás
az elvetett magok megérhessenek
minket is tisztán megérthessenek

SÁNDOR SZILÁRD V. éves teol. hallg.

Lelkészképesítő vizsga

Lelkészképesítő vizsgát tartottunk február 10-én Kolozsváron. Három gyakorló segédlelkész tett vizsgát: Benedek Mihály böződi, Rűsz Tibor tordai és Török István medeséri.

IMA

Jó Istenünk, Benned bízó hittel és hivatástudattal keresünk Téged, hogy dicsőítsünk és magasztaljunk, hálát és köszönetet mondjunk Neked, teremtető és gondviselő, megtartó és oltalmazó szeretetedért.

Köszönjük, hogy örökdétél életünk lángja fölött.

Köszönjük, hogy örömminket és bánatunkat megoszthattuk Veled, mint a gyermek az ő atyjával.

Köszönjük jó Atyánk, Istenünk, hogy elhívtál bennünket a Magad és a Te néped, a Te gyermekeid szolgálatára, és mi mindnyájan készségesen válaszoltunk a "Kit küldjek el, ki megyen el nekünk?"-re: "Imhol vagyok, Uram, engem küldj el!"

Tudjuk, jó Atyánk, hogy a Te akaratodat hirdetni és cselekedni több, mint kötelességünk! Híszten cselekedni - nem akárhogyan - csak példásan érdemes.

Téged szolgálni, úgy, hogy ezáltal a Te népedet is szolgálni tudjuk, és a Te népedet szolgálni úgy, hogy ezáltal Téged is szolgálhassunk.

Órállókká, pásztorokká tettél a Te gyermekeid között, és mi tudjuk, hogy e megbízatásunk, ez órállásunk lelki éberséget, lelkiismeretes, felelősségteljes hozzáállást, fáradhatatlan munkálkodást, szellemi, lelki, fizikai képességeket, egyszóval teljes értékű, egész embert igényel.

"Pásztorok" szeretnénk lenni, akiknek az eljövendőben órködniük kell a Te nyájad felett.

Pásztorok és nem béresek! Pásztorok, de olyanok, akik nem hátul mennek be az akolba, mint a tolvaj, hanem az ajtón, mint a jó pásztor.

Pásztorok, de olyanok, akiket követ a nyáj, mert ismeri a pásztor hangját.

Pásztorok, de olyanok, akik ha kell, életüket adják a juhokért.

Jó Atyánk, mi nem béresek akarunk lenni, akik ha jön a farkas, ha jön a veszély, elszaladnak és cserben hagyják a nyáját. Mi igazi, jó pásztorok akarunk lenni, akik nem futamodunk meg semmi veszély elől.

Kérünk jó Atyánk, állj mimellénk, segíts, bíztass, bátoríts, hogy hivatásunkat becsülettel és tisztességgel tudjuk betölteni.

Tudatosítsd bennünk, hogy a Te igád nehéz, de gyönyörűsége.

Add, hogy beállva az isteni élet sodrába, megállhassunk hittel, konok kitartással, lelkiismeretes, felelősségteljes, fáradhatatlan munkálkodással a Te dicsőségedre, most és mindörökké. Ámen.

JÓZSA ISTVÁN LAJOS IV. éves teol. hallg.

ERDÉLYI REFLEXIÓ

*Mozdulatlan a hullámozó tenger kékje,
Magába zárja az alfát és omegát.
Tört csónakkal próbáljuk menteni
Magunkat s az ébredő óceánt.*

*Apokalipszist hirdető zenében
Zengjük a múlt idők új dalát,
Káoszba zárva, megkötözve
Ostromoljuk az elmúlás falát.*

*Fény és árnyék, csend és üvöltés
Az, ami minket fogva tart,
Küzdelmünk nyomát őrzi mind az,
Ami összedúlta az ő s avart.*

*Mint Mózes törvénye, kőbe vésve
Ég lelkünkben a hit s a vér szava,
Figyelj rá, mert csak úgy lehetsz
Népednek hű apostola.*

GÁLFALVI SÁNDOR

GYERMEKOLDAL

ÚTBAN AZ ÍGÉRET FÖLDJE FELÉ

A Sinai hegytől, ahol Isten törvényt adott népének, az izraeliták a pusztán keresztül vándoroltak Kánaán földjének határaihoz. Ezt a földet ígérte nekik Isten. Kádesnél mind a tizenkét törzsből választottak egy-egy embert, és Mózes elküldte őket, hogy kémleljék ki a földet.

- Menjetek át a déli tartományon, fel a hegyvidékre. Nézzétek meg, milyen ez a föld? Milyen nép lakja, erős vagy gyenge, kevés vagy sok? Milyenek a városok: táborfélék vagy meg erősített helyek? Milyen a föld, kővér vagy sovány? Hozzatok a föld gyümölcséből is!

Elmentek a férfiak és bejárták Kánaán földjét. Felmentek a déli tartományon Hebronig, majd észak felé mentek, a Hámát felé vezető úton. Szedtek gránátalmát és fügét. Az Eskol völgyében lemetszettek egy szőlőfűrtöt, akkora volt, hogy ketten vitték egy rúdon.

Negyven nap múlva tértek vissza. Elbeszéltek mindent, amit láttak: - Kánaán nagyon jó föld - mondták. Nézzétek csak a szőlőt, a fügét és a gránátalmát, amit magunkkal hoztunk! De a városok erősek és olyan hatalmas emberek vannak ott, mint az óriások. Ha oda megyünk, úgy eltaposnak minket, mintha szöcskék lennénk!

Az emberek kétségbeestek, mikor ezt meghallották. Miért hagytuk ott Egyiptomot? - síránkoztak. Forduljunk vissza!

De Józsué és Káleb, ketten a kémek közül, másként beszéltek. - Ne hagyjátok, hogy a többiek megfélemlítsenek titeket! Kánaán földje valóban csodálatos és ti nem számoltok Isten segítségével. Ha Ő velünk van, semmitől sem kell félnünk! Ő fogja nekünk adni a földet! Ne forduljatok ellene!

De az emberek nem hallgattak rájuk. Fellázadtak ellenük.

Ekkor Mózes Isten nevében így szólt: -Mikor fogjátok végre megtanulni, hogy bízzatok az Úrban? Milyen hamar elfelejtettétek, amit értetek tett! Mivel elutasítottátok Őt, és nem bíztok benne, negyven évig fogtok vándorolni a pusztában, amíg gyermekeitek felnőnek. Csak Józsué és Káleb marad

életben közületek, mert bíztak az Úrban. Ők foglalják el az Ígéret földjét.

Amint a nép ezt meghallotta, megszorodott szívében. De még mindig voltak olyanok, akik visszautasították Isten akaratát. Másnap Mózes figyelmeztetése ellenére harcba szálltak a kanaánitákkal és csúfos vereséget szenvedtek.

Amint múlt az idő, a nép egyre inkább belefáradt a pusztai életbe. Zúgolódtak és vezetőjük ellen fordultak. Nyílt lázadás tört ki a táborban.

Milyen jögon uralkodik felettünk Mózes és Áron? - kérdezték az emberek. Mózes erre így válaszolt: Döntse el Isten, hogy ki vezesse népét. Minden törzs válasszon egy vezetőt, és a nevét írja fel egy mandulaágra. Áron saját törzsének, a Lévitáknak lesz a vezetője. Ma este a tizenkét mandulaágot Isten sátorába helyezzük. Akinek az ága kivirágzik, az lesz az Isten által kiválasztott vezető.

Másnap reggelre rügyek és virágok fakadtak Áron mandulaágán. A többi ág viszont csupasz maradt. Ez elnémította a lázadókat.

Néhány évvel később Áron meghalt és akkor újra kezdődött a zúgolódás. - Miért jöttünk ki Egyiptomból? Itt se étel, se víz. Nagyon unjuk már a manna! Ekkor Isten megbüntette a lázadókat. Mérgekígyók jöttek a táborba, és sokan meghaltak. A többiek erre észhez tértek.

Mózes! - mondták. Nagyon rosszul tettük, hogy Isten ellen lázadtunk. Kérd, hogy távolítsa el a kígyókat.

Mózes imádkozott a népért, amire Isten így válaszolt: Készíts egy érc kígyót és erősítsd egy póznára, hogy mindenki jól lássa. Akit megmaradtak a kígyók, nézzzen föl a póznára és életben marad.

Aki hitt Isten szavának és engedelmeskedett, meggyógyult.

A pusztai vándorlás lassan a végéhez közeledett. Izrael népe megint egészen közel került Kánaán földjének határaihoz. Gyermekeik megnöttek már. Még egy kis idő és bemehettek az Ígéret földjére.

BESZÉLGESSÜNK ISTENRŐL

Ez beszélgetésünk harmadik része. Most arról lesz szó, hogy kik voltak azok a tanítók, akik Istent megismertették velünk, és honnan ismerhetjük meg tanításaikat.

A keresztény vallás követői úgy ismerik és hiszik Istent, ahogyan tanítójuk, Jézus tanította őket.

A zsidó vallás követői úgy ismerik és hiszik Istent, ahogyan tanítójuk, Mózes tanította őket.

Az iszlám vallás követői úgy ismerik és hiszik Istent, ahogyan tanítójuk, Mohamed tanította őket.

A buddhista vallás követői úgy ismerik és hiszik Istent, ahogyan tanítójuk, Buddha tanította őket.

És még sok-sok más tanító van, akik sok-sok egymástól különböző népeknek tanítottak különböző dolgokat Istenről.

De ha olyan sok egymástól eltérő és különböző út vezet Isten örökkévaló titkainak megértéséhez, egyáltalán hogyan kezdhetünk hozzá Isten megismeréséhez?

A különböző szentkönyvek olvasásával kezdhetünk hozzá. A legtöbb vallásnak van szentkönyve, amelyben írják le-írták azt, amit tanítójuk tanított Istenről.

A keresztény vallás követői szentkönyvüket, a Bibliát olvassák. Az iszlám vallás követői a Koránt, a buddhisták a Szutrákat, a hinduk a Vedákat olvassák, mert ezek az ő szentkönyveik.

Amint észrevettétek, minden vallás különbözik a másiktól, és ezeknek a vallásoknak a követői saját felfogásuk szerint próbálják megismerni Istent. Néha az egyik vallás követői azt akarják, hogy mindenki oly módon közeledjen Istenhez és ismerje meg Őt, ahogyan ők teszik. Máskor az egyik vallás követői, nem szeretik a másik vallás követőit, csak azért, mert vallásuk különböző, vagy mert nem értik a másik vallás tanítását. És végül az is megtörténik, hogy az egyik vallás követői harcolni kezdenek a másik vallás híveivel, mivel nem tudják, vagy nem akarják megérteni, hogy valójában a legtöbb vallás hasonló.

De hogyan lehet hasonló? A legtöbb vallás tanítja azt, hogy az ember legyen jó a másik emberhez, úgy amint ő szeretné, hogy mások jók legyenek hozzá. A legtöbb vallás alapvető parancsa, hogy ne hazudjunk, ne lopjunk, ne bántssuk embertársainkat. Tehát nagyon sok hasonló tanítást és erkölcsi követelményt találunk mindenik vallásban.

Ha mindenki ezekre az egymással megegyező útra gondolna, amelyek mindenik vallásban megtalálhatók, lehet hogy nem lenne annyi gyűlölet és harc az emberek között. És akkor többé nem lenne válaszfal a sok egymástól különböző válasz között, amelyet arra a kérdésre adunk, hogy "Mi az Isten?"

szá

HIMNUSZ A NAPHOZ

**Mi Urunk, aki eloszlatoz a sötétséget
és megvilágosítod az ember arcát,
kegyelmes Isten vagy Te:**

**főlegyesíted a meghajoltat,
véded a gyöngét -**

a föld fiai mindenütt a Te fénylő orcádra tekintenek!

Jöttödkor

**egyugyanazon hang mozdul minden élő torkában,
s a fejek is egyféleképpen emelkednek,
amikor első sugárkévéid fölizzanak -**

keltedet mindenk örvendezve és ujjongva köszöntik.

**Te vagy a távoli eget határán kibomló fény,
Te vagy a föld peremén lobogó égi máglya -
ha csak reád pillantunk,
halandó szívünk belereszket!**

(Ismeretlen akkád költő verse, Rákos S. fordítása)

EGYHÁZI HÍREK

Püspöki fogadás

Dr. Kovács Lajos püspök az újrólakás után a püspöki lakáson megtartotta a hagyományossá vált fogadást. Dr. Erdő János köszöntőjében megvonta egyházunk működésének múltévi mérlegét, majd jövőbeni feladataink elvégzéséhez kérte Isten segítségét és áldását. Üdvözlétére püspök afia válaszolt. A fogadáson részt vettek teológiai tanáraink, egyházi központunk alkalmazottai, a kolozsvári egyházközösségek vezetői és hívei, valamint az RMDSZ városi tanácsosai.

Egyházak közti megbeszélés

A Protestáns Teológiai Intézetet fenntartó egyházak vezetői január 3-án megbeszélést tartottak egyházi központunkban. A Teológia új Szervezeti Szabályzatát tárgyalták meg.

Jelen voltak: az Erdélyi Református Egyházkerület részéről: Dr. Csiba Kálmán püspök, Dr. Kertész László főgondnok, Antat Ferenc főjegyző és Gyenge János előadótanácsos; a Királyhágómelléki Református Egyház képviselőjében Veres Kovács Attila főjegyző; a Zsinatpresbiteri Evangélikus Egyház részéről: Mózes Árpád püspök. Az Unitárius Egyházat Dr. Kovács Lajos püspök, Dr. Erdő János főjegyző, Dr. Szabó Árpád rektor, András György és Mikó Lőrinc előadótanácsosok képviselték.

Az Egyházi Képviselő Tanács február 10-én rendkívüli ülésén tárgyalta meg az egyeztetett Szabályzatot és kisebb formai módosításokra tett ajánlatokkal kiegészítve, elfogadta és kérte az Intézeti Tanácsot, léptesse életbe azt.

Elnökségi értekezletek

A magyarországi unitárius testvéregyház képviselőivel Egyházunk elnöksége január 29-30-án megbeszélést tartott Kolozsváron. A magyarországi egyházat Dr. Lőrincz Ernő főgondnok-helyettes, Dr. Jakab Jenő pestszentlőrinci lelkész, Dr. Murvai Sámuel jogtanácsos és ifj. Bencze Márton egyházi titkár képviselték.

Egyházunk elnöksége és az esperesek január 25-én tanácskoztak az előtűnk álló év feladatairól. A megbeszélésen az esperesi vizsgálószekek szükségességét és fontosságát hangsúlyozva, megállapították az évi programot, valamint más egyházi rendezvények munkarendjét.

Dávid Ferenc Egylet

A Dávid Ferenc Egylet január 16-án tartott felolvasó ülésén Dr. Szabó Árpád rektor tartott felolvasást: Új vallásos mozgalmak (szekták) és az egyház címen. Zeneszámokkal Márkos Albert és Rónai Ádám, szavallattal Fekete Rozália színművész egészítették ki a műsort.

Február 20-án tartott ülésen került sor Dr. Szabó Árpád előadásának második részére, amelyet zeneszám és Albert Júlia színművész szavallatai egészítettek ki.

Személyi változás

Bálint Benczédi Ferenc désfalvi lelkész - választás alapján - a püspök úr február 1-től áthelyezte a Kolozsvár belvárosi egyházközösségbe rendes lelkésznek.

Az új lelkész beiktatóját ünnepélyes keretek között, népes gyülekezet előtt, február 6-án tartotta az egyházközösség a belvárosi templomban.

Halottaink

Szász Dénes nyugalmazott lelkész életének 82. évében Marosvásárhelyen, 1994. január 13-án elhunyt. 1912. augusztus 12-én született Haranglábbon. 1935-ben végezte teológiai tanulmányait, ezt követően egy évet Brassóban, mint segédlelkész, 1936-1957 között Firtosváralján rendes lelkész, 1957-1970 között Bözödön, majd Jobbágyfalván 1982-ig volt lelkész. Nyugdíjas éveit Marosvásárhelyen töltötte. Marosvásárhelyen Kolcsár Sándor esperes-lelkész búcsúztatta. Kecsetkisfaluba temették el január 16-án.

Kádár Lajosné sz. Terebesi Hóry Anna 83 éves korában, január 19-én Kolozsváron elhunyt. Kádár Lajos 1925-től Fogarason, Vargyason és Ádámoson teljesített lelkészi szolgálatot.

A kolozsvári Házsongárdi temetőbe temették el január 22-én. A temetésen a lelkészi szolgálatot Dr. Szabó Árpád rektor végezte.

Kovács Sándorné sz. Ilyés Ilona - Kovács István teológiai tanár édesanyja - életének 80. évében Marosvásárhelyen, 1994. január 27-én elhunyt. A marosvásárhelyi temetőbe temették el, január 31-én. A temetésen a lelkészi szolgálatot Kolcsár Sándor esperes-lelkész végezte.

Unitárius Közlöny.
A Keresztény Magvető melléklete.
Szerkesztőbizottság:
dr. Szabó Árpád - felfelős szerkesztő,
dr. Rezi Elek - szerkesztő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
3400 Kolozsvár,
December 21 sugárút, 9. sz.
Postafiók 24
Tel: 193236

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

3-4 szám, 1994. március-április. Ára 150 lej.

Odakint a tavaszi zsolttár hatalmas kardalát zengi a teremtett világ. Az égbe nyúló hegyóriások, a csobogó patakok és tovahömpölygő folyók, a megérkezett darvak, fecskék és gólyák, a magasban szárnyaló pacsirta s a csalttban csattogó fülemüle, a kibomló rügyek s a selymes barkák, a zöldülő fű és a nyíló virágok, a színek sokféle változatában tobzódo fák: fehérék és pirosak, sárgák és rózsaszínűek, a zsendülő vetések, a szárnyaló lepkék és zümmögő méhek, mind-mind egy tiszta szárnyaló hang, amely egy csodálatos szímfónlába egyesül. Mintha a zsolttár visszhangozna égen és földön: "Vígán énekelj az Úrnak, te egész föld. Jöjjetek el, örvendezzünk az Úrnak, menjünk elébe hálaadás-sal, vigadozzunk neki zengedezésekkel." (Zsolt 98,1)

Igy zsolttárol a természet, hogy elmondhassa háláját az örök Alkotónak. Vajon meghalljuk e fenséges dallamot, s ha igen, lelkünk hogyan rezonál az üzenetre? Megfakad-e bennünk is a hála zsolttára?

A keresztény egyházi év keretében a húsvét utáni egyik vasárnap a "cantate" nevet viseli: az éneklés ünnepe. Annak a boldog örömnnek a megnyilvánulása, amikor az ember megérzi, felfedezi a virágzó tavasz napsugaras, illattal teit, újjongó hozsannáját, s egész lelkével bekapcsolódik e hálaadó zsolttárba, hogy áldja és magasztalja gondviselő Istenét.

Dehát elég nekünk egyetlen vasárnap vagy akár vasárnapok újjongó zsolttárolása? Természetesen

ÚJ ÉLET ZSOLTÁRA

nem. A zsolttárró többet kér, s maga Isten is mást vár tőlünk. Mert a teremtett világ: patak és madár, vetés és virág egész valóját adja bele a hálaadó zsolttárba, életével mond magasztaló éneket.

Es a mi életünk? Milyen messze van, mennyire különbözik attól, amit kimond a szánk. Dicsérjük Isten nevét és életünkkel megtagadjuk, háláról zsolttárolunk és mi vagyunk a hálátlanság eleven szobrai. Szeretetről beszélünk, jószágról szavalunk s közben irigységtől és haragtól eltorzult szívvel gáncsoskodunk és rágalmazunk. Békességről cikkezünk, mutatjuk jószándékunkat, s közben meghasonlást támasztunk egyházban és társadalomban, lángba borítjuk a világot.

Nem, a mi életünk dallama nem tud harmóniába omdadni a madár, a virág, a fű vagy a csillag énekével. Túlságosan disszonáns a mi világunk, belőlünk nem bír dallamot csiholni az örök Karmester.

Cantate! Énekeljünk az Úrnak új éneket! Ez az újjászületés, az emberré válás egyetlen útja. És ezt csak most tanulhatjuk meg, amíg körülöttünk zeng, zsolttárról a tavasz, a diadalmas élet! Nekünk is tavaszodnunk kell! Kivirágozni jószágról mint a tavaszi fák, illatozni szeretetben mint a színes virágok, és hálát énekelni mint a

kéklő hegyóriások és a zöldellő mezők.

Tavaszodjunk végre, mert a költő, Mécs László szerint ez az ember isteni küldetése: "Mert te volnál az Isten dicsősége, az Isten gyönyörűsége, te volnál a teremtés koronája - de te vagy az Isten állandó nyughatatlansága, te vagy az Isten boldogtalansága, tavaszodj végre akarata szerint, Ember, és légy az Isten boldog békessége."

Cantate! Énekeljünk az Úrnak új éneket! És ez az új ének legyen a mi megváltozott, kitarvaszodott életünk, a mi Istenre talált s benne és általa megszépült, megbékélt egyéni és közösségi életünk.

Isten is ezt akarja, ezt várja tőlünk: ezért üzen tavaszi zsolttárral, megújult világgal, megszépült természettel.

"Pihentél-e tényleg? Tanultál a téltől?"

Teleszívtad törzsed reményből és könnyből?...

Gyűjtöttél-e tényleg téli alázattal?

Hogyha három helyett kell majd gyümölcsözned,

lesz-e fölösleged virágba öltözni

a nagy Tavasz jöttén?"

(Mécs László)

Ha megtanultuk az Istenre-találás, a "virágba öltözés" énekét, többé ne hagyjuk abba. Daloljunk szüritelen imával, munkával, étellel. Hátha eljön hozzánk s köztünk marad a gyümölcsöt ígérő örök Tavasz, Isten országa.

Dr.SZABÓ ÁRPÁD

HITTEL EMLÉKEZÜNK

Március 15. a világ bármely részén élő magyar embert az emlékezés ünnepi hangulatában egymáshoz közel kapcsolja. Ezen a napon mély meghatottsággal lélekben visszazállunk abba a hősi korszakba, mely örök dicsősége a magyar nép nemzeti és népi szabadságáért mindenüket feláldozni kész lángelkű elődeinknek, akik, ha kellett, a szabadság megvalósulásáért életüket is készek voltak feláldozni. Példaadásuk közel másfél évszázad távlatában ma is időszertű.

Ézsaiás próféta jövődőlése szerint "nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongattatás van. A nép lát nagy világosságot, fény ragyog fel felettük."

Egyik leányom emlékkönyvében olvastam ezt a kis verset, mint jókívánságot: "Légy olyan, mint a kis madár, mely egy törekeny ágra száll. Bár a szél himbálja, érzi, hogy már török az ág, de ő vígan dalol tovább: tudja, hogy van szárnya."

Nekünk is, akiknek kisebbségi helyzetünkben Ézsaiás próféta szavai szerint állandó szorongatásban, bizonytalanságban és gyakori megaláztatásban kell élnünk, tudnunk kell, hogy van szárnyunk és ez a szárny, Istenbe vetett rendületlen hitünk időről-időre világosságot, fényt, reménységet és erőt sugárzik reánk. Ez a hit élt diadalmas lángolással hőseinkben azon az áldott napon, március 15-én is. Azt üzenik nekünk, hogy a szabadság megvalósulásáért, legszentebb emberi jogaink érvényesüléséért folyó következetes küzdelmünkben, szárnyaink tudatában, azzal a szent reménységgel kell élnünk, hogy küzdelmünk eredményeképpen előbb-utóbb fény, világosság fog áradni felénk, és hitünk szerint népünk áldottabb, békésebb és igazságosabb élete áldott valósággá fog magasztosulni. Ez a szent bizonyosság járja át egész lényünket ezen a napon és tegye áldottá emlékezésünket.

Dr.KOVÁCS LAJOS
püspök

(Elhangzott 1994. március 15-én, Kolozsvárt, a Farkas utcai református templomban tartott ökumenikus istentiszteleten)

1. Mi a becsület?

A becsület egy olyan erkölcsi érték, amely az élet szolgálatának a védelmében és gyarapításában áll. Az erkölcsi törvény iránti megfelelő magatartást tükrözi, amely mint követelmény áll az ember előtt.

A becsület szónak a töve - a "becs" - értékes elgazdításul szolgál. Jelenti valamilyen tárgynak, dolognak, kapcsolatnak, barátságnak, személynek különös tisztületét, nagyraértékelését, különös tekintélyben való részesítését.

A becsület lényegében egy értékviszonyt kifejező fogalom. Valaki nagyságának, értékének, tekintélyének, szellemi-lelki súlyának, erkölcsi tartásának az elismerését jelenti.

A becsület fogalmát könnyebben megragadhatjuk, ha annak hordozóihoz kapcsoljuk: a személyhez (egyéni becsület) és a közösséghez (közösségi becsület).

Személyre vonatkoztatva, becsületes egyén az, aki megbízható, tisztességes, lelkiismeretes, igaz, kötelességtudó. Annak a személynek tulajdonítanak becsületet, aki minden körülmények között az erkölcsileg elvártat, helyénvalót nyújtja minden életvitelében. Például a megnyilatkozásában a Jézusi mértékhez tud igazodni minden körülmények között, azaz "A ti beszédekben az Igen legyen igen, a nem pedig nem." (Mt 5,37)

Becsülete a közösségnek, a társadalomnak is van/lehet. Ez azt jelenti, hogy egy adott közösség megbízható, tisztességes és az erkölcsi törvény követelményeihez igazodik. Az Igazi közösségi becsület csak az egyéni becsületre épülhet. Az a közösség, amely az egyéni becsületre nem ad, azt nem méltányolja, hamar hitelét veszti, és a romlás, a pusztulás útjára léphet.

Erkölcsi szempontból beszélhetünk potenciális vagy becsület lehetőségéről, és tényleges becsületről. A potenciális becsület minden embert megillet, mindaddig, amíg az ellenkezője (erkölcsi értéktelenség) ki nem derül. A tényleges becsület csak azt/vagy azokat illet meg, aki/akik azt már bizonyította/bizonyították külsőleg is.

Erkölcsi szempontból lényeges az is, hogy a becsület megélése a helyes cél és eszköz keretel között maradjon. Például egy terrorista csoport tagjai betartják egymással szemben adott szavukat, még akkor is, ha életükbe kerül (tehát megbízhatók, mert nem árulják el egymást), de kérdés az, hogy a helytelen cél (bosszúállás) és helytelen eszköz (pusztítás) fennállása esetén beszélhe-

tünk-e becsületről, vagy csak az adott szó iránti elkötelezettségről?!

Az egyén adott társadalmi környezetben él és cselekszik. A kötelességteljesítés ezért sokszor olyan sajátos válaszokat vár, amelyekből különféle becsületfajták körvonalazódhatnak, pl. férfi és nő becsület, kereskedői, lelkesi, püspöki, államelnöki, tábormo-ki, tanári, politikusi becsület stb. Érdekes, hogy minél magasabb szolgálatot tölt be, hatalmat gyakorol egy adott személy, annál nagyobb becsület lehetőséget, megbízhatóságot tulajdonítanak neki, habár ez csak egyszerű feltételezés, mert bárki bármilyen funkcióban méltatlanná válhat, elvesztheti becsületét, csak arról nyíltan nem lehet tudomást nyilvánítani (alkalmatlanná válik). A becsület kiérdemlésének erkölcsi

A BECSÜLET

módja nem maga a hatalom vagy a kikényszerített tekintély, hanem a viszonycsület. Ezért mondjuk azt, hogy a becsület lényegében egy értékviszonyt kifejező fogalom.

2. Ki iránt kell felmutatnunk a becsületet?

Általános köztudat szerint embertársaink iránt. Az embertárs az, aki felé megbízhatóságot, tisztességet, erkölcsi szilárdságot bizonyítani kell. Általános vélemény, hogy a becsület elvesztése is csak az embertársaink előtt lehetséges, azáltal, hogy valamilyen "becsületbeli vizsgán" előttük elégtelenre vizsgáztunk. (Például nem tartottuk meg adott szavunkat.)

Becsületünket azonban fel kell mutatnunk önmagunk és Isten előtt is. Az önbecsülés lényegében önértéktudatot jelent. Tisztelem magamban az érték megvalósítói lehetőséget, amelyet nem én, nem a közösség, hanem Isten adott! Az önbecsülés a realitás határán kell mozogjon, ellenkező esetben túlértékelésbe fulladhat, ami nagykézpúsághoz, önteltséghez vezet. Ezért a tényleges becsülettel bíró személy egyik jellemvonása a szerénység!!!

A helyes önértéktudat követelményeit Jézus így summázta: "Mindenkli, aki magát felmagasztalja megaláztatik..." (Lk 14, 11), és Pál apostol figyelmeztetése: "Aki pedig dicsekszik, az Úrral dicsekedjék, mert nem az a meg-

bízható ember, aki önmagát dicséri (mi odatehetnénk: dicsérteti), hanem az, akit az Úr ajánl." (2Kor 10,17-18).

Becsületünket Isten előtt is fel kell mutatnunk! Ez az a terület, amelyre napjainkban figyelniünk kell és amelyet újra kell értékelnünk, más megvilágításba kell helyezni. Ugyanis az elmúlt évtizedekben a becsületnek Istenre irányulása meggyengült vagy egyenesen leépült. Ez azt a deformált képzetet szülte, hogy elég ha becsületesnek látszunk (látszatbecsület) az emberek előtt, és becsületességünkről senki másnak számot adni nem tartozunk. Így lehetett elkövetni azokat a "botlásokat", tévedéseket, bűnöket, amelyeket - ha az emberek nem láttak vagy nem akartak észrevenni -, az elkövető nem is tekintette annak, hanem sokkal inkább ráter-

ÉRTÉKE

mettségnek, élelmességnek. Ez azzal magyarázható, hogy leépült az Istenhez való tartozás tudata. Az ilyen ember így gondolkodik: én senki máséhoz nem tartozom, csak az adott közösséghez, amelyet/akiket úgy játszhatok ki, ahogy akarom; a lényeg az, hogy a látszat meglegyen a jó felé. Ez azonban egy beteges gondolkodás és téves értékutadat következménye.

Mi Istenhez tartozunk, az Ő gyermekei vagyunk! Ezért megbízhatóságunkat előtte is igazolni, bizonyítani kell. Az Istenhez való tartozás tudatából a becsületre nézve az következik, hogy a becsületvesztés lényegében nem más, mint az "Istenképesség elvesztése". Elszakadást jelent Istentől, szembehelezkedést akarásával, - ez pedig súlyos értékhiány.

3. Becsületvédelem

Pál apostol sokatmondóan nyilatkozott: "Mert gondunk van a tisztességre nemcsak az Úr előtt, hanem az emberek előtt is" (2Kor 8,21). Az apostol által említett "gondunk van": törődést, körültekintést, józan megfontolást jelent. A becsületre vonatkoztatva azt a megállapítást tehetjük, hogy a becsület értékéből következik annak köteles védelme.

A becsületvédelem esete akkor áll fenn, amikor az egyénnek vagy a közösségnek kijáró megbecsülést aláássák, kikezdi, rágalmazzák, megsértik. Becsületsértés nyilvánvalóan csak akkor fordul elő, ha a "sértettnek" valóban van

becsülete. Ha nincs, akkor nincs becsületsértés.

Becsületsértés esetén a becsületvédelem nem a becsület helyreállítására, igazolására vonatkozik (mert az fennáll), hanem a sértő fél indokolatlan, alaptalan vádaskodásainak a felmutatására. Például egy becsületes egyént valaki azzal sért meg becsületében, hogy hazugsággal vádolja. Ez esetben a becsületvédelem nem azt jelenti, hogy igazoljuk a nem mondott hazugságot, hanem azt, hogy mennyire téves, alaptalan, rossz-szándékú a vádaskodás.

Hogyan és kik előtt történjen a becsületvédelem?

A becsületvédelem mindenekelőtt a becsületsértő felé irányul, de azok előtt kell történni, akik előtt a becsületsértés történt, ellenkező esetben fennállhat az alaptalan gyanúsítás, kétségeskedés, bizonytalanság az egyén értékét illetően. Például egy becsülettel bíró embert egy kis csoport előtt sért meg valaki és utána kettőjük személyes találkozása alkalmával négy szemközti bocsánatot kér az alaptalan vádaskodásért; a becsülethordozó számára ez csak részben jelenthet megnyugtatót, mert arról a bocsánatkérésről a kis csoport minden egyes tagjának tudnia kell.

A becsületvédelem alkalmával a becsülethordozó célja arra irányul, hogy bocsánatot kérjen a becsületsértő. Ez minden külső ráhatás nélkül is megtörténhet, belátás, felismerés alapján, de ha nem, ezt a becsülethordozó ki is kényszerítheti. A kényszerítés történhet mások külső nyomására, pl. a közösség előtt tisztázni kell, vagy egyenesen a bíróságot útján. A bíróság a becsületsértés tényének kivizsgálása alapján a becsületsértőt megbélyegzi és esetenként büntetést is megállapíthat, amely elmehe a szabadságvesztésig.

A feudális és polgári társadalmakban ismeretes volt a becsületvédelemnek egy sajátos formája: a párbaj. Ezt ma már sehol sem gyakorolják, és minden vonatkozásban erkölcsellenes, mert az élet megsemmisítését eredményezi.

Tény az, hogy a becsületvédelem indokolt körülmények fennállása esetén sem szabad a bosszúérzésből kiinduljon, hanem a megbocsátó szeretet lehetséges érvényesítéséből.

Nemcsak önmagunk becsületét kell védenem, hanem más személyek vagy közösségek becsületét is, pl. a magyarság becsületét is, ha a becsületsértés esete áll fenn. Ugyanakkor fordítottan is áll, hogy az Én felelősséggel tartozik egy adott közösség becsületének fenntartásáért, megtartásáért, pl. én mint

unitárius, vagy mint magyar, nem csorbíthatom/károsíthatom az unitárius vagy a magyar becsületet.

4. Becsületvesztés és következményei

Sajnos, a becsületvesztésnek számos formája és esete ismeretes, amelyet érzéssel, szóval és cselekedettel követhet el az egyén.

A becsületvesztés lehetséges voltából az következik, hogy a becsületet nem valami statikus állapotnak kell fel fogni, azaz ha valamikor valaki becsületes volt, az is fog maradni. A becsület értéke egy dinamikus folyamat, amely azt jelenti, hogy megbízhatóságunkat, tisztességünket, igazságérzékünket stb. újból és újból bizonyítani kell. Ellenkező esetben a megalkuvás, a közömbösség, sőt a korrupció ingoványalba fulladhatunk.

Őrök erkölcsi kérdés, hogy vissza lehet-e szerezni az elvesztett becsületet? A válasz nem egyszerű - a vélemények megoszlanak -, mert a becsület helyreállítása nemcsak az egyéntől, becsületvesztőtől függ, hanem attól a közösségtől, ahová tartozik, és végső soron Istentől. A mi válaszuk: van lehetőség erre, de egy nagyon nehéz folyamat, sokszor nem is százszázalékosan szavatolt a becsület újra kiérdemlésének az esete. Ezért arra kell fektetni a hangsúlyt, hogy minden körülmények között igyekezzünk megőrizni (gondatlanságból el nem tékozolni) becsületünket. A becsületvesztés esetében fennállhat a félelem is, amikor pl. valaki azért veszti el becsületét, mert kényszerítés alatt áll.

Napjaink "meglóduitt világában", az általános gazdasági-társadalmi-politikai bizonytalanságok közepette szükséges a becsület értékére figyelés jobban, mint bármikor. A becsület nélkülözhetetlen tartozéka az elmúlt évtizedek alatt kátyúba juttatott és még sok vonatkozásban most is ott ragadt erkölcs helyreállításának. Az erkölcsi válság megoldása a becsület általános értékelése nélkül elképzelhetetlen.

A keresztény vallásra, s így nyilvánvalóan az unitáriusra is, nagy feladat hárul, hogy felmutassa a becsület értékét, annak fontosságát, szükségességét. Mert egyetlen társadalomban, közösségben sem lehet beszélni megújulásról, újjászületésről a becsület értékének tudatosítása nélkül.

Dr. REZI ELEK

A HOMORÓDSZENTMÁRTONI "DÁVID FERENC NEMZET- KÖZI IFJÚSÁGI ÉS KONFERENCIA KÖZPONT" TÖRTÉNETE (1991 - 1994)

Az 1990-91-es iskolai évet Angliában a manchesteri Unitárius Kollégiumban töltöttem, ahol sok egyházi és ún. világi személyiséggel ismerkedhettem meg, akik nagy érdeklődést tanúsítottak az erdélyi Unitárius Egyház és személyem iránt egyformán. Tették ezt annál is inkább, hogy időben alig hónapok választottak el az 1989-es romániai eseményektől. Mindenkit érdekelt mindaz, ami abban és az azt követő időben történt velünk unitáriusokkal, s szeretett volna "első-kézbéli" tudósításhoz jutni hogylétünket illetően. Írásom szempontjából, itt a sok személyes kapcsolatból csupán egyet emelnék ki: név szerint az Alan Williams-ét, aki akkor az edinboroughi Zeneművészeti Főiskola zeneszerzői szakán tanult - s aki az ideai 1993-94-es évben Budapesten folytatja tanulmányait -, s akivel igencsak közeli barátságba kerültem kintlétem alatt.

De még mielőtt többet mondanék el róla, hadd említsem meg azt, hogy a családommal való folytonos levelezés révén állandó kapcsolatom volt mindazzal, ami itthon, közelebről pedig Homoródszentmártonban történt. Így tudtam meg többek között azt is - feleségetől -, hogy itthon azokban az időkben jöttek létre azok az ún. vagyonfelszámolási bizottságok, melyeknek célja az volt, hogy a volt kollektív gazdaságok épületeit és egyéb vagyonát árvérezés útján értékesítsék.

Annak tudatában, hogy az újonnan épített és 1989 decembereig félkész állapotban levő szentmártoni Termelőszövetkezeti Székház irodaépülete is árverésre kerül, megkerestem fiatal barátomat és elmondtam neki: jó lenne, ha ezen az árverésen a homoródszentmártoni Unitárius Egyház is jelen lenne és, mint vásárló fél, komoly érdeklődést tanúsítana.

Sok idő ennek megtárgyalására, megbeszélésére sajnos már nem volt, mivel nekem tanulmányi évem július 31-vel lejárt és vissza kellett indulnom félbehagyott munkám folytatására. Így tehát anélkül, hogy valami konkrét dolgot is megbeszélhettünk volna, hazajöttem rendeltetési helyemre, egyházközségembe.

Alig telt el valamivel több mint két hét, legnagyobb meglepetésünkre, bejelentés nélkül - ami igencsak szokatlan, még ha fiatal is, egy angol úriember részéről - Alan barátom is megérkezett Homoródszentmártonba. Elmondta azt, megérkezése után, hogy ideutazásának egyik fő célja az volt, hogy az általam említett házat szemügyre vegye. Ez sikerült is. Az épület kulcsát megszerelve bejuthattunk a félig kész épületbe és azt alaposan megnézhetők. A háromszintes épület - pince (ipari árammal felszerelve), földszint, első emelet és padlástér - igazán tetszett. Mintha elképzelésünk szerint épült volna ahhoz, hogy könnyűszerrel át lehessen alakítani Ifjúsági Házzá. Ugyanis az egész épületet bejárva, mi már - legalábbis gondolatban - átalakítottuk egy negyven személyt befogadó ifjúsági és konferencia központtá. Ennek rendeltetése, többek között, a következő lett volna:

- nyári vallásérkölcsei programok szervezése,
- cserkészcsapatok nyári táboroztatása, kiképzése,
- szórványban élő unitárius fiatalok tanítása, oktatása, főleg, anyanyelvük mélyebb megismerésére,
- nőegyleti tevékenységek, programok szervezése,
- nyári nyaralattási programok rendezése a Székelyföldön,
- csillagtúrás kirándulások Hargita, esetleg a szomszédos megyékben,
- bel- és külföldi fiatalok közös nyaralattási programjainak megszervezése különböző korcsoportokként, mint pl. 6-10 évesek, 11-15 évesek és felnőtt fiatalok csoportja 16-22 éves korig,

- a több mint tizenhét éves múlta visszatekintő homoródszentmártoni képzőművészeti tábor fogadása minden pünkösdi nagyhétén,

- különböző egyházi érdekeltségű gyűlések, esetleg több naposak, konferenciák, mint pl. keblitanácsi konferencia, lelkesítő értekezlet stb. megrendezése,

- író-olvasó találkozók,

- gazdátanfolyamok, előadások megszervezése stb,

egyszóval mindaz, amit előttünk, unitáriusok előtt, már egy-két más vallású felekezet 1989-től megvalósított, de amiről mi még csak félve tervezgettünk anyagi hiányában.

Barátom az említett időszakban öt hetet töltött a szép "két Homoródok" mentén; programjában sok olyan tevékenység volt, amire ő is, mi is szeretettel emlékezünk vissza. Ezek közül hadd emeljem ki azt, hogy itt tartózkodása alkalmával angol nyelvkurzust indított a szentmártoni fiatalok számára a helyi "Gellérd Imre" gyülekezeti házban, nagy hasznára mindazoknak, akik ezt látogatták, hiszen sokan így kaptak kedvet ahhoz, hogy angol nyelvi ismereteket szerezzenek. Mi cserében megmutattuk neki a két homoródszentmártoni falvak mindenikét, azoknak templomait, amiből fényképezés révén egy egész csokorra valót vihetett haza magával Angliába. Szeptember vége után Alan Williams barátunkat is hazaszállította tanulmányai folytatására a távoli Skóciába.

Ez hát a szentmártoni Ifjúsági Ház történetének első része.

Az őszi hónapok egymástól függetlenül ugyan, de állandó kapcsolattartásban teltek el. Mindenki végezte a maga helyén a maga jól meghatározott feladatát. November végén levelet kaptam Alantól, melyben arról értesített, hogy a ház megvételéhez szükséges összeg rendelkezésünkre áll. Ugyanis angol unitárius egyházközségekben, azoknak hívei körében, sőt angol unitárius lelkesek közül is sokan járultak hozzá annak a körlevélnek a felhívásához, melyben Alan Williams adományozásra kérte fel őket.

Az így összegyűlt pénzt ő maga hozta el és fizettük ki az épület értékét 1991 telén, ami 1 051 000 lejt tett ki. Mai pénzben kifejezve nem sok ugyan, de a megnevezett időszakban ez azt jelentette kb. tíz darab "U 650-es" traktort lehetett vásárolni.

Így reményünk, tervünk és álmunk első része megvalósulhatott.

Az öröm első napjaiban még nem gondolhattam arra, hogy ezzel a vásárlással egy olyan terhet vettem magamra, ami azóta is naponta határozza meg mindennapi tevékenységem nem kevés hányadát. A naponkénti lelkesítő tevékenység mellett állandós feladat lett számomra a Ház gondja, mint pl. építésének teljes befejezése, részleges átalakítása, padló-parkett lerakása, a hiányzó mozaik kiöntése különböző helyiségekben, a víz bevezetése az épületbe; fürdők, illemhelyek elkészítése, a konyha, élelmiszerelőkészítő, mosogatóhelyiségekben a hideg-meleg víz biztosítása, lépcsőház, konferenciaterem, ebédlő, folyosók faburkolattal való ellátása, a porta kiépítése, és kilenc vendégszoba teljes beburkolása, konyhafelszerelések beszerzése, konferenciaterem és ebédlő bútorzatának beszerzése, kémények kiépítése a tetőszerkezeten kívül, járdák kiképzése az épület körül stb. stb.

S ezt vállalni és végezni kellett annak a tudatában, hogy lehetőség szerint mindez 1994. esztendő tavaszára elkészüljön.

Az első munkálatokat csupán 1992 tavaszán kezdhettük el az épületen. Az épület ajtó-ablak zárainak a megerősítése, az asztalosmunka teljes befejezése illetve ennek mázolására jelentette az

első lépést, amit a falak meszelése, ágyeműk anyagának a megvásárlása, megvarrása, függönyök elkészítése, pokrócok beszerzése követett.

Az épületért kifizetett összeg felemésztette az angol unitáriusok által gyűjtött pénz nagy részét, s így a munkálatokra alig maradt valami. De ezen a helyzeti nehézségen is túljutottunk szerencsésen. Ugyanis 1992 március-áprilisra meghívást kaptam a californiai San-Jose testvéregyházközség részéről, hogy őket és a San Franciscohoz tartozó Óböl-térségbeli unitárius-univerzalista egyházközségeket meglátogassam.

És innen kezdődik a Ház történetének második fejezete.

Ez a meghívás számomra legjobbkor érkezett, ugyanis a mellett, hogy ismertem az itthoni egyházközségek életét, helyzetünket, unitárius egyházunk múltját, hagyományainkat és "a mi unitárius örökségünk"-et, alkalmam adódott arról is beszélni a hat hét folyamán sok Óböl-térségbeli unitárius-univerzalista egyházközségben (szám szerint tizenhétben), hogy a homoródszentmártoni Ifjúsági Ház ügye hogy áll, és az angol segítségével mit tudunk, mit lehetett megvalósítani.

Az az elképzelés, hogy a volt termelőszövetkezeti székház irodaépületét Ifjúsági és Konferencia Központtá kell "izmosítani", mindenkinek tetszett, s ettől kezdve két síkon haladt az amerikai unitárius-univerzalista irányunkban (Homoródszentmárton) történő segítése. Egyfelől az egyházközséget segítették azzal, hogy egy teljes gépparkot sikerült létrehozni az egyházközségi földek művelésére. Ez áll egy "U 650-es" erőgépből (traktorból), egy "Sup 29-es" vetőgépből, egy db háromvágatú ekéből. És egy nagy tárcsából, amit a helyi Nőszövetség vásárolt oly módon, hogy kézimunkákat készített és juttatott ki Amerikába, s amit ott értékesítettek. Másfelől viszont nagymértékben hozzájárultak ahhoz is sokan, hogy a Ház mielőbbi befejezése megoldást nyerjen.

Voltak olyan amerikai egyházközségek a meglátogatottak között, melyeknek nem voltak még erdélyi testvéregyházközségeik, s így nagymértékben figyelhetek oda, nagy érdeklődést tanúsítva az Ifjúsági és Konferencia Központ iránt.

Július-augusztus hónapok folyamán több vendégünk is érkezett az Egyesült Államokból, akik az épületet is meglátogatva-megvizsgálva örömmel könyvelték el azt, hogy mi erdélyi unitáriusok is rendelkezünk egy Konferencia Központtal, amiből náluk sok van, s amelyekben egyszerű tevékenységek folynak. Úgy mint:

- nyári hétfői vagy teljes programú valláserkölcsei nevelés felnőttek és fiatalok számára egyaránt,
- nyári nyaraltatási programok,
- különböző világi személyek kiképzése egyházi tevékenységekre,
- egyháztörténet, egyházi zene, énekkarok, színdarabok, békemozgalmi, emberbaráti tevékenységek gyakorlása.

Az állandó kapcsolattartás, levelezés által, meg az onnan ide érkezőkkel való folytonos kapcsolataink újabb ötleteket szültek. Így jött létre az az elképzelés, hogy milyen lenne, ha egy ún. népszerűsítési körlevelet, "röpcédulát" adnánk ki - amerikai unitárius-univerzalista egyházközségek szerte -, amelyben ismertetnénk az eddigiekben elért eredményeket, s a munkabefejezéshez újabb anyagi segítséget kérhetnénk a Ház részére. Különösen tetszett ez az ötlet a közép-californiai unitárius-univerzalista egyházközségek koordinációs vezetőjének, Beverly Smrha asszonynak, valamint a Kanadában élő Gretchen Thomas lelkésznek, akik segítségével meg is szerkesztettük a fényképbetűtes "népszerűsítő körlevelünket".

Annak gondolata is megszületett, hogy amerikai-angol egyházközségek maguknak szobát "béreljenek", segítségünkre lévén különböző szobák bebútorozásánál, miközben az illető szoba a segítendő-adományozó egyházközség vagy személy nevét kapná.

Az első szoba, amelyet ily módon sikerült teljes egészében bebútorozni az ún. "San-Jose - Homoródszentmárton" nevet viseli, ugyanis a szentmártoni egyházközség Kaliforniában levő testvéregyházközsége küldte el erre a célra leghamarabb az adományát. Egy 4/6 ágyas szoba áll így mindenkor az ide látogatók számára, illetve az onnan ide érkező vendégek rendelkezésére, amit annak elkészítése után már több alkalommal vetek igénybe San-Jose-ből ide látogató testvéreink. A szoba falain ott vannak az ottani és itteni templomok fényképei, festményei, grafikái, keretbe foglalt hitvallás szövegek stb., melyek mind a szoba díszítését szolgálják, és azt is hirdetik, hogy igenis lehet valóban élő kapcsolatot kiépíteni több ezer km-es távolságok ellenére is.

A jó példa ragadós, ahogy mondani szokás, s az első lépést nemsokára egy második követte. Ebből az alkalomból is Kalifornia állam egyik egyházközsége jelentkezett, név szerint az Oakland-i. Ennek itthon még hangzásban is hasonlító testvéregyházközsége van: az Oklánd-i. Így sikerült bebútorozni az épület második vendégszobáját, ami az "OAKLAND California - HomoróDOK-LAND" elnevezést kapta.

Ezzel a Ház történetében egy újabb korszak következett. A népszerűsítési körlevelünkre sok válasz érkezett, s a mai napig is érkezik. Több jelentkezés volt, mint amennyire számítani mertünk, s így azóta a ház mindenik szobáját sikerült bebútorozni, amelyek a következőképpen "adódtak" el:

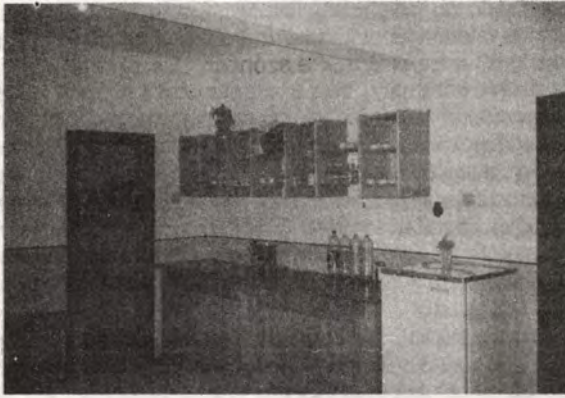
- 4/6 ágyas szoba a földszinten: "San Francisco, California First Unitarian Society - Doris McChesney Rathjen" (Egyesült Államok)
- 4/6 ágyas szoba a földszinten: "Hull Unitarian Congregation England" (Anglia)
- Porta-Recepció földszint: "First Parish in Weston, Massachusetts - Rev. Harry H. Holler and Rev. Judith L. Holler" (Egyesült Államok)

A homoródszentmártoni Ifjúsági Ház

A konferencia-terem

Az Ifjúsági Ház konyhája

Az Ifjúsági Ház egyik hálószobája

- Lépcsőház, bejárat: "Unitarian Christian Fellowship" (Egyesült Államok)

- Ebédlő - klub: "Lotta Hitchmanova and Madison Wisconsin Area Youth Grups" (Egyesült Államok)

- Konferencia-terem I. em. "Joseph Priestley" (Anglia)

- 2/4 ágyas szoba I. em. "Denton, Texas Unitarian Universalist Fellowship" (Egyesült Államok)

- 2 ágyas szoba I. em. "Dr. Gellérd Judit és George Williams" (Egyesült Államok)

Ez annak elismeréseként készült el, amit a Williams házaspár kifejtett az erdélyi és az észak-amerikai testvéregyházközségek kapcsolatteremtése érdekében.

- 2/4 ágyas szoba I. em. "Gellérd Imre" (Egyesült Államok)

- 2/4 ágyas szoba I. em. "Rev. Earl Morse Wilbur" (Egyesült Államok)

- 2/4 ágyas szoba I. em. "Natalie Gulbrandsen" (Egyesült Államok)

(A zárójelbe tett országmegnevezés jelzi azt, hogy honnan, ki részéről, melyik államból, egyházközségből érkezett a megajánlás a szoba bebútorozására.)

A kilenc vendégszoba állandós ágynak a száma 26, amit még ki lehet bővíteni tizennégy matracral, amikor erre szükség van, s így összesen negyven személy részére lehet egy időben fekvőhelyet biztosítani, illetve az ebédlőben reggelihez, ebédhez és vacsorához helyet biztosítani. A szállóvendégek részére egy-egy zuhanyozó, négy darab mosdókagyló, két női és két férfi WC áll rendelkezésre.

Mindehhez még egy korszerűen berendezett konyha tartozik, melynek neve: "Jean Wilckox and Shirley Valentine" (Egyesült Államok), ahol a vendégek részére elkészülhet a nap különböző szakaszának megfelelő élelem. Az ebédlőből nyílik még két ajtó, melyből egyik az élelmiszerelőkészítő-fertőtlenítő helyiségbe, a másik meg a mosogató szobába vezet.

Az épület alagsorán pincehelyiség húzódik, ahova egyszerre kb. nyolc-tíz személygépkocsit lehet parkolni.

Anyagi adományokat a már említett angolai és amerikai unitáriusokon kívül elküldték még a kanadaiak, illetve a magyarországi Unitárius Egyház is hozzájárult a Ház segélyezéséhez, akkor, amikor az épület részére elküldték minden helyiségbe a villanykapcsolókat, villanykörtéket és a konyha részére 60 db vizespoharat.

1993 január hónap folyamán rokonlátogatáson voltam Svédországban, s az ott töltött egy hónap nem csak kirándulással, kellemes szórakozással telt el, hanem annak egy része komoly munkával. Több alkalommal és több helyen tartottam istentiszteletet a hónap folyamán, a stockholmi Bethlen templomban, Göteborgban az Egyesült Magyar Protestánsok gyülekezetének, melynek elnöke Nyíredy Csaba unitárius afia, illetve a stockholmi Magyar Házban tartottam előadást. Ezen alkalmakon kapott

honoráriumokat hazajövet felajánlottam a Ház átírási költségéhez. Így került végül 1993-ban az épület egyházközségi tulajdonba azzal a céllal, hogy Egyetemes Egyházi érdekeket fog majd szolgálni.

Ezért díszíti a lépcsőház emeleti folyosóját, vendégek hiányában, hat egyforma nagyságú selyemből készült nemzeti színű lobogó, úgymint az amerikai, az angol, a kanadai, a svéd, a magyar és a román, s amikor külföldi vendége van a Háznak, akkor meg az épület homlokzatán van az illető ország és a román nemzeti színű zászló. Az épület homlokzatára felfüggesztett fényreklám pedig azt hirdeti, hogy az épület - "Dávid Ferenc Nemzetközi Ifjúsági és Konferencia Központ" - és átalakítása nemzetközi összefogással készülhetett el.

Az épület (még) nincs központi fűtéssel ellátva, s ezért egyelőre csak nyári időszakban lehet programokat betervezni. Egyelőre május 1. és szeptember 1-15-e között lehet működtetni az épületet. Elképzelésünk az, hogy a következő egy-két évben ezt is megvalósítjuk. Amennyiben ez megvan, akkor téli programok alkalmaira is igénybe vehető lenne a Ház, mint pl. karácsony, szilveszter, újév időszakában. Téli sportok szempontjából sem érdektelen a térség, mert alig 4-5 km távolságra innen a Nagymál (Homoródsalmás) oldalán egy felvonóval ellátott, korszerű lesiklópálya működik menedékházzal, hogy a téli lovas-szánkózásokról és korszolyázásról ne is beszéljünk.

Ez után a beszámoló után nem marad más hátra, minthogy köszönetet mondjunk minden erre a célra adományozó testvérünknek, illetve egyházközségnek, akik és amelyek adományukat küldték el ahhoz, hogy a Ház jelenlegi formáját felülthesse. Ugyanakkor köszönetet mondunk mindenkinek, akik munkával, jó szándékkal, jó ötletekkel segítettek az elvégzett munka megvalósításához. Külön köszönet a Tiszteletes Ifjúság azon csoportjának, akik a tavalyi árkosi Ifjúsági Konferencia után eljöttek Homoródszentmártonba, hogy közmunkájukkal segítsenek az ajtók, ablakok mázolásánál, illetve a bútortart egy részének összeállításánál, amivel igencsak jelentős lépést tehattünk előre ahhoz, hogy az 1994. év tavaszára, a turistaszézon kezdetére az épületet "üzemképesé" - azt hiszem nyugodtan leírhatom a szót - varázsoljuk.

Remélve, hogy a majdan idelátogatók jól érzik magukat, kellemesen és hasznosan töltik majd idejüket, kívánok jó szórakozást, táborozást, tanulást, munkát, hitben való megerősödést, egymás minél jobban történő megismerését és megértését, s természetesen mindezt a hagyományos unitárius üdvözléssel-köszöntéssel: EGY AZ ISTEN!

KÁSZONI JÓZSEF
homoródszentmártoni unitárius lelkész

**Emlékezzünk azokra, akik
„előttünk jártak”**

Dr. SIMÉN DÁNIEL 1903 - 1969

25 éve távozott el közülünk az, aki mindenkor nagy volt feladatainak teljesítésében.

Dr. Simén Dániel 1903. február 7-én született Korondon. Elemi iskolát szülőfalujában végezte. Kiváló képességeivel emelkedett ki osztálytársal közül. Szülei elhatározták, hogy felsőbb iskolába adják továbbtanulni. Így kerül a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumba, ahol sikeres érettségi vizsgát tett.

1924-ben sikeresen felvételizik az Unitárius Teológiai Akadémiára. Nagy szorgalommal tanult. A teológiai ismeretek gyarapítása mellett, tanulta az angol nyelvet is.

1926. június 25-én sikeres alapvizsgát, majd 1928-ban lelkészépesítő vizsgát tett. 1928-1931 között a California-i Pacific Unitarian School hallgatója, ahol 1931. május 1-én magisteri teológiai fokozatot szerez, "cum laude" minősítéssel.

1931-1933-ban a Chicago-i Meadville/Lombard unitárius teológiai főiskola hallgatója. 1934-ben a székelykeresztúri zsinaton avatják lelkésszé. Mint lelkész szolgál Fogarason (1934-1936) és Lupényban (1936-1940).

1940. január 1-vel meghívják a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára tanárnak. A gyakorlati tanszék professzorai tisztségét töltötte be 1959-ig. Nagy odaadással tanít és maga is tanul. 1945. március 10-én a kolozsvári Tudomány Egyetemen doktori címet szerez.

Dolgozatát a neveléstudomány (neveléstörténet) bölcsesletről írta. Gyakran vállalt szolgálatot a kolozsvári belvárosi egyházközségnél. Szolgálatával kiemelkedett az átlag teológusok sorából. A templomlátogatók nagy részével száma bizonyította azt, hogy a hívek szerették és igényelték szolgálatait.

Nyugodtan mondhatjuk el a professzor úrról, hogy nagy volt ő - a nagyok között.

1948-ban az amerikai Berkeley-ben HOROKORA kiténtést adományoztak neki. Kiténtő tanár, jó nevelő, aki megtalálta az utat tanítványai lelki világához. Szónoklati óráinkon bírálta az elmondott prédikációkat, úgy egészítette ki a beszéd gondolatmenetét, hogy abból mindenki hallgató tanult és szellemiükben gazdagodott. Aki vette a fáradságot, hogy

a professzor úr elmondott szavait lejegyezze, az évekre talált alapot a gyakorlati életben prédikációinak megírásához.

Évente előkészítette a szónoklati versenyek megtartását kötött és szabadon választott beszédekkel. Önképzőkör működött és inspirálta a szavalóversenyek tartását. Nemcsak a kolozsvári gyülekezet, de mi teológiai hallgatók is vártuk azt a vasárnapot, amikor neve ki volt függesztve a templom ajtaján. Akik hallgatták prédikációját, azok lelkileg megerősödve, szellemiükben gazdagodva távoztak az Isten házából. Nem csoda, ha a jó szónok, tudós Professzort szemmel kísérte a kommunista hatalom.

1959-ben letartóztatják. Vád ellene az, hogy a teológusoknak kiadott prédikációs kötetével államellenes tevékenységet fejtett ki. A saját és a lelkészek által írt kötetes beszédeggyűjtemény kiadása volt az ő bűne. Az egyházi beszédeket Kelemen István, a Protestáns Teológiai Intézet ügyvezetője - református lelkész - sokszorosította. Mindenki teológiai hallgató, aki 1956-1957-ben tanult, ezen beszédek valamelyikét zengte nagy sikerrel a különböző legációs kislelkeseknél. Ezért kapott 7 évi börtönbüntetést, amiből 6 évet le is töltött. A börtönben is minden körülmények között nagy volt ... a nagyok között.

Vele töltött 9 havi fogságom alatt győződtem meg arról, hogy milyen meggyőző erővel prédikált ott is. Római katolikus, görögkatolikus, ortodox és protestáns lelkészek és teológusok hallgatták lélektan, irodalmi előadásait. S mi fiatal unitárius lelkészek büszkének voltunk még a börtönben is, hogy előadásával kiemelkedett a többi nagyok közül. A lélek és a szellem gazdagsága áradt belőle. 1964-ben amnesztiával szabadult a börtönből. Tanári állását nem foglalhata el. Ezt megakadályozta az elnyomó hatalom.

Igy lett kinevezve Aranyosgyéresre, lelkészi szolgálatra. Őt éven át pásztorolta a kislelkeszámú, de lelkes gyülekezet. Újévi családlátogatását végezte, amikor a hóborította síkos úton végzetes esése történt. A gondos kórházi kezelés se tudta már megmenteni. 1969. február 25-én halt meg. A gyászbeszédet koporsója mellett Gellérd Imre tanítványa tartotta. Tanítványok, hívek nagy száma kísérte ki a Házsongárdi temetőbe.

Ravatalánál álló hűségese tanítványa így jellemezte életét: "Álom volt az ő élete, gyönyörű, színes és szép álom, mely most véget ért.

Elvégeztetett? - Nem. Most kezdődik újra. Elalvása ébredés. Beleébredés az örökkévalóságba. Ő él, mert nagyon szeretett. A por elvegyül, de élete éltető eszmévé válik s éppen úgy élünk belőle halála után is, miként életében is belőle éltünk, mert ő szeretett, s a szeretet örök, mert a szeretet maga az Isten." (Gellérd Imre).

Tanítványai, tisztelői állították síremlékét terméskőből a házsongárdi "Fekete kert" déli határájánál. A fedőlapra Jézus evangéliumából a következő idézettel: "Az ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak" (Lk 21,33).

Munkái közül megemlíthjük:

- "A lélek megszólal" című egyházi beszéd és ágendás kötetet (1936). A kötet előszavában írta, hogy "ajánlom e könyvet Édesanyám elköltözött fehér lelkének, mint hálátelt lelkem töredezett beszédit."

Ezt a prédikációs kötetet összevont számban az "Unitárius Szószék" is lekötölte.

- "Egy modern Istenhit" című könyvet fordította 1936-ban.

- "A lélek problémája" - három kérdésre ad megnyugtató feleletet: 1. Van-e lélek? 2. Mi a lélek? 3. Örökélet.

BENEDEK ÁGOSTON nyug. lelkész

ÉDESANYÁMRA GONDOLOK

Csendes májusi este van. A lakásban mindenki aludni tért. A gondok, küzdelmek, fájdalmak, felelőségek elpihentek. Künn a sötétség bevonta az utcákat, az utcákon megrikkult járókelőket, a házakat, mindent. Az ég tiszta. A csillagok, mint gyémántszegek ragyognak az ég kárpitján. A nap már nem ragyog. De néhány órával ezelőtt még simogató langyossággal és aranyfényrel ölelt körül mindent, és láttam a kertben, hogy a rózsabokrok színt, illatot ígérően bontják leveleiket, a terebélyes díófa már hullatja megtermékenyült, lassan barnuló barkaszerű virágait, a kert sarkában a jövő termését ígérőn, zöld levelekből készült, csodálatos menyasszonyi ruhában pompáznak a mogoróbokrok.

A csöndet, a pihenést csak az óra ütemes ketyegése és egy-egy ritkán tovasuhanó autó moraja zavarja meg.

- Gondolkodom: az eltelt napról, napokról, hetekről, évekről, évtizedekről, s miközben gondolatban visszafelé haladok az időben, két nő alakja jut előtérbe gondolataimban. Két nő, akik "életük májusán" ragyogtak mint a csillagok az éjszakai égbolton, zöldelltek mint a rózsatövek, menyasszonyként öltöztek, mint a mogoróbokrok, jövőt ígérték, mint a májusi természet: minden gondolatukkal, érzésükkel, vágyukkal, akaratukkal, törekvésükkel.

Az egyik térben távol van tőlem, a másik közel. Azt azonban sem érzéseimmel, sem értelmemmel nem tudom eldönteni s talán nem is akarom, hogy kettőjük közül ki a több, ki a fontosabb, ki az, aki közelebb áll hozzám.

Az egyik Édesanyám. Gyermekkor emlékeimben látom őt, amint mosolyogva ágyam és testvéreim ágya fölé hajol, hogy fölébresszen meleg, lehetetlenül csókjával. Közülünk, gyermekek közül egyikünk óvodába, másikunk iskolába készülődik. Az asztalon kikészítve a reggeli, becsomagolva az uzsonna, ő sűrűg-forog a konyhában, a házban, az udvaron, hogy minden rendben legyen. Mert időre mindennek kész kell lennie, hisz nem csak a mi gondunkat viseli, hanem rajtunk kívül gyermekek tízei várják mindennap az iskolában, hogy a betűk és számok bonyolult világába tudásával türelemmel, szeretettel, szigorral, de megingathatatlan felelősségtudattal bevezesse, mert ezt a hivatást választotta s végezte értük és értünk, hogy többek lehessünk mint az ő nemzedéke s ezáltal előbbre vigyük népünket és az emberiséget. Látom őt, amint aggódó, de mindig reménykedő, biztató arccal betegágyunk fölé hajol, s mildőn meggyógyulva lát, nyugalom és öröm glóriája árasztja el arcát. Látom, amint esőben, sárban, hóban, fagyban vagy a tűző nap hevében hosszú kilométereket gyalogol, hogy néha csupán egy rövid órára fölkeressen a kórházban vagy a távoli iskolában, engem vagy testvéreimet, hisz hárman három felé vagyunk. Hallom becsületre, emberségre, felelősségtudatra, szeretetre nevelő áldott szavát. Most képzeletben látom egyedül..., amint megőszült hajtincselvel szinte egyedül vívja idős életének napjait. Pedig ő sokat adott nekünk, s mi oly kevéssel tudjuk viszonzni, mégis mindig ölelő karra vár minket: gyermekeit, családjainkat, unokáit.

Miért tette s teszi mindezt? Honnan volt és van ennyi ereje? - A Jézusi Imádságból: "Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nékem adtál, mert a tiéd. És az anyémek mind a tiéd, és a tiéd az anyémek; és megdicsőíttetem ő bennük."

A másik Hívtársam, gyermekeim édesanyja. Mintha édesanyámat tekintené példaképnek. Kockázattal, fájdalommal, de felelősségtudattal és örömmel adott életeteket. Részt vett Isten teremtő munkájának legértékesebbikéből. Korán ébred, elkészíti a fiúkat az iskolába, ápolja, ha betegek, gondját viseli testi és lelki épségüknek, megérti és megbocsátja tévedéseiket, szeretettel és ragaszkodással veszi körül őket. Simogató keze sokszor siklik végig arcukon. A mindennapi kenyérért való küzdelemből és gondokból hazatérve legfőbb feladatának tekinti övéinek, szeretteinek, gyermekének gondviselését. Sikereiknek tiszta szívből örül, sikertelenségükben vigasztalja, bátorítja, biztatja őket. A reménység néha lankadó gyertyalángját mindig újra fel tudja szítani bennük. Érzem, látom, a mindennapokban tapasztalom, hogy lelke mélyéről sokszor feltör a Jézusi Imádság: "Én nem ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, a kiket nékem adtál, mert a tiéd. És az anyémek mind a tiéd, és a tiéd az anyémek; és megdicsőíttetem ő bennük."

Mindnyájan gyermekek vagyunk! Mellettünk édesanyánk állt, vagy áll még ma is, önfeláldozással és a Jézusi Imádság cselekedetével, betöltésével. Hála neked értük Istenünk és áldd meg életüket, vagy emléküket! Hallgasd meg övéikért mondott imádságukat!

A májusi természet a holnap reménységét ígéri, a jövő termésével biztat. Az édesanyák a holnap reménységét ígérlik, a jövő termését, az életet adják.

SZABÓ ZOLTÁN

Áprily Lajos:

A KERTBE MENT

Uram, én nem tudom, milyen a kerted,
a virágosod és a pázsitod.

Én nem tudom, virágok ültetését
ágyásaidban hogy igazítod.

Csak azt tudom, hogy kendőjét levette
júniusi vasárnap hajnalán,
beteg lábával és beteg szívével
bánatosan kertedbe ment anyám.

Uram, tele volt immár félelemmel,
sokszor riasztó árnyék lepte meg,
de szigony-eres, érdes két kezével
még gyomlálhatta volna kertemet.

A kicsi teste csupa nyugtalanság,
s most elgondolni nem tudom, hogy ül.
Virágosodban könyörülj meg rajta,
hogy szegény ne szenvedjen tétlenül.

Mezőiden ne csak virágmagot vess,
virágaid közé vegyíts gyomot,
hogy anyám keze gyomlálhassa kerted:
asphodelosod és liliomod.

Mécs László:

AZ ANYÁNK

Hej, ti vándor vén legények,
sorsosim, vig agglegények!
Hejehujjás cigányélet
a mi sorsunk: dáridó,
vérző szívet ámfító.

Hideg fészek a mi fészünk.
A szívünkbe ha benézünk,
kurjantunk és füttyörészünk,
ne hallja meg senki sem
hogy búg bent egy réquiem.

És egy este lámpa lobban,
szellem-szárnyon, halk-titokban
zárt ajtókon át betoppan,
szíve szírmát szórja ránk
a mi édes jó anyánk.

Ránktekint virágszemével,
ajka szól bölcső-zenével:
s mint szívárvány, úgy hull széjjel
minden álarc, ámfító
fütty, virág és dáridó.

Visszavedtünk jó gyereknek
s karján bölcsős szeretetnek
mélyről, mélyről megerednek
tisza, régi könnyeink,
tengermélyi gyöngyeink.

Ó a jóság, szem-becézés,
csak csicsijáz, csókol, néz: és
vad szívünkben minden vérzés,
bibor-csermely elapad,
átkos ének elakad.

Mosolygása édes ünnep:
rávilágt minden bűnnek
gyökerére: mint kitűnnek
este mind a csillagok,
hogyan holdjuk fölragyog.

Megvigasztal, fölmagasztal,
illatos lesz lámpa, asztal,
megteltünk a szent malasztal
és elalszunk édesen,
csoda, csoda-csendesen...

Csoóri Sándor:

ANYÁM SZAVAI

Köszönjük neked, fiam, hogy hazajöttél,
mert mi már olyan öregek vagyunk,
mint főtt a padláson az a falióra
s a mutatónk már nagyon a temető felé mutat.
Szépszerén azt se tudjuk, csütörtök van-e, kedd-e?
Amikor jössz, az a mi vasárnapunk.

Apád még csak-csak, ide fut, oda fut,
de nekem már a kisajtóig is ménkő hosszú az út,
hányszor megemlegetem azt a körtefát,
amit a konyhaajtó elől fordított ki a bomba,
meg tudnék benne kapaszkodni, mint most a te karodba.
Talán, ha bottal járnék! No még csak az hiányzik!
Fogom inkább a söprűt, azzal botozgatok el
a ház végéig, a kapuszájjig, minthogyha dolgom volna.

Csak várni ne kéne soha! Várni levélre, híradásra.
Ha kisiklik egy vonat, nem alszom éjjeleket -
A múltkor is, amikor Amerikába mentél,
a szemem belülről kisebesedett:
eljutsz-e? visszajutsz-e? Űlsz-e még ide mellém?
mert nekem minden távolság: tenger és túskeborkor
és minden reptülő lezuhan, amelyen te utazol.
Mondom is a doktornak: doktor úr, hogyan lehet,
hogy én már a fölroppenő madártól is megijedek?
és annyi havat álmodok össze-vissza: hókazlat, hóhegyet
és mindegyik mögül a fiamat hallok - igen, a köhögésedet,
de fekete puskacsővek és messzelátók figyelik lépteimet.

Pilinszky János:

KÖNYÖRGÉS

Tág szemmel már csak engemet figyel,
mint néma tó a néma csillagot,
nem mer beszélni, szólni hozzám, mégis
ha megölném is, hinné: jó vagyok.

Szegényt, csak egyszer tudnám még szeretni!
az övé lenni, ha nem is egészen;
megváltanám egy futó, tiszta csókkal,
hisz egyek voltunk rég a drága mélyben.

Csak egyszer engedd még magamhoz vonnom,
éreznem újra félszeg, gyenge vállát,
irgalmazz meg szegénynek és nekem,
szívemben nincs már más, mint durva dárdák.

Szerelmem, lásd meg ősz haját a szélben,
kis békezászló, oltalmat keres,
oldj fel maró, magányos bánatomból,
ha senkiért, az anyámért szeress.

Talán, ha én is kelek-forgok a világban amerre te,
nem féltetek a kilengő, magas házaktól
s a krokodilusos tavaktól se,
a mosolygó, keses emberektől, akik bankot rabolnak
vagy csak játszanak,
álarc van rajtuk, mint a szüretibálos ördögökön
s bohócos nagykalap,
de ki szegény: akkor is fél, amikor nevetgetne, amikor örül,
ki van az én szívem is verve, hét vassal köröskörül.

Illyés Gyula:

SZEKSZÁRD FELÉ

Kis vonat megy nagy domb-
oldalon;
terhes kicsi nő a
vonaton.

Jár itt is, ha más nem,
a szeme;
affajta, ki nem röst
sohase.

Homloka az ablak
üvegén,
rázódik a tengely
ütemén.

Néz ki, bólogatva
szünetelen,
oldalvást a vastag
üvegen.

Nézi mit a tágas
táj kínál;
gyermek helyett is
nézi már.

Mosolyog és pillog
nagyokat,
mint lány, ha szeszt, édest
kortyogat.

Ablak rázta arca
szeliden
azt bölintja folyvást,
hogyan igen.

Izlik neki, lám csak,
a világ;
száll szemén át park és
pusztaság.

Pusztai menyecske,
jelzi ezt
üveggyöngye; gyöngyön
kis kereszt.

Kereszt mellett kis kép:
az ura;
térdén köteg színes
brosura.

Szalad át szemén ház
és fasor,
szökdel ajkán egyre
friss mosoly.

Mintha nem pillál
közt, de szép
szája hosszán szállna
a vidék.

Tábla búza, tábla
baltacim
hagyja szinte ízét
ajkain.

Kéklő szőlők, sárga
asztagok
becézlik az alvó
magzatot.

Lebeg az lágy élmény
közegén,
anyjában is egy nép
közepén.

Most dől el, mivé s mint
alakul;
most érinti tán egy
titkos ujj.

Ugy becézi, hívja,
a világ,
mint házából rég mi
a csigát.

Megy szülőmegyémben
a vonat;
bennem is megy jó sor
gondolat.

Igy vitt egy kis nő rég
engem is;
itt alakult az én
lelkem is.

Néz, néz a kis asszony,
gyűjtöget,
termi csöndesként a
gyermeket.

Hova viszi, honnan,
nem tudom;
fölvitit, hogy véle
utazom.

Nézem úti tájként
a szelid

nőn a tegnap és ma
jegyeit.

Jár szemem a terhes
kicsi nőn
s azt gondolom, itt megy
a jövőm.

Visz tovább egy népet:
eltakart
csempészáruképp hoz
egy magyart.

Egy ilyen ki nőben
rég Babits
épp talán anyámat
látta így.

Gondolta, hogy abban
él, aki,
őt fogja fejében
hordani?

Jár szemem a kedves
kis anyán
s azt gondolom: itt megy
a hazám.

Viszi, mit se tudva,
szakadék,
örvény fölött Árpád
örökét.

Benne él talán, ki
engemet
holtomban is meg-meg
emleget!

Gondom, hitem, eszmém
talaja,
öröklétem vagy te,
kis anya.

Nézne is jó téged, -
megbocsásd.
Kívánok szerencsés
utazást!

Gy. Szabó Béla: Április

ISMERTETŐ

A KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS NŐSZÖVETSÉG

1993-as TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Régi tervünk valósult meg azzal, hogy beköltözhattünk a Brassai utca 5 szám alatti székhelyünkbe, ahol a kézimunkakör és a segélyezőbizottság az előzőnél sokkal jobb körülmények között folytatja tevékenységét. Itt otthon éreztük magunkat, hiszen mi tettük rendbe az elhanyagolt állapotban lévő lakást. Anyagi segítséget a Püspökségtől is kaptunk, de a javítási költség jelentős részét a Nőszövetség fizette. A költözködést és takarítást a Nőszövetség tagjai végezték.

Összesen 164 tagunk van, az elmúlt évben 16 taggal bővült a létszámunk. Tevékenységünk sokoldalú, humanitárius, kulturális és gazdasági jellegű, szakcsoportjaink gazdasági és kézimunkakör, egészségügyi, segélyező és kulturális tevékenységet végeznek. Az előző években bevezetett minden hónap utolsó csütörtöki találkozóink alkalmával a bevezető áhítatot legtöbbször teológus lányaink tartják.

Kulturális csoportunk tevékenységének fő célja a színvonalas, nevelőhatású, ismeretterjesztő előadások biztosítása. Előadónk a havi összejöveteleinken hasznos témakörökkel gyarapították ismereteinket a táplálkozás és a rákos megbetegedések közötti kapcsolatról, a gyógyteák és növényi gyógyszerekről, a gombákról és elkészítési módjukról, a környezetünkben lévő virágokról; kedves holland vendégeink virágkültészetre tanítottak, süketnéma diákok sikeres zeneuszámaikkal szórakoztattak, tagjaink angol és eszperantó tanfolyamokon vehettek részt. Dr. Erdő János hét előadásból álló sorozatot tartott "Miért vagyok unitárius" címmel.

Nőszövetségünk orvosi rendelője négy éve működik a megszokott napokon, csütörtök délután. Dr. Virágh Enikő orvosnő 1993-ban 36 alkalommal fogadott betegeket és a lehetőség szerint gyógyszerellátásban is részesítette az igénylőket. A betegek életkörülményeinek megismerése és életmódjukkal kapcsolatos tanácsok ellátása céljából az orvosi kabinet személyi lapokat

vezetett be. A Szabadelvű Egyházak Világszövetségének a tavaly augusztusban Bangladoreban megrendezett Kongresszusán doktornónk képviselte az Unitárius Nőszövetséget, hazai vonatkozásban pedig az aranyosrákosi és várfalvi cserkésztaborozáson elsősegély kiképzésben részesítette a résztvevőket és kiállította az egészségügyi igazolványokat.

Kézimunkakörünk előadásokkal és gyakorlati oktatással nagy segítséget adott az UNOSZ kézimunka-tanfolyamának megszervezésében.

Kézmunkakörünk eddigi három csoportjához csatlakozott a szabás-varrás alapelemeivel megismertető "csináld magad" tanfolyam.

Nőtágjaink, az öregcserkészek és presbiterek nagy segítségünkre voltak a kézimunkaműhely átköltöztetésénél és berendezésénél. Szakcsoportjaink jelenleg sokkal jobb körülmények között végezhetik tevékenységüket.

A segélyezőbizottság minden csütörtökön fogadja a rászorultakat, főleg ruházati cikkeket adományoznak. Karácsonyra kiosztottunk 122 élelmiszercsomagot 2335 lej egyenkénti értékben, valamint a gyermekek számára 427 édességet tartalmazó csomagot 700 lej egyenkénti értékben. Az év folyamán 25 keresztelődre szánt csomag volt elkészítve. A segélycsomagok anyagi alapjának nagy részét a hat alkalommal sikeresen megrendezett bazárbevételek biztosította.

Nőszövetségünk gazdasági helyzetének felleléréséhez hozzásegítettek a különböző intézmények, valamint tagságunk által felajánlott adományok, fizikai és erkölcsi hozzájárulások.

Tagságunk munkája eredményes volt, hozzáállása megerősítette az összetartást bennünk.

CSOMÓS GIZELLA

a kolozsvári Unitárius Nőszövetség elnöke

Nőszövetségi hírek

Aranyosrákosról

Ígéretemhez híven ismét jelentkezem, hogy mindazokat, kiket érdekel a nőszövetségi élet, tájékoztassam saját szövetségünk életéről.

Először is örömhírként hozom a kedves olvasó tudomására, hogy helyi szövetségünknek nevet adtunk - "megkereszteltük". A keresztelés ötlete Magyarosi Annamária óvónőnél származik. Számba véve a legérdemesebb neveket, végülis Lőrinczi Károlyné tiszteletes asszony javaslatát fogadtuk el, s a Gellérd W. Judit név mellett döntöttünk. Mostantól kezdve tehát szövetségünk teljes neve így hangzik: "Aranyosrákosi, Dr. Gellérd W. Judit Nőszövetség." Azért döntöttünk e név mellett, mert Ő volt az - kedves férjével együtt -, aki meglátogatva egyházközségünket, velünk együtt úrvacsorát vett, szép szavakkal lelkesített, s eljuttatva Amerikába kézimunkáinkat, anyagi tá-

mogatásban is részesített. Isten adjon Neki továbbra is erőt, egészséget, s tartsa meg Egyházunk és egyházközségünk iránti végtelen szeretetét.

Népes csoporttal vettünk részt az 1993. szeptember 19-én Kolozsváron tartott Országos Nőszövetségi Közgyűlésen. Nagy örömünkre szolgált az ott hallott hír, melyet Dr. Virágh Enikő közölt velünk, hogy egy amerikai résztvevő az Indiában múlt évben megtartott I.A.R.F. 28-ik kongresszusán a mi nőszövetségünk, személyszerint Pethő Istvánné, szül. Kiss Gizella által varrt unitárius címerrel, mint zászlóval vett részt egy díszfelvonuláson, amiről fényképet is mutatott nekünk.

Ezen a télen is folytattuk összejöveteleinket a Tanácssteremben. Minden hétfő este együtt töltöttünk. Kézimunkázunk, kóruspróbákat tartottunk Lőrinczi Károly tiszteletes úr vezetésével (készülünk a szentlászlói kórustalálkozóra), egyházi énekeket tanultunk és a legszebbeket énekelgettük. Együtt ünnepeltük

meg szavaltokkal (szavaltak: a tiszteletes úr, Báló Jenő mérnök - kórus tag -, Fodor Melinda énekesnő és alulfrott, nőszövetségi elnök) és énekkel március 15-ét is, legnagyobb nemzeti ünnepünket.

Nőszövetségünk besegített Magyarosi Annamária révén az Ifjúsági Szövetség munkájába is. A tiszteletes úr betanította ifjainknak a Géczy István által írt "Gyimesi vadvirág" című 3 felvonásos népszínművet, melyhez a háttérrel egészen kitöltő festményt a színpadra fentemlített nőszövetségi tagunk készíttette.

Tevékenyen vettünk részt az egyházközség által a volt M.T.Sz. hagyatékából megvásárolt nagy istálló lebontási munkálataiban is. Itt meg kell említenem az alábbi neveket: Farkas Béláné, Fülöp Istvánné, Csipkés Károlyné, Nagy Gáborné, ifjabb Nagy Béláné, szül. Daczó Emília és alulfrott. Köszönet illeti őket.

PETHŐ ÁRPÁDNÉ,
szül. **BÍRÓ ROZÁLIA**

HONFOGLALÁS

Eltelt negyven esztendő. Megháltak már, akik kijöttek Egyiptom földjéről. Felnőttek az ifjak, akik az ígélet szerint bemehetnek már Kánaán földjére.

Mózes összegyűjtötte a népet és még egyszer elmondta nekik Isten üzenetének legfontosabb parancsait. Az Isten útján járóknak, az engedelmeseknek áldások sora jut, de akik nem hallgatnak az Úrszavára, önmagukat taszítják átok alá. Elmondta az élet és a halál útját: aki szereti az Urat, s az Ő útján jár, az az élet útján halad. Akinek a szíve elfordul tőle és nem engedelmeskedik neki, az menthetetlenül elvész.

Mózes ezek után már búcsúzott a néptől:

- Százhusz esztendő s vagyok, már nem leszek sokáig veletek. Józsué lesz az, aki előtetek jár.

Majd leíratta egy könyvbe Isten törvényét. Leíratta énekét, amely összefoglalta a pusztai vándorlás négy évtizedét. Megáldotta Izráel tizenkét törzsét, aztán felment a Nébó hegyére.

Az Úr megmutatta neki az egész országot:

- Ezt a földet ígertem oda Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak és ezt mondtam: a te utódaidnak adom. Megmutattam neked, de nem mehetsz be oda. Te most pihenni térsz atyáidhoz.

Meghalt Mózes az Úr szolgálója Moáb földjén, az Úr akaratára szerint. Meggyászolták és eltemették. Nem támadt többé Izráelben olyan próféta, aki szemtől szembe állt volna az Úrral!

Az Úr pedig így szólt Józsuéhoz:

- Indulj, kelj át a Jordánon arra a földre, amelyet én megígertem nektek. Ne félj és ne rettegj! Légy erős és bátor, mert veled van az Úr, a te Istened!

Józsué kémeket küldött előre, túl a Jordánon, Jerikóba. Majdnem elfogták őket. Egy jerikói asszony, Ráháb, befogadta a házába és megmentette őket.

Amikor visszatértek, jelentették Józsuénak: Kezünkbe adja az Úr a földet!

Elindult Izráel népe a Jordán folyó felé. A papok vitték a

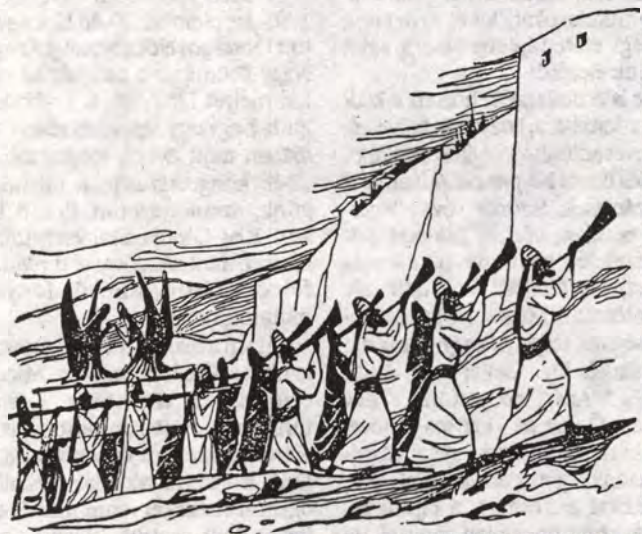
szövetség ládáját a nép előtt és átkeltek a folyón.

Amikor elérték Jerikót, bevehetetlen falú erődítményt találtak maguk előtt. Az Úr így szólt Józsuéhoz:

- Le fog omlani a város kőfal!

Az Úr szava szerint hét napon át minden nap körüljárták a várost és fújták a kürtöket. A hetedik napon szakadatlan kürtölés közben hétszer kerülték meg a várost. Hetedszerre leomlott a hatalmas kőfal, a nép pedig elfoglalta Jerikót.

Meghallották ezt a kánaáni városok királyai és szövetkeztek Izráel ellen. Józsué felvonult seregével és Gibeonnál rettentő csatában legyőzte őket. Elfoglalta aztán Izráel az egész országot és letelepedtek benne törzsenként.

BESZÉLGESSÜNK ISTENRŐL

Az imádság az egyik út, amelyen megpróbálunk beszélni Istennel, és valamennyi vallás követője imádkozik.

Amikor az emberek imádkoznak, Istennel próbálnak beszélgetni szívük legmélyéről, arról, ami a legfontosabb számukra.

Az emberek különbözőképpen imádkoznak Istenhez. Vannak, akik ülnek, mások állnak imádkozás közben, vagy úgy imádkoznak, hogy szentkönyvükből olvasnak.

A különböző vallások hívei különböző helyeken imádkoznak, amelyeket templomoknak, vagy zsinagógáknak, vagy moszkéknak neveznek.

Valójában bárhol lehet imádkozni, az ágyban, vagy a parkban, vagy egy hegy tetején, amennyiben komolyan vesszük az imádságot és az imádkozást.

Sokféleképpen beszélhetünk Istenről. Ez azt jelenti, hogy minden, amit Istenről mondtak az emberek, helyes és igaz? Azt jelenti-e, hogy Isten minden?

Igen! Isten minden nagy és kicsi!

Isten minden távol és közel!

Isten minden ragyogó és sötét!

És Isten mindenben minden!

Ha Isten minden, Isten az utolsó levél egy fán;

Ha Isten minden, Isten az elefánt, amely átcsörtet a dzsungelen;

Ha Isten minden, Isten a perzselő szél a sivatagban,

És Isten a jeges hó télen,

És Isten a nagy sárga hold.

Ha Isten minden, úgy én vagyok Isten, te vagy Isten,

Mi mind Isten vagyunk!

Tehát amikor Istenhez imádkozunk, amikor az összes vallások követői Istenhez imádkoznak, valójában azért az érzésért imádkoznak, amelyik valamennyiünket összeköt.

Amikor Istenhez imádkozunk, azért imádkozunk, hogy a szeretet érzése jöjjön el hozzánk és azokhoz, akiket ismerünk, sőt azokhoz az emberekhez is, akiket nem ismerünk, hogy így

együtt közelben és távolban boldogok lehessünk.

Ha igazán akarsz imádkozni Istenhez, csak be kell csuknod a szemed bárhol is vagy és gondolnod arra az érzésre, amely Istenhez kapcsol és részévé tesz mindennek és mindenkinek.

Ha átérzed ezt az Isten-tudatot és ha mindenki más átérzi azt, akkor valamennyien egymás barátaivá válunk és igazán fel tudjuk fogni és megérteni, "mi az Isten?"

Tehát, hogy ha igazán akarod érezni Istent, csukd be most a szemed és hallgasd a lélegzed, amint lassan be- és kilélegzel, és gondold arra, hogy milyen nagyon kötődsz mindenhez, még ha nem is tudsz megérinteni mindent.

Próbáld átérezni, hogyan kötődsz Édesapádhoz, hogyan vagy része Édesanyádnak. Próbáld átérezni, hogy beletartozol családotba, akár csak testvéred vagy nővéred, nagyszüleid, nagynénéd vagy nagybátyád, unokatestvéreid, sőt még barátaid is.

És próbáld megérezni, hogy minden ember és nép része egy nagyobb családnak, s hogy a világ valamennyi családja (még azok is, akiket nem látsz vagy nem találkozol velük), valójában része a te családotnak, sőt a te életednek.

És hogy ha így kezdesz érezni Istenről, akkor lehet, hogy nemsokára érezni fogod magát a választ is arra a nagy-nagy kérdésre, amelyet mindenki kérdez: "Mi az Isten?"

- szá

Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

(Berzsenyi Dániel)

1848 márciusára emlékeztünk...

1994 március idusán délelőtt, a második harangszó megkondulásakor, a falu népe ünnepelni készült. Voltak, akik a polgármesteri hivatal elé, mások a templomhoz igyekeztek.

A polgármesteri hivatal képviselői, valamint a fúvószenekar - népes tömeg kíséretében - végigvonultak a falun, hogy a templom melletti 1848-as emlékművet megkoszorúzzák. A koszorúzás után ünnepi istentiszteletre került sor, majd az Unitárius Ifjúsági Egylet és az Unitárius Nőszövetség néhány tagja verses-zenés műsorral tették szebbé az ünnepet.

A szép számmal egybegyűltek ezennel is bizonyították, hogy Oklánd népe hű maradt - és marad - az 1848-as szabadságharc emlékéhez.

KELEMEN LEVENTE
oklándi lelkész

JELENTŐS ÉVFORDULÓK

- 450 éve** - Hoffgreff György szász nyomdász megalapította a kolozsvári nyomdát, mely később Heltai Gáspár tulajdonába került.
- 435 éve** - Dávid Ferenc hitelvi okokból lemondott az erdélyi magyar lutheránusok püspöki tisztségéről.
- 430 éve** - zajlott le a nagyenyedi zsinat, mely az erdélyi reformáció kettészakadásához vezetett;
- a helvét reformáció hívei Dávid Ferencet püspöküknek választották;
- János Zsigmond fejedelem Dávid Ferencet udvari prédikátorának nevezte ki.
- 425 éve** - Heltai Gáspár unitáriussá lett;
- okt. 20-25. napjain zajlott le magyar nyelven a nagyváradi hitvita;
- nyomtatásban megjelent Dávid Ferenc prédikációinak első kötete;
- adták ki Dávid Ferenc és Blandrata György közösen írt vitairatát Refutatio scripti Georgii Maioris címen.
- 420 éve** - halt meg Heltai Gáspár prédikátor, bibliafordító, író és könyvkiadó;
- Alvinczi György unitárius lelkészt a nagyharsányi hitvitán ellenfelei, a helvét reformáció hívei halálra ítélték és kivégeztették.
- 375 éve** - Enyedi György Explicationes című művét Toroczka Máté magyar nyelvre fordította és részben átdolgozta. "Az Ó-és Újtestamentumbeli helyeknek, melyekből az a Háromságról való tudományt szokták állítani, magyarázattal" címen kinyomtatatta.
- 310 éve** - halt meg Nagysolymosi Koncz Boldizsár püspök.
- 270 éve** - az árkosi zsinat világi és egyházi tagokból álló Tanácsot szervezett az egyházi ügyek intézésére. Ebből fejlődött ki a jelenlegi EKT;
- halt meg Almási Gergely Mihály püspök.
- 190 éve** - halt meg P. Horváth Ferenc főgondnok, 26 éven át szolgálta egyházát.
- 180 éve** - halt meg P. Horváth Miklós főgondnok, 11 éven át töltötte be a főgondnoki tiszteletet.
- 165 éve** - jelent meg nyomtatásban az első unitárius egyháztörténet A. Székely Sándor "Az unitária vallás történetei Erdélyben" címen.
- 150 éve** - január 20-i végrendeletével Gedő József könyvtárát az egyházi kollégiumi könyvtárra hagyta.
- 140 éve** - a július 4-i kolozsvári zsinat K. Nagy Eleket főgondnoknak választotta.
- 130 éve** - jelent meg Ferencz József - kolozsvári lelkész - kátéja.
- 125 éve** - született Dr. Gál Kelemen;
- N. Kovács István könyvtárát az egyház kollégiumi könyvtárának hagyta;
- Kelemen Benő alapítványt tett a szegény sorsú, jó magaviseletű, szorgalmas tanulók segélyezésére.
- 75 éve** - kezdte meg működését az "Unitárius Leányotthon" az új kollégium épületében.
- 30 éve** - Dr. Milkó Imrét főgondnoknak választották.

- ács -

1		2	3	4	5	6	7		8	9	10		11	12	13	14	15	16			
		17							18				19								
20	21		22					23				24								25	
26		27		28				29			30									31	
32			33		34						35								36		37
		38		39		40					41					42			43		
44	45						46		47		48				49						
	50					51		52		53				54							55
56				57	58		59		60				61						62	63	
64			65		66			67				68						69		70	
		71		72					73		74								75		
76	77					78					79			80				81		82	

KOSSUTH LAJOS AZ UNITÁRIUS VALLÁSRÓL

Kossuth Lajos turini száműzetéséből 1884. március 18-án kelt, Kovács János Fótanodai tanár-igazgató úrnak címzett levelében többek között a következőket írta:

"Az Unitárius hitvallásnak volnék hajlandó a legterjedtebb és legtovábbtartó jövődöt ígérni és pedig azért, mert a fősúlyt nem transzcendentális spekulációkra..." (Mondatának folytatása a rejtvény vízsz. 1. és függ. 56. soraiban.)

VÍZSZINTES: 1. A folytatás első sora /zárt betűk: ASSSTA/. 17. Porcelánföld. 18. Tőr. 19. Vastag papír. 20. Vonalzóféle. 22. A szivárvány színeiben játszik. 24. Kolozsvári színművész /Rozália/. 25. Hangtalan zóna. 26. Tenisz ranglista. 28. A zúgás. 30. Benne él. 31. Lóbiztatás. 32. A Balaton jege teszi. 34. Barátom, latinul. 35. Határtalan Tivadar! 37. Argon vegyjele. 38. Nemzetközi autójel. 40. Becézett Attila. 41. Bácsika. 42. Becézett női név. 44. A Fótanács négyévenkénti gyűlése. 46. Orosz folyó. 48. Szó a Halotti beszédből. 49. Dél-amerikai fűves síkság. 50. Kerül. 52. Darabol. 54. Sokadalom. 56. Menyasszony. 57. Gépkocsi. 60. Torda melletti község. 61. Frissítő, élénkítő ital. 62. Latin művészet. 64. Zuhogni kezd! 66. Finom itóka. 68. Nem marad. 70. Állóvíz. 71. E megasztelő címet adta Kossuth Lajos

Széchenyi Istvánnak. 76. Hárpás. 78. Orosz férfinév. 79. Szibériai folyó. 80. Kötőszó. 81. Szovjet holdkutató laboratórium.

FÜGGŐLEGES: 1. Dönt. 2. Nemzetközi, rövid. 3. Spanyol, osztrák, olasz gépkocsijele. 4. Az Aranykoporsó frója /Ferenc/. 5. Éghajlat. 6. Gyökértörzs. 7. Finnországi nagy állóvíz. 8. Azonosak. 9. Vaddisznó ígéje, de a Tisza mellékveze is. 10. Nyíró Benecéje. 11. Mezőgazdasági eszköz. 12. Autót felpakoló. 13. Unitárius püspök, irodalmár, a népköltészet lelkes gyűjtője, a Keresztény Magvető megalapítója. 14. Az Erie, Ontario, Michigan, Huron és Felső állóvizek gyűjtőneve. 15. Mauna..., hegycsúcs a Hawai szigeteken. 16. Néma cin. 21. Ilyen csiga is van. 23. Becézett fiúnév. 24. Róka tulajdonsága. 25. Az Unitárius Nőszövetség elnöke. 27. Gyógyszertár. 29. Végtelen jel. 30. Kínai hosszmeték. 33. Kolumbusz egyik hajója. 36. Dies ..., a harag napja. 39. Ukrán tanács. 42. Eltávozol. 43. Falióra része. 45. Egyszerű lábbeli. 47. Sorozáskor: megfelel, románul. 48. Bukaresti optikai vállalat, rövid. 49. Főleg parti védelemre felszerelt ágyuk. 51. Dohnányi opera. 53. Acélspirál. 54. Kezdi-e a csatát? 55. Nagytestű fekete madár. 56. A levél folytatásának második része /zárt betűk: EBETFT/. 58. Kárpátaljai folyó. 59. Alul, népiesen. 61. Holland légitársaság. 63. Vállalati forma. 65. Földbe rejt. 67. Trappol a ló. 68. Nem abba. 69. Híres amerikai egyetem. 71. Fejtelentül varr. 72. Módosított zenei hang. 73. Kevert egy. 74. Kémiai elem. 75. Nagyon csúnya. 77. Latin kettősbetű. 82. Mutatószó.

Készítette DURUGY LORÁND

EGYHÁZI ÉLET - HÍREK

Egyházi Képviselő Tanács

Az Egyházi Képviselő Tanács március 24-én tartotta I. évnegyedi rendes ülését. Az ülésen megtárgyalásra kerültek az elnökileg elintézt, fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyek, a június 27 - július 2. között tartandó lelkészto-vábbképző tanfolyammal kapcsolatos kérdések, a kolozsvári és székelykeresztúri unitárius IX. osztályok tanulmányi eredményei, Léta Sándor petrozsényi lelkész és Kovács István teológiai tanár külföldi tanulmányútjának jóváhagyása. Meghallgatták Kovács István sepsiszentkirályi lelkész beszámolóját angliai tanulmányútjáról, valamint az Országos Nőszövetség tevékenységéről, az építési-javítási segélyek kiutalásáról és az Egyházi Nyugdíj és Segélypénztár helyzetéről szóló jelentéseket.

Meghívott vendégként vett részt az ülésen Dr. Jakab Jenő pestszentlőrinci lelkész és ifj. Bencze Márton egyházi titkár.

A magyarországi unitárius egyház március 26-án tartotta I. évnegyedi Egyházi Képviselő Tanácsát, amelyen egyházunkat Mikó Lőrinc egyházi tanácsos képviselte meghívottként.

Lelkészköri értekezletek

Az I. évnegyedi lelkészköri értekezleteket február 24 - március 17. között tartották. Az értekezleteken Dr. Szabó Árpád rektor előadása került megbeszélésre: Új vallásos mozgalmak (szekták) és az egyház címen. A kolozs-tordai egyházköriben március 8-án Kolozsváron, a maros-küküllői egyházköriben március 17-én Szőkefalván, a székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházköriben, közösen, március 10-én Székelyudvarhelyen, a sepsiszentgyörgyi egyházköriben február 24-én, Brassóban tartották az értekezletet.

Gondnok-presbiteri találkozók

Az egyházközségek világi vezetőinek konferenciáit február 22-28.

között tartották, a következők szerint: kolozs-tordai február 28. (Sinfalva), maros-küküllői egyházkör február 22. (Szőkefalva), február 23. (Nyárádszentmárton), székelykeresztúri egyházkör február 25. (Székelykeresztúr), székelyudvarhelyi egyházkör február 24. (Homoródszentmárton), sepsiszentgyörgyi egyházkör február 23. (Brassó). A konferenciákon elsősorban az egyházközségek anyagi gondjait tárgyalták meg.

Személyi változások

Fóris Zoltán újszékelyi lelkész február 1-től állásáról lemondott és világi pályára lépett.

Dávid Ferenc Egylet

A kolozsvári Dávid Ferenc Egylet II. felolvasó ülését február 20-án tartották meg. Dr. Szabó Árpád rektor tartott előadást: Új vallásos mozgalmak (szekták) és az egyház (2. rész) címen. J. Haydn Londoni trióját az Aulos együttes adta elő. Szavalt Albert Júlia színművésznő.

A III. felolvasó ülést március 20-án tartották. Ezen Dr. Rezi Elek teológiai professzor olvasta fel "Választható-e a halál? Az euthanázia kérdése napjainkban" című dolgozatát. Kriza Ágnes Brahms dalokat énekelt; kísérte Rónai István. Szavalt Kozma Lajos színművész.

A IV. felolvasó ülésre április 24-én került sor. Elhangzott: Szász Ferenc "Mit ér az ember, ha magyar és unitárius" című előadás, melyet a Concordia vonósnégyes zeneszáma követett. Az ülés Török Katalin színművésznő szavallatával zárult.

Halottaink

Dr. Izsák Vilmos ny. teológiai tanár március 25-én, Kolozsváron elhunyt. 1919. július 29-én született Brassóban. Teológiai tanulmányait 1941-ben fejezte be Kolozsváron. 1941-től kolozsvári segédlelkész, 1943-tól vallástanár, 1949-1973 között teológiai titkár,

1973-tól 1986-ig teológiai professzor.

Április 1-én temették a Házsongárdi temetőbe. A temetésen a lelkézi szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc belvárosi lelkész végezte, a Teológiai Intézet nevében - a sírnál - Kovács István teológiai tanár búcsúztatta.

FELHÍVÁS

1994. július 28-31. között Küküllődombón ismét megrendezésre kerül a már hagyományossá vált Unitárius Ifjúsági Konferencia!

Kérjük az egyházközségeket levélben jelezzék a következőket:

- kb. hány képviselőt küldenek
- a képviselők közül hányan igényelnek szállást, hányan jönnek sátorral

- hányan igényelnek kosztot
- kívánnak-e valamilyen kulturális, szórakoztató műsort előadni, ha igen néhány szóban annak tartalmáról.

A konferencia minél hathatóbb szervezése érdekében várjuk jelentkezéteket 1994. június 20. határral!!!

Címünk:
Krizbai Béla (ifjúsági titkár)
str. 21 Decembrie nr. 9
3400 Cluj
A közelgő találkozás reményében köszönettel,

A SZERVEZŐBIZOTTSÁG

Unitárius Közlöny.

A Keresztény Magvető
melléklete.

Szerkesztőbizottság:

dr. Szabó Árpád - főszerkesztő.

dr. Rezi Elek - szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

3400 Kolozsvár,

December 21 sugárút, 9. sz.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

5-6. szám, 1994 május-június. Ára 150 lej.

ÚGY SZÉP A TŰZ, HA LÁNGOL

Akiket elhívott az Isten, azoknak menni kell; menni - lelkesen, szívükkel nem spórolva -, és tenni, cselekedni. Kiállni az emberek elé, szólni az igazságot és biznyságot tenni. Ahogy az első pünkösd hósei, az apostolok vallottak erről: "... mert nem tehetjük, hogy ne mondjuk el azt, amit láttunk és hallottunk."

Ők azok, akik a jézusi élet és evangélium szépségétől fellelkesülten "nem spórolnak többé a szívükkel"; ők azok, akik elsőként értették meg, hogy "Jézus nem tanulókat akart, hanem követőket" (Kierkegaard). És valósággal megrészegeedtek ettől a felismeréstől! Már nem félték, nem óvatoskodtak, nem lapultak többet, hanem lelkesen, égő fáklyaként lángragyúlva álltak az egybegyűlteket elé, hogy biznyságot tegyenek Jézusról. És megkapták a Lélek ajándékát! Elmondhatták: *"Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Ezeket hirdetjük is, de nem emberi bölcsességből tanult szavakkal, hanem a Lélektől jött tanítással, a lelki dolgokat a lelki embereknek magyarázva."* (1Kor 2,12-13)

Ezrek lelkét gyújtották lángra és igazi közösséget teremtő, diadalmas pünkösdöt teremtettek a világnak! Róluk emlékezve vallom a költővel: *"Úgy szép a tűz, ha lángol / s nem óvatoskodik, / de leég a porig! / Léte nem senyvedés, / füstje, korma kevés, / vívja a végtelent, / ... / s tékozlón osztja szét / a fényt, a fényt, a fényt! / Lobogó, bátor élet, / ez szép és ez igaz!"*

Aligha lehet tagadni, hogy ilyen lelkes emberekre nagy szükség van ma is. Ki ne tapasztalná - közvetlen környezetében is -, hogy egyre szaporodik az egykedvű, közömbös-közönyös és fásult lelkek száma? Azoké a nemtörődöm embereké, akiknek "Minden-Mindegy", akiknek "Ahogy esik, úgy puffan", akiket - sajnos - semmi szép és igaz nem hevít és nem gyújt szent lelkesedésre... Pünkösd örök üzenete - többek között - ezt kéri számon tőlünk is: Tudunk-e lelkesen, a jézusi eszmékért lángragyúlva, szép és igaz életet élni? Tudunk-e pünkösdli lelkű embereként, szívünkkel nem spórolva, lobogó, bátor életet élni, tékozlón osztva szét a fényt?!

Pünkösd a Lélek kitöltésének, az első tanítványok bátor biznyságtételének és a keresztyén egyház megalapításának az ünnepe. De nem "emlékünnap" csupán! Mához szóló üzenete - épp ezeket a kérdéseket feszegeti...

Áldott pünkösdli ünnepeket teremtő, szent lelkesedésre biztassuk-búzdítsuk hát magunkat - a költővel, Bódás Jánossal:

*Ne füstölögjek én sem,
mint nyirkos rózse, gaz.
Árnyékba, sutba mélyen
ne bújjak mint a gyáva:
álljak magasztos eszmék
zúgó léghuzatába!
Szelek, láztsatok,
viharok, szítsatok,
nagy elvek, igazságok,
ti lobogtassatok!
Égjek bár gyorsan el,
lángoló csóvaként,
de míg égek, hadd ontsam
a fényt, a fényt, a fényt!*

KOVÁCS ISTVÁN
teol. tanár

Tallózás az Egyetemes Unitárius Lelkészkör történetéből

Megbízásom egy lelkesi érdekvédelmi szervezet működési szabályzatának alapelveire vonatkozik. Én ezért a múlt hagyományait akarom elsősorban számba venni. A múlt az az alap, amelyre építeni lehet a jövőt.

A múltat idéző dokumentumok között tallóztam, főként a Székelykeresztúron Unitárius Egyház című, havonként megjelenő, a székelykeresztúri lelkeszkör által kiadott lap hasábjain. A lap 1905-ben jelenik meg először, első szerkesztője Lőrinczi István, székelykeresztúri lelkes.

Már a lap címdala jelzi, hogy az a bizonyos érdekvédelmi szövetség akkor a Lelkeszkör nevet viselte.

A lelkeszkör születéséről az 1935 márciusi számban Benczédi Pál a következőket írja: Az 1880-as években a Nyikó- és Gyagyvidéki papság "papi önképzőkört" alakít, alapszabály nélkül. Ebből az "önképzőkörből" nőtt ki a Lelkeszkör, melynek célja a kartársi érzület ápolása, elméleti foglalkozás, továbbképzés, istentiszteletek tartása minden egyházközségben, ahol rendre tartották összejöveteleiket. Kapcsolatban álltak Gordon Sándor által egy frországi hasonló célú önképzőkörrel. Az alapítók közül Benczédi Pál megemlíti, az 1935-ben még élő egykori siménfalvi lelkes, Németh István nevét.

Maga a Lelkeszkör 1896-ban alakult meg, válik egyetemessé és első elnöke Ferencz József püspök volt. 1897. október 10-én az Egyházi Képviselő Tanács egy 10 paragrafusból álló alapszabályzatot hagyott jóvá a szervezet működéséhez.

Amint a Székelyudvarhelyi Lelkeszkör 1949. november 15-től 1957. július 4-ig vezetett jegyzőkönyvéből kiderül, a lelkeszkör az udvarhelyi körben működött 1957-1958-ig, a lelkeszek tömeges letartóztatásának idejéig. A diktatúra véget vetett minden egyházi-társadalmi mozgalomnak és minden utat megtalált arra, hogy behatoljon a legbensőbb egyházi, vallásos területekre. A rémuralom elnémított minden olyan megnyilvánulást, ami az egyház egészséges életének a lehetőségét biztosította volna. Tudjuk, voltak lelkesi - közérdekűnek vagy teológiaiaink nevezett - értekezletek, ahol mindig ott ült az államhatalom képviselője, s ha valakinek egyéni véleménye volt, rögtön gondoskodott arról, hogy azt az embert elnémítsa. Ha hozzászoltunk, csak azt mondhattuk, ami elő volt írva a marxista, materialista ideológiában. Mi vergődünk, töprengünk, hogy mit tudjunk szólni, ami hasonlított az igazsághoz is és természetesen az elvtársak szájzárójának is megfelelt. A félelem miatt szorosabb volt a fegyelem, jobb volt az őszetartás a lelkesek között, élénkebb volt az érdeklődés egyházunk iránt. A szabadság nyakunkba zuhanásával fellelkesült a fegyelem, egyénieskedők, közömbösek, ingerlékenyebbek, kapzsiabbak, zárkózottabbak lettünk.

Én nem kívánom vissza a negyedévi pénztári jelentéseket, az ún. negyedévi "közérdekű békejelentéseket", de hiányát érzem annak a fegyelemnek, ami a diktatúra befolyására megvolt az utóbbi 45 évben. Viszont azt is szeretném kihangsúlyozni, hogy az egyházi vezetés, az állam mintájára - bármilyen jólékű és igazságos eljáróink voltak is - monolitikus jellegű lett. A lelkesek közé - ahogy jellemeztem - a demokrácia, a szabadság sok lazaságot hozott. Gondoljunk csak önmagunkra, szálljunk magunkba. Ehhez hívjuk segítségül Szász Andrást, az egykori bözdői lelkeszt. Az Unitárius Egyház című lapban 1918-ban mint székelykeresztúri lelkeszköri elnök közli a következő gyűlés tárgysorozatát, s a következő kérdéseket teszi fel:

1. Mi az oka, hogy a lelkeseknek, úgy is mint testületnek nicsen meg az a súlya az egyházban, mellyel hivatásuknál fogva bírniuk kellene? A lelkesekben van-e a hiba vagy másban? Kiben vagy miben és mennyiben? 2. A lelkesek érdeke képviselve és megvéde van-e minden irányban? 3. Irodalmilag működik-e a

lelkesi kar annyira, hogy szellemi erejével tekintélyét és súlyát emelhetné? Ha igen, mi erre a bizonyíték? 4. Egyesek erkölcsi élete nem rontja-e, s mennyiben a lelkesi kar tekintélyét az egyházban és a társadalomban? 5. A lelkes anyagi helyzete. Mi a kívánalom és a teendő e tekintetben? 6. A lelkes jogi helyzete az egyházban. Állami, egyházi, vagy egyházközségi szolgál-e? (Bözdöd 1918. augusztus 8)

Szász András, az 1918-as lelkesi kar kérdései - azt hiszem - a mi kérdéseink is.

Jóllehet, hogy egyes területeken, mint például az iskolai vallás-erkölcsi nevelés, ünnepélyek, megalakult nőszövetségek és ifjúsági egyletek területén most többet dolgozunk, e mellett részt veszünk az RMDSZ, a mezőgazdaság, a közigazgatás, a kulturális élet irányításában, művelésében, de egyházi s főleg szervezeti téren a belső, a közösségi szellem pezsgése nagyon alábbhagyott. De hát ma ez általános tünet. Ilyenek a hívek is, az RMDSZ tagok is, a tömbben élő magyarság is. Kétkedők, megtépzott lelkek, idegesek, irigyek, gyanakvók, agresszívek, érdektelenek, közömbösek. A pangás jelei halálos tünetként mutatkoznak. A vezetők is minden téren inkább kifelé tekintenek. Nemcsak a híveink mennek nyugat felé, mindenki arra felé igyekszik. Minél messzebbre eljutni kifelé - ez a ki nem mondott jelszó. És ezzel egyidőben minél inkább eltávolodni a belső dolgoktól, a beteglelkű emberektől. Ugyan, ez nem jelszó, de ez a kifelé tekintés következménye.

Egy másik jelszót kell választani: befelé kell nézni, saját portánkon kell valamit, valamivel többet tenni.

Közép-Európa népei tanulgatnak, úgy is mondhatjuk: bukda-csolnak a demokrácia iskolájában. Mi is tanulgatunk lassan valamit. Annyit már mi is látunk, hogy az állami és egyházi életben egyaránt a demokrácia feltétele a pluralizmus. Több párt vagy érdekszövetség verseng a hatalomért, de egyúttal - ha jól működik ez a rendszer - az egyensúly megteremtődik. A kormányzó tényezők erejét ellensúlyozza, kiegyensúlyozza az ún. konstruktív ellenzék.

Unitárius egyházunk történelmi hagyományait tekintve, elmondhatjuk, hogy mi a demokráciát nem most tanuljuk. Elég, ha csak utalok a világi elem szerepére, a presbitériumtól a Főtanácsig, a választási törvényre, a különböző egyháztársadalmi szervezetek meglétére. Ezek mind a demokrácia irányában, szellemében születtek meg, s alapjukat az 1568-as tordai országgyűlés vetette meg.

A lelkeskör életéből azonban - a hallgatóság szíves engedelmével - előhozunk néhány olyan gondolatot, amelyek tallózásom közben megragadták figyelmemet és amelyekről azt gondolom, hogy felhasználhatjuk a mi szabályzatunk alapelveihez is.

Az Unitárius Egyház 1909. augusztus 15. számában olvashatjuk az első meghívót. Az Unitárius Lelkeszkör Kolozsvárt 1909. augusztus 28-án de. 10 órakor évi rendes közgyűlést tart, melyre lelkesi karunkat tisztelettel meghívja az elnökség. A tárgysorozatban többek között olvassuk, s ez minden gyűlésen egy tárgysorozati pont: Az Unitárius Szószék szerkesztőségének jelentése. Tí. az Unitárius Szószék megindulásától (1907-től) az egyetemes lelkeszkör lapja volt: kizárólag egyházi beszédek jelentek meg benne. Az Unitárius Közöny a Dávid Ferenc Egylet lapja, mely szintén közli a lelkeszköri meghívókat, sőt egy-egy beszámólót is olvashatunk a gyűlésekről, még viták is nyomon követhetők benne egy-egy kérdés kapcsán.

1909-ből egy ilyen cím kelti fel figyelmünket: "Lelkesi helyzeteink és a nép". 1910-ben, amint a meghívóból látjuk, Perczelné Kozma Flóra előadása kerül felolvasásra, melynek címe: "A szabadelvű teológia előnye korunk szociális áramlataira nézve". Az 1911-es lapszámokból kiemelek még néhány témát: "A vallásreformja", az Unitárius Közönyben megjelent "Unitárius lelkesi

pálya" című cikk feletti eszmecsere. 1913-ban az udvarhelyiek szertartásaink reformjáról tárgyalnak. A Felsőfehéri Lelkészkör 1913-ban például a lelkészek nyugdíjkérdését is tárgyalja, az udvarhelyiek naptárt szerkesztenek. 1911-ben a szellemiek mellé előkerül a lelkészek anyagi helyzete.

1913. június 26-án Bölönben tartott évi rendes közgyűlés 6. jegyzőkönyvi pont alatt hozott határozatával kimondja, hogy a lelkész kör tartson minden évben legalább két közgyűlést: egyiket a főtanácsi gyűléseket megelőző napon Kolozsváron, másikat valamelyik, a lelkészek által könnyen megközelíthető központban. A gyűlések időtartama legkevesebb egy délelőttöt foglaljon el. A lelkész kör céljának a továbbképzést jelöli meg, a tudományos és gyakorlati teológiában. Már akkor gond volt a katechetikai kézikönyvek hiánya. A gyakorlati teológia körébe sorolják a szociális tevékenységeket is, a szövetkezeteket és más egyesületeket is. Foglalkozni kívánnak az egyházalkotmánnyal és fontosnak tartják a magyar protestáns egyházakkal való kapcsolat ápolását is.

1913. november 15.-i számban Hargitai aláírással találunk beszámolót az az évi október 25-i kolozsvári gyűlésről, melynek jelentőségét az akkori püspök szavai fémjelzik: "a lelkész kör megtalálta magát". "Tizenhárom esztendei vajúdás után végre lehetővé vált, hogy az akadémiai jellegű előadások mellett a lelkészek anyagi helyzetének javítása is lehet a gyűlés tárgya."

1916-ban Lőrinczi István a fogyasztási és értékesítési szövetkezetek alapítására tett javaslatot a tordátfalvi gyűlésen. Ugyanitt van szó a lelkeszi érdekvédelemről is, ahol Lőrinczi István panaszkodik lelkész kör elnöki, lapszerkesztői, esperesi, tanári elfoglaltságára és azért, hogy feltelessen arra kéri, mondjon le az esperességről (heti 37 órát felelt).

1917-ben Ebert András "Teendőink a háború után" címen tart előadást.

A Székelyudvarhelyi Lelkészkör 1910-től kiadja az Unitárius Keresztény Népnaptár-t, melyet 1927-től a Dávid Ferenc Egylet szerkeszt tovább, aztán az egyetemes egyház naptára lesz.

Az 1925. április 18-i Székelykeresztúri Lelkészkör felveti a kérdést - úgy látszik idősekről volt - belsőemberi vagy lelkész kör legyen. Ez utóbbi mellett döntenek, ugyanitt szóba kerül a papi árvák gondja is.

Több helyen "Mély felháborodással" tárgyalja a gyűlés az újabb botrányba fúló papválasztásokat, melyek teljesen aláássák a papi tekintélyt. (Lásd 1930. szept. 15. Unitárius Egyház lapot.) Az ilyen papról megvonják a szolidaritást és megvetéssel sújtják. Lám a lelkész kör fegyelmezi önmagát.

Javaslatokat találunk az "Unitárius Lelkészek segélyező és hitelintézete alapítására" vonatkozóan. 1931-ben új szervezeti szabályzatra tesznek javaslatot, de a kérdés ezután is napirenden marad.

Az 1932-es évi beszámolóban olvassuk: "Komoly hozzászólások keretében majdnem felnyögött a nyomor, melyben élünk, s kínos volt a tépelődés, mellyel sorsunk javításában gondolkodtunk" - szükség lenne a rászoruló lelkészek anyagi segélyezésére. Ugyanez a helyzet e téren 1933-ban is.

1935-ben Benczédi Pál beszámolójában olvassuk, 1932-ben újabb szabályzat készült a lelkész kör működésére vonatkozóan. E szabályzat 5. pontjában ez áll "A papi tisztesség megóvása végett, hogy az esetleges hibáknak korán elejét vegye s hogy a méltatlanul megtámadott kartársak segítségére siessen, a maga keblében külön szabályzat mellett becsületbírótságot állít fel" (ez a bíróság azonban nem érintené a fegyelmi bíróság hatáskörét).

1935-ben a régi tárgysorozati pontok mellett megjelenik a misszió. Az 1935-ös meghívóban látjuk, hogy a lelkész körben különböző bizottságok is működnek, mint: újjáépítő bizottság, gazdasági célkitűzéseket előkészítő bizottság. Szerepel a tárgysorozatban a parókiális könyvtár, a tagsági díjak kérdése. Kiemel-

kedik egy pénzalap létesítésének fontossága, hogy jutalmazni lehessen a dolgozó lelkészeket.

1935 után fellendül a lelkész kör munka: pályázathirdetés unitárius indulóra, pályázathirdetés ódára a jötevők ünnepére, vallástanítás, nyugdíj ügy rendezése, fizetésrendezés, mindez a lelkész kör munkájának eredménye. 1936-ban elfogadják Máté Zsigmond javaslatát, hogy a mindenkor lelkész kör elnök hivatalból tagja lehessen a Főtanácsnak és az Egyházi Képviselő Tanácsnak. Ugyanitt (Dicsőszentmártonban) tárgyalnak már az Unitárius nyomda létesítéséről és pénzüsségeket ajánlanak fel erre a célra.

1937-ben Péter Sándor lelkész könyvtárát az Egyetemes Lelkész körnek ajándékozza. Ez nagyjából ma is megvan Siménfalván. Ebben az évben tárgyalnak az unitárius ifjúság hiányos magyartudásának gondjáról, a lap pedig sok valláserkölcsi tanítási vázlatot közöl.

1938-ban Kővári Jakab tekintett vissza a 40 éves egyházköri tevékenységre. Hasonlatában azt mondja: az egyház élő szervezetében a hivatalos szervezetek a csontrendszer, a lelkész kör az idegrendszer szerepét tölti be. Az 1938. szept. 29-i gyűlésen többek között Geréb Zsigmond indítványozza, hogy a Kénosi-Tözsér-Uzoni-Fosztó-Kozma féle latinnyelvű egyháztörténelmet fordíttassák le magyar nyelvre és tegyék közkincsé.

1939-ben a liturgia és az énekkultúra reformja a fő téma. 1940-ben dr. Elekes Domokos a magtárak ügyének felelevenítését hozza elé a lapban.

Az Egyetemes Unitárius Lelkész kör 1942-ben április 29-én Budapesten a Koháry utcai unitárius templomban tartott rendkívüli közgyűlést.

1943-1944-ből alkalmam volt végiglapozni az Udvarhelyvidéki Unitárius Lelkész kör egyik jegyzőkönyvét is, amelyik 1949. november 15-én kezdődik és 1957. július 4-én végződik, de az akkori jegyző, id. Báró József jelzi, hogy a folytatás a következő jegyzőkönyvben olvasható.

Az Udvarhelyvidéki Lelkész kör tevékenységéről röviden a következőket kívánom elmondani. Általában sorra veszik a falvakat és ott gyűléseznek, de mindenütt istentiszteletet is tartanak. Előadásokat tartanak és vitatnak meg. Minden elnöki megnyitó egy-egy értekezés. Egyházi beszéd illusztrációkat gyűjtöttek, az esperesi, főhatósági útasításokat is tárgyalják. Nevelésügyi kérdésekkel intenzíven foglalkoznak és felvetődik - komolyan - egy fizetett központi nevelésügyi előadó alkalmazásának kérdése is.

1951. május 24-én jubiláris gyűlést tartanak. 54 esztendő egyenlő 150 gyűlés, ezernyi kérdés, mondja az elnöklő Nagy Ferenc.

A 151. gyűlésen id. Báró József megemlékezik arról, hogy az eltelt 54 évből ő 36 éve tagja a lelkész körnek és a gyűléseken mindössze kétszer hiányzott. Elmondja azt is, hogy ez idő alatt mintegy 300 előadás hangzott el, melyről négykötetes jegyzőkönyv beszél. E jegyzőkönyvben megemlékezések olvashatók a régi lelkészekről, a teológiai tudományokról, gyakorlati kérdésekről. Nagy erénye a jegyzőkönyvnek, hogy nagyon sok prédikáció-vázlatot tartalmaz, de van benne a valláserkölcsi nevelésre vonatkozó anyag is. Azok, akik a szószéki munkaközösség tagjai voltak, példát mutattak nekünk is, csak követni kellene őket: Kelemen Imre, Végh Mihály, Nyitrai Mózes, Zoltán Sándor, Kővári Jakab, Báró József, Dimény András, Váry Domokos, Kiss Sándor, Török Mihály, dr. Lőrinczi Géza stb. Egészében véve értékes okmányok ezek a jegyzőkönyvek, eredményesen használhatjuk mind, akik elődeink nyomdokán járva munkálkodni szeretnének az újjáéledő lelkész körökben.

JAKAB DÉNES
lelkész

Gondolatok az első tanulmányi év végén

Az újraindult kolozsvári Unitárius Kollégiumban is elérkezett a tanévzárás ideje. Az első év nem volt könnyű és zökkenőmentes. Komoly és felelősségteljes feladatok elé állította a tanárokat, a diákokat és Egyházunkat. Sokszor jelentkeztek olyan problémák, amelyekre nem számítottunk, de amelyeket haladéktalanul kellett megoldani a legbölcsebb döntések alapján.

Mennyi volt a siker és mennyi volt a kudarc? A számok majd vallanak erről, de a legjobban a jó Isten tudja.

Örömmel mondhatjuk el, hogy lelkesedésben, hozzáállásban nem volt hiány. S ez biztató a jövőre nézve! Egyes diákoknál érezhető, tapasztalható a fejlődés, a gyarapodás úgy a tanulmányaikra, mint az ünnepélyeken való szereplésekre nézve.

Élménykeltő ünnepélyeket rendeztek: március 15-e, az anyák napja és a tanévzárás alkalmával. Két gyülekezetben - Kolozsvár 1. sz. és Bágyon - műsorral szerepeltek. A bágyoni "kiszállítás" során a templomi ünnepély után találkoztak a falu fiataljaival is. Köszönetet mondunk a bágyoni ifjúságnak azért a szíves és meleg fogadtatásért, amelyben részesítette a Kollégium diákjait és az őket elkísérő hét tanárt.

A Kollégium életében kiemelkedő eseménynek számított a csongrádi testvériskola diákjainak és tanárainak látogatása május hónapban. Közös kiránduláson vettek részt Kolozsvár, Torda, Nagyenyed helységeiben, valamint környékükön, meglátogatva néhány unitárius egyházközséget is. A júniusi tanévzárás után diákjaink, az igazgató és négy tanár viszonzta a látogatást. A csongrádiak nagyon gazdag programot biztosítottak számukra. Mindkét részről a hála és a köszönet, az egymásratalálás örömteli érzései törtek elő.

A Kollégium kórusa egyre biztatóbban szerepel. Az "info-labor" kedves, marasztaló helyé vált sokak számára. Az új kollégiumi könyvtár alapítására az első adományozás megtörtént. A diákok a különböző versenyeken eredményesen képviselik Kollégiumunkat. A Brassai Sámuel Líceum színjátszó- és táncportájába, a különböző körök tevékenységébe is bekapcsolódtak.

Különbözőbb fegyelmi vétség nem fordult elő. Egy-két esettől eltekintve a diákok magatartása megfelelő, tanáraikkal szemben tiszteletet, szeretetet, ragaszkodást mutattak.

Az első tanulmányi év figyelmet mindannyiunkat, hogy milyen sok lesz a tennivaló a jövőben. De hisszük, hogy nemcsak mi, hanem az "Úr, a mi Istenünk" is építi "a házat". Ó velünk van és átölel gondviselésével. Imádkozunk, hogy a kezdetnek eredményes folytatása legyen.

Dr. REZI ELEK
teol. tanár

A székelykeresztúri Unitárius Gimnázium első éve

Egyház- és iskolatörténeti jelentőséggel bírt az elmúlt tanév: 45 év után újból unitárius gimnázium kezdte meg működését a két évszázad alatt ezernyi nehézséggel küzdő, de történelmi hivatását, a gimnáziumot megteremtő - és sokszor megmentő - székelyföldi társadalom elvárásait mindig becsülettel teljesítő Alma Mater falai között.

A felvételi vizsgát két szakaszban tartottuk meg: júliusban sikeresen felvételizett 20 tanuló, szeptemberben 11. A 31 tanuló 16 helységből jött: Keresztúrról, a Gagy-, Nyikó-, Homoród-mentérről, Háromszékről, Medgyesről, Olthévízről, Székelyudvarhelyről. Az Orbán Balázs Gimnázium igazgatója, az oktató-nevelő munkához szükséges feltételek tökéletes biztosítása mellett, a vidékről jött tanulóknak helyet biztosított bentlakásában és az iskolai étkezdében. Itt nemcsak az anyagi feltételek tökéletesek, hanem a bentlakó tanulókkal való törődés is mintaszerű (felügyelet, nevelés, biztonság, önkormányzat a hagyományok szerint).

Az unitárius osztály népszerűsítését, megszervezését Gálfalvi Sándor ny. tanár, főgondnok, Báró József székelykeresztúri esperes úr mellett, az Unitárius Egyház Képviseleti Tanácsának megbízásából Pálffy Ákos, Czire Irma, Fekete János tanárok végezték.

A tanévnyitást megelőzően, 1993. szeptember 13-án - ahogyan az I. évharmadi jelentésben részleteztem - dr. Erdő János főjegyző úr, dr. Bodor András professzor úr és Gálfalvi Sándor főgondnok úr jelenlétében megbeszélésre került sor az osztályban tanító tanárokkal, ahol megválasztottuk az iskolai előjáróságot.

A tanévnyitót 1993. szept. 15-én a székelykeresztúri unitárius templomban tartottuk. Az áhítatot végző Botha Dénes után Fekete János m.b. igazgató üdvözölte a tanárokat, tanulókat, idézte fel a nagymúltú Unitárius Gimnázium hagyományait, ismertette a tanulókkal, tanárokkal szembeni elvárásokat.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a tanári testület munkáját egész tanévben a lelkiismeretesség, odaadás, igényesség jellemezte. Az érdeklődő tanulókról részére kántorképzést is szerveztünk.

A tanulók nagy része a kezdeti alkalmazkodási, nagyobb követelmények okozta nehézségek után beilleszkedik az új közösségbe és lelkiismeretesen dolgozik. Abban, hogy a tanulók nagy

része elég gyorsan beilleszkedett az új környezetbe és követelmény-rendszerbe, nagy szerepe van Czire Irma osztályfőnök lelkes, következetes munkájának. Magaviseleti problémáink sem voltak, egy bentlakó tanuló esetét kivéve.

A hiányszakok száma nagyon magas (1608 óra), tekintettel arra, hogy 5-6 tanulóknak gyakran betegeskedett, viszont igazolatlan hiányzás csak 4 óra volt. Magaviseletből minden tanuló 10-es osztályzatot kapott.

Tanulmányi helyzet a következő:

A 31 tanuló mindegyikét leosztályoztuk. Átmenő osztályzatot kapott a tanév végén 25 tanuló, lemaradt (javítóvizsgára) 6.

Legjobb tanulóink: 1. Soó Ágnes: 9,47, 2. Fülöp Emőke: 9,34, 3. Csáki Levente: 9,25, 4. Fekete Tünde: 9,18, 5. Pálffy Tamás: 9,11, 6. Fodor Tünde: 9,10, 7. Szombatfalvi Zsuzsánna: 9,10.

A tanulók törekvését, az egészséges munkaszellemet nem csak a tanórákon tapasztaltuk, hanem a tanórákon kívül is. Ezt igazolják azok az ünnepélyek, rendezvények, ahol tanulóink sokszor és nagyszámban részt vettek: Berde Mózes -, Dávid Ferenc-emléknapok, műsoros szülői értekezlet, karácsonyi ünnepség, félévi bentlakási kiértékelő, karnevál. Mindezek mellett kiemeljük 3 tanuló (Demeter Sándor, Csáki Levente, Fülöp Emőke) szereplését az "Emese álma" című művelődéstörténeti vetélkedő kolozsvári elődöntőjén április 23-án, ahol nagynevelő és népes tanulólétszámmal rendelkező líceumok csapatait előzték meg. Ezek a tanulók amellyel, hogy alaposan megismerték a magyarok őstörténetét, megismerkedtek a forrásanyagok használatával, a kutatás, a megismerés - sokszor aszkétiikus, de sikerélményt nyújtó küzdelmes munkájával.

Örömdetes az a tény, hogy az Orbán Balázs gimnázium hagyományos "Orbán Balázs művelődési napok" rendezvénysorozatán (május első felében) tanulóink tömegesen vettek részt:

a. - Tudományos dolgozatok előterjesztése: közel 20 tanuló készített és terjesztett elő dolgozatot magyar nyelvből és történelemből, együtt az Orbán Balázs Gimnázium IX.-XII.-es mezőnyével. Történelemből az első és a harmadik helyezést osztályunk tanulója érték el: I. Fekete Tünde: Olthévíz története; III. Pálffy Tamás: A székelykeresztúri családnevek története című dolgozatával. László Csaba: Városfalva

története és népszokásaiból készített történelmi és népköltészeti dolgozatával dicséretet kapott.

b. - Iskolatörténeti vetélkedő: osztályunk tanulói a döntőben két csapattal vettek részt, ahol a Demeter Sándor, Csáki Levente, Fülöp Emőke összetételű csapat az első, míg második csapatunk második helyezést ért el.

c. - kultúrcsoportok fellépése: - ballada feldolgozás, tréfás népszokások bemutatása, - énekkar, - fuvolka, zongora.

Dicséret illeti a tanulók felkészítéséért Czire Irma és Simó Margit tanárnők lelkiismeretes, igényes, hozzáértő munkáját.

Hosszú küszködés után sikerült - Gálfaivi Sándor főgondnok úr közbenjárásával - a tanév végén megalakítani a Kriza János cserkészcsapatot 3 örs-sel, 24 tanuló részvételével. A cserkészcsapat - vezetője Kovács Ákos tanár úr - fogadalmát az unitárius templomban tette le. Reméljük, sikerül megvalósítani a csapat alapvető célkitűzését: emberibb embert, magyarabb magyart nevelni. A cserkészcsapat támogató bizottsága a következő összetétellel alakult meg: elnök: Báró József unitárius esperes, alelnök: Gergely György az Orbán Balázs gimnázium igazgatója, titkár: Czire Irma tanárnő, tagok: Barabás Vilmos ny. igazgató-tanár, Fekete János m.b. igazgató.

A múlt év nyarán megalakított Székelykeresztúri Gyámszülői Közösség Alapítványa a tanév folyamán jelentős anyagi támogatásban részesítette tanulóinkat. Tanévkezdéskor minden tanuló 1000 lejt kapott tanszer vásárlására és tanszereket Báró József esperes úr közvetítése révén. Az I. évharmadban minden bentlakó tanuló, a II. és III. évharmadban pedig a 7,50-es átlagot elérő bentlakók, eredményeik függvényében részesültek 10-15-20 ezer lejes anyagi támogatásban. Ezeket a juttatásokat csak úgy valósíthattuk meg, hogy az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyásával az unitárius egyház az Alapítvánnyal azonos összegű bentlakási segélyt biztosított tanulóinknak. Ezenkívül évharmadonként 35 000 lejt juttatott a három legjobb tanulmányi eredményt elérő tanulók jutalmazására. A tanév folyamán a tanulók támogatására, jutalmazására fordított összeg közel kétmillió lejt tett ki.

A cserkészcsapat nyári táborozására, amire július 12-től kerül sor, a Gyámszülői Közösség Alapítványa 300 000 lejt biztosít. Ezúton is köszönetet mondunk azoknak az unitárius lelkészeknek, nyugalmazott tanároknak, volt diákoknak, székelykeresztúri tanároknak s másoknak, akik, nehéz anyagi körülményeik ellenére is, havonta önkéntes adományukkal (már több mint egy éve) támogatják az arra szoruló és érdemes tanulóinkat.

Reméljük, hogy mindazok áldozatos munkája, akik szívükön viselték és viselik az újra induló Unitárius Gimnázium sorsát, gyümölcsözni fog. Hisszük, hogy ezen fiatalokból sokan lesznek majd akik népünk, hitünk, anyanyelvünk fennmaradásáért élvonalban fognak küzdeni és iskoláink történetében találnak követendő személyiségeket, méltó eszményképeket.

FEKETE JÁNOS
igazgató

UNITÁRIUS EGYHÁZI MŰSOR A RÁDIÓBAN

Egyházunk - Isten segítségével - az év második felében is folytatni kívánja rádiós műsorainak sugárzását a kolozsvári Rádió hullámhosszain, a vasárnap reggeli, illetve csütörtök délutáni magyar nyelvű adások műsoridejében.

Mint lapunk olvasói előtt ismeretes: havonta két alkalommal jelentkezhetünk; a hó egyik **vasárnapján - reggel 8 órától - Istentiszteletet** közvetítünk, egyik **csütörtökön pedig - este 19,35-től - az "Elmélkedések"** című műsorunkat.

Erdély egész területén hallgatható rádiós műsorainkkal kapcsolatosan hallgatóinktól több pozitív - elismerő és köszönő tartalmú - visszajelzés érkezett. Ezért is indokoltnak tartjuk az év hátralevő részében soronkövetkező unitárius istentiszteletek és elmélkedések pontos időpontjának közlését az Unitárius Közlöny Olvasóival.

- 1994. július 10-én, vasárnap: Istentisztelet
- 1994. július 21-én, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. augusztus 7-én, vasárnap: Istentisztelet
- 1994. augusztus 18-án, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. szeptember 4-én, vasárnap: Istentisztelet
- 1994. szeptember 15-én, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. október 2-án, vasárnap: Istentisztelet
- 1994. október 13-án, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. október 30-án, vasárnap: Ökumenikus istentisztelet (Reformáció)
- 1994. november 10-én, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. november 27-én, vasárnap: Istentisztelet
- 1994. december 8-án, csütörtök: Elmélkedés
- 1994. december 25-én, vasárnap: Karácsonyi ökumenikus istentisztelet.

Hallgassák műsorainkat!
A vizionthallással Isten áldja meg!

KOVÁCS ISTVÁN

IMA

Addig, amíg élünk,
Addig, amíg vagyunk,
Tehozzád Istenünk
Forrón imádkozunk.

Kérünk, fohászkozunk,
Add, hogy megmaradjunk,
Ezután is Hozzád
Magyarul szólhassunk.

Magunkat vigyázva,
Anyanyelvünk védve,
Szívünket, lelkünket
Berakjuk kévébe.

Addig, amíg élünk,
Addig, amíg vagyunk,
Erdély ősi földjén
Magyarok maradjunk.

Úgy őrizzük védve,
Mintha búza volna,
Minden ocsut, férget
Letisztítva róla.

SZABÓ DÉNES
ny. tanár
Homoródszentpál

Díszdoktori kitüntetés Erdélyért - Erdélynek

1994 áldott Pünkösdjé életünket és munkánkat megkoronázó ajándékot hozott: férj és feleséget egyszerre avattak díszdoktorrá. Férjem, dr. George M. Williams professzor és én, Gellérd Imre lánya, külön-külön érdemeinkért, de egyszerre vettük át a Berkeley-i Starr King Unitárius Teológiai Intézet legmagasabb kitüntetését: a *Litterarum Humanorum Doctor* címet. A San Francisco-i Unitárius templomban tartott nagyszabású ünnepély - ahol Édesanyám is részt vett - annál is megrendítőbb esemény volt számunkra, mivel ilyen kettős kitüntetés egy családban önmagában is ritka, akárcsak az aránylag fiatal életkorunk, hisz jól tudjuk, hogy ezt a címet egy életmű elismeréseként szokták adományozni. Ha eddig az úgy iránti elkötelezettségünk a lelkiismeret ösztönzése volt, akkor ezzel a folytatást megpecsételték. De "eszmei mondanivalója" több, mint egyéni elismerés: ez az erdélyi unitárius ügy diadalát jelenti Amerikában, s az igazságért kitartással folytatott harc győzelmét.

George Williams, a tudós és tanár, kitüntetését a világ nagy vallásai közötti hídverést szolgáló történelmi szerepéért kapta, mely a különböző, egymástól távoleső vallások és kultúrák népeinek egymáshoz közeledését, egymás hagyományainak megismerését és tiszteletét segíti.

Gellérd Judit diplomáján ez áll: *"Szellemi-lelki vezér, látnok, zenész, orvos, pszichiáter, fordító és próféta vagy, életedet az inspiráció, a szolgálat és hűség jegyében éled. Unitárius hagyományodhoz és édesapádhoz hűségesen, angolra fordítottá írásaid, munkáid, szellemét elevenen tartottad. A Testvéregyház mozgalom megalkotója vagy, aki folytonosan erősítetd Erdély és az Egyesült Államok unitáriusai közötti kapcsolatot. Energikus, lelkes, optimista, inspirált és bátor szellemed életedet szolgálattal és szeretettel tölti be."*

Az én szavaim, mellyel a címet átvettem, hazabeszélték, ezért szeretném felidézni:

"Az igazi szolgálat nem kíván elismerést. Hogy az emberek számára megadják a szolgálat alkalmát s az arra való képesség, az önmagában is isteni ajándék, s az én vallásom a szolgálat... Olyan házastárral áldott meg az Úrsten, akivel a szolgálatban is társak vagyunk, s mindkettőnk családjában ez élő hagyomány, történesen mindkettőnknek lelkész volt az édesapja.

A szolgálatnak semmi köze a kitüntetéshez. És mégis, szívemet a boldogság, a hála és büszkeség csordultig telíti. Az a legmagasabb kitüntetés, melyről soha álmodni sem mertem volna, most nekem adatik. **De ezt csak édesapám nevében fogadhatom el.** Vele együtt, megosztva fogadom el. Hisz az én egyházam és népem iránti szenvedélyes szeretetemet az ő szelleme táplálja, az ő derékbatörté aimaiz szövöm tovább. Politikai börtön és üldözés elrabolta tőle a kiérdemet teológiai doktorátust. E megtisztelő kitüntetés, melyet Gellérd Imre lánya kapott ma, történelmi igazságszolgáltatás sokak számára, akiknek talán már nincs egyebük a reménynél. A Starr King Teológia nagylelkű gesztusa, melyet Erdély egyháza iránt kifejezésre juttat ezáltal is, sokak lelkére lesz gyógyír és elégtétel azoknak, akik eszméikért szenvedtek.

Erkölcsi felelősségem terhe e pillanatban lenyűgöz, hisz ez az egyetem, ahonnan Balázs Ferenc elindult bejárni a kerek világot, hogy aztán Mészkon kristályosítsa ki forradalmi jelentő eszméit és tapasztalatait. Friss

levegőt hozott magával, melyből vihar támadt. És bár olyan fiatalon hagyta magára egyházát, hatása nem fakult meg ma sem. Édesapámnak ő volt az eszményképe. S ő maradt a ma fiatal lelkészei és teológusai számára is. Mert az ő szerepük e történelmi pillantban is ugyanaz..."

De mi is történt valójában Erdély és Amerika unitáriusai között, mely e kitüntetést eredményezte?

Egy évvel ezelőtt számoltam be az Unitárius Közlönyben a kezdetekről s a folyamatról. Most már a beérő gyümölcsről adhatok örömezenetet. Immár nem csupán az én partizán harcomról van szó, mely itt a papság és az unitárius hívek körében szerencsére egyértelmű megértésre és széleskörű támogatásra talált, ha otthon nem is mindig. Egy amerikai unitárius országos mozgalom született s nőtte ki gyermekcipőjét. Egy tekintélyes unitárius lelkész, dr. Max Goebler e szavakkal fogalmazta meg a papság véleményét: "A ti munkátok és példátok a fő inspiráló és mozgóerő számunkra. A testvéregyház mozgalom kibontakozása a huszadik század amerikai unitarizmusának kétségtelenül egyik legfontosabb és legteljesítőbb jelensége".

De úgy gondolom, nem írok újat ezzel, hisz - remélem - alig akad ma olyan egyházközségünk, ahová segílyt nem közvetítettünk. S akiknek még nem küldtek, azoknak fognak, mert azokra összpontosítom lelkesítő hadjárataim. S akik kilépnek a programból, vagy elhanyagolják vállalt erkölcsi köteleességüket, azok helyett nyomban új testvért verbuválunk. Ez a program nem tökéletes, tudatában vagyunk az elkerülhetetlen egyenlőtlenségnek, ami, a segílyek nagyságát illeti. Azonban reméljük, hogy bizonyos mértékben a kiegyenlítést meghozza. Ennek legfőbb s tán egyetlen feltétele erdélyi lelkészeink részéről, hogy idejében válaszoljanak amerikai testvéreink leveleire s különösen adományaikra. S ha az amerikai viszonzással volna baj, akkor is tartsanak ki, írjanak ismét, de akkor már nekem is, hogy felkutathassam a hosszú csend okát. A hiba orvoslása csak otthonról indulva lehetséges, s én ezt a szerepet ezentúl is híven vállalom. Az itteni egyházközségek nem haboznak türelmetlenségüket kifejezni s segílyt kérni.

Az 1993-as Charlotte-i amerikai unitárius Főtanács (General Assembly) riagy változást hozott a mozgalom életében. Kezdeményezésünkre összegyűltek a testvéregyház program lelelkesebb támogatói, munkásai és megalakítottuk hivatalos országos szervezetünket, a Partner Church Councilt (Testvéregyház Tanácsot) mint az Unitárius Univerzalista Egyház (UUA) melletti független tagszervezetet (Independent Affiliate Organization). Szervezetünk azóta hivatalos elismerést és státuszt nyert. A Tanácsnak 14 tagja van. Elnökéül dr. Leon Hoppert választottuk meg, aki kezdettől fogva mellettünk állott az "Erdély-munkában", s mint az Amerikai Lelkészek Egyesületének elnöke, máris eredményes anyagi segílyakciót szervezett lelkészársai körében. A Tanács alelnöke Rev. Richard Fewkes és pénzügyigazgatója dr. Peter Raible Seattle-i lelkész. A Tanács főtitkárául engem választottak meg. Így most új korszak kezdődik munkámban, amikor nem a hivatalos intézmény ellen dolgozom, hanem végre együtt, szeretetben, kiváló kollegiális szellemben vállalunk a közös ügyből annyit, amennyire ki-ki képes. Nekem elsősorban koordináló és ta-

nácsadói szerep jut, de ténylegesen ennél sokkal több és konkrétabb feladataim vannak.

A pénzadományok kezelését ezentúl elsősorban a Tanács pénztárosa, Peter Raible végzi, én állítom össze és juttatom Kolozsvárra az adományok és annak címzettjeinek listáját. Az összegyűlt összegeket kb. havonta, hat hetente utaljuk át az Erdélyi Unitárius Egyház bankszámlájára. A szétosztás a testvéregyház tanácsnak megfelelő kolozsvári bizottság által, illetve a Gellérd Imre Alapítvány által történik. A megajándékozottaktól pedig elismervényt, illetve mielőbbi köszönő levelet vár el az adományozó.

A Testvéregyház Tanács alapszabályzatát a Főtanácsnak hivatalosan eljuttattuk. Kívánatos volna egy, az itteni Tanácshoz hasonló ottani szervezet létrehozása, a lelkészek széleskörű bevonásával. Szeretnénk - s reméljük -, hogy ez otthon is egy valódi mozgalom, együttműködés és közös öröm forrásává válik, nemcsak elszigetelt szerencse-jelenség marad.

Immár tízhez közeledik az amerikai "testvér"-traktorok száma! Ismerve az amerikai unitáriusok nem túl adakozó természetét - noha az egyház a társadalom legfelsőbb rétegeit ötvözi magába - nem kis csoda, amikor egy gyülekezet 5-7000 dollárt gyűjt össze, hogy erdélyi testvéreinek traktort vásároljon. Gyönyörű történetek koszorúzzák ezeket az akciókat. S a csoda az itteni gyülekezetben is megtörténik. Lelkészek mesélik, hogy mióta Erdély szelleme megérintette gyülekezetüket, nem ismernek rá: nagylelkűekké, társadalmi problémák, szükség iránt általánosan nyitottakká váltak. Jókedvű adakozókká lettek.

Erről a csodáról szól egy egész könyv, melyet a múlt évben adtam ki, s mely igaz sikerkönyv lett. Egyházunk 425 éves jubileuma alkalmával kívántam e könyvvel tisztelegni. Angol nyelvű prédikáció-gyűjtemény, melyet amerikai lelkészek írtak (kivéve édesapám néhány angolra fordított munkáját) Erdélyről, Erdély unitáriusairól és unitarizmusáról. De leginkább erdélyi zarándokútkjuk során a bennük végbement, lelküket mélyen érintő átalakulásról vallanak. Az a címe, hogy *Viharban a fák is összehajolnak (In Storm, Even Trees Lean on Each Other)*. Amikor egy ilyen szép kötet spontán módon összejön, aggódhat-e az ember, hogy a sok látogatás talán terhére válhat egyházunknak? Ha ma sokszor úgy is érezzük, de hosszú távon jövőt, történelmet építő áldás. És én nagyon hálás vagyok a lelkészeknek és híveknek, amikor a legendás erdélyi vendégszeretetet teljes pompájában csillogtatják meg, s főleg, hogy szívüket sarkig tárják. Jövő lesz ebből, immár Erdély lett az amerikai unitáriusok Szent Földje.

A testvéregyház mozgalom súlyát a vitathatatlan és mindannyiunk által tapasztalt erkölcsi támogatás mellett a pénzübeli segélyek értékével mérhetjük le igazán, egy összesítő kép alapján. Mi, a Center for Free Religion voltunk a segélyek fő gyűjtőállomása és közvetítője, s így az összkép (és annak dokumentációja) birtokunkban van. Nos, az az összeg, mely csak a mi kezelésünkben megfordult és Erdélybe eljutott, szinte hihetetlen: meghaladja a 300 000 dollárt. Múlt év

tavasznán részletes jelentést tettünk erről az Egyházi Képviselő Tanácsnak, akkor még csak 204 000 dollárról.

Ebben az összegben benne szerepel a New York-i Veatch Alapítvány 110 000 dolláros templomépítési segélye is - 50 illetve 60 ezer dollár - melyet a Center for Free Religion pályázott meg és nyert el. (A Veatch segély teljes összege 160 000 dollár, s így az összamerikai segélyhez még 50 ezer hozzászámítandó). A Center pályázatának feltétele volt a kért összeget még egy annnyival kiegészíteni. A kiegészítő-otthoni fogalommal "önsegélyes"-alap nagy része a testvér-egyházközösség általunk közvetített adományai-ból tevődik össze, melyet a Ve-

atch Alapítvány beszámított.

A Center for Free Religion, illetve annak erdélyi (iker)testvérszervezete, a Gellérd Imre Alapítvány összesen 35 000 dollár körüli pénzadománnyal és 15 000 dollár értékű computer és egyéb felszerelésekkel járult hozzá az egyház megújulásához. Ebben nem szerepelnek tetemes utazási és irodai költségeink. S természetesen az öt évi önkéntes, de "egész normás" munkám értéke sem, melyet a medicina helyett egyházmentő ügyként felvállaltam. Nyolc könyvet adtam ki, s azokat többszáz példányszámban magam is "gyártottam", hogy a bevételből teológusainkat segítsen. George nyolc videofilmjének bevétele is hasonló célt szolgált.

Elkötelezettségünk súlypontjában az unitárius teológiai hallgatók és a kisnyugdíjas lelkészek és özvegyek állnak. Harmadik éve immár, hogy negyedévenként átlag 500 dolláros segélyt küldünk nyugdíjpotlókra. Ha szerényen is, de rendszeresen juttatunk a Lókodi Öregotthon számára, hogy Kis Rozália leányai csodálni való hűséggel végzett önkéntes munkáját valahogyan megköszönjük. Nehéz volna felsorolni a sokfajta szükségletet, sürgősségeit, melyek megoldásában asszisztáltunk.

Több ezer dollárt juttattunk el - az én első, könyveimmel szerzett ezer dolláros kereseteimet is - a teológusok ösztöndíj alapjára (étkeztetés, bentlakás, sürgősségi-, egyéni segélyek stb). Ezenkívül a szegedi egyetem által a végzős teológusok számára megrendezett továbbképző szponzorálását a jövőben is folytatni kívánjuk.

Anyagiakról beszélünk ugyan, de valójában a szellem megújulását kívánjuk szolgálni. A régi struktúra keretei között sokszor tűnik úgy, hogy nehézségekbe ütközik a jövő lelkészeitől joggal elvárható magatartásváltás: döntőképeség saját ügyeikben, egy minőségben, bizalmon, emberi méltóságon alapuló közösség kialakulása. Hisz a Teológiáról a demokrácia iránti érzékkel kell kikerülniük fejükben és szívükben. A hatalom hierarchiáját a szolgálat, a kiválóság és a becsületes munka, s annak elismerése kell, hogy felváltsa.

Múlt évtől szívünkbe költöztek a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium tanulói és őket is besoroltuk a rendszeres segélyben részesítendőkhöz. Néhány elektromos orgonával és computerekkel is igyekszünk az indulás szűkösségén enyhíteni. S reméljük, lesz foganatja felhívásunknak, hogy a testvéregyházak is támogassák az

oktatás minden szintjét, hisz ettől függ az egyház jövője. George a közeledő General Assemblyre gyönyörű videófilmet készített unitárius gyermekeinkről és ifjúságunkról, a nyelv és hagyományörzés szerepéről.

Ha már az oktatás kérdésénél tartunk, említésre méltó, hogy a Chicago-i Meadville/Lombard Unitárius Teológiai Intézet múlt évben új ösztöndíj-alapot hozott létre erdélyi lelkészek számára és azt Gellérd Imre Ösztöndíjnak nevezte el. Első boldog élvezője ebben az évben éppen a Gellérd Imre-i szellem ápolója, Kovács István teológiai tanár lesz. És a Berkeley-i Starr King Teológia is megnyitotta kapuit idéntől az erdélyi lelkészek előtt.

Múlt évben férjem alkotói szabadságából három hónapot önkéntes munkában töltöttünk. A szegedi József Attila Tudományegyetem ismételt meghívása mellett tavaly a pécsi Janus Pannonius Egyetem is meghívott előadni: Kelet nagy vallásait és összehasonlító vallástudományt. Kelet-Európában férjem vezette be először az ún. akadémiai vallásoktatás rendszerét, világi egyetemen és nem felekezeti szempontból. De Pécsen olyan meglepetés ért, amit azóta is ünnepelünk. Ugyanis a Pécsi Római Katolikus Teológiai Intézet vezetősége kért fel, hogy a keleti vallások oktatását hivatalos programjukba bevezessük. Pécsen a konzervatívnak vélt katolikus papnevelő intézetben kilencven teológusnak előadni kelet vallásait egy héten keresztül, ami alatt minden más előadást felfüggesztettek és a jelenléte kötelezővé tették, sőt a tanárok maguk is részt vettek az igen izgalmas előadásokon! Ennek az örömét és izzó hangulatát elfelejtani nem lehet. A közel három hónap alatt a három egyetemen összesen 100 órát adott elő George az én fordításommal, egy teljes félév anyagát mindenütt, szemináriumokkal és vizsgákkal. Kimerítő, de gyönyörű munka volt, mély barátságokkal megajándékozó.

Volt még egy kalandos misszió az ősz folyamán. Miután Japánba szóló egyhónapos meghívásunk alatt George többek között egy videófilmet készített az egyik legnagyobb buddhista egyház, a Rissho-Kosei-kai számára, s mivel az igen jól sikerült, ígéretet kaptunk, hogy hálájukat az erdélyi egyház iránt róják le. A Rissho-Kosei-kai eddig is segítette egyházunkat az IARF által. De azútal Rev. Kohno külügyi igazgató meghívásunkra velünk jött Erdélybe, s meggyőződött a szükségéről - egy offset nyomda szükségességéről. Ez évek óta nyomja lelkünket, de az egyház magas igényeinek megfelelő nyomda vásárlására még halvány reményünk sem lehetett. Rev. Kohno szavának állt, s az ígéret 10 000 dolláros sürgősségi segély a Rissho-Kosei-kai "Béke Alap"-jától az IARF Erdély nyomdagép alapba meg is érkezett. S talán a jószándék folytatódik ezután is.

Nagy megelégedésünkre a Gellérd Imre-Alapítvány tulajdonában lévő számítógépes rendszert teljes gőzzel használják teológusaink egyházunk kiadványainak szerkesztésére, tördelésére, elsősorban a computer "zeninek" számítógépes és emellett szorgalmas Kriza János érdeméért. A computer rendszert is ő bővítette nemrég, dollárok ezreit spórolva meg. Egyházunk számára tehetsége kincsét érte. A napokban új lézert vettünk a régi mellé a kapacitás bővítése céljából, s egy "computer proliferációs" programot hirdettem meg, hogy képesek legyünk álunk megvalósítására, hogy ti. valamennyi számítógéphez értő végzős teológiai hallgatót, lehetőleg computerrel engedhessünk lelkészi pályára, s elektronikus hálózatban kapcsoljuk össze őket a Teológiával, könyv-

tárral, a világgal, de főleg egymással. Háttha így több író-papunk lesz.

Munkám egyik legkedvesebbike az Erdélyi Nőszövetség csodálatos szorgalommal és mesteri tudással elkészített kézimunkáinak kiállítása és értékesítése. Több ezer dollár születik együttműködésünkből, s az öröm elől azért olyan nagy, mert asszonyaink és Zsakó Erzsébet mindig megsokszorozzák azt értékben. Van látszata a pénzmagnak. S az érdeklődés az erdélyi kézimunkák iránt még nem is csökken, pedig megjósolták, hogy a piacot hamarosan "teljtjük". De a szívből jövő szépből mikor lehet sok? S így aztán már nem elég, hogy itt mindig csinos gyűjteményből válogathatnak minden körülményben, Fótánácson, de új kívánság, hogy Kolozsváron a Nőszövetség egy kis helyi üzletet üzemeltessen, ahol a látogatók vásárolhatnak. Így legalább ők hozzák magukkal, s nem kell küldőncre várni, no meg így kerámiát és faragott kincseket is lehet értékesíteni. Milyen kiváló alkalom lesz erre is az elkövetkezendő kolozsvári konferencia!

Határmezsgyén állunk most egy kicsit. Az elmúlt öt év a mindent egyedül végezni gyönyörű küzdelme volt, amikor sokszor kikaparni kellett a segítséget, túlélni a meg nem értést, hogy a gazdasági és erkölcsi válságon átélendő segítségünk unitárius falvainkat. Ez alatt az időszak alatt minden Fótánácson, s most is, előadunk, Észak-Amerika közel húsz államában többtucatnyi unitárius templom hívott meg prédikálni, vetettük a magot mindenütt. Most kikelt, vagy amerikaiasan mondva, a programunk országos méretű sikerré vált. És most több- és szívesen állnak az aratnivaló mellé. Néha talán olyanok is, akik remek bizniszt látnak benne. De nem ez a jellemző.

Ha visszanezünk, a humoródszentmártoni Konferencia Központ és Szentegyháza új temploma jelenik meg szemünk előtt, amelyre a legbüszkébbek vagyunk, mint közös megvalósításunk példájára. S ha a jövőbe tekintünk, akkor Csíkszereda új temploma ködlik fel. Ugyanis amikor januárban a legmegtisztelőbb meghívásra, a Veatch Alapítványt magában foglaló New York-i Plandorne (most Schelter Rock) unitárius templomban prédikáltam és Erdély kulturális estjüknek voltam hegedűvel, énekléssel és székely tánccal a vendége, a gyülekezet elhatározta - s a gyűjtést azonnál meg is kezdte -, hogy testvér egyházközösségüknek, Csíkszereda unitáriusainak templomépítését lehetővé teszik.

Erdély népének nagylelkűsége, feltételhez nem kötött, áradó szeretete, öntudatos unitarizmusa megérintette a lelkeket itt Amerikában. Egy ilyen lelkeség után kutatnak saját valláshagyományukon belül. Erdély unitáriusai iránt határtalan tisztelettel és csodálattal viseltetnek, s mint eszményképüket tartják magasra, a századokon át való kitartás, minden veszedelemmel való dacolással, s szívet melengető nagy szeretet jelképeként. S a szeretet szeretetet szül bennük is. Szinte maguk nem ismernek önmagukra a lelkükben végbement "megemberedés" - ahogy Dávid Ferenc mondta - csodája nyomán.

George üzenetét tolmácsolom: Maradjatok meg a hitben, haladjatok előre, a nehézségek ellenére is számtalan, remek megvalósításotokra is büszkén! Legyen bátorságotok Egyházatok demokratikus hagyományait alapjaiban ápolni!

Dr. GELLÉRD JUDIT
Chico, California, USA

Emlékezzünk azokra, akik "előttünk jártak"

Kelemen Imre 1903 - 1991

A két világháború és az azt követő időszak Homoródméti lelkészei - Bálint Ödön, Vári Domokos, Simén Domokos, id. Bátor József, Zoltán Sándor, Bálint Albert, Kóvári Jakab, id. Kiss Jenő - után e korszak utolsó mohikánjaként Kelemen Imre esperes-lelkészt tettük "munka-otthonában", Homoródokládon 1991. november 20-án, 89 éves korában. Nejének, szül. Bedő Boriskának másfél hónapja történt temetése után melléje kíváncskozott, ... oda jutott az oklándi temetőbe.

Színes, küzdelmes, hányatott, nehéz volt élete, de ami elégtétele lehetett: önkifejező volt az, amit nagy akaraterejével, munkabírásával, egyetemes ismeretével, mint "szabad és rab ember" megvalósított önmagából.

Kelemen Lajos, a Kobátfalváról indult homoródkarácsonfalvi kántortanító utolsó előtti gyermekeként pályáját örökre egyházunknak kötelezve el. Apjától, ki a fák nemesítésével szerzett máig megőrzött emléket, ő a lelkek, nemesítésének szentelte örökségként kapott életét.

Iskoláit az ősök emlékéért őrző karácsonfalvi templom székely rovásírásos emlékének varázsában, apja iskolájában kezdte meg és az összetartozás és élni akarás jelképes iskolájában, Székelykeresztúron fejezte be, az első világháború átrendeződése után.

A kolozsvári Unitárius Teológiára iratkozott be, tanulmányi éve alatt nem csak lelkét erősítette, hanem országos hírű szertornászként is ismertté tette nevét.

Tanulmányai elvégzése után 1927-től 2 évig az erzsébetvárosi önálló suló egyházközség lelkésze és a székelykeresztúri unitárius gimnázium bentlakásának felügyelőjeként tevékenykedett. Erzsébetvárosban úgy épített templomot, hogy Ferencz József néhai püspökünk csak a templomszenteléskor tudta meg lelkészének szorgoskodását, templomépitését.

Ezután Vári Domokos homoródszentpáli lelkész mellé kerül segédlelkésznek, a szülőföld haza szólította. Rövid idő után a megüresedett homoródújfalvi lelkészi állásba ment szolgálni, hogy megújuljon munkája után a papilak s a templom.

Pál Ferenc oklándi esperes-lelkész után, amikor megürült az egyházközség, Homoródoklánd népe egyhangúlag lelkésznek hívta meg 1934 októberében. Itt is bizonyosságot tett arról, hogy a közösség összetartó erő, csak munkálni kell azt. A járási székhelyen különböző egyesületeket szervezett a székely falu szövetkezeti szellemében, ifjúsági otthont létesített, hol előadások, torna és sport bemutatókkal színesítette és összefogta a falu életét. Itt létesítette az első járási gimnáziumot, autószállítási vállalatot hozott össze és a közösség "kaszinójába" 75 kisebbségi sorsban élő értelmiséginek szellemi otthont is teremtett. 1935-ben Debreceni László műépítész tervei alapján a templomot a mai formájában átalakította, s a templom környékét is újjá varázsolta 1937-re. Mikor a vallástanítás kitagadott gyermeke lett az iskolának, 1952-ben Szeretet Otthont építtetett a templom mellé rövid két hét alatt.

1958-ig szolgálta Oklándon népét, egyházát és Istenét, valóságosan itt tudott összenőni árva népével. Az év szeptember 5-én politikai fogolyként börtönre ítélték, koholt vádak alapján. 1959. január 5-én a tárgyalásra tanúként beidézték Csongor fiát is az Unitárius Teológiáról, apja sorsára ítélték. Végig járták az akkori rendszer büntető "felsőiskoláit", míg 1964. aug. 3-án a szamosújvári börtönből szabadulhattak.

A börtönben romlott meg véglegesen látása, csak belső látása erősödött meg. Az akkori vezetőség nem tudott máshol, csak az 5 szórvánnyal rendelkező Lupényban helyet szorítani neki. Egész emberként Vulpán szórványában templomot épített... és írt, alkotott.

1964-től 1974-ig volt Lupényban és nyugdíjaztatásakor csak erre a tíz évre kapott nyugdíjat annyi munkás és alkotó év után. Marosvásárhelyen telepedett le leánya közelében, hol az unitárius egyházközségnek, a körlelkészeinek-híveinek, mindenkinek a hangulatos, kedves és nagybecsült, erős unitárius szellemű, kedves Imre bácsija maradt haláláig.

SIMÉN DOMOKOS
lelkész

A huszonötödik Brassai-hét a kolozsvári kollégiumban

Amikor városunk központját, emléktábláinkat, a Fótér díszét, a Mátyás szobrot fenyegeti állandó veszély, amikor a magyar tanügy léte forog kockán a tanügyi törvénytervezet parlamenti vitája során, akkor nehéz iskolai rendezvényekkel szenzációk kelteni, kitörni a kollégiumi falak közül. Az idén ráadásul egymást követte a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum május 18-21. közötti Apáczai-napok rendezvénye, valamint a május 23-28. közötti Brassai-hét. Az előbbi inkább a nagyközönséget célozta meg képiállítáisaival, orgonahangversenyével, reneszánsz műsorával. A Brassai - hagyományaihoz híven - inkább a belső számbavételre, a tudományos önképzőköri munkára és a sportvetélkedőkre helyezte a hangsúlyt. Elmaradt a külön hírverés, pedig hasznos lett volna: az idén jubilált a Brassai-hét. Huszonötödikször került megrendezésre, s ezzel a város legnagyobb hagyományú iskolai ünnepe. Az idei hét újdonsága, hogy a beindult unitárius felekezeti IX. osztály tanulói is részt vettek rendezvényein.

A hétfői nagyszünet megnyitó négyeszőgének díszvendége ismét Szöllösi Ferenc egykori igazgató, a Brassai-hét egyik elindítója volt, aki az iskolai hagyományokról beszélt, külön kiemelve az egykori diák és tanár Mikó Imre Brassai-kutató tevékenységét. Utána Cucu Imola igazgatónő ismerette a hét műsorát. A következő szünet a koszarúgások volt. A három V. osztályból egy a Házsongárdi temetőben Brassai sírját tisztelte meg, kettő pedig az iskola előcsarnokában a Brassai- illetve a Berde-szoborhoz helyezte el koszorút. Egy óra múlva Kovács Ildikó rajztanárnő tanítványainak rajz- és festménykiállítását nyitotta meg a díszteremben. Külön kiűntek Máté Adél VIII. osztályos tanuló képei. Az utolsó megnyitó 14 órára esett. Kovács Nemere igazgató szavai után a könyvtár előterében Kovács Ildikó és Teodorescu Réka tanárok alkotásai kerültek közszemlére. Az előbbi csendéletekkel, az utóbbi portrékkal és tájképekkel szerepelt.

Talán az egész hét legfontosabb mozzanata volt a hétfő délutáni diák tudományos ülésszak. Ez az iskola Kovács Katalin tanárnő védnöksége alatt működő Kriza János Önképzőkörének seregszemléje. A tanév elején a körvezető tanárok meghirdette témák kidolgozásával lehetett pályázni. Témakörönként a legjobb dolgozatok kerültek bemutatásra. A 39 jelűs dolgozatot két-két tanár véleményezte, minősítette. Románból Bükkös Erika (X.) Ion Creangáról, magyarból Székely Linda (XII.) Kriza Jánosról, néprajzból Pop Tünde (VIII.) a visai betlehemes játékról írt műve bizonyult a legjobbnak. A matematikai első helyezést Feleki Zsolt (X.), a fizikait Bükki Zoltán (XII.), a kémiai Váró Attila (X.), a biológiai pedig a Szabó Huba-Pataki Andrea-Bodoki Ede- Kiss Enikő (X.) szerzőcsoport szerezte meg. Külön érdeklődésre tartott számot a helytörténet és iskolatörténet témaköre. A 12 dolgozatból 10 a Házsongárdi temető sírcsoportjával foglalkozott. Ki az arisztokrata, ki az unitárius, ki a lutheránus vagy éppen a történelem sírokra koncentrált. A mezőnyből messze kiemelkedett Pál Renátának (X.) a régi zsidó temetőről és a zsidó temetési szokásokról szóló, szépen illusztrált, színesen előadott dolgozata. Karácsonyi Erika (X.) a Brassai kicsengetési kártyáinak a gyűjteményét állította össze, s ezek mához szóló üzenetét kutatta.

A kedd délutáni két műsorszámból a korábbi, a 16 órákor kezdődő, Szilágyi Domokos verseiből készült Fájdalmas vigasztaló című összeállítás tűnt ki újszerűségével. A két tanuló, Hajós János (XI.) és Máté Adél teljesen önálló szerkesztő és előadó munkáját a tanév végén az idén alapított Gál Kelemen-díjjal jutalmazták. A tanárok tudományos ülészakán 12 dolgozat hangzott el. Kassay Ildikó, Darvay Béla, Szócs Judit, Sebestyén Éva, Fazakas István, Irimieș Dumitru, Kovács Nemere, Roșca Bonczos Zsuzsa, Málnási Ferenc, Kovács Katalin, Nagy Ildikó és Jánosi Ibolya előadásai közül unitárius egyháztörténeti vonatkozásai miatt kiemeljük a Fazakas Istvánét, aki II. József türelmi rendeletének hatását dolgozta fel, valamint a Szócs Juditét, aki

matematikai fejtegetéseihez Brassai logikájából vett példákat használt.

Szerdán délelben Kovács Nemere igazgató szervezésében az idén már másodszor került sor a Brassai-émlékversenyre. Az első három helyezett: Jenei Anna (IX.) - 35 pont, Pál Timea (X.) - 32 pont, Máté Tünde (IX.) - 19 pont. Mindegyikük oklevele mellé - az Unitárius Egyház jóvoltából - egy-egy Bibliát is átvehettek.

Csütörtök már hagyományosan a sportnap, de az esti órákra két pódium-műsor is került. Az Arany János-balladapest betegség miatt elmaradt. A kis Bogáncsosok széki népmesékre épített Kelektóya mesejátéka - Kőnczei Csongor rendezésében - nagy sikert aratott. A sportmérkőzések szervezésében a három tornatanár, Bárdos Lajos, Egyed Zoltán és Kun Béla jeleskedett. A déli minifutball döntőt a IV. A és a IV. B vívta, az utóbbiak győztek. A leánykézilabdázók XII. A-s csoportja 4:0 arányban verte meg a IX. D-seket. A fiúknál a XI. A - XII. C-s döntő 10:4-re ért véget. A kosárlabdában a két döntős fiúcsapatot a XII. A és a XII. E szolgáltatta: 33:15 volt az eredmény. Végül a legnagyobb izgalmmal várt futball döntőben a XII. G mérte össze erejét a XI. A-val. A végzősök fölényes győzelmet (9:0) arattak. Másnapra is maradt sportérdeklődés. Az Apáczai Líceum tanára, Koréh Barna vezetésével a tanárnők és a tanárok kosárlabdában mérték össze erejüket a diákválogatottal. A lányok győztek, a fiúk - a tornatanárok erősítésének köszönhetően - döntetlen első félidő után legyőztek. A kézilabda mérkőzés döntetlenre végződött.

A péntek délutáni díjkiosztó ünnepséget az önképzőkör védnöke, Kovács Katalin tanárnő és Székely Linda XII.-es tanuló, körelnők vezette. Megjelent Cucu Imola igazgatónő is. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület adományának köszönhetően jóformán minden résztvevő jutalomkönyvet kapott. A záróelőadást a gimnáziumi tanulók szolgáltatták. Nagy Emese tanárnő irodalmi körösei Mátyás király és a kolozsvári bíró címmel mutattak be színdarabot, Jánosi Ibolya tanárnő Bóbita együttese kabaréval kedveskedett.

A szombati autóbuzos kirándulást a magas szállítási költségek miatt az idén is nehéz volt megszervezni. Tőkés Mária tanárnő végül egy autóbuznyi csoportot toborzott össze. Fél száz diák (többnyire gimnáziumi tanulók) és négy tanár kereste fel a torockói Ifjúsági Házat - ahol épp a diákújságíró találkozó folyt, a néprajzi múzeumot, majd Torockószentgyörgyön Kovács Katalin tanárnő szavai kíséretében megkoszorúzták Brassai szülőházának emléktábláját, megtekintették az éppen megújuló katolikus templomot, s befejezésül a várhoz kirándultak.

Az idén végre igényesebb kivitelezésű meghívó tudatta a Brassai-hét programját. Négy tanuló és két tanár végezte a számítógépes szerkesztését, a nyomdai munkát a Banzai Kft. támogatta. Sajnos, az iskola 1992-1993-as - már februárban összeállított - évkönyve nem jött ki a nyomdából, s az a terv sem valósult meg, hogy a pályázatra beérkezett dolgozatok legjobbjaikat két Reményi-füzetben jelentessék meg. A Szabadság című napilap május 24-i száma jelezte a Brassai-hét főbb eseményeit, a május 31-i szám Turós-Jakab László szerkesztette sportoldala a csütörtök-pénteki mérkőzésekről tudósít, s ami újdonságként hatott: a június 2-i számban Geambasu Réka VIII. osztályos tanuló beszámolt a Brassai hétről, s rövid interjúban szólaltatta meg Feleki Zsolt és Pál Renáta díjnyertes hallgatókat.

A június 11-i ballagás már nem tartozott a Brassai-héthez, de külön érdemes szólni róla: még soha ennyi osztály nem végzett. A hét nappali tagozatos mellett két magyar tannyelvű esti tagozatos osztály sorakozott fel az udvaron. Az iskola vezetőinek, a búcsúzó és búcsúztató diákoknak a szónoklatai előtt az Unitárius Egyházat képviselő dr. Erdő János főjegyző rövid beszéde és imája emelte a kicsengetés ünnepélyességét.

Dr. GAAL GYÖRGY

A DUNA TV TALÁLKOZÓJÁRA 1994 június 17.

Régióinkban a hitvilágnak és a valláserkölcnek nincs gerince. Ilyen időket élünk. Többszöri lelki és tudati földrengés volt a mi részünk. A jelképes hegyek is sokan megcsúsztak. A régi "térkép" már a múlté. Újra fel kell "térképeznünk" magunk. Az ősi föld a régi; a népe már más. Porló sziklaként szorványosodtunk, szorványosítottak. Újra kell ma térképeznünk önmagunk. Nem európaibbá, jézusibbá! Tudnunk kell, hol vannak a jelképes hegyeink és völgyeink, hol a helyünk, a honunk s a hazánk, hová tartozunk, hová kell állnunk. Hiteles irányítást kell, hogy magunkban és magunk közt eligazodjunk. Egyetemes érvényű irányítást. Ez nem gazdasági, jogi, politikai, társadalmi, pénzügyi, hanem valláserkölcsei, jézusi irányítást. E nélkül nincs hitele a szónak, valósága a képnek, igazsága az igazságnak, becsülete az embernek. Becsület nélkül egy politikus, egy vezető egy közösséget sem képviselhet, mert a szónak, írásnak, képnek nincsen értéke, a gazdaságnak nincsen fedezete, a világűrbe kilőtt súlytalanság minden... Jézus tanított: "Keressétek először Istennek országát és mindene megadatnak nektek". Ezért Istentől kapott értékeink közt először a hitvilágunk és valláserkölcünk jézusi gerincébe kell belenőnünk, azt kell magunkban megalapoznunk, hogy az emberi hivatásunk betölthessük. Az egyház nélkül, s amit az egyház képvisel - elérhetetlen, minden csak pótlék, műanyag.

Az itt és most szorítása a hagyományos-jelképes berlini fal lebontására kényszerít. Közös a jézusi útmutatás és a nyelv. Egy közös eszmei "tömbházban", hogy ne mondjam, ahol lakunk, hitelvilég és eszmeileg csak a lépcsőházak különböztetnek meg, melyek a tetőre vezetnek. Az mellékes, hogy lifttel vagy gyalog. "Az öt felekezet négy nemzetiségi megosztás" ezen a földön nem elkülönítést, hanem közös fenntartást kell jelentsen. Ha a szomszéd lépcsőháza összedől, az enyém is veszélyben van. Ezt a közös házat megtartani közös feladat.

A mi vallásunk 1568, a vallás és a lelkiismereti szabadság kimondása óta magyarul szól hozzánk, s amíg magyarul szól, addig megmaradtunk. Az egyházszolgálattal nemcsak a népszolgálatot, hanem az anyanyelvi szolgálattal is vállaltuk. Ezért ami ezt szolgálja, önvédelmünk érdekében, a megmaradásunkért ezt szolgáljuk, az öncsonkítást nem vállaljuk.

Nem a múlt, a föld, hanem az öntudat tart meg. Múltunkhoz, anyanyelvünkhöz jogunk van, vallásunkhoz is, Isten után. Ahhoz ragaszkodunk. Jogunk öngyilkosság nélkül nem adhatjuk fel, mert aki jogot ad fel, az jogtalan marad... Ehhez kell a gerinces vezető, az öntudatos nép és a közösségtudatban mindenféle segítség.

Simén Domokos
lelkész

(Elhangzott a Duna Tv erdélyi nézőkkel rendezett közönségtalálkozóján Csíkszeredában)

Az első oklándi falutalálkozó

1994. április 30-ra hívtuk és vártuk haza mindazokat, akiket valami kötött Oklándhoz. Mintegy 700-an gyűltek össze az ősi templomban a délelőtti istentiszteleten, melyen a szolgálatot Egyed Dániel oklándi születésű alsórákosi lelkész végezte. Beszédét a Mt 4,16-ra építette. A szószéki szolgálat után úrvacsoraszertartásra került sor. Az úrvacsoravételre előkészítő beszédet András György előadótanácsos, volt oklándi lelkész tartotta a Mt 11,28 alapján. Az ünnepi szertartások után sor került a két világháborúban elesett hősök emléktáblájának megkoszorúzására, majd a polgármester köszöntő beszédére. A templomi ünnepség szavallatokkal zárult.

Templomból kijövet a fúvószenekar egyházi és világi zene számokkal köszöntötte az egybegyűlteket. Délután sokan a temetőt keresték fel, elhelyezvén egy-egy szál virágot szeretteik sírhantjára, mások a falumúzeumot és az erre az alkalomra rendezett népművészeti kiállítást látogatták meg.

Este 9 órától szabadtéri áhítatot tartottunk a templomkertben, melyet a helybeli lelkész végzett. Az áhítat keretében felavattuk a templom külső megvilágítását szolgáló két fényszórót, melyet az Ausztriában élő oklándi származású Egyed Barna testvérünk adományozott. Továbbá sor került az egyházközség történetének felolvasására, melyet Máthé Dénes egyetemi lektor írt erre az alkalomra. Ez esti ünnepélyt is a fúvószenekar zeneszámai és szavallatok tették díszesebbé, ünnepélyesebbé.

A falutalálkozó programja a művelődési házban folytatódott, ahol az Oklándi Unitárius Ifjúsági Egylet tagjai előadták Egy talpalatnyi föld, egy marék rög című verses összeállítást, melyet énekszámok tettek színesebbé. Az egész napos rendezvénysorozat végakkordjaként Váci Mihály Még nem elég című verse hangzott el, figyelmeztetvén az egybegyűlteket:

*"Nem elég jóra vágnyi:
a jót akarni kell!
És nem elég akarni:
de tenni, tenni kell!"*

Az jelenlevők az együvé tartozás felemelő és jóleső érzésével, élményekkel gazdagodva távoztak e Kishomoród menti faluból, reméljük örökké szívükbe zárva a díszkapuk feliratát:

OKLÁND MINDIG VISSZAVÁRI!

KELEMEN LEVENTE
lelkész

Gedeon

Izráel fiai azt tették, amit rossznak látott az Úr. Ezért az Úr Midián népe kezébe adta Izráelt. Minden esztendőben, amikor elvetették a kenyérnek valót, eljöttek Midián seregei Izráelbe, ott táboroztak, állataik lelegelték a vetést, tönkretették a termést, és nem hagytak Izráelben egyetlen juhot sem, mindent elraboltak. Elszegényedett az ország és éheztek a lakosai.

Ekkor segítségért kiáltottak Istenhez. Ő prófétát küldött hozzájuk, aki ezeket mondta:

- Így szól az Úr: én hoztalak ki benneteket Egyiptomból és kimentettelek benneteket elnyomóitok kezéből. De ezt mondom nektek: ne imádjátok a föld népének pogány isteneit! Én vagyok az Úr, a ti Istenetek!

Eljött aztán az Úr angyala és megszólított egy ifjút, Gedeont, aki éppen rejték helyén gabonát csépel:

- Az Úr veled van, erős vitézl!

Csodálkozva tette le cséplő szerszámát Gedeon.

- Ha velünk van az Úr, miért érnek bennünket ezek a csapások? Hiszen most eltaszított minket az Úr!

Különös választ hallott:

- Indulj, szabadítsd meg Izráelt Midiántól! Én küldelek téged!

- Hogy szabadíthatnám meg Izráelt? Családunk a legszegényebb az egész törzsben és a családban én vagyok a legfiatalabb!

Így válaszolt az Úr:

- Én veled leszek és megvered Midián népét! Tedd, amit mondok néked: még ma éjjel rombold le a pogány Baál istenség oltárát, vágd ki szent fáját, építsd fel az Úr oltárát, mutass be rajta áldozatot!

Gedeon teljesítette a megbízatást. Majd megfújta a kürtöt és hadba szólította Izráel népét. Este egy marék gyapjút tett ki a mezőre:

- Uram, ha kezem által akard megszabadítani a népet, reggelre legyen minden harmatos, csak a gyapjú maradjon száraz!

Így történt. Másnap hadrendbe állította a népet: harminckétezer harcos volt együtt! De szólt az Úr:

- Sok ez a nép a csatához. Hirdesd ki: aki fél, térjen haza! Huszonkétezen haza mentek. Az Úr ismét szólt:

- Még mindig sok ez a nép. Menjetek le a patakhöz: aki markába veszi a vizet, úgy iszik, az maradjon veled.

Megmaradt háromszáz férfi.

Aznap éjjel Gedeon háromfelé osztotta őket: mindegyikük kapott korsót, kürtöt, fáklyát. Éjfélkor Midián tábora körül három oldalról megszólaltak a kürtök, a cserépkorsókat összetörték, félelmesen imbolyogtak a fáklyák és hangzott a harci kiáltás:

- Az Úrért és Gedeonért! Az Úrért és Gedeonért!

Midián tábora rémülten ébredt, fejvesztetten menekült. Futás közben mindenki a másikat nézte ellenségnek, halomra ölték egymást.

Gedeont Izráel bírójává tették ezután és élete végéig békében élt a nép.

Halála után azonban újból fölállították a pogány Baál isten oltárait, Izráel népe ismét elfelejtette az Urat.

Imádság

Hatalmas Nagy Isten,
Ura e Világnak,
Egyedül csak Téged
tisztellek, imádlak.
Hozzád fohászok
este, reggel, déiben,
Te vagy a hajlékom
nyáron és a télben.

Téged dicsőítlek
imában és dalban,
Te vagy a mentsvárom
lelki zivatarban.
Hozzád menekülök
a viharos éjjel,
Lelkemről a felhőt
Te oszlatod szíjjel.

Nélküled a szívem
vergődik, és vérzik,
Kezed segítségével
lépten, nyomon érzik.
Lehet az napsugár,
sötétség, kemény fagy,
Könnyben és mosolyban,
mindenütt jelen vagy!

És gyakran sértelek,
válaszul lágyan szólsz...
Megbotlom, elesem,
Te mindig felkarolsz.
Gyötrelmes éjszakán
álmom vagy, vánkosom,
Kórházi ágyban is
Te vagy az orvosom.

Bontsd le a gonosznak
bűngyártó hajlékát,
Fékezd a rossz ember
tetteit, szándékát.
Adjál nemes rügyet
a zöidellő fákknak,
Te vagy az egyetlen
Ura e világnak.

Reményem, óhajom,
Tenálad meglelem,
Nincsen, és nem is volt
idegen Istenem.
Trónusod elébe
vezessen szent kezed,
Ezt kéri e gyarló
bűnbánó gyermeked.

TORDAI MATYÓ

Levél Édesanyámnak

Kedves Édesanyám!
Édesanya! Ez a szó a legdrágább a világon minden gyermek számára. Ő az, akinek mindent köszönhetünk.

Gesztenyebarna szemével, sötét barna hajával úgy néz ki, mint egy valóságos angyal. Bársonyosan cseng a hangja, meleget sugároz a keze, puhák a léptei. Ahová lép, ahol elmegy, eltűnik a szomorúság, a bánat és helyébe a vidámság az öröm költözik. Ha fáradt, ha elege van a mindennapos robotolásból, akkor sem mutatja ki, hogy bosszús, vagy hogy haragszik.

Köszönettel tartozom neki mindazért a sok jóért, szépért és szeretetért, amivel elhalmozott engem. A sok szép játékért, ruháért és kívánságért, amiket lehetőségétől függően mindig teljesített, amelyik álmodat nem tudta megvalósítani azt, mással pótolta. Ő szeret és én szeretem őt. Szeretem mert érzem, hogy:

"Ha meg rongyosodott,
ha rosszul ment dolga,
Még a csillagot is
Rám aggatta volna!"

Szeretem, mert ő nekem a minden: a tanítóm, aki megtanít Isten szeretetére, a legjobb barátnóm, akivel mindent megbeszélhetek, a vigaszom és a támaszom is. Ő ápolt, vigyázott rám, tanított, felnevelt és támogatott.

Köszönettel tartozom a jó Istennek is, amiért megajándékozott egy olyan Édesanyával, akire mindig büszke lehetek.

Utoljára pedig ezt üzenem neki:

"Jöhet az öregség,
Vagy jöhet a bánat
Soha el nem hagyom
Édes jó Anyámat"

Fazakas Imola - 14 éves
Nyárádszentmárton-Csikfalva

UTAK

1. A köves út

Mezítláb jártam nyáron én
A patak partnak fűvenyén,
Mezítláb jártam utamon,
Tövises köves oldalon.
Elüttem egyszer lábamat,
Sírtam, de anyám biztatott -
Hagyjam a sírást annyiba,
Meggyógyul, nincsen nagy hiba,
Meggyógyul, mire nagy leszek,
Csak dobjam félre a köveket!

Azóta sokszor jártam még
Mezítláb utam nehezét,

Útközben sok kő állt elém,
Mindannyit félre dobtan én.

2. Az örök út

Az út örök, az utas halandó.
Utas vagyok, halandó.
Örök úton haladok
A végtelen felé.

Elbukom vagy meghalok.
Folytassátok utamat:
Vár a végtelen.

VAJDA GYULA
Bukarest

Faludy György

CXI. SZONETT

Régtől sejtettem ezt és folyton félttem,
hogymás is rájön. Nyakunkon a kés:
mert ha igaz és nincs Isten az égben,
úgy erkölcs sincs, sem igazságtevés,

se jó, se rossz, se út, se cél, se rendszer,
csak káosz, ahol minden egyremegy
és mentől többet tud, lát, ért az ember
az élet attól értelmetlenebb -

rémálom két irgalmatlan setéségek
között. Még jó, hogy a vers meg a szépség
tébolya kerget. Másoknak csak a pénzvágó

s a kék jutott. Olyiknak ennyi se.
Kihúzták a festő alól a létrát.
Kapaszkodják, mester, a pemzlibe.

(Toronto, 1984)

Megrongálták vallásalapítónk dévai emlékművét

Június közepén telefonhívás érkezett egyházi központunkba, hogy a dévai várban felállított Dávid Ferenc emlékművet megrongálták. Június 25-én teológusaink Gyerő Dávid, Lőrinczi Lajos, Szabó László és a kolozsvári 2. sz. egyházközség gondnoka, Bulbuka Gerő a helyszínre érkeztek, ahol a következő tapasztalták:

Az emléktábla felső része (kb. kétharmada) az emlékmű előtti pincében darabokban hever, az emlékmű alsó része - a román feliratos rész - még épségben áll. A bejárati vasajtót ismeretlen tettesek kifeszítették, megrongálták és az emlékmű körüli cellafalat összefestékezték és összefirkálták.

A helyszínre érkezett csoport a bejárati vasajtót megerősítette, az összepiszkolt cellafalakat kimeszelte, összeszedte az emlékmű szétdobált darabjait.

Az Egyházi Képviselő Tanács mindent megtesz az emlékmű rendbehozatala érdekében.

KONFIRMÁLÁS

1994. április 10-én ünnepelőbe öltözött a szőkefalvi unitárius templom. A virágok a konfirmálókat köszöntötték, a konfirmálók pedig Isten és ember előtt bizonytságot tettek hovatartozásukról és hitükről. Hisszük, hogy Albert Csilla Beáta, Bessenyei Kinga Imola és Enea Adél esküjükhöz híven szolgálni fogják egyházunkat és népünket a jézusi tanítás szellemében.

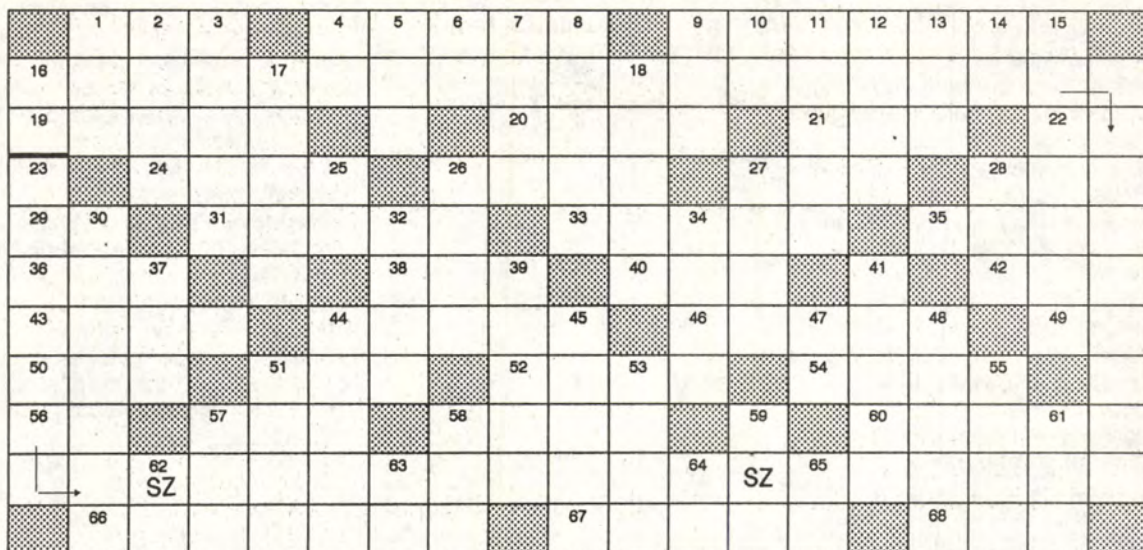
Désfalva unitárius népe 1994. május 1-én örömmel, megelégedéssel és bizakodva távozhatott templomából, mert láthatta és hallhatta azt, hogy unitárius örökségünk lesz, aki megtartsa és továbbadja. Bakos Piroska, Bodi Enikő, Molnár Ervin és Molnár István vállalták az egy Isten szolgálatában Jézus követőiként egyházunk védelmét és építését.

Ünnep volt Haranglábbon 1994. május 29-én. A hívek által újrameszelt fehér templomban hat konfirmáló tett bizonytságot hitéről: Balog Levente, Bakos János, Fekete Erzsébet, Jakab Dezső, Simon Melinda és Tóth Tünde. Reméljük, hogy fiaink és leányaink épp oly hűséggel fogják szolgálni egyházközségüket, ahogy teszik évszázadok óta a haranglábi unitáriusok.

NAGY LÁSZLÓ
lelkész

KERESZTREJTVÉNY

Ő CSAK TUDTA

60. Heves szélvihar. 66....mama; Bertolt Brecht színműve. 67. A Duna ókori neve. 68. Faféreg.

FÜGGŐLEGES: 1. Angolna németül. 2. Nyelvbottlás. 3. "Példáját" Illyés Gyula írta meg. 4. Lángol. 5. Fészket épít. 6. Edzésben van! 7. Hull a hó. 8. Ártalmas. 9. Angol Anna. 10. A kén és az itrium vegyjele. 11. Súrólódva halk, folyamatos hangot ad. 12. Fosztóképző. 13....Gardner, színész. 14. Éneklőszócika. 15. Bizonytalan alapon álló. 16. Petőfi verse. 17. Vályú. 18. Legendás agyagszobor. **23. Az idézett aforizma befejező része /zárt betűk: N,N/. 25. Moha egynemű betűi. 26.*A* folyékony kenyér. 27. Becézett női név. 28. Horpász. 30. Mikes Kelemen: Törökországi ... 32. Történelmi időszak. 34. Szovjet filmrendező volt /Mihail/. 37. Krivoj...; város Ukrajnában. 39. Gyümölcskocsonya. 41. Teszi a szépet. 44. Bátorság. 45. Olimpiai bajnok magyar törvívó volt, utóneve kezdőbetűjével. 47. Szolmizációs hang. 48. Kígyócsípés. 51. Hosszú idő múlva. 53. Fejetlen hetes! 55. Matematikában az egyik ismeretlen. 57. Károsodás nélkül elvisel. 58....madár; Móricz Zsigmond műve. 59. Kuruc brigadéros volt /Tamás/. 61. Piaci termék. 62. Fában perceg. 63. Továbbá. 64. Saint, röv. 65. Arany; franciául.**

VÍZSZINTES: 1. Turku finn város svéd neve. 4. Haszon, nyereség. 9. Bor, lámpa, sőt zene jelzője is lehet. **16. Cicero egyik aforizmájának kezdete /zárt betűk: V,L/. 19. Létrehoz valamit. 20. Ceruza. 21....mays, a kukorica tudományos neve. 22. A gallium vegyjele. 24. Gyorsaság, lendület. 26. Juhok szállása. 27. Saját, régies szóval. 28. Kopoltyús állat. 29. Tova. 31. A három testőr egyike. 33. Sokaság. 35. A Heltai-versek ihletője. 36. Szed a levesből. 38. Kis keresztutca. 40. Othello is ez volt. 42. Marja a gyomrot. 43. Ukrán város. 44. Az elektromágneses távirókészülék feltalálója /Samuel/. 46. Mezőgazdasági üzem. 49. Japán táblajáték. 50. Elektroenkefalográfia, röv. 51. Gambrinus itala. 52. Alkotórész. 54. Japán márkanev. 56. Holland autójel. 57. Csak a koca nem örül neki. 58. A születéssel kezdődik.**

Készítette DURUGY LÓRÁND

EGYHÁZI ÉLET - HÍREK

Egyházi Képviselő Tanács

Az Egyházi Képviselő Tanács május 18-án tartotta a II. évnegyedi rendes ülését. Az ülésen megtárgyalásra kerültek: a március 23-május 16. közötti elnöklileg ellátott adminisztratív és gazdasági ügyek, Jenei Dezső egyházszervezési javaslatát, a Teológiai Intézet I. évfolyamára felvehető hallgatók létszámának kérdése (a hozott határozat értelmében az Unitárius Egyház 1994-ben az I. évfolyamra 5 fiút és 1 leányt vesz fel), a Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek konferenciájának támogatása, az unitárius szörványgyermek nyári táborozásának támogatása, az Egyházi Főtanács időpontjének a megállapítása, Orbókné Szent-Iványi Ilona doktori tanfolyamra való felvételének a támogatása, a Felekezeti Iskola Alapítvány, az építési-javítási segélyek, valamint elhangzottak a Számvevőség és az Egyházi Nyugdíj és Segélypénztár helyzetéről szóló jelentések.

Lelkészköri értekezletek

A II. évnegyed lelkészköri értekezletét június 8-10. között tartották. Az értekezleteken dr. Rezi Elek teológiai tanár Az erőszak kihívásaival kapcsolatos társadalmi és vallás erkölcsi felelősség és Vetési László: A romániai szörványmagyarság helyzete és lelkigondozása című előadások hangzottak el és kerültek megbeszélésre.

A kolozsvári egyházkörmében június 10-én Aranyosrákoson, a maros-küküllői egyházkörmében június 8-án Segesváron, a székelykeresztúri és udvarhelyi egyházkörmében június 9-én Székelykeresztúron, a sepsiszentgyörgyi egyházkörmében június 7-én Brassóban tartották az értekezleteket.

Lelkeszi Konferencia

A II. egyetemes lelkeszi értekezletet előkészítő bizottság május 12-én Segesváron ülésezett. Ez az ülés eredményeképpen tartották meg lelkeszeink június 23-24. napjain Székelykeresztúron a II. Egyetemes Lelkeszi Értekezletet.

Az értekezlet első napján elhangzott Bencz Dániel esperes Egyházunk 1989 előtt és után című előadása, valamint Jakab Dániel lelkeszi előadása A lelkeszi érdekvédelmi szövetség működési alapszabályzatának alapelvei címen. Mindkét előadást élénk megbeszélés követte. Ez után megválasztották az új elnökséget. A választás eredményeképpen: elnök Szombathelyi József, jegyző Szén Sándor, pénztáros Vass Mózés. Ezenkívül a határozat értel-

mében minden egyházkör megválasztja a maga köri elnökét, akik egyben az Egyetemes Lelkeszkör alelnökei lesznek. Ugyanakkor az oklevéllel rendelkező, de nem fungens lelkeszek is megválasztják a maguk képviselőjét.

A második nap egyházunk új Szervezeti Szabályzatára vonatkozó alapelveket, indítványokat és javaslatokat terjesztett elő Szombathelyi József a körökből beérkező javaslatok alapján és a kérdés kapcsán történt megbeszélés.

(A lelkesz-konferenciáról szóló beszámolóra még visszatérünk.)

Lelkesznevelés

A Protestáns Teológiai Intézetben a II. félévi vizsgaidőszak május 10-június 23 között volt, közben május 22-24. napjain hallgatóink pünkösdi legációs szolgálatokat végeztek egyházközségeinkben.

A teológiai évváró istentisztelet június 26-án a belvárosi unitárius templomban volt, a szószéki szolgálatot dr. Erdő János egyházi főjegyző végezte. A Protestáns Teológia Intézet évváró ünnepélyét szintén június 26-án du. 6 órai kezdettel tartotta meg, ahol a szószéki szolgálatot Kovács István teológiai tanár végezte.

Személyi változások

Török Istvánt június 1-től az olthévi gyülekezet választása alapján, a püspök úr kinevezte Olthévre rendes lelkesznek.

Június 19-én került sor Balázs Sándor unitárius lelkesz beiktatására a székelykeresztúri egyházközségbe. Az egyházkör nevében Kolcsár Sándor esperes, az egyházi központ nevében Farkas Dénes egyházi levéltáros üdvözölte az új lelkeszt.

Kászoni József volt homoródszentmártoni lelkesz állásáról lemondott és meghívás alapján a budapesti Högyes Endre utcai unitárius egyházközség lelkeszi állásába nyert kinevezést.

Dávid Ferenc Egylet

A Dávid Ferenc Egylet V. felolvasó ülését június 19-én tartotta az Unitárius Egyház dísztermében. Az ülésen elhangzott dr. Bodor András professzor "Szentkatolnai Bálint Gábor emlékezete" című előadása. Az előadás után Bartha Lajos, Bartha Mátyás, Szabó Kórh István, Kostyák Előd és Ortenszky Gyula Fr. Schubert Quintettjét adták elő. Az ülés Katona Éva szavalatával zárult.

Halottaink

Fülöp Elemér ny. unitárius lelkesz június 5-én Kideben elhunyt. 46 éven keresztül szolgált odaadóan Kide unitárius gyülekezetét. Június 8-án temették a kidei unitárius templomból. A templomban Bíró Barna unitárius lelkesz prédikált, a sírnál Sebe Ferenc unitárius lelkesz búcsúztatta.

Bartók Béla a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka június 17-én életének 84. évében Budapesten elhunyt. Június 29-én helyezték örök nyugalomra a budapesti Farkasréti temetőben az unitárius egyház szertartása szerint.

Emlékük legyen áldott!

Összeállította:
KRIZA JÁNOS

UNITÁRIUS FIATALOK! NE FELEDJÉTEK JÚLIUS 28-31 UNITÁRIUS IFJÚSÁGI KONFERENCIA KÜLLŐDOMBÓN

A konferencia
témája:
Barátság, Bizalom,
Boldogság.

OTT A HELYED!

Unitárius Közlöny,
A Keresztény Magvető
melléklete.
Szerkesztőbizottság:
dr. Szabó Árpád - felelős
szerkesztő,
dr. Rezi Elek - szerkesztő.
Szerkesztőség és
kladóhivatal:
3400 Kolozsvár,
December 21 sugárút, 9. sz.
Postafiók 24
Tel: 193236

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

7-8. szám, 1994 július-augusztus. Ára 150 lej.

Az emberi jogok és a vallás

A konferencia munkálatait mindennap reggeli áhítattal kezdtük. Az első nap, kedden egyházunk képviselői: Máthé Sándor brassói, Kedei Mózes székelyudvarhelyi és Kovács István sepsiszentkirályi lelkészek végezték a szolgálatot, majd szerdán a svájciak, csütörtökön a hollandok és pénteken az angolok kerültek sorra.

A konferencia végeztével a záróáhítaton pedig Helen Wüscher titkárnő vezetésével és Máthé Sándor esperes részvételével a konferencia munkálatainak zavartalan lebonyolításában segítkező teológiai hallgatók szolgáltak. Jó munkájuk dicséri őket: Pap Mária, Miklósi Vári Katalin, Kocs Júlia, Bencze Franciska (Budapestről), Krizbai Béla, Kriza János, Molnár Lehel, Czire Szabolcs és Lázár Levente.

A konferencia témájának teológiai alapvetését dr. André Gounelle Montpellier-i (Franciaország) teológiai tanár és Robert Traer az IARF főtítkára végezték el.

Gounelle professzor miután rámutatott arra, hogy a vallásos hit és az emberi jogok nem mindig állottak összhangban, tekintettel a hit gyakran kizárólagos és türelmetlen voltára, három alapvető emberi jog bibliai alapját próbálta megkeresni: az élethez, szabadsághoz és az igazsághoz való jogokét. Előadását ezzel a megállapítással zárta: *"a Biblia üzenete, amint azt felfogom, és a kereszténység teológiai alapelvei, ahogyan azokat értelmezem, elvezetnek az emberi jogokhoz. Nagyon sokan elfogadják és védik az emberi jogokat anélkül, hogy vallásos hitük lenne. Nekünk lehet és kell is hozzájuk csatlakoznunk fenntartás nélkül, mivel az evangélium és az emberi jogok egyznek felfogásunkban, vagyis, hogy az ember testvérisége felülmúlja a válaszfalakat, legyenek azok kulturálisak, vallásiak vagy nemzetiek."*

Traer főtítkár korunk kihívásairól beszélt az emberi jogokkal kapcsolatban. *"Kettős kihívással állunk szemben: egyrészt korunk eszményei, másrészt hiból fakadó elkötelez-*

Az Unitárius Világszövetség - IARF - 1994. július 18-23. között Kolozsvárt tartotta teológiai konferenciáját, egyházunk és a Titkárság szervezésében. A konferencia színhelye a Protestáns Teológiai Intézet volt, ahol a résztvevők elszállásolást és kosztot kaptak, s ahol a munkálatok is folytak. Amint a címből is kiderül, a konferencia témája korunk egyik legidősebb és egyben égetőbb kérdése volt. A résztvevők Európa különböző országaiból jöttek, s bár az Egyesült Államokból is voltak jelen, mégis elsősorban kontinensünk összefüggésében került a kérdés megvitatására.

sünk készítenek az emberi jogok támogatására. Erőszakos háború, éhség, etnikai tisztogatás és vallási türelmetlenség teszi szükségesebbé az emberi jogokért való küzdelmet, mint bármikor. Ugyanakkor nagyobb együttműködés a különböző vallási tradíciók képviselői között és az emberi jogok fenntartása saját közösségeiken belül egyre batorítóbbá teszik az emberi jogokért folytatott harcunkat."

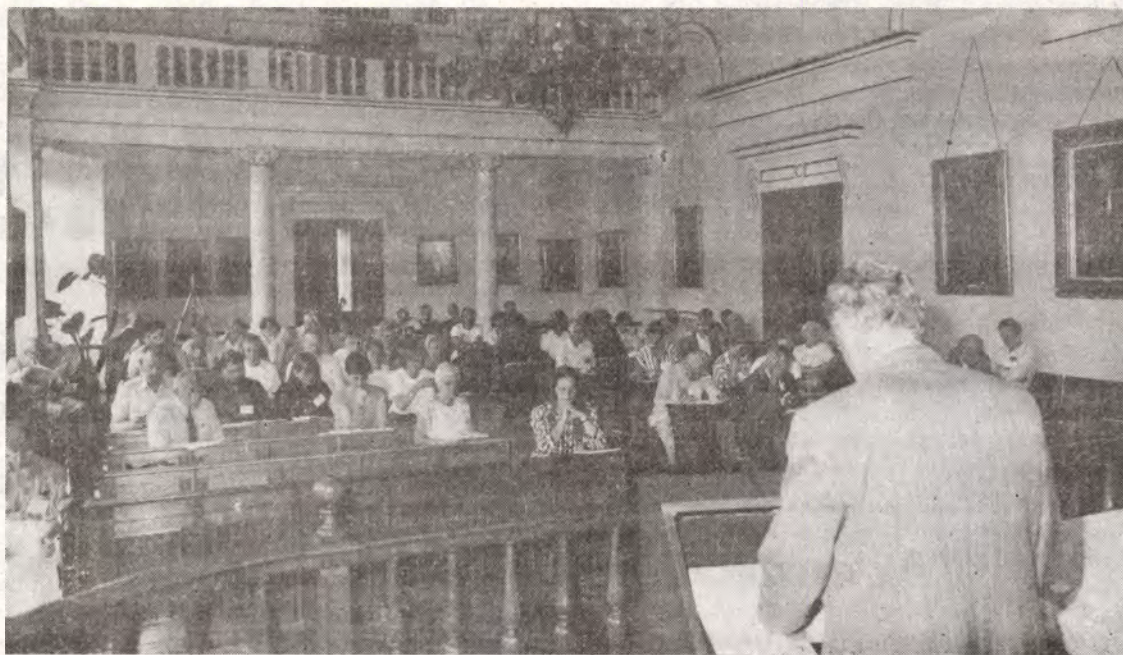
Hangsúlyozta, hogy "a vallás támogatása nemcsak alapot teremt az emberi jogok számára, ami

másként csupán csak egy sajátos kultúra és kor konszenzúsanak tűnhet, hanem lefordítja az emberi jogok követelményeit a különböző vallási és kulturális hagyományok erkölcsi és szellemi nyelvezetére, s ezáltal lehetővé teszi egyre több ember számára, hogy úgy tekintse ezeket a jogokat, mint saját örökségét."

"Az IARF törekedni fog, hogy a konferencián megfogalmazott alapelveket gyakorlatba ültesse át. Ugyanakkor folytatni fogja tags csoportjainak támogatását olyan országokban, ahol a vallásszabadság fenyegetett helyzetben van, vagy szigorúan korlátozott. Ezenkívül segítyt nyújt az alkotó vallásközi tevékenységének támogatására mindezekben a helyzetekben. Végtül tájékoztatni fogja a tags csoportokat a vallási vezetők konstruktív törekvéseiről."

Az egyház és az állam viszonyát az emberi jogokkal való kapcsolatukban az egyes országok tags csoportjainak képviselői tárgyalták előadásaikban.

Egyházunk részéről három előadás hangzott el. Először dr. Erdő János főjegyző előadását említem *"Az erdélyi unitáriusok küzdelmei az emberi jogokért"* címen. Történelmi alapvetését végezte el és mutatta fel annak a több évszázados küzdelemnek, amely ebben a vonatkozásban osztályrészül jutott s amely igen sokszor a megmaradásért folytatott küzdelem volt. *"Az unitáriusok célja mindenekelőtt a vallásszabadság és a személyi szabadság magvalósítása volt, vagyis türelem a vallási és az emberi élet felmerülő eltérő nézetekkel szemben. Ké-*

A konferencia ülészaka

sőbb a hangsúly a vallásszabadságról áttevődött az emberi jogokra, mint az emberi méltóság társadalmi feltételeire. Természetes, hogy a vallásszabadságot alapvető emberi jognak tekintették, minthogy ez hiük lényegéből fakadt."

Dr.Szabó Árpád teol. tanár "Az egyház és az állam viszonya" címen tartott előadásában elméleti megközelítésben tárgyalta a kérdést és megállapította: "Az egyház és az állam közti viszony tárgyalásakor abból az előfeltételezésből kell kiindulnunk és tartanunk szem előtt, hogy a vallásszabadság államával van dolgunk, amely egyben az emberi jogok állama is. Már nem az államgépezet működése, nem egy önálló ideológia áll az állam alkotmányos alapjának közép-pontjában, hanem az emberi méltóság. És talán egyetlen államalakulat sem ismerte fel olyan világosan a múltban, mint a modern, az emberi jogok állama, hogy a szükség, a fájdalom, az éhínség mennyire károsítják az emberi méltóságot. Ezért éppen az emberi méltóság fogalma az, amelyik egyúttal megmutatja, hogy az egyház és állam szétválasztásakor miként következhet be a feladatok egyidejű felvállalása, anélkül, hogy a kettő bármelyike elveszíthetné identitását."

Dr.Tokay György országgyűlési képviselő a rendező bizottság felkérésére "Társadalmi háttér és emberi jogok Romániában" címen tartott előadást. Bevezetőjében felmérte az 1947-1989. közötti kommunista diktatúra időszakának történetét és arra a megállapításra jutott, hogy "Ötven év alatt (Romániában) felszámolták és szétzúszították a polgári társadalom alapvető értékeit s az ezekbe vetett hitet. Az emberi lét alapvető értéke a biztonság lett. Vitathatatlan, hogy az értékek felszámolása szisztematikus, átgondolt tevékenység volt, amely a vallás erkölcsi normák szétzúzásával kezdődött, a szabadság és az egyén értékeinek teljes szétzúzásával fejeződött be. E folyamat fontos eleme volt a jog és a jog alapintézményeinek megsemmisítése."

Világos mindannyiunk előtt, akik ebben az országban élünk, mondotta dr.Tokay, hogy "bármiféle normalizálódási folyamatnak szükségszerűen fel kell ölelnie egyrészt az emberi jogi normákat (mint hatályos jogszabályokat), másrészt a jogállam rendeltetészerűen működő intézményrendszerét, amely a jogszabályokat élettel tölti meg."

A külső - jogi-társadalmi - változások mellett, amelyek az alapot hivatottak megteremteni, az előadó szerint lényeges javulás e téren csak akkor érhető el, "ha lezajlik a belső forradalom (Vaclav Havel), az a változás, aminek az emberek tudatában kell lejátszódnia. A diktatúra félszázada után a társadalomnak magához kell térnie és az egyének fel kell vállalnia a személyiséggel járó értékeket és kockázatokat is. Újra értékközpontivá tenni a régió gondolkodásmódját - nem könnyű feladat. A minimális létbiztonság, a kockázat nem vállalásának a filozófiája az a lélektani gát, amelyet át kell törni. S meg kell találni az utat az értékek felé, s az értékek közül is elsősorban a legnagyobb értékhez, a hithez kell visszataláljunk."

A magyarországi helyzetet Szent-Iványi Iona lelkesítő, valamint Helen Hartnell és George Chryssides előadásai világították meg. A svájci Max Ulrich Balsiger, a franciaországit André Gounelle, az angliait Alan Ruston és Cliff Reed, az észak-írországit David Steers, a hollandiait Eric Cossee, az oroszországit Alexij Kindrach ismertették meg értékes előadásaikban a hallgatósággal.

Érdekes előadást tartott dr. Bernard Reymond Lausanne-i (Svájc) teológiai tanár "Az egyház és az állam közti viszony építészeti motívumai" címen. Günther Gebhardt a Vallás és Béke Világtanács részéről a szervezet emberjogi vonatkozásában kifejezett gazdag tevékenységét ismertette.

Egyik délután Anikó és Donald Szántó Harrington számoltak be munkaértekezlet keretében Homoródfalván szerzett tapasztalataikról és a falufejlesztésben elért eredményeikről.

Az előadásokat munkacsoportokban folytatott megbeszélések követték, ahol a résztvevők mindenike bekapcsolódhatott a munkába és elmondhatta személyes meggyőződését és tapasztalatát. A munkacsoportok vezetői aztán plenáris ülés keretében ismertették megállapításaikat és javaslatukat, amelyeket a szövegező bizottság aztán figyelembe vett a zárónyilatkozat megfogalmazásánál.

A konferencia két nyilatkozatot fogadott el: egyet sajátosan a romániai helyzetre való tekintettel, amelyet itt most közlünk, és egy másikat, amelyben teológiailag kifejti álláspontját a főtémával kapcsolatban, s amelyet minden IARF tagsopornak megküldött.

A résztvevőknek alkalmuk nyílt a program keretében megismerkedni az erdélyi unitarizmus kolozsvári történelmi műemlékeivel, elsősorban templomunkkal és magával a várossal is, amelyben még ott vibrált a július eleji feszültség a Mátyás-szoborral és a főtéri ásatásokkal kapcsolatban.

Szombaton, 23-án reggel a résztvevők egy része kirándulásra indult, amelynek során meglátogattuk Tordán elsőként a r.kat. templomot, a tordai országgyűlés egykori színhelyét, majd az unitárius templomot és meghallgattuk Fazakas Ferenc lelkész ismertetését az egyházközösség múltjáról és jelenéről. Következő megállónk Csokfalva volt, ahol Benedek Jakab lelkész, a gyülekezet gondnoka és tagjai fogadtak, és szép templomuk meglátogatása után megvendégelték a lelkészi lakás udvarán. Kora dél-

utáni órákban érkezünk Szovátrára, ahol a két nap alatt szállásunk volt. Ehéd után érdekes kirándulásban volt részünk, amikor meglátogattuk a parajdi sóbányát és meghallgattuk a főmérnök nagyon érdekes ismertetését. Másnap, vasárnap a Nyárad mentére mentünk és a nyárádszentmártoni gyülekezet vendégei voltunk. Közösen vettünk részt az istentiszteleten, amelyen John Buehrens, az amerikai Unitárius Univerzalista egyház elnöke prédikált. Istentisztelet után még hosszú ideig élveztük a lelkészpár Varga Sándor és felesége, valamint a gyülekezet tagjainak vendégszeretetét. Délután Korond következett. A templomban Farkas László lelkész és felesége ismertette az egyházközösség történetét és jelen életét, sok érdekes szokás felmutatásával gazdagítva a beszámolót. Ezután egy unitárius keramikus házát és műhelyét kerestük fel, ahol vendégeink megismerkedhettek a hfres korondi fazakasság művészetével.

Beszámolómat azzal zárom, hogy igen érdekes és gazdag élményű konferencia résztvevői lehettünk. 1977 után a hozzánk látogatók ez alkalommal is meggyőződhetek, hogy unitárius egyházunk és népünk élő hittel és cselekvő étellel veszi fel a múlt örökségének felmutatása mellett a jelen kihívásait és kész vállalni a ráeső részt a jövő építésében.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

AZ IARF Európai Konferenciájának NYILATKOZATA

A Romániai Unitárius Egyház meghívására az IARF-Unitárius Világszövetség konferenciát tartott Kolozsvárt, a Protestáns Teológiai Intézetben, 1994. július 18-22. között "Vallás és emberi jogok Európában" témával. A konferencián különböző vallási közösségek tagjaiként az alábbi országokból vettek részt: Ausztria, Cseh Köztársaság, Franciaország, Hollandia, Észak-Irország, Magyarország, Nagy Britannia, Németország, Oroszország, Románia, Svájc és Amerikai Egyesült Államok.

A konferencia folyamán megvizsgáltuk a különböző országokban meglévő emberjogi kérdéseket. Megállapítottuk, hogy az európai országok kormányainak legtöbbje elfogadta és jóváhagyta a nemzetközi és európai emberjogi egyezményeket, de mindezek ellenére komoly kérdések várnak a teljes megvalósításra az egyéni és közösségi jogokat illetően. Ezért kijelentjük, hogy támogatjuk az alapvető emberi jogokat, úgy amint a nemzetközi jog meghatározza és hitfelfogásunk tanítja azokat, és egyben elkötelezzük magunkat, hogy dolgozni fogunk megvalósításukért mind saját országunkban, mind Európában.

Románia elfogadta az 1948-as Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, az 1950-es Emberi Jogok Európai Egyezményét, az 1966-os Nemzetközi Szerződéseket a polgári és politikai jogok, valamint a gazdasági, társadalmi és kulturális jogokat illetően, és az 1975-ös Helsink-i Záró Nyilatkozatot. Ennek ellenére tudomásunk szerint Romániában ezek az egyéni és kollektív jogok még nem valósultak meg teljesen.

Ezért kérjük a kormányzati szerveket, hogy a törvény igazság-elveit terjesszék ki Románia valamennyi állampolgárára, beleértve a nemzeti és vallási kisebbségeket is. Továbbmenően, kérjük Románia állampolgárait, hogy dolgozzanak együtt egy igazságos és szabad társadalom felépítésén azáltal, hogy támogatják az alapvető emberi jogokat, és kezdeményezéseikkel segítsék elő a kölcsönös egyetértést és tiszteletet a különböző vallási és kulturális örökségű román állampolgárok között. Reméljük, hogy a vallási közösségek vezető szerepet vállalnak az együttműködés kezdeményezésében, mi pedig megfogadjuk, hogy saját országunkban támogatni fogjuk a hasonló erőfeszítéseket.

Romániában, éppúgy mint Európában mindenhol, támogatjuk a törvény előtti egyenlő védelmét a vallási közösségek jogainak: a törvénytelenül elkobzott egyházi javaik visszaadására vagy kárpótlására, gyermekeik anyanyelvükön való nevelésére és a vallási és kulturális műemlékek védelmére.

Közülünk azok, akik most távoztak Romániából szép emlékeket visznek magukkal látogatásukról. Miután hazatérünk, megpróbálunk az emberi méltóság eszményi látomásához méltóan élni, úgy amint azt hitfelfogásunk és a jelenkori emberjogi törvények megfogalmazzák. Azok, akik itt maradnak, keresni fogják, hogy hasonló módon éljenek és cselekedjenek.

Kolozsvár, 1994. július 22.

AZ EGYETEMES LELKÉSZKÖR MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁNAK ALAPELVEI (2. rész)

Amit most teszünk, az nem más, mint egy 100 esztendővel ezelőtt elkezdett tevékenység folytatása, továbbfejlesztése kíván lenni.

Újra kell rendezzük sorainkat, újra kell szervezzük a magunk életét, lelkesi életét.

Első lépésként meg kell alkossuk a magunk működésének szabályzatát, amely majd minden lelkesre nézve kötelező erővel kell bírjon, aki elfogadja azt, aki tagja kíván lenni a lelkeszkörnek. Ezzel már azt is éreztetni kívántam, hogy olyan lelkeszt is el tudok képzelni, aki nem lelkeszköri tag.

A cél ma is az, hogy ennek a hagyományának a vonalán továbbhaladjunk. A cél az, a lelkesek érdeklődése az egyetemes egyház ügye iránt felélenküljön. A cél az, hogy érdekelve érezze magát minden lelkes a közös tevékenységben, hogy lássa minden lelkes - jobban, mint eddig -, hogy személyének milyen fontos jelentősége van, hogy véleményének hatása lesz a közösségre és eredménye állásfoglalásának.

A szabadságnak, a szabadságvizsgálódásnak, a szabad véleménynyilvánításnak is meg van a maga hagyománya egyházunkban. A vallásszabadság kihirdetésének tényével mi dicsekedhetünk - unitáriusok.

Egyfelől a vallásszabadságnak köszönhetjük létünket, fennmaradásunkat. Nem véletlen, hogy a szabadelvű egyházak világszövetségének régi tagjai vagyunk.

Ismerem a szabadság átkát is. Éppen a mostani időben ismerhettük meg, amikor a szabadság okozza azt a sok összevisszaságot, ami van körülöttünk, közöttünk. Mégis a szabadságot nevezem meg olyan tényezőként, amelyre szüksége van a lelkesi karnak. Hogy legyen szabad szólan a gyűléseken - még ha az elnökség nem ért vele egyet. Legyen szabad megírni egyházi lapjaink számára, és az jelenjen is meg, még ha a szerkesztő nem is ért vele egyet.

Tudom azt is, hogy fennáll majd ezért a káosz veszélye, ahogy láthatjuk ezt más egyházakban vagy a politikai porondon, de mégis a túl egyhangú gyűlések, túl egyhangú választások - amelyek szinte titokban zajlanak sokszor le -, a túl egyhúron pendülő sajtó: igen uniformizált és hiányzik belőle az élet, amely tele van elentmondással. De az ellentétek harcából bontakozik ki az igazság megközelítése, amely a két ellentét között van valahol.

Ma is vannak nyakunkba szóztatott feladatok, amit el kell végezzünk, mert az van írva a levélben, hogy az Isten minket erre kiválasztott. Tudom: önmagunk, egyházunk, népünk érdeke, de ha én nem érzek isteni ihletést egy tudományos munkához, akkor kényszer az

nekem. Különben is 1989 óta mindenki a lelkeszeken "fejődik": újságszervezés-től az idegenvezetői tisztig mindenre elő lehet venni minket. Elismerem, hogy szükség van reánk, de szabadon választani a feladatok közül azt, ami magától jön, annyit, amennyit elbír az ember. Azt is tudom, hogy a szabadságra még nem értünk meg mi sem, de várni kellene, hogy megérjünk.

Elfogadható, hogy minden jó, amit a Főhatóság igényel, amire utasít, de egy kis szabadság mégis jótékonyan hatna az érdektelenség ellen, ami a lelkesek körében létezik.

Látom, hogy minden szülő, minden nevelő sulykolja a növendékre a jót, szájába rája a jótanácsot. A növendék meg is tanulja, de alig-alig fogadja el, teszi magáévá. Előbb neki is végig kell menni az úton, előbb ő is meg kell égesse a száját, hogy megtanulja azt, amit a tapasztaltaktól "csak úgy" nem fogadott meg.

E mostani konferencia értéke abban van, hogy ezt nem a Főhatóság kezdeményezte, hanem a lelkesek közül indult el a kezdeményezés. És a gyűlés levezetése, jegyzőkönyvének megírása, határozatainak továbbítása sem a hivatalos egyházkerületi szervek gondja, hanem a lelkesek által választott testületé.

Az önmagunk által hozott határozatok az egyetemes egyház érdekét kell szolgálják, de annak végrehajtása nem azért kellene kötelező legyen, mert a Főtisztelendő Püspök Úr vagy a Főjegyző Úr megdorgál, a tanácsos úr pénzbírsággal sújt, hanem azért mert *szégyellők* egymással szemben másképpen tenni. A szabadság légkörében kialakulhatna az egészséges közvélemény, amely a legnagyobb fegyverező erő lehetne.

A cél az, hogy a lelkeseknek legyen egy olyan fóruma, ahol mindenki okosan, higgadtan és nem mámorosan és durván elmondhatja azt, amit a pohár mellett mondana barátjának és megteheti hivatalosan is, amit a köz érdekében szeretne megtenni. Esetleg a sajtó mód szerét ajánlhatja, amit meghallgatnak és el is fogadhatnak.

Így a Lelkeszkör behatolna az egyetemes egyházi vezetésbe. Természetesen tehetné mindezt azzal a "játékszabálynak" az elfogadásával és tiszteletben tartásával, *hogy nem akar az egyházban külön egyház lenni.*

A mi egyházunk elég kicsi ahhoz, hogy erejét szétaprózzuk és elég demokratikus alapon áll ahhoz, hogy ne nevezzük hatalomnak. Mégis ez utóbbi fogalmat kívánom segítségül hívni, hogy mondandómat kifejezhessem.

Onnan indulok ki, hogy mi mindnyájan (vezetők és becsatoltak) szóban és

írásban ezt a kifejezést szoktuk használni: F ő h a t ó s á g.

A hatni ige alatt azt értjük, hogy valaki vagy valami a természetének megfelelően működik, változásokat idéz elő, irányító ereje van, érvényesül, illetve érvényt szerez magának, a maga akaratának.

A hatalmas melléknév azt érzékelteti, hogy az átlagosnál sokkal nagyobb, nagyon nagy erejű, nagy hatalmú.

A hatalmaskodik ige pedig azt jelenti, hogy hatalmával visszaél, túllépi a neki adott hatalom határát.

A hatóság egy önálló jogkörű hivatal, intézmény.

A Lelkesi kör nem lehet hatóság, de az a demokrácia, amelynek továbbvitelét óhajtjuk - azt jelenti, hogy a Főhatóság ossza meg hatáskörét azokkal is, akik szorosan nem tartoznak a Főhatósághoz. A hatáskör megosztása, kiszélesítése a felelősség és a munka megosztását is jelenti. Jelenti továbbá egy *kontrol* tényező bekapcsolását, amely kiegészíti, sőt segíti a hatósági *önkontrol*t. Utat engedve a pluralista tényezőknél, azok működésének, megmenekül attól, hogy monolit hatalom legyen.

1/ A Lelkeszkör a lelkesek érdekeit védi, egy konstruktív ellenzéki szerepet vállalhat, de *a lelkesek érdeke nem állhat szembe az egyetemes egyházi érdekekkel.* Az ellenzéki szerep nem okozhat kárt az egyetemes egyháznak.

Javaslom tehát, a hagyományra való tekintettel, hogy érdekvédelmi szervezetünk neve maradjon meg, legyen ezután is **EGYETEMES UNITÁRIUS LELKÉSZKÖR**. A körökben is alakuljon meg a lelkeszkör, melynek neve legyen például: Székelykeresztúri Unitárius Lelkeszkör, Maros-Küküllői Lelkeszkör, Székelyudvarhelyi Unitárius Lelkeszkör, Sepsiszentgyörgyi (vagy Háromszéki) Unitárius Lelkeszkör, Kolozs-Tordai Unitárius Lelkeszkör.

2/ A lelkeszkör tagjai önkéntes alapon szerveződjének, de csak a szolgálatban levő felszentelt (felavatott) lelkesek közül, akik felvételi kérésük alapján kötelezik magukat az egyetemes lelkeszkör által megállapított tagsági díjak rendszeres fizetésére.

Megfigyelő, tiszteletbeli tag, vendég, tanácsadó minőségben az értekezleteken, konferenciákon a hivatalos egyházi vezetők, illetve a Főhatóság megbízottja mellett jelen lennének a kör felügyelő gondnokok, a nyugdíjas lelkesek, nőszövetségi, ifjúsági képviselők és *teológiai hallgatók, gyakorló segédlelkeszek*, iskolai előjárók, teológiai tanárok, énekezők, akiknek meghívása az elnökség feladata lenne.

3/ A lelkész kör vezetőit titkos szavazással személyesen gyakorolva választánák a tagok a gyűléseken.

A tiszti kar összetételére javaslom: elnök, alelnök, jegyző, pénztárnok, (esetleg) szerkesztő (amennyiben lap-szerkesztésre is lehetőség lesz).

Eszerint az ügyvezetés a következő lenne: egy bekötött jegyzőkönyvben, füzetben a jegyző minden gyűlésről jegyzőkönyvet írna és megfelelő aláírással való hitelesítéséről gondoskodna. A felterjesztendő ügyekről vagy átiratokról jegyzőkönyvi kivonatot vagy másolatot készítené és továbbítaná az illetékes helyekre (Főhatóság, körök stb.)

A pénz (tagdíjak és más jövedelmek) kezelése pénztárnapióban a pénztárnok feladata lenne, aki évenként vagy közlévánatra bármikor jelentést tenne a pénztári helyzetéről.

Az elnök kezében lenne a pecsét, ő intézkedne, döntene minden fontos kérdésben, ő hívná össze a gyűléseket stb., aláírásával látná el az összes okmányokat (a jegyzővel együtt).

Tehát egy működőképes hivatalra lenne szükség, egyben a lelkész kör ideiglenes központja is. Az irattár a jegyzőnél, a levéltár majd a kör, illetve a központi levéltárban nyerne elhelyezést.

4/ Lelkészköri gyűlések negyedévenként lehetne tartani, ahogy eddig is volt. Tárgysorozatának összeállítása a lelkészköri vezetőség feladata lenne, az egyházi hatóság utasításának figyelembe vételével. A tárgykör és az előadó személye megválasztásában is a lelkész véleménye kellene az irányadó legyen.

Egyetemes lelkészi konferenciát évenként egyszer (kétszer?) kellene tartani, az egyes körök által javasolt tárgysorozattal, amit az elnökség állapítana meg. Az egyetlen egyházi kiküldött ezeken a konferenciákon a Főhatóság utasításait, felhívásait közölné, külön tárgysorozati pontban.

Ne felejtjük el, hogy a meglévő egyházkormányzati szervek megmaradnak, ezek szerepét nem veheti át a lelkész kör. A lelkész kör határozatai csak a tagságra nézve kötelező erejű. Egyetemes érvényű határozatok hozatalára csak javaslatokat terjeszthet elő az EKT, a Főtanács elé elfogadás végett. De meglévő súlyánál fogva, az ottlévő képviselőin keresztül törvényesíteni tudná akaratát.

A lelkészköri gyűlések súlypontja, az érdekléppel, a közgazgatás kérdéssel mellett tovább is az önképzés kellene legyen.

A Lelkészkör, tehát, belső működésében egy viszonylagos önkormányzást igényel. A Főhatóság utasításaitól

függetlenül működne, saját kebeléből választott vezetői irányítása alatt, de az egyházi Főhatósággal szoros kapcsolatot tartana fenn vezetői által, akik: tagjai lennének a Főtanácsnak, Egyházi Képviselő Tanácsnak, és ott kötelezőszerűen a lelkész kör határozatainak értelmében járnának el. (Esetleg lehetne külön képviselőket is megválasztani.)

5/ Az érdekvédelemnek ki kellene terjednie a lelkészek anyagi helyzetére. Felülvizsgálhatná a segélyezettek ügyét, javíthatná a segélyek elosztása tekintetében. Maga is figyelemmel kísérelhetné a külföldi segélyek sorsát: egyetemes, köri és egyházi vonalon egyaránt. Számon tarthatná a kisnyugdíjasokat, a lelkészi özvegyek és árvák sorsát, anyagi helyzetét és segélyezésükre javaslatot tehetne az összeg növelése, csökkentése vagy megvonása irányában. Kezelésbe vehetné vagy legalábbis felügyelhetné a kölcsönös segélypénztár ügymenetét. Részletes jelentést kérne a kör segélyek, kör díjak befizetéséről és elköltéséről, az Esperesi Hivataloktól. Tiszteletdíjakat vagy jutalomdíjakat szavazhatna meg a lelkészkörben kifejtett többletmunkáért.

Meglévő pénzalapjának függvényében pályázatot írhatna ki tudományos vagy egyházi-irodalmi tevékenységre. A tagok is tehetnek erre felajánlást és javaslatot. Gondunk kellene legyen bizonyos gazdasági tevékenység megszervezésére. Erre már más egyházaknál több példa kínálkozik. Hogy lehetne okosan gazdálkodni az egyházközségi földeken? Mi lenne, ha egyházunk is visszakaphatná régi földterületeit, erdőit? Mikor lesz nyomdánk? Miért nincs? Mit lehetne tenni?

Biztosan az idősebbek tudnának beszélni a keresztúri "piculás bankról", amit Lőrinczi István létesített és vezetett. A magtárak lehetősége is szóba jöhetne.

Templomépítési tervrajzok vagy más egyházi épületek tervezésének költségeln miként lehetne könnyíteni?

6/ A Lelkészkör hatáskörébe tartozhatna az *önfelügyelkezés*. Napirendre lehetne tűzni a kényes egyházközségi ügyeket, ahol a lelkészek érdekét védenénk, de ugyanakkor megpróbálnánk rendre utasítani egymást, ha arra lenne szükség. Beszélőhatnánk egymás munkájába ösztönözve egymást. Mindezt a kollegialitás szellemében, segítő szándékkal lehetne megtenni.

7/ Feladataink közé sorolhatnánk lelkészi tevékenységünknek az egyházi sajtóban való közzétételét. Nem tudom, gondolhatnánk-e az Unitárius Egyház c. lap újralindítására, vagy más címen vállalkozhatnánk-e egy lelkészköri sajtó kiadvány megindítására?

Minden könnyebben menne, ha volna nyomdánk. De nincs, s hogy tud-e lenni, s hogy ezt mennyiben tudná elősegíteni a

közérdek előtérbe helyezése? - ehhez nehéz hozzájárulni. Nehéz, a nehéz gazdasági helyzet miatt is.

Az Unitárius Szószék szerepét folytatja a Keresztény Magvető. Az Unitárius Közlönyt kellene-e pártfogásba venni (a szerkesztőséget körünkől kibővívve, vagy vidéki tudósítót alkalmazva), vagy külön lapot csinálni? Véleményem szerint ez nagy kérdés és kényes is. *Vigyáznunk kell arra, hogy csekély erőnket nagyon ne aprózzuk szét*, hanem inkább fogjunk össze, s jól meghatározott és önként vállalt szerepünket vigyük, ki-ki a neki adott "lelki ajándék szerint" az egyházi sajtóban is. (Érdemes lenne végigolvasni az Unitárius Egyház c. lapban A mi problémáink c. rovatot. De sok lelkészt elcsodálkozhatna azon a viszonylag magas színvonalon, amelyet ez a vidéki egyházi lap hordoz). Tudom, hogy a magyar nyelv ismerete már most nehézséget jelent több egyházközségben, nekünk erre is figyelni kell.

A Kénosi-Tózsér-Úzoni-Fosztó-Kozma féle egyháztörténelem még mindig hozzáférhetetlen.

Az aratni való sok ... De kezdetnek bátorodnék biztatni magunkat egy Unitárius Naptár szerkesztésére, ami - ha más nem - a Lelkészkör fóruma lehetne.

Ezekben tettem meg előterjesztésem, eleget téve a második Egyetemes Lelkészi Értekezlet előkészítő Bizottsága felkérésének. Köszönöm a hallgatóság türelmét. Külön mondok köszönetet dr. Molnár István kör felügyelő gondnok afiának, a kedves Tanár úrnak, ki az Unitárius Egyház c. lap gyűjteményét rendelkezésemre bocsátotta, és Bíró Barna városfalvi lelkésznek, aki az Udvarhely-vidéki Unitárius Egyházkör 1949-52-es jegyzőkönyvét adta ide tanulmányozásra már korábban.

Igyekeztem a legjobb gondolataimat idehozni, a lelkészi kar rendelkezésére, javára adni, s amennyiben használható, közös hasznunkra szánni.

Teljes tiszteléttal vagyok egyházunk Főhatósága iránt. Ha valaki sérelmet talál mondanivalómban, attól előre is elnézést kérek.

Ugy hallom, hogy a demokráciában csak a parlamentben, a tárgyalóteremben vitatkoznak az ellenfelek. *De az ellenfelek nem ellenségek*. Öszinteségem dacára senkivel ellenség nem akarok lenni, és azt szeretném, hogy aki nem ért velem egyet, mondja meg itt. De nem szeretném, ha valaki kint csipkelődne, vagy támadna, vagy bosszút állana, és elfordulna tőlem. Az asztal mellett is és a gondban is együtt akarnék ülni, együtt akarnék küzdeni kartársaimmal, előjáróimmal, mindaddig, amíg azt Isten megengedi.

(Elhangzott 1994. június 23-án, Székelykeresztúron.)

JAKAB DÉNES lelkész

Köváry László, Erdély történetírója

A kolozsvári Unitárius Kollégium szabad szellemével, világot látott tanáraival e reformkor eszméi iránt fogékony ifjúságot nevelt. Innen indult Bölöni Farkas Sándor, az észak-amerikai utazó, a demokratikus gondolatok erdélyi szószólója, a fiatalabb generációt a népies költők, Szentiványi Mihály és Kriza János képviselték. Az irányításukkal megjelent Remény-kötetek munkatársai köréből emelkedett ki aztán a meteorológus-kémikus Berde Aron, a statisztikus-történész Köváry László, valamint a Kolozsvár múltját feltáró Jakab Elek. Az utóbbi generációra a kollégium két tanára volt különösen nagy hatással. Az egykori eposzrói Aranyosrákosi Székely Sándor, aki a történelmi tárgyakat oktatta, valamint Brassai Sámuel, a reál tárgyak tanára. Brassai a tehetségesebb diákjait külön irányította. Maga Köváry írja le, hogy eleinte a természettudományok felé terelte útját, aztán rájött, hogy ez nem vágy érdeklődési körébe. A természettudományokra Berde Aront szemelte ki, őt pedig a klasszikusok tanulmányozására fogta.

A 175. éve, 1819. július 7-én született Köváry Lászlót gyermekkorában Tordához köti, s csak hosszas kérés után enged el a szücsmester édesapja 1836-ban a kolozsvári kollégiumba. Itt válik íróvá. Eleinte a szépirodalom érdekli, azután a politika. 1840-től a Református Kollégiumban jogi tanfolyamot végez, egy évig a marosvásárhelyi Királyi Táblánál gyakornokoskodik, ügyvédi vizsgát tesz, s pár évig nevelőskodik. Ez a korabeli értelmiség megszokott pályakezdése volt. Közben jelentkezett egyháznál külföldi tanulmányútra, de az 1841-es zsinaton Berde Aronra esett a választás.

Marosvásárhelyen a Teleki-könyvtár kincsei ébresztgetik benne a történelmi érdeklődést. Első műve azonban még székelyföldi útleírás, a második pedig egy újszerű munka: *Erdélyország statisztikája* (1847). Brassai javaslatára bízza meg összeállításával Tilsch, a kolozsvári könyvkiadó. A forradalom forratagában főleg pennájával harcol. Kolozsvárt Ellenőr címmel politikai lapot szerkeszt, majd Pesten Kosuth mellett statisztikus, végül Bem seregében haditudósító és történetíró. Akárcsak Petőfi, ő is órnagy ranggal állandóan a tábornok közelében tartózkodik, s minden eseményt feljegyez. 1849. augusztus 26-án Zsibón teszi le a fegyvert, s 1850 szeptemberéig bujdosik. Rendőri meghurcoltatása közben már Erdély régiségeiről ír könyvet, egy ideig Pesten újságíró. 1854 júniusában kiadja, Tilsch János unokahúgát, Knausz Johannát veszi feleségül. Ez a házasság aztán nagy hatással van Köváry további pályafutására. Rangos kolozsvári polgárcsaládokkal kerül rokonságba, s vagyoni helyzete lehetővé teszi, hogy a közönségnek éljen. Ugyanakkor e házasság Kolozsvárhoz is kötötte.

Az 1850-es években és a 60-as évek elején sorra jelennek meg Köváry máig is forrásértékű művei Erdély építészeti és természeti ritkaságairól, a nevezetesebb családokról, a történelmi regékről, adomákról, a fejedelemség korának családi és közéleti szokásairól, viseletéről. Mindezek az 1850-es évek végére egy monumentális munkába torkollnak. Köváry megírja Erdély első magyar nyelvű oknyomozó történetét hat kötetben (1859-1866). Ez a forradalomig terjed, s közben külön feldolgozza az 1848-49-es eseményeket (1861), sőt egy kötetnyi okmánytárat csatol e műhöz. Ebben a szemtanú és a törté-

nész szerencsésen kiegészíti egymást. Ezt a két kötetet is Erdély történetéhez szokás számítani. E nyolckötetes úttörő mű számos tévedése ellenére is megszerzi Kövárynak az "Erdély történetírója" címet és a kijáró elismerést.

1862-től Deák-párti politikai lapot szerkeszt Korunk címmel, melynek nagy szerepe van az 1867-es kiegyezés előkészítésében. Ennek megtörténteke be is szünetelt lapját. Közben változás áll be Köváry érdeklődési körében. Akárcsak kortársa, Berde Aron, ő is a közgazdaság fele fordul. A biztosítási ügy harcosa lesz. Kisebbségi kötetekben ismerteti a külföldi, az osztrák és magyar biztosítási intézeteket. Az 1858-ban megindított Kolozsvári Kisegítő Takarékpénztár alapító tagja, majd igazgatója is.

Kolozsvár közigazgatási bizottsága tagjává választják, közgazdasági előadó, később a tiszteletbeli főjegyzői címmel tüntetik ki. Ő az első szakszerű kolozsvári népszámlálásmegszervezője, s ennek eredményeit 1870-ben kis füzetben teszi közzé. A főtéri templom körüli épületek lebontására alakult bizottság egyik vezetője, s külön emlékiratban örökíti meg a bizottság küzdelmeit (1886). A Sétatér-egylet választmányi tagja, sőt 1873-1886 között a Sétatér igazgatója is. Az ő ekkoriban összeállított füzetéből ismerjük a Sétatér kialakulásának történetét. Tanul-

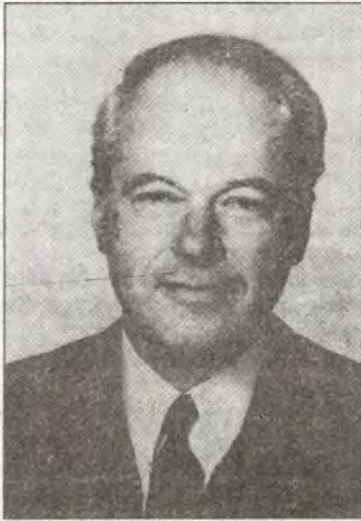

mányt írt a város közgazdasági fejlődéséről (1889), köztisztaságáról (1892), valamint a "testedzés" helyi hagyományairól (1897). Legnagyobb tette, amivel beírta nevét a város történetébe, a Köváry-telep megalapítása volt. Ott, ahol nevét ma is utca viseli, a Fellegvár dombjának északi, vasút felé eső lejtőjén 50000 négyzetméternyi birtokát telkekre osztotta, s közel száz házat építtetett, melyeket törlesztés mellett a vasúti alkalmazottaknak adott el. Az Új (ma Köváry), Szélső, Közép és Kalauz utca alkották a Köváry-telepet.

A tudós történészre 1883-ban figyel fel az akadémia s levelező tagjai sorába választja, 1902-ben pedig a kolozsvári egyetem tiszteletbeli doktori címmel tünteti ki. Ezek döbbenetű rá a már idős tudóst, hogy mégiscsak a történelem az ő igazi szakterülete. A millenniumra szeretné megírni Magyarország történetét, a pályázatra benyújtott fejezeteit lesújtó bírálat éri az akadémia részéről. A történettudomány időközben nagyot fejlődött. Ő azonban nem lankad, s élete végén két hatalmas kötetben elkészíti *Magyarország története nemzetközi helyzetünk szempontjából* című művét. A második kötet halála után jelenik meg e dedikációval: "Kedves nőm, Knausz Johannának - kinek hosszú életemet, mind frői ösztönömet köszönöm -, e kötet kiadójának ajánlom". E magánkiadásban megjelent mű, ha romantikus látásmódja miatt nem is szerzett elismerést, élete záróköve.

Köváry túlélte és túlírta korát, bár az a vágy, hogy legkedvesebb tanára, mintaképe, Brassai (akiről könyvet is írt) éveit elérje, nem teljesült: 89. évében, 1907. szeptember 25-én hunyt el. 1918-ban követte őt felesége, akinek végakarata szerint Bátya utcai szegletházukra (az Ovárbán) még 1918 nyarán emléktáblát helyeztek; "Itt élt és írta/ Erdély és Magyarország történetét/ Dr. Újtor-dai Köváry László történetíró/ a Magyar Tud. Akadémia tagja stb./ Sz. 1819 - Megh. 1907".

GAAL GYÖRGY

ifj. Bartók Bélára emlékezünk (1910 - 1994)

(Elhangzott 1994. július 4-én, a budapesti Nagy Ignác utcai templomban, a Bartók Béla emlékére tartott gyászistentiszteleten)

Központi templomunkban üresen áll a főgondnoki szék.

Szomorú szívvel gyászolunk és emlékezünk. Lelkészeink lélekből fakadó imádkozással és kegyeletteljes méltatással szóltak az unitárius világ nagy halottjáról, egyházunk csendben elhunyt és eltemetett főgondnokáról.

De éppen azért, mert Ő nemcsak egy volt anyaszentegyházunk megbecsült hívei között, hanem annak legmagasabbrangú világi vezetője is 23 esztendőn keresztül, lelkiismeretem parancsa és tisztem kötelezettsége, hogy az Egyház világi vezetése és tagsága nevében kifejezést adjak a gyászistentisztelet keretében az emlékező főhajtás gesztusának.

Alkalmam volt egy-két ízben otthonában meglátogatni őt: a könyvek és folyóiratok körsugarában a rendszerező műhelymunka atmoszférája lengte át dolgozószobáját. Úgy dolgozott, ahogy a költő szerint érdemes: pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, - s ahogy minden biztonnyal teszi a mennyeknek rendjében Földről történt eltávozását után is.

Érte mentem gyakorta, hogy behozzam az Egyházi Képviselő Tanács ülésére elnökölni; háza kapujában állva várt a megbeszélte perc pontosságával, s a rövid autótút alatt megejtő közvetlenséggel és természetességgel diskurált velem a világ, a város, az egyház hétköznapi dolgairól, teendőink mikéntjéről, míg nem a Nagy Ignác utcai püspökség küszöbéhez érkeztünk.

Tanácskozásainkat pözmentes egyszerűséggel vezette, s bölcs közbeszólásaival, összefoglaló zárásaival bocsájtotta útjára a testületet.

Egész lényre a kortalan emberi fizikumot és szellemiséget sugallta: nem tudtuk észlelni rajta sem hetvenes, sem nyolcvanas éveinek múlását; - halkszavúsága mellett a mindig fiatalos, a közélet, a munka, a családi és egyházi gondoskodás hullámveréseiben lélegző férfi benyomását keltette. Pályafutásának történéseiből, utazásainak élményeiből, egy hallatlan értékű zenei kincs ápolásának tanulságaiból sokat megosztott velünk, - így egy hosszú élet tapasztalatforrásaival gazdagodhattunk.

Minden élet folytonos tükröződés. Isten a világban tükröződik, a világ az emberben, az ember az alkotó, megőrző, példamutató tevékenységében.

Bartók Béla számunkra ezt az emberséget testesítette meg és szimbolizálja haló poraiban is. Mintha a neves angol filozófus, Bertrand Russel tételét képviselte volna, miszerint nagyon fontos, hogy az embernek köze legyen ahhoz, ami halála után történik.

Az ógörög Szofoklészről ismerjük a mondást: sok csodálatos dolog van a Földön, - köztük az ember a legnagyobb.

Bartók Béla ennek jegyében volt atyja hitének méltó folytatója s félmjelzett klasszikus nevével Egyházunk kimagasló reprezentánsa e kicsiny magyar hazában éppúgy, mint szerte a nagyvilágon, közeli és távoli kontinenseken.

Ezért a magyarországi és a határokon túli unitáriusok százezrei nevében, Egyházunk főhatóságai és összes világi tisztségviselői nevében, - a negyedik műlelkészi karhoz csatlakozva - a végtisztelesség alázatával hajlok meg főgondnokunk nemes alakja emlékére előtt.

A Magyarországi Unitárius Egyház a Gondviselés kivételes adományaként élte és éli meg, hogy világi elnökként ifjabb Bartók Béla állt évtizedeken át a magas órhelyen, és mi hálásak vagyunk a sorsnak, hogy dolgos hittestvérei, munkatársai lehettünk az egyetemes Egyház szolgálatában.

Zárógondolatként itt és most legszívesebben csak még két szót szólnék: ecce homo, - íme az Ember! De mintha máris hallanám ugyancsak latin - ulpiánusi - választát: honeste vivere!

Igen, ez ama örökbecsű üzenet, amit élete és munkássága hagyatékának tekinthetünk: A tisztesség, a becsület talaján élni a sírig, s egyigaz-istenhittel önzetlenül munkálni unitárius közösségünk, minden embertársunk boldogulását.

Neve ragyogjon ezután is töretlenül szívünkben és annaleseinkben, emléke legyen áldott és maradjon fátylaláng számunkra, az utódok e földi téreken továbbküzdő seregének.

Dr. LÓRINCZ ERNŐ főgondnokhelyettes

Vallásos nevelés a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban az 1993/94-es tanévben

EGYHÁZI ÉLET

Dr. Szabó Árpád doktori kitüntetései

Az észak-amerikai Unitárius Univerzalista egyház lelkesítő intézete, a chicagói Meadville/Lombard Unitárius teológiai főiskola "doctor honoris causa" tiszteletbeli doktori címet adományozott dr. Szabó Árpád teológiai tanárunknak. A diplomát Spencer Lavan, a teológiai Intézet dékánja adta át ünnepélyes külsőségek között a chicagói 1.sz. Unitárius Egyházközség templomában 1994. június 5-én. Dr. Szabó Árpád professzor teológiai munkásságát Johan Godbey, az egyháztörténelem tanára ismertette, kihangsúlyozva, hogy a doktori cím által az "Intézet tiszteletét fejezi ki Szabó professzor munkássága előtt", aki az Egyesült Államokban, a Meadville/Lombard teológiai intézetben 1977-1978 években töltött több mint egy évi tanulmányútja után hazatérve, az itthoni nehéz körülmények között is szívügyének tartotta a bibliai iratok tudományos szinten való kutatását, közelebről pedig az újszövetségi könyveket, és tanulmányaival, a korlátozott közlési és kiadói lehetőségek között is, gazdagította a teológiai irodalmat.

Az Unitárius és Szabadelvű Vallások Világszövetsége - IARF

-Kolozsváron tartott regionális konferenciája alkalmával a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében 1994. július 20-án nyújtotta át dr. André Gounelle professzor úr a franciaországi Protestáns Teológiai Intézet, közelebről pedig a Montpellier-i Teológiai fakultás nevében dr. Szabó Árpád teológiai tanárunknak immár a második tiszteletbeli doktori diplomát és az ehhez tartozó professzori tallárta kötött szalagot (epitóga).

A Montpellier-i Teológiai fakultás ezt a címet tulajdonképpen 5 évvel ezelőtt, 1989-ben adományozta a Professzor Úrnak, de az akkori államhatóságok politikai okok miatt megtiltották a cím elfogadását. Három évvel később, 1992-ben az Intézet újabb ünnepélyes alkalmat készített elő Montpellier-ben a díszdoktori diploma átadására, de közbejött akadályok miatt a kiutazásról újra le kellett mondani.

Gounelle professzor úr a díszoklevél átnyújtása alkalmával mondott beszédében azon reménységét fejezte ki, hogy Európa történelmében olyan folyamat indult el, amely "baldogabb lesz az előzőnél, és amelyet a párbeszéd, megértés és kölcsönös csere fog jellemezni a különböző kultúrák, vallások, népek, politikai rendszerek között", és amelyben az egyházaink közötti kapcsolatok is tovább fognak fejlődni.

Az Unitárius Közlönyben az Unitárius Gimnáziumról megjelent beszámolókat ki kell egészíteni az unitárius vallásos nevelés folyamatának az ismertetésével, hogy jobban megmutatkozzon az olvasók előtt az 1993. szeptember 15-én újraindult unitárius középiskolai nevelés jellegzetessége.

Jellegzetességről van szó, ezt hangsúlyozni kell. Ez a jellegzetesség abban áll, hogy itt a hitoktatás a többi tantárgyak rangját nyerte el. Sőt, azt is mondhatnók, hogy amiképpen a biológia-kémia osztályban a két nevezett tantárgyon van a hangsúly, vagy ahogy a filológia osztályban a nyelvek intenzív tanulása jelenti az osztály jellegét, úgy itt a hit és a vallás elemeinek a megismerése kerül fokozott mértékben előtérbe.

E nevelés célja nemcsak a hiányos vallási kultúra elsajátítása, de ezen felül az unitárius hit és életszemlélet kialakítása a fődolog.

Ezt a valóságot érzékeltette az 1993. szeptember 15.-i évnyitó ünnepély is, ahol az Orbán Balázs Gimnázium igazgatója éppen az unitárius hitoktató lelkeszt kérte fel az ünnepi egyházi beszéd elmondására.

A közösen kidolgozott tanterv keretében a kimondottan unitárius egyházi jellegű tárgyakra heti három óra jutott, amelyből a IX. osztályban: bibliaismeretet sajátítottak el a növendékek két órán, s a harmadik órában egyházi énektanulással foglalkoztak. E három órán kívül, a szabadon választott tárgyak keretében, a tanulóknak lehetőségük volt részt venni a kántorképzésen.

A kántorképzés egyházi szempontból azért fontos nekünk, mert szakképzett kántor nélkül "félkarú" a templomi szolgálat. Márpedig egyházközségeink mintegy felében nincs rendes énekvezér. Ezért arról álmodunk, hogy ezekből a növendékekből kerül majd ki a jövő évtizedek képzett kántor, illetve kántortanító nemzedéke, akik a lelkészek legközelebbi munkatársai lesznek, és az egyházi énekkultúra mellett a falvak kulturális elhagyatottságán is fognak majd segíteni. Az énekvezér nélküli egyházközségek joggal tekintenek reménységgel ezekre a fiatalokra, és biztos vagyok benne, hogy ezért állnak egyrészt az iskolaügyünk mellé anyagi adományokkal.

A heti két óra biblia-ismertetés alig volt elégséges ahhoz, hogy a szükséges bibliai alapismereteket a tanulók megszerezhessék. Igyekeztünk minden órát a lehető legjobban felhasználni ahhoz, hogy elérjük célunkat.

Egyházi szempontból kiemelkedő esemény volt a november 15-i Dávid Ferenc ünnepély, amelyet az Orbán Balázs Gimnázium dísztermében tartottunk meg, s amelyen részt vettek a helyi egyházi vezetők, Gyámszülői Községi Tagok, gimnáziumi tanárok és más osztálybeli tanulók, sőt a közeli falvakból a szülők is bejöttek.

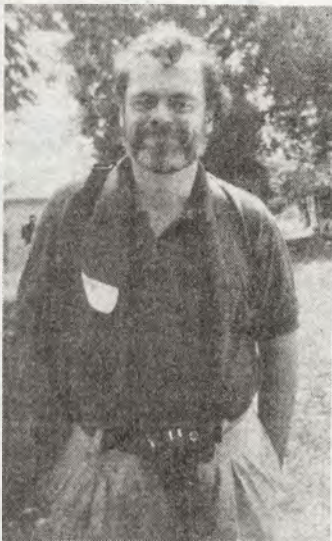
Ez az ünnepély is, akárcsak az egész tanév, a fél évszázada megszakadt hagyomány újjáélesztésének szellemében és reményében zajlott le.

Az újrakezdés első éve után és második éve előtt imádságos érzéssel fordulunk Isten felé, és kérjük, hogy gondviselő ereje által segítse meg Unitárius Egyházunkat a jövő évtizedek unitárius értelmiségének sikeres nevelésében.

JAKAB DÉNES hitoktató lelkész

A. Gy.

Tanárunk volt Michael Burp

1991 augusztusában érkezett országunkba azzal a céllal, hogy a teológiai hallgatóknak angol nyelvet taníts. Beilleszkedésed során mivel birkoztál meg a legnehezebben?

M.B. Egy egész sor problémával kellett megküzdenem. A legnagyobb gondom talán az volt, hogy nem beszéltem magyarul, így az intézetben elég nehezen boldogultam.

Másik problémám az volt, hogy mint külföldi tanár az intézet szabályzatát nem ismertem, a nyelvórák sorrendje is elég nehezen alakult ki.

Három év után, hogy gondolod, elég tudtál tenni megbízatásodnak?

M.B. Úgy gondolom, hogy az intézet tanári kara nem látta elég világosan, mi is volt a mi szerepünk intézetekben. A teológusok kezdetben nem tudták hová tegyenek. Minden tanévben a hallgatók egész sor tantárggyal küzdenek meg. Egy félévben 13-15 tantárgyból állnak vizsgára. A modern nyelvek csupán kollókviumok. Egy héten csak két alkalommal találkozhattunk, ez félevenként 36 órát jelentett. Tulajdonképpen három év alatt 108 órát tarthattam.

Otthon az idegen nyelv tanulását egy évben 150 tanóra teszi lehetővé. Itt sokkal kevesebb idő jut a modern nyelvek művelésére. A tanórák után alig volt a hallgatóknak arra idejük, hogy az angol nyelvet tanulják. Jó volt, hogy három évig taníthattam, ezért gondolom, hogy jobban elsajátíthatták a nyelvet.

Mi volt a legkellamesebb élményed egyházunkban, Erdélyben?

M.B. A legkellamesebb az volt, hogy megismerhettem a hallgatókat,

hogy három évig együtt lehettünk. Nagyon jó, hogy most úgy érzem, ismerem őket. Nagyon fontos számomra ez a kapcsolat és remélem, hogy a jövőben mint lelkesek is tartani fogjuk a kapcsolatot, érteni fogjuk egymást. Ezt tartom a legkellamesebbnek és a legfontosabbnak. Egy kevésbé kellemes élményről is szólanom kell: arról, hogy három év alatt nem ismerhettem meg az intézet tanári karát, azokat a férfiakat, akik a hallgatókat tanították, akikkel végeredményben együtt dolgoztam. Éppen ezért úgy érzem, hogy engem sem ismerhettek meg tanáraitok, és sajnálom, hogy alig volt alkalmam találkozni velük.

Milyen élményekkel indulsz haza, milyen élményekkel gazdagodtál?

M.B. Volt úgy, hogy nagyon jól éreztem magam, de volt úgy is, hogy rosszul. A teológusok között mindig nagyon jó volt. A vidéki gyülekezetekben is mindig a legnagyobb szeretettel fogadtak, nagyon kedvesek voltak az egyháztagok. Volt nehezebb periódusom is. Mint külföldi, nem mindig értettem a tanári kar terveit. Sokszor úgy éreztem magam, hogy nagyon távol állok azoktól, akik a múltban külföldön tanultak, és

arra gondoltam, hogy ők jobban megérthetnének mint mások. Idegen férfi voltam, idegen országban, nagyon sokszor egészen másképp értettem, fogtam fel dolgokat, mint ti, erdélyiek. Ez nagyon fontos és tanulságos volt számomra. Két világ beszélgetett itt egymással.

De a két világ nem ütközött össze egymással?!

M.B. Nem. Kapcsolatok kiépítésére törekedtem, arra, hogy kilépjek az én világomból és tárgyilagosan szemléljem új élethelyzetem. Az emberek között nagyon fontos a kapcsolat. Nem vagyok erdélyi, de nem vagyok egészen amerikai sem. Valamivel több vagyok. Egy hosszú sor tapasztalat áll mögöttem, úgy érzem már jobban értem a ti világotokat. Erdélyben nagyon sok embert megszerettem. Ez a föld, ez a kultúra, ez az egyház életem részévé vált. Soha nem leszek erdélyi, de lelkem mélyén úgy érzek, mint erdélyi.

Köszönöm a beszélgetést és köszönöm mindannyiunk nevében, hogy itt lehettél, taníthattál. Mi is szívünkbe fogadtunk és visszavárunk. Isten áldjon!

Kérdezett: KOVÁCS SÁNDOR

Kőváry László-émlékünnepség Tordán és Kolozsvárt

Erdély első nagy történetírójának és statisztikusának, Kőváry Lászlónak az életéről, sokoldalú irodalmi-tudományos munkásságáról eddig nem sok szó esett. Igaz, hogy műveiből 1984-ben készült egy válogatott kiadás Bálint József bevezetőjével, de ez csak kevesekhez jutott el. Szerencsés gondolat volt tehát Kőváry születésének (1819. július 7.) 175. évfordulóját országos ünneppé avatni. Az EMKE, az EME, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság, a tordai Jósika Miklós Művelődési Egylet, valamint a tordai RMDSZ és lelkesi hivatalok összefogásával, Gyurka László és Imreh István lelkes szervezésével július 16-án került sor a megemlékezés-sorozatra.

A Házsongárdi temető lutheránus sírkertjében délelőtt 10 órakor Csetri Elek történész olvasott fel Kőváry teljes munkásságát átfogó dolgozatot. Ezt követően a Határon Túli Magyarok Hivatala és az erdélyi művelődési egyesületek képviselőiben helyezték el koszorúikat a síron. Egy órával később az óvári Karolina tér sarkán, az egykori Kőváry-ház emléktáblája előtt Gaal György irodalom- és várostörténész Kőváry és Kolozsvár kapcsolatáról tartott előadást. Ugyancsak ő közölte a Szabadság című napilap július 15-i számában cikket Kőváryról.

Délután 16 órától Tordán folytatódott az események. Az ótordai református templomban unitárius-református-katolikus ökumenikus szertartásra került sor, majd a templomkapuval szembeni "emlékfalon" leleplezték a Starmüller Géza készíttette új emléktáblát: "Kőváry László /Torda 1819 - 1907 Kolozsvár/ Erdély történetírója/ és statisztikusa/ emlékeztetére./ Születése/ 175. évfordulóján/ állították az erdélyi/ művelődési egyesületek". Ez már a harmadik ottani emléktábla a Tulogdy Jánosé és a Jósika Miklóse után. A táblát a Határon Túli Magyarok Hivatala, az erdélyi művelődési egyesületek, valamint a tordai RMDSZ nevében koszorúzták meg.

A továbbiakban előadások hangzottak el. Bálint Pataki József kormány-főtanácsos (az 1984-es Kőváry-kötet összeállítója) a honismereti frót, Krizbai Jenő nagyenyedi kollégiumigazgató a történezt, Balog Ferenc építész mérnök pedig a műemlékvédőt méltatta Kőváryban. Végül az ünnepség vezetője, Imreh Lajos irodalomtanár, a Jósika Miklós Művelődési Egylet elnöke a Kőváry műveit tíz tudományágat vette számba.

Az ünnepség mozzanatai között a Tordai Magyar Dalkör énekelt egy-egy számot Bakos Ferenc karnagy vezetésével. Befejezésül a Szózatot adták elő.

G.Gy.

Gratulálunk Gellérd Juditéknak

Engedtessek meg nekem, hogy ilyen egyszerűen fejezzem ki magamat: Gratulálunk Gellérd Juditéknak.

Sietek azonban rögzíteni, hogy dr. George M. Williams professzorról és feleségéről, dr. Gellérd Juditról van szó, akikről az Unitárius Közlöny 1994 május-júniusi számából megtudtuk, hogy külön-külön érdemeikért egyszerre vehették át a Berkeley-i Starr King Unitárius Teológiai Intézet legmagasabb kitüntetését: a Litterarum Humanorum, a tiszteletbeli doktori címet.

Gratulálunk a "Gellérd oldalról", mert a mostani kitüntetés az édesapa munkáját folytató lánya, az édesapa Gellérd Imre nevében fogadta el. A "Gellérd oldalról" gratulálunk a férj George Williamsnek is, aki a világ nagy vallásai közötti hídverésért kapta a kitüntetését ugyan, de mi őt is ebben a hatalmas munkában elért eredményében, a legtisztábban az erdélyi unitárius ügy felvállalásában látjuk, amint azonosulni tudott felesége nagy vállalkozásával.

Gratulálunk. Többszámban. Nem csak a magam, hanem sok leikészársam nevében gratulálók.

Régi gondolatunk a Gagyzé mellett, a Firtos alatt, a Nyikó mellett élő lelkeseknek, hogy valamiképpen nyilvánosan is kifejezzük megbecsülésünket, hálánkat és szeretetünket dr. George Williams és feleségével szemben azért, amit értünk tettek.

Úgy érzem, most itt az alkalom. Ezt tovább halogatni nem lehet. Egy ilyen nagy elismerés, egy ilyen kivételes kitüntetés alkalmával mi kell az első legyünk, akik gratulálunk és megköszönjük azt az apostoli szolgálatot, amit értünk, erdélyi unitáriusokért tettek.

Nemsokára őt esztendeje lesz annak, hogy életrekel a testvéregyházközi program. Megszületett a kapcsolat az itteni és az amerikai unitáriusok között. Levelek jöttek és jönnek, levelek mentek és mennek Kaliforniába, New Jersey-be, Massachusetta-ba és a többi államokba. Falvak és városok neveit tanultuk és tanulták meg, gondok merülnek fel és oldódnak meg. Látogatók jönnek ide és mennek oda. Arcokat, kézjegyeket ismerünk meg, és ki több, ki kevesebb sikerrel ejti ki az angol szavakat, a magyar szavakat, ha kezét szorítunk egymással.

Ennek a létező, működő testvérgyülekezeti kapcsolatnak a vigyázó óra, a mozgató ereje, a szabályozó tényezője, meghatározó központja és mindenütt jelenvaló lelke, lelkesítője George Williams kaliforniai professzor felesége, dr. Gellérd Judit.

Emily Kennedy, a Montclair-i gyülekezetből azt írja róla nekem, hogy ő a mi amerikai nagykövetünk, akinek szere-

teiből és fáradságot nem ismerő tevékenységéből sok jó fog születni a mi népünk számára.

Emily Kennedy helyettünk is mondta ezt. Én ezt éreztem és gondoltam már a kezdet kezdetén. Ma inkább ezt érzem és ezt kívánom kihangsúlyozni, még akkor is ha mindenki előtt ez nyilvánvaló. Ő a mi nagykövetünk - még akkor is ha nem rendelkezik "megbízó levéllel" -, mert úgy intézi, úgy képviseli a mi ügyünket, mintha a saját maga érdekeit képviselné. A rajtunk való segítség lett az ő választott hivatása, s férje ebben mellette van. Helyettünk gondolkodik, beszél, érez és cselekszik.

George Williams filmre vette a mi életünk egyes mozzanatait, és már nem is egy, hanem nyolc filmről hallunk. Amerika szerette látják a mi életünket mindazok, akiket érdekel.

A nagy távolság és az ottaniak másirányú érdeklődése ellenére, az ő szemükben nem törpül el Erdély. Onnan is jól látják Kolozsvárt, a székely falvakat és a Zsil völgyét. Sőt, mintha előttük megnőne minden onnan nézve, és különös jelentőséget nyerne a mi sorsunk. A Tőle érkezett levelekből felénk sugárzik az a szent izgalom, az a csilapíthatatlan nyugtalanság és a tetre kész erőfeszítés, amit hordoz magában értünk.

Egyre jobban érlelődik a felismerés bennem, hogy gondviselészerű volt az ő kitelepedése és házasságkötése. A Newsletter 1991 decemberi számában, mely az Unitárius Nők Világszervezetének lapja, láttam Gellérd Judit székelyruhási képét és arra gondoltam, hogy ő az erdélyi unitarizmus Amerikába férjhezment székely lánya, aki minket méltón tud képviselni ott.

Újabb névsorokba pillantunk bele mindegyre, melyek a segélyek érkezésének dokumentumai: teológiai hallgatóknak, nyugdíjasoknak és szolgálo lelkészeknek és ezeknek a háta mögött ott látom mindenütt Gellérd Juditék nevét, akár mint ösztönzője, akár mint adományozója a segélyeknek.

Legutoljára a székelykeresztúri esperesi hivatalban az Unitárius Gimnáziumnak küldött adományát vehettük kézhez: az énekvezér-képzéshez szükséges villanyorgonát.

Mindent elsorolni nem is lehet, de ennyi is elég ahhoz, hogy mindenki ehhez hozzátegye azt, amit ő kapott, azt az érzést, amit ő érez és azt amit ő tud és gondol Gellérd Juditékról, hogy elmondhassuk: fáradozásuk egyedülálló és megtisztelt helyet érdemel egyházunk történelmében. Amikor gratulálunk, imádkozunk is értük, hogy az önként vállalt feladatok rengetegében eligazodhasanak és legyen elég erejük a további apostoli tervek megvalósításához.

JAKAB DÉNES lelkész

Az élő ökumenizmus Locarnóban

Az elmúlt több mint négy évtized alatt a Locarno-i Otthon testi, lelki, szellemi megújulást, felfrissülést biztosított azoknak az egyházi és világi személyeknek, akik évi szabadságuk egy bizonyos részét ott tölthették, mint az Erdélyi Unitárius Egyház képviselői. És remélem, a jövőben még lesz alkalmuk sokaknak megtapasztalni azt a tiszteletet, szeretetet, amelyet a "Casa Locarno" biztosít.

Az ezévi ott tartózkodásunk kedves emlékei késztetnek arra, hogy röviden szóljak a Locarno-i Otthon múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

Locarno Svájcban van. Svájc olyan államszövetség, amelyet 26 különböző nagyságú kanton alkot, és mindegyiknek megvan a maga kormánya, azaz a mi szóhasználatunkkal? autonóm. Locarno a Ticino-i kanton egyik gyönyörű városa, nem messze Olaszországtól. Ezért nem véletlen, hogy az olasz nyelv dominál a mindennapi életben is. Egyébként köztudott, hogy ebben az országban - annak bármely részén - békésen megfér egymás mellett a német, a francia, az olasz nyelv, de még az angol sem idegen.

A Locarno-i ökumenikus otthont 1947-ben alapították. A második világháború után a svájci egyházak közössége - HEKS néven is ismeretes - úgy határozott, hogy segíteni fogja az Egyházak Világtanácsával közösen a lerombolt Európa protestáns és ortodox egyházait. A cél az volt, hogy a személyes találkozások által a résztvevők megbeszéljék gondolataikat, nehézségeiket és lehetőségeiket teremtsenek a lelki-szellemi megújuláshoz. A kezdeti cél az évtizedek alatt változott, de az otthon, az élő ökumenizmus helyévé vált. Olyan otthonná, ahol nem a hitvallásos meggyőződésen, az anyanyelven van a főhangsúly, hanem a közös ismeretségen, imádkozáson, istenkeresésen és a naponként, sőt percnként megélhető és megtapasztalható szereteten.

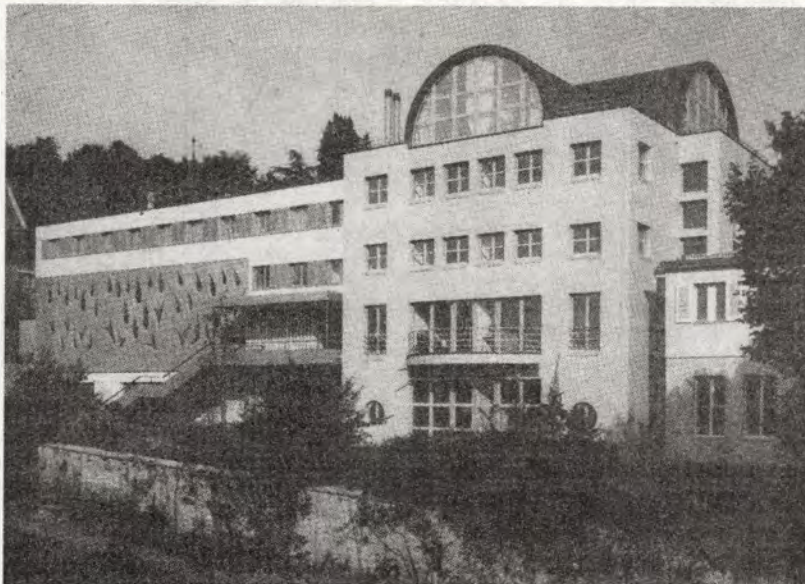
Havonta körülbelül 30, évente mintegy 320 személy a lakója az Otthonnak. Vezetője Magdalena Keller, aki 12 év óta a vendégekkel szemben következetes, megbízható és segítőkész. Egyik beszélgetésünk alkalmával elmondta, hogy az otthon az ismerkedés mellett a személyes és a közösségi vallásosság lehetőségét is felkínálja. Ebből következik, hogy nincs kötött, kötelező program, és mindenki ott és akkor vesz részt a tevékenységben, amikor és ahogyan kívánja.

A nap reggeli áhítattal kezdődik és esti áhítattal ér véget, amelyet a résztvevők sorrendben végeznek. Az étel kifogástalan, a tisztaság példás, a rend és a fegyelem körülményeinek mindenki szívesen tesz eleget.

Az Otthon jövője az anyagiak előteremtése miatt kissé kétséges. Terveket készítenek, hogy hogyan lehetne a jövőre vonatkozóan anyagi forrásokat teremteni és jövőre is fenntartani az otthont. Reméljük, hogy találunk megoldást az anyagi gondok fedezésére és az Otthon még sokáig lesz helye az élő ökumenizmusnak.

Végiglapoztam a vendégkönyveket 1947-től. Sok ismerős arcot, templomot, lelkesi lakást, feljegyzést találtam bennük. Tartozunk annyi tisztességgel, hogy az Otthon közelgő félévszázados ünnepségére mi is számadást készítsünk. Tudom, sokan már, akik egykoron itt töltötték szabadságuk egy részét, már nincsenek az élők sorában, de akik még élünk, tartozunk köszönettel és hálával mindazért, amelyet a "Casa Locarno" nyújtott.

Locarnóban valóban megtapasztalhatóvá vált a jézusi felhívás: "Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok" (Jn 13,35).

Dr. REZI ELEK

"Casa Locarno"

Konfirmálás Balánbányán

Balánbánya, a Nagybagmász lábainál elterülő kis bányaváros, amely régi idők óta megélhetést biztosított az ország különböző vidékeiről idevándorolt emberek számára. A város mindennapi kenyeret és békés hajlékot nyújtott a különböző ajkú és vallású lakóinak.

A balánbányai unitáriusok Erdély különböző egyházközségeiből telepedtek ide a megélhetés érdekében. De szülőföldjüktől és egyházközségeiktől elszakadva is igyekeztek megőrizni anyanyelvüket és unitárius hitüket.

Talán ezért is volt olyan szép és csodálatos ünnep a szülők, a konfirmálók és a gyülekezet tagjai számára az ezévi konfirmáció, mert ha kevesen is vagyunk, anyanyelvünket és unitárius vallásunkat meg tudjuk őrizni még akkor is, ha még templomunk sincs.

Megjegyezni kívánom, hogy a kis lélekszámú gyülekezetünkben egy lelkes és hivatásának magaslatán álló lelkész végzi a szolgálatokat, Szombathelyi József személyében, aki mindent megtesz annak érdekében, hogy ezt a kis lélekszámú, de buzgó balánbányai unitárius gyülekezetet erősítse, egybefogja és megőrizze anyaszentegyházunk számára. Ő volt az, aki a "veszendőben levő nyájat" megmentette.

Meggyőződésem, hogy beszolgáló lelkészünk további segítségével minden most konfirmált meg fogja tartani konfirmációját fogadalomtételét, amely így hangzott ajkukról: "Unitárius vallásomhoz halálomig hű maradok!"

Sajnos, nem tudjuk mikor lesz a következő konfirmáció - mert kevesen vagyunk -, de hitünkben és vallásunkban továbbra is erősek maradunk. Boldogan tudatom egyházunk vezetőivel, az erdélyi unitárius gyülekezetek lelkészeivel és híveivel, hogy a kéthavonként tartandó istentiszteleten a híveknek mintegy 80%-a jelen van. Ez a ragaszkodás és élni akarás feljogosít arra, hogy elmondjam, Balánbányán Dávid Ferenc vallása: az Egy Isten hit élni fog!

A konfirmációra 1994. július 17-én került sor.

SENTÁBRAHÁMI LŐRINCZY MIHÁLY a balánbányai unitárius szórvány-egyházközség gondnoka.

(Szerk. megjegyzése: A balánbányai szórvány-egyházközségben a lélekszám 54. Istentiszteleteiket a református imaházban tartják).

Istenünk itt van

Istenünk itt van minden tetünkben,
minden üdvös cselekedetünkben,
minden hálatelt történetünkben,
szívünk minden rezdülésében,
lelkünk minden hűrpendülésében,
életünk minden másodpercében
és ha a halálunkkal bevégezzükben
ez földi léttől eredő minden,
minket - ha úgy éltünk - lenn,
a Földben,
sem hagy magunkra az örök Isten.
mindehhez csak ez kell és ez minden:
a szeretet legyen egyetlen kincsem!
Hol szeretet nincsen, ott nincs Isten!

HALÁSZ ISTVÁN
Budapest

Tapasztalatcserén Svájcban

1994. június 25. és július 2. között a Svájci Katolikus Nőszövetség 30 romániai nőt látott vendégül, hogy megismeressék velük a szociális munka terén elért eredményeiket és így segítségére lehessenek azoknak, akik ilyenirányú tevékenységet folytatnak. A résztvevők - magyarok, románok, némelek - több mint 20 különböző szervezetet, alapítványt, vallásközösséget képviseltek. Az Unitárius Nőszövetség részéről Asztalos Klárával vettünk részt ezen a Luzernben tartott szemináriumon.

A gondosan előkészített és svájci pontossággal betartott program keretében előadást hallottunk a svájci demokráciáról, bemutatva azt az intézményes keretet, amely a szociális gondozottak kategóriájával foglalkozik. Meglátogattuk a felsőfokú szociális tanintézetet, amelyet éppen a Svájci Katolikus Nőszövetség alapított 1912-ben. Vendéglátóink gondoskodtak arról, hogy bemutassák, hogyan foglalkoztatják a hátrányos helyzetű (mozgássérült, szellemi fogyatékos) állampolgárokat. Különlegesen felszerelt üzemből, modern számítógépeken dolgoznak, ahol a számítógép kiképzésénél egyénileg figyelembe veszik, hogy azt fogyatékos is kezelhesse. Kérésüket állami alaptól egészítik ki az átlagbérenek megfelelően. Lényeges az, hogy teljesértékű állampolgároknak tekintik őket, akik hasznos munkát tudnak végezni. Ugyanez a gondoskodás, az ember központba való helyezése nyilvánul meg az idős emberekkel való foglalkozásban. Láttunk egy "öreg napközi otthonát" és egy "öreg házát", ahol teljes kényelem, szakosított orvosi kezelés, magasfokú ellátás mellett mindenki saját megszokott bútorával rendezheti be szobáját és valóban otthon érezheti magát. Jártunk olyan központban, ahol ingyenesen bármilyen tanáccsal szolgálhatnak a nőknek (jogi, pénzügyi, lelki segítség stb.). Egy másik intézmény továbbképzéssel, átképzéssel foglalkozik, információt ad a lehetséges foglalkozásokról, munkahelyekről, egyszóval: konkrétan segíti azokat a nőket, akik munkát akarnak vállalni.

Végül, de nem utolsó sorban, megismertük a több mint 250 000 tagot számláló Svájci Katolikus Nőszövetség felépítését, munkáját, történetét és meghallgattuk az egyik helyi nőszövetség elnökének előadását, aki ismertette a félévi munkatervét és a választmány tevékenységét.

A zsúfolt programban - lazításként - egy kirándulás a svájci alpokban, egy iskolai jubileumi ünnepségen való rész-

Bruchmatt ház - Luzern

vétel és egy, svájci viszonyokban is egyedülálló "szomszéd közösség" ebédmeghívása is szerepelt.

A tanfolyam a fentiek mellett arra is alkalmat adott, hogy a Romániában működő különböző szervezeteket is megismerjük (paradoxon, hogy pont Svájcba kellett menjünk ezért és lehetőségünk nyílt az Unitárius Nőszövetséget is bemutatni, munkáját ismertetni, főként Asztalos Klára kitűnő német nyelvtudásának köszönhetően, akivel két jelentős svájci lapban jelent meg interjú és aki nyilatkozott a luzerni helyi rádió riportereknek is.

Bár messze vagyunk még a svájci demokráciától, megpróbáljuk az ott tanultakat, látottakat valamennyire alkalmazni nőszövetségi munkánkban. Ennek első látható jele az volt, hogy a szociális munka témakörében tartott tanfolyamunka a Homoródszentmártoni Ifjúsági Központban "svájci mintára" szerveztük meg, elnyerve ezáltal a tanfolyam résztvevőinél az elismerését.

Ezúttal is szeretném megköszönni Nőszövetségünknek és természetesen a Svájci Katolikus Nőszövetségnek, hogy lehetővé tette részvételünket ezen a sok tapasztalatot és élményt nyújtó tanfolyamon.

PASKUCZ VIOLA
az UNOSZ titkára

Nőszövetségi tábor Homoródszentmártonban

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége 1994. július 11. és 16. között a Homoródszentmártoni Ifjúsági Központban szociális gondozással kapcsolatos tanfolyamot szervezett. A rendezvényen 17 nőszövetségi tag vett részt 9 nőszövetség képviselőjében. Előadónk volt Roşca Bonczos Zsuzsa, a Brassai Líceum tanárnője, pszichológus, aki önismereti, személyiségfejlesztő gyakorlatokkal segítette a résztvevők ráhangolódását a szociális munkára. Lőrinczy László, a Kolozsvári Diakóniai Intézet igazgatója erről az intézetről és orvosi kérdésekről beszélt nagy érdeklődés mellett. A Nőszövetség részéről előadást tartott Zsakó Erzsébet, Asztalos Klára, Vass Ildikó és Paskucz Viola.

A program keretében a tanfolyam résztvevői meglátogatták Lokodon a Jakab Lajos Öreg Házát, amelyet Kiss Domokosné Kocsis Róza alapított és vezet. Jó lenne, ha minden egyházközpontban lehetne egy-egy ilyen öreg-otthon alapítani a legsúlyosabb esetek kezelésére. Ennek az a hatalmas előnye, hogy a bentlakóknak természetes környezetet és a hagyományos életformához hasonló körülményeket biztosít. Kiss Róza önfeláldozó munkája, igaz embersége alapozta meg az otthon szellemét, amelynek tervezett bővítése mindnyájunk közös érdeke.

A tanfolyamon résztvevő nőszövetségi tagok - megbeszélve a szociális munka terén rájuk váró feladatokat - a következő javaslatokat tették:

1. Első, legfontosabb feladatunk unitárius híveink szociális helyzetének felmérése, az igények megismerése. E célból összeállítottunk egy kérdőívet, amely lehetővé teszi az adatok számítógépes feldolgozását is. Ezt a munkát egyházközösségeink támogatásával szeretnénk elvégezni.

2. Az anyagi alapok főleg adományokból való fedezése érdekében a szociális tevékenységek fedezésére a nőszövetség csatlakozzon a Jakab Lajos Alapítványhoz.

3. Az elhagyott öregek gondozására javasoljuk, hogy minden egyházközpontban alapítsunk egy öreg-otthont a lokodi példa alapján.

4. A felmérések alapján városi nőszövetségeink keressék az optimális megoldásokat, amelyekkel gyermekeink, ifjaink egészséges fejlődését, az öregek, betegek segítségét biztosítani tudjuk.

Tanfolyamunkat eredményesnek tekintjük, elhatároztuk, hogy a résztvevők egy év múlva ismét összeülnek munkatalálkozóra, és ha erre igény lesz, jövőre megismételjük a tanfolyamot újabb résztvevőkkel.

Megköszönjük Egyházi Központunknak, hogy az előadók utazását biztosította és köszönetet mondunk a Homoródszentmártoni Nőszövetség tagjainak: Gáspár Margitnak és Godra Hajnalának, akik ingyen házmunkával és az általuk termelt zöldséggel vették ki részüket a sok áldozatot kérő tanfolyam megtartásában.

ZSAKÓ ERZSÉBET az UNOSZ ügyvezető elnöke

Beszámoló a küküllődombói Unitárius Ifjúsági Konferenciáról

Mint a kolozsvári belvárosi egyházközség egyik képviselője vettem részt az immár tizenharmadik, az 1989-es események után a negyedik Unitárius Ifjúsági Találkozón. A következő soraimban erről szeretnék beszámolót tartani, személyes benyomásaimmal tarkítva.

Helyszín: Küküllődombó Dicsőszentmártontól néhány kilométerre fekvő unitárius egyházközség.

Időpont: 1994. július 28-31. csütörtök du. 19 órai kezdettel vasárnap déli 14 óráig. Résztevők száma 352 (szerk. megj.: A küküllődombói unitárius ifjúság kivételével), így jelen konferenciánkat joggal minősíthetjük a legnagyobbak az idáig megszerveztettek közül.

A konferencia fő gondolata egy igen mély jelentőséget hordozó szóhármass, melyre a konferencia szervezői nagyon jól ráéreztek: BIZALOM, BARÁTSÁG, BOLDOGSÁG. Emellett egymást kölcsönösen elítélő szó képezte a konferencia előadásainak témáját. Az elsőt, melyre péntek dé. került sor, Keddi Mózes székelvudvarhelyi lelkész tárta az ifjú hallgatóság elé. "Te kiből bízol?" volt a beszédének indító kérdése, a válasz pedig: Istenben és emberben. A rövid, de velős előadás után a hallgatók vitacsoportokra oszlottak, ezeknek keretén belül mindenkinek megadtott az a lehetőség, hogy az előadásról, a témáról ezzel kapcsolatban megélt személyes élményeiről számoljon be. Összesen hat vitacsoport alakult ki, de nagy sajnálatomra a vitaközös nem keltett ugyanakkora érdeklődést az ifjak körében, mint az előadás meghallgatása.

A konferencia szervezői a következő előadást ugyancsak péntekre időzítették. Szabó Gyula író és egyben történész is a boldogságról, a boldogság titkáról, a boldog érzésről, ennek feltételeiről és kikötéseiről, ennek állandó kereséséről is szólt. Szerény véleményem szerint ez az előadás jobban illett volna teológiai tanárok és lelkészek konferenciájára mint zsenge ifjak még nem egészen érett fülébe. Ezen előadás nem vitacsoportokban való szabad társalgással, hanem az előadóval való megbeszéléssel, a neki feltett kérdésekkel végződött.

Megjegyezném, hogy én, ha a szervezők helyében lettem volna, a második és a harmadik előadásnak sorrendjét felcserélem. Ugyanis a harmadik előadás eszméje a barátság, a sorrend szerint a bizalomból a barátság következik majd utána a boldogság. Így a harmadik előadás szombat dé. következett Kovács István sepsiszentkirályi lelkész, a konferencia hajdani elnökének előadásában. A téma a barátság, mint már említettem, amelyről nagyon könnyű és egyben nagyon nehéz beszédet mondani. Kovács István úgy oldotta meg a nehézséget, hogy átfogja, mindenki számára érthetően, mélyen és elgondolkoztatóan egy kimerítő előadást tartott a barátság fogalmáról. Az előadás után újabb vitacsoportok alakultak, és mostanra a három előadásról igen jó beszélgetések bontakoztak ki.

A szombati nap került sor Pozsony Ferenc egyetemi tanár úrnak a népművészetről szóló diavetítéses előadására is.

Az előadásokon kívüli a konferencián megtörtént az új vezetőség megválasztása, mely szabad és demokratikus keretek között valósult meg.

A különböző rendezvények közül megemlíteném még az ifjúsági Egyetek kulturális műsorait, a táborüzet, az elmaradt kirándulást, a minden esti táncházat, utoljára pedig az elmaradhatatlan, már hagyományokkal rendelkező oklevelek kiosztását.

A konferencia Benczédi Ferenc küküllődombói lelkész istentiszteletével, kiértékeléssel, a konferencia nyilatkozatának felolvasásával zárult. A záróbeszédet Kelemen Levente oklándi lelkész, a konferencia új elnöke tartotta.

Véleményem szerint a konferenciának egy hiányossága volt: egy olyan közös megbeszélés, ahol nem csak a választmányi tagok, hanem az egyszerű részttevők is felszólalhattak volna, javaslatokkal állhattak volna elő, ami a konferencia további előmenetelét, tevékenységét illeti.

Végül következtetésként levonnám, hogy a konferencia sikeres volt, a célkitűzések valóra váltak, és kisebb nagyobb nehézségek árán mindenki jól érezte magát.

MIKÓ IMRE

A küküllődombói Unitárius Ifjúsági Konferencia NYILATKOZATA

1994. július 28-31. napjain, a Maros megyei Küküllődombón gyűltünk össze a XVIII., 1989 utáni IV. konferenciánkra, amely eddig legnagyobb megmozdulása volt unitárius ifjúságunknak. Konferenciánk az alábbi nyilatkozatot teszi közzé:

1. Az előadások és vitafórumok társadalmunk alapvető szükségleteire kívánt választ adni, amikor a barátság, bizalom, boldogság kérdését tűzte ki vezérgondolatának.

2. A résztvevők számát tekintve - 352 személy - örömmel állapíthatjuk meg, hogy ifjúsági mozgalmunk tevékenysége jónak és áldásosnak mondható. A megjelent ifjak nagy száma egyben figyelmeztetés arra, hogy nem csak a mennyiségre, hanem a minőségre is törekednünk kell.

3. Reményünkkel fejezzük ki, hogy a jelen konferencia indításként szolgál ifjúságunknak egy bizalmasabb, barátságosabb, boldogabb jövőképfelállítására.

4. Elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk a megválasztott vezetőség és az egyházközségekben tevékenyen működő ifjúsági egyletek kapcsolatának erősítését, szorosabbá tételét. Országos ifjúsági szervezetünk hathatósabb működése érdekében szükségesnek tartjuk - a jövőre nézve -, hogy összejöveteleink szervezése ne kizárólag vendéglátóink vállára nehezedjen, hanem az országos szervezet vezetőségének mindentagjára.

5. Az egyetemes ifjúsági szervezet alapszabályzatának tervezete elkészült. Az új vezetőség feladata lesz az alapszabályzat végleges kidolgozása és elfogadtatása. Hiszünk, hogy jövő évi konferenciánkra bejegyzett jogi státussal fogunk rendelkezni.

6. Szorgalmazzuk a külföldi unitárius szervezetekkel való kapcsolatfelvételt.

7. A konferencia új vezetőségét felkéri és megbízza, hogy mandátumt ideje alatt minden egyházközségi ifjúsági együletet látogasson meg és készítsen pontos kimutatást az egyletekben folyó tevékenységekről.

8. A küküllődombói unitárius ifjúsági konferencia résztvevői ezúttal is hálás köszönetüket nyilvánítják az egyházi főhatóság hathatós anyagi és erkölcsi támogatásáért. Hasonlóképpen illesse köszönet a küküllődombói egyházközség vezetőjét, híveit, ifjúsági és nőegyletét, Benczédi Ferenc és Erzsébet lelkész házaspárt. Köszönjük, hogy a konferenciának és résztvevőinek otthont biztosítottak. Külön köszönettel tartozunk az IARF - július 18-22. napjain Kolozsváron gyűlésező konferencia résztvevőinek szíves anyagi támogatásáért, Finta Sándor mémók úrnak, a Svájcban élő Gyarmaty Györgynek valamint, Durugy János úrnak az anyagi és erkölcsi támogatásáért, a szervezésben nyújtott önzetlen segítségéért. Bátran elmondhatjuk, hogy jelen konferenciánk szervezés tekintetében a legsikeresebb volt.

Isten áldása legyen mindannyiunk életén!

Az Unitárius Kollégium tanulói az 1993-94-es tanév végén, június 14-18. között osztálykiránduláson vettek részt négy tanár: Bence Ágnes, Molnos Sára, Rosca Zsuzsa és Majo Júlia vezetésével. A kirándulás főhadiszállása Csongrád városa volt, mivel az itteni Batsányi István gimnázium első A. osztálya és az Unitárius Kollégium kilencedik osztálya testvérosztály.

A társaság, 25 diák és négy kísérő, a kolozsvári pályaudvarról indult június 14-én. A vonat Gyulafehérvárra vitt, ahol 15-én reggel felszálltunk a Balt-Orient Express-re, mellyel Kürtösnél elhagytuk az országot és az első magyar állomáson, Lökösházán leszálltunk.

A lökösházi pályaudvaron autóbusz várt ránk, a csongrádi testvérosztály osztályfőnökjével.

Először Gyulára mentünk ahol megnéztük a várat és a fürdőt. Ezekután betértünk Erkel Ferenc szülőházához, majd a "Német templom" nevű római katolikus templomban meghallgattuk a város történetét.

A templomtól kijövet újra buszra szálltunk és Békéscsabát, majd Szentest érintve megérkeztünk a Tisza parti kedves kis várocska, Csongrádba.

A gimnáziumban minden kolozsvári diák választott egy csongrádit, akinél majd aludni fog, majd mindenikünk hazament.

Másnap reggel az idegenvezető bemutatta a város főterét és bementünk a múzeumba is. Utána útnak indultunk Szeged felé. Útközben megálltunk Ópusztaszeren, hogy megnézzük a honfoglalás emlékére emelt emlékműt, magyar háztípusokkal ismerkedtünk meg és benéztünk az "erdők templomába".

Szegeden a főter és szobrainak megtekintése után a Dóm térre siettünk. Itt láthattuk a magyarok nagy embereit, majd a katedrális nézhettük meg, ahol alkalmunk volt meghallani Szeged város történetét. A Tisza partján haladtunk tovább, mígnem újra útnak indultunk vissza Csongrádra.

Este a gimnázium épületében a két osztály diákjai bulit rendeztek.

Pénteken korán Budapestre indultunk. A főváros elég borúsán fogadott, de ez nem akadályozott minket abban, hogy megtekintsük a Kossuth teret, az Országházat, belülről is, a Hősök terét a Millenneumi emlékművel, a budai várat, a Szent István szobrot, a Mátyás templomot, valamint a királyi palotát.

Csongrádra visszajövet Kecskeméten tartottunk pihenőt, ahol a városház előtt hallhattuk a harangjátékot, utána az "Öreg templom"-nak nevezett római katolikus templomot tekintettük meg, majd Kossuth és Katona József szobra mellett elhaladva ez utóbbi szülőháza előtt időztünk. Ezek után még láttuk a Kálvária szoborcsoportot, a Kodály intézetet és a Czifra palotát. majd teljes gőzzel indultunk vissza Csongrádra.

Szombaton a délelőtt szabad volt, hogy 2 óraker visszainduljunk azon az útvonalon amelyiken jöttünk. Haza érkeztünk Kolozsvárra.

A kirándulás alatt sokat tanultunk a magyar történelemből és irodalomból, láthattunk sok szép szobrot, épületet és műemléket.

Ezen a négy napon rájöttünk, hogy nem csak a nyelv teszi magyarrá az embert, hanem az érzései is.

Az augusztusi perzselő kánikulában tarka ruhás fiatalok csoportja ereszkedik le a "Fehér Ló" alól Malom pataka felé. A kristálytisza patakvíz gyöngyöző cseppjei még ott bújkálnak a hajtincsek között, mikor előtűnik a hegyekerti dombot uráló árpádkori templom és torony. Mesébe illő, festővászonra kívánczó kép tárul a szemlélődő kíváncsi turisták elé. Még egy negyedórai járás csupán s az utcéijukat elérő 30 fős csoport a hűvös templompadokból csodálja az immár 326 esztendő festett kazettás templom mennyezetét. Az orgona csúcsától balra "ősapánk" Ádám tekintetét a rovásíráson tartja s Muzsna! scholamester írásjeleiből betűzi "Egy az Isten".

Talán csak a 7 évszázadra becsült, torony magasságával vetélkedő zádokfa tudná elmondani a három falu népe (Enlaka, Martonos, Váralja) által emelt templom építésének pontos idejét, melynek falából kikandikálnak a római kori Jupiter szentély írásos, szabályosan kifaragott különböző motívumokkal díszített kövei. Az egyiket éppen Septimus Severius császár dicsőítésére emelt az akkori Renistoriumban katonai szolgálatot teljesítő negyedik hispániai csapatot.

A római és árpádkori emlékek békében megvannak egymással, s a hosszú évszázadok alatt annyira egygy ötvözte az imádság, hogy egymástól elválaszthatatlanokká váltak.

Muzsna! György tehetséggel megáldott scholamester ránk maradt sorai egy szabadságszerető, becsületesen helytálló, értékeihez körömszakadtáig ragaszkodó, buzgó lelki életet élő, szülőföldjét és egymást tisztelő közösség helytállásáról tudósítanak.

"Hocce templum" - kezdem a latin nyelvű szöveg olvasását, hogy aztán édes anyanyelvünk szavaival folytatva beleborzongjunk mindannyian. Mert harcról van szó, élet-halál harcról; önvédelemről, melyet az itt lakó székelyek folytattak a rájuk törő vad áradattal szemben. Ahogy elmerülünk múltunk emlékeinek felidézésében csatazaj, kardpengés, puskaropogás hangját véljük hallani Farcádi gödre felől, majd az életben maradt győzők hálaadó énekét. Akaratlanul velük együtt énekeljük mi is az ősi zsoltárt "Tebenned bíztunk". Együtt vagyunk mind élők és holtak szellemei, mellénk ülnek a templompadokba, hogy egy rövid időre, megszentelődött lelkünk érezze a múlt megtartó erejét.

Az 1661-es gyászos, sok áldozatot követelő évre békésebb esztendők jönnek s a leégett füstös templomfalakra kazettás mennyezetet ácsolnak a szorgalmas harcedzettek. 1668-ban Árkosi János unitárius prédikátor az újjáépült templomban meggyújtja a példaadás oltárán a szent tüzet, melynek melegétől felszáradnak a könnyek s reménységgel telnek meg a szívek.

Már jól meghajlott a délutáni nap mikor az első világégés áldozatainak emlékoszlopa előtt búcsúzásra nyújtjuk kezünket. A fiatalok szeméből olvasom: még visszajövünk népünknek e szent helyére, ahol minden történelmünket, dicső múltunkat idézi. Visszatérünk, mert a példaadás oltárán égni kell a szent tüznek s azt táplálni kell mindig, hogy ki ne aludjék.

A látogatók a temető ösvényein a visszafelé vezető útra térnek. Én maradok jobb sorsra érdemes népemmel e megfogyott, megöregedett töredékekkel, hogy műveljem a lelki talajt, írtsam a sötét évtizedek vad hajtásait s szóljam, hirdessem az evangéliumot. Erre kötelez a múlt - örködni a lelki értékek felett.

A római úton Váralja felé halad a kirándulók csoportja. Főlöttük a "Fehér Ló" tisztán tündöklök s az aranylő napsugarakban megfürödve szép időt ígér népének, amint biztatóan a falu felé kacsint. E szép időket várjuk, de rég, hogy várjuk, s hisszük, hogy egyszer eljön.

Az erős Sámson

Isten gyakran megszabadította népét, ők azonban gyakran megfedkeztek róla. A körülöttük élő népek bálványait imádták, az időjárás és a háború isteneit. Nem is csoda, hogy így hamar bajba jutottak.

Leggyakrabban délnyugatról, a filiszteusoktól jött a támadás, akik negyven évig uralkodtak Izráel felett.

Egy napon Isten üzenetet küldött Mánoahnak és feleségének, akik Czorában éltek.

- Hamarosan fiút szülsz - üzenté Isten -, mikor felnő, ő szabadítja meg Izráelt a filiszteusoktól.

Manoah és felesége már évek óta házasok voltak, de nem volt gyermekük. Ezért nagyon elcsodálóztak a hír hallatán. Nagy örömkre meg is született a fiú. Sámsonnak nevezték el, és soha nem vágta le a haját. Ez azt jelezte, hogy Sámson különleges választott eszköze lesz az Urnak. Sámson felnőtt, és nagyon erős férfi lett belőle.

Egy napon, amikor a szőlőskertben sétált, egy oroszlán támadt rá. Sámson pusztá kézzel megfojtotta. Ekkor tudta meg, hogy Isten milyen hatalmas erőt adott neki, melyet a filiszteusok ellen kezdett használni. Hamarosan mindenki csak róla beszélt.

- Hallottad, hogyan gyújtotta fel Sámson a filiszteusok gabonátábláit? Egy csomó róka far-

kára égő csóvákat kötött, és felégette az összes termésüket.

- Hallottad, hogyan ölt meg Sámson ezer filiszteust minden fegyver nélkül, egy számár állcsontjával?

- Hallottad, hogyan menekült el Gázából? A városkaput a kapufélfákkal együtt kidaszította, és elvitte.

- Hallottad...?

A filiszteusok mérgekben a fogukat csikorgatták és meg akarták ölni.

Sámson beleszeretett Delilába, a gyönyörű filiszteus lányba. Ez kapóra jött az ellenségnek.

- Ha szeretsz engem, mondd meg, miben rejlik az erőd! - kérlelte a lány nap mint nap. (A filiszteus királyok 1100 ezüstpénz ígértek neki, ha megfejti a titkot.)

Sámson először csak mellébeszél.

- Kötözz meg hét erős, új kötéllel és akkor ugyanolyan gyenge leszek, mint bárki más.

- Fond össze a hosszú hajamat szövőszékeddel...

Végül a lánynak sikerült Sámsont levennie a lábáról és az elárulta neki a titkát.

- Még sohasem vágta le a hajamat. - mondta. - Ez annak a jele, hogy az Istené vagyok. Ebből fakad az erőm.

Delila addig simogatta Sámson fejét, amíg mély álomba merült. Ekkor gyorsan elárulta a titkot Sámson ellenségeinek. A filiszteusok bejöttek, és leborotválták Sámson haját. Ettől elvesztette nagy erejét. Megvakították, és láncre verve Gáza városába vitték. Ott arra kényszerítették, hogy a börtön malmában gabonát őröljön.

Telt az idő, és Sámson haja ismét hosszúra nőtt. Most már tudta, hogy önmagában nincs rendkívüli ereje. Ezt Istentől kapta egy különleges célra.

Egyszer a filiszteusok ünnepet rendeztek Dágon isten tiszteletére. Sámson is bevitték a templomba, hogy gúnyt űzzenek belőle. A helyiség zsúfolásig megtelt emberekkel. Sámson ekkor Istenhez fohászzkodott erőért, majd megragadta a két tartópillért, és teljes erejével meg-rántotta.

Az épület összeomlott, maga alá temetve mindenkit, aki csak ott volt. Ez volt Sámson utolsó, és egyben legnagyobb hőstette.

EGYHÁZI HÍREK

Örömmel adunk hírt arról, hogy az 1989-es eseményt követően ez esztendőben az unitárius egyháznak is volt anyagi alapja arra, hogy szórványban élő gyerekeket nyaraltasson. S mivel unitárius gyermekekről van szó, akik Lupényben, Vajdahunyadon és Petrosényban élnek, talán természetesnek hangzik, hogy a Homoród-menti Almás és Szentmárton nyújtott táborozási lehetőséget augusztus 15-22-e között 20 szórványban élő gyermek számára.

Homoródmáson kilenc 13-17 éves unitárius ifjú részesült a helybeliek vendégszeretetében. A Homoródszentmártonban táborozó tizenegy tagból álló 8-12 éves csoport a Dávid Ferenc Ifjúsági és Nemzetközi Konferencia Központban tölthette a pár napot.

Köszönjük a házigazdáknak és szervezőknek odaadót, lelkes munkáját.

Egyház- és művelődéstörténeti kurzus Szegeden

1992 nyarán Szegeden egyház- és művelődéstörténeti kurzust szerveztek a József Attila Tudományegyetemen. Ennek folytatásaként lehettünk ismét a Tisza parti város vendégei ez év augusztus 5-18-a között. E kéthetes tanfolyam, a szervezést illetően, követte az 1992-est.

Az előadásokat - minden nap - magyar és latin nyelvű paleográfiai gyakorlat előzte meg. Az unitárius egyháztörténetet művelők ismét hallhatták Pirnát Antal, Kesserű Bálint, Szász János, Káldos János, Balázs Mihály kiváló előadását.

Reméljük, hogy ez a Szegeden töltött két hét gyümölcsözni fog a közeljövőben.

A résztvevők nevében köszönöm szegedi vendéglátóinknak meleg szeretetét. Isten áldja meg életüket és munkájukat.

A vámosudvarhelyi leányegyházközség hívei 1994 június folyamán megavittatták diplomájukat. Szász János gondnok mellé állva, egyházközségükhöz való ragaszkodásukról bizonyosságot téve most már újból fehérre meszelt, tiszta templomban adhatnak hálát Istennek az áldásért és gondviselésért.

A küküllőszéplaki 1699-ben épült templom tornyának pléhezetét is lefestették. Nemsokára sor kerül a templom fedélzetének javítására is. Szükség lenne még egy belső javításra is, de ezt most még a 18 egyházközségi tag elvégezni nem tudja. Egyetemes összefogásra lenne szükség ahhoz, hogy ezt a közel 300 éves templomot megjavítsuk. Megérné.

HALOTTAINK

1994. augusztus 13-án, 67 éves korában elhunyt Boda Józsefné Csuri Rozália tiszteltes asszony. Temetésére augusztus 16-án került sor. A temetési szertartást Székely Miklós kolozs-tordai esperes afia végezte (Róm 13,7-8), majd Benedek Sándor (Fil 1,21) búcsúztatta a lelkészi kar nevében. A r. kat. egyház részéről Fodor József püspöki helynök szólt egy pár szót. A sírnál Kiss Jenő ny. lelkész búcsúztatta a nagyváradi hívek nevében az I. Kor 13 alapján. Tökés László királyhágón túli ref. püspök elfoglaltsága miatt a temetésen nem vehetett részt, de megleghangú, mélyérzésű levélben fejezte ki együttérzését. A temetésen Székely László ny. lelkész is részt vett.

Ádám Dénes homoródkeményfalvi lelkész 1994. augusztus 20-án, életének 71. évében Székelyudvarhelyen elhunyt.

1923. október 21-én született Kolozsváron. A kolozsvári Unitárius Gimnáziumban tett érettségi vizsgát 1943-ban. Teológiai tanulmányait 1957-ben végezte Kolozsváron. 1946-1947-ben a kolozsvári Unitárius Kollégiumban volt felügyelő, 1947-1954 között mint tanító tevékenykedett. Magyarzákod, Zeteváralja, Kadács, Kissolymos és Bözödújfalú helységeiben, 1957-1958-ban Bözödön és Bordoson volt gy. segédlelkész, majd Bözödkörispatakon (1958-1960), Homoródkeményfalván (1960-1994) lelkész.

A homoródkeményfalvi búcsúztatás után augusztus 23-án temették a bözödi templomból a helybéli temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Benczó Dénes esperes-lelkész végezte, az egyetemes egyház nevében András György előadótanácsos búcsúztatta. A sírnál Benedek Mihály bözödi és Jakab Dénes szentábrahámi lelkész mondott búcsúztatót.

Göncz Mihály életének 66. évében 1994. augusztus 4-én Győrben elhunyt, augusztus 9-én temették a Győr-Kismegyeri temetőbe.

1928. január 8-án született Segesváron. A székelykeresztúri Orbán Balázs gimnáziumban tett érettségi vizsgát 1948-ban. Teológiai tanulmányait 1951-ben végezte Kolozsváron. 1951-1952 között Vadadon gy. segédlelkész. 1952-1953-ban Marosvásárhelyen az "Encsel Mór" gépgyár segédmunkása, Sepsi-szentkirályon lelkész (1953-1960), Nyá-

rádgálfalván (1960-1962) és végül 1962-1990 április 30-ig Alsófelsőszentnihiláyon lelkész. Ekkor nyugalmavonulását kérte és Magyarországra telepedett ki, ahol eredményes lelkészi munkát végzett Győrben és környékén.

Emlékük legyen áldott!

Híveink és lelkészeink figyelmébe!

Az Egyházi Képviselő Tanács két évvel ezelőtt körlevélben felkérte a lelkészeket, hogy az egyházközségekből és a hozzátartozó filiákból, szórványokból, valamint a beszolgálással megbízott egyházközségekből áttelepedett unitárius hívek névsorát az új lakhely és postai cím megjelölésével írja össze és küldje fel az egyházi központba további intézkedés végett. Kérték ezt azért, hogy lelki gondozásukról gondoskodás történjen, ugyanis híveink lélekszámát a romániai magyarságnak az utóbbi évtizedekben történő állandó kivándorlása fokozatosan apasztja és a külföldre távozók kapcsolata az egyházzal számtalan esetben megszakad. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a felhívásra csak négy egyházközségből érkezett válasz. Az EKT kéri a lelkészeket, hogy az egyházközségükből külföldre távozottak névsorát, postacímét legkésőbb folyó év december 15-ig terjesszék fel.

Unitárius Közlöny.

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztőbizottság:

dr. Szabó Árpád - felelős

szerkesztő,

dr. Rezi Elek - szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

3400 Kolozsvár,

December 21 sugárút, 9. sz.

Postafiók 24

Tel: 193236

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

9-10. szám, 1994 szeptember-október. Ára 150 lej.

Dr. Kovács Lajos az Unitárius Egyház 28. püspöke volt. 1972. március 19-én választotta meg a székyudvarhelyi Zsinati Főtanács egyhangú szavazattal s töltötte be ezt a tisztséget - első az egyenlők között - önfeláldozó hűséggel és meleg emberséggel 1994. október 2-ig, halála napjáig.

1909. november 13-án született Kissolyoson, Hargita megyében. Lelkészi családból származott. Édesapja Kovács Lajos, édesanyja Kriza Ilona, Kriza János püspök unokája volt. Amint ő maga mondta, édesapjától a komoly életfelfogást, édesanyjától pedig a vidám kedélyt örökölte. Gyermek- és ifjúkorát Brassóban töltötte, ahol édesapja mint lelkész és a háromszéki egyházkör esperese szolgált. Itt végezte az elemi iskoláit és a középiskola első öt osztályát, majd a székykeresztúri unitárius gimnáziumban fejezte be középiskolai tanulmányait. A Brassóban eltöltött évek nagy hatással voltak a fiatal diákra, mert ekkor alapozta meg későbbi gazdag nyelvismeretét.

Pályaválasztásában is édesapja példáját követte, aki egész életében eszményképe volt, és így 1928-ban beiratkozott a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára, amelyen 1934-ben lelkészi oklevelet szerzett. Ezt követően az oxfordi Manchester College-ban két évet tanult, majd a strasbourggi protestáns teológiai fakultáson folytatta tanulmányait. Itt 1938-ban teológiai doktorátust szerzett az újszövetségi szakcsoportból. Doktori tézisét Schweitzer Albert eszkatológiai szemléletéről írta.

Külföldi tanulmányai után, 1938-ban, Sepsiszentgyörgyön kezdte meg lelkészi szolgálatát, amely mindössze csak öt évet tartott, mivel 1943-ban az Egyházi Főtanács meghívta Teológiai Akadémiánk újszövetségi tanszékére rendes tanárnak. 1949-től az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet bibliai tanszékének unitárius professzora-

Az igazak emléke áldott

ként dolgozott püspökké választásáig. A közel három évtizedre terjedő nevelői munkássága és a bibliakutatás újabb eredményeinek alkalmazása által megalapozta a Szentírás tudományos megismerését és hitbéli megközelítését a lelkészek egymást követő nemzedékeiben.

1948-ban családot alapított, felesége Vaska Klára volt, akivel annak 1993-ban bekövetkezett haláláig, 45 éven át meleg szeretetben és hűségben élt. Házasságukból két leánygyermekük született, Klára és Anikó. Idős korukat két unokájuk tette örömtelivé, Huba és Előd.

A Teológiai Intézet és egyház életében felelősségteljes tisztségeket töltött be. Tagja volt az Egyházi Főtanácsnak és az Egyházi Képviselő Tanácsnak. 1956-ban egyházi főjegyzőnek választották s egyben a Nyugdíjintézet elnöke is lett. Az egyház képviselőjében tevékeny szerepet vállalt és töltött be az IARF (Unitárius Világszövetség) életében. Már a II. világháború előtt több kongresszuson részt vett, 1969-től kezdve valamennyi kongresszus munkájába bekapcsolódott. A világszövetség Vezető Tanácsa tagjának választották, majd 1978-1981 között az elnöki tisztséget is betöltötte. Sokoldalú tevékenységének elismeréseként elsőként tüntették ki az 1978-ban alapított Schweitzer Albert emlékéremmel.

22 évre terjedő püspöki szolgálata alatt új szemléletet és lelkületet honosított meg az egyház vezetésében: a szeretet empátiáját. Hitének és életfelfogásának alapját a jézusi kettős szeretetparancs képezte, amelyet püspöki beiktatása alkalmával is beszéde alapigéjéül választott. De nemcsak tanított és prédikált róla, hanem meg is élte azt s egész lényéből és minden cselekedetéből sugárzott a szelídség és a szeretet derüje. Püspöksége alatt valamennyi egyházközségünket meglátogatta, örömmel és szívesen vett részt

a lelkeszi értekezleteken és egyházi gyűléseken, mert hívei és munkatársai között érezte igazán jól magát.

Az egyházvezetés gondjai és napi feladatai mellett - s mennyi gond tornyosult és hány súlyos kérdés vált megoldásra azokban az évtizedekben - jutott ideje a tudományos munkára is. Különösen a Jézus-élete kutatás foglalkoztatta, s jelentette meg ezirányú tanulmányait a Keresztény Magvetőben. De foglalkozott a kortárs teológiai irányzatokkal és képviselőikkel, s szívesen fordított műveikből is folyóiratunk részére.

1979-ben, hetvenedik születésnapján rendezett ünnepség zárószavaként egy szegény rabbi és szomszédja, a még szegényebb csizmadia történe-

tét mondta el, amelynek végső konklúziója, hogy amíg a gyertya ég, addig dolgozni kell. "Ezt mondhatom magamról én is, így szólt, amíg a gyertyám ég, amíg a gonviselő Isten nekem lelki, szellemi és testi erőt ad, addig kívánom teljesíteni az én nemes, szent hivatásomat. Addig, amíg a gyertya ég!"

Fizikai ereje és egészsége az utóbbi fél év alatt egyre gyengült, de lelke és szelleme ép és erős maradt mindvégig. Hisszük, hogy bár "ellobbant a gyertya", lángjának fénye, dr.Kovács Lajos tiszta hite, meleg szeretete és igaz embersége töretlenül lobog, "s nőttön nő tiszta fénye, amint időben s térben távozik", s szeretett egyházával és népével marad mint erőforrás és példa, utat mutatván a jövő felé.

Dr.SZABÓ ÁRPÁD

Temetés

Október 7-én, pénteken délelőtt ravatalozták fel püspökünk koporsóját a kolozsvári belvárosi templomban. A koporsó mellett a teológiai hallgatók álltak díszőrséget. A család itt fogadta a részvétnyilvánításokat.

A gyászistentiszteleten a hazai keresztény egyházak nagyszámú küldöttséggel képviselték magukat, élen a püspökökkel és főgondnokokkal, de ott volt a Teológiai Intézet tanári kara és sok hallgatója, a társadalmi és művelődési intézmények képviselői, a kolozsvári és székelykeresztúri unitárius gimnáziumok tanárai és diákjai, a Brassai Sámuel líceum tanárai és nagyon sok unitárius gyülekezeti tag Kolozsvárról és vidékről egyaránt. És velünk együtt gyásztaláltak a magyarországi testvéregyház küldöttsége, valamint az észak-amerikai és kanadai unitáriusok képviselői is.

A gyászistentisztelet 11 órakor kezdődött a szolgálatot vég-

zők és a lelkeszek bevonulásával, akik majdnem teljes számban jöttek el, hogy végbúcsút vegyenek főpásztoruktól. Ettől kezdve az esperesek vették át a díszőrséget a koporsó mellett, majd az istentisztelet alatt az öt egyházkör lelkeszei egymást váltották.

A 22. számú kezdőénekünk után az 57. számú ének jól ismert dallama szárnyalt a magasba: "Hozzád megyek Uram, hozzád megyek Uram, hozzád közel". Ezt követően dr.Szabó Árpád teológiai tanár imádkozott, majd dr.Erdő János főjegyző-püspökhelyettes mondott gyászbeszédet Zsolt 21,2-5 alapján.

A szószéki szolgálat után a részvétnyilvánító beszédek következtek. Elsőnek Gálfalvi Sándor egyházunk főgondnoka mondott búcsúbeszédet az Egyetemes Egyház részéről. Őt Szombatfalvi József csehétfalvi lelkesz, az Unitárius Lelkesz-kör elnöke követte, aki a lelkeszek és hajdani tanítványok nevében beszélt. Zsákó Erzsébet az Unitárius Nőszövetség

elnöknője a négy évvel ezelőtt újjraalakult Dávid Ferenc Egylet és a Nőszövetség kegyeletét és részvétét tolmácsolta.

A Magyarországi Unitárius Egyház nevében id.Bencze Márton főjegyző-egyházi elnök fejezte ki őszinte együttérzésüket és búcsúzott az anyaegyház főpásztorától. Az Észak-amerikai és a Kanadai Unitárius Univerzalista Egyház részéről Philip Hewett lelkesz búcsúzott.

A hazai egyházak képviselői közül elsőnek dr.Csiha Kálmán püspök az Erdélyi és Királyhágómelléki Református Egyházkerületek lelkeszei és hívei nevében mondott búcsúbeszédet. Őt Michael Gross főjegyző követte, aki az Ágostai Hitvallású Német Evangélikus Egyház nevében beszélt. A Zsinatpresbiteri Evangélikus Egyház részéről Kiss Béla főjegyző tolmácsolta részvétüket. A Római Katolikus Egyház képviseletében dr.Jakubinyi György gyu-

lafehérvári érsek fejezte ki együttérzésüket. A Román Ortodox Egyházat dr.Irineu Bistriteanu, a kolozsvári érsekség püspöke képviselte és mondott búcsúbeszédet. A Görög Katolikus Egyház részéről Botiza Ion lelkesz beszélt. A Protestáns Teológiai Intézet tanári testületének és hallgatóinak részvétét dr.Geréb Zsolt rektor tolmácsolta. A Vallásügyi Államtitkárság részéről Stefan Ionita tanácsos mondott búcsúbeszédet.

A 199. számú szoltárnak az örökkévaló Isten iránti hitünket és gyermeki bizalmunkat megvalló vizsgálásával ért véget a gyászszertartás, amely után megalakult a gyászmenet és hosszú, méltóságteljes sorban kísértük ki az egyház 28. püspökének koporsóját a Házsongárdi temetőbe. A sírnál Kolcsár Sándor marosvásárhelyi lelkesz-esperes mondott végső Isten hozzádot az örök pihenőre tért főpásztornak, dr.Kovács Lajosnak, és áldotta meg a koszorúkkal borított sírhantot.

Gondolatok dr.Kovács Lajos unitárius püspök ravatalánál

Ha az Atlanti-óceán hullámai Franciaország partjaiból elsodornak egy darabot, azzal nemcsak Franciaország lesz szegényebb, hanem egész Európa is - írja Aragón.

Most, midőn az Unitárius Egyház Vezetősége nevében végbúcsút veszek Dr.Kovács Lajos néhai püspöktől, önkéntelenül jutnak eszembe ezek a sorok, hiszen ilyen az ember élete is, különösen, ha súlyos egyéniségről van szó. Márpedig elhunyt főpásztorunk személyiség volt.

Elmúlása nemcsak családjának jelent keserves, pótolhatatlan veszteséget, hanem féltve őrzött, szeretett egyházának, az Unitárius Egyháznak is. Hiszen, mint a teológiai tudományok tudós professzora, növendékei százainak lelkebe ültette el a tiszta erkölcs, az alázatos egyházzolgálat nemes parancsát.

Huszonkét évi főpásztori működése alatt, mint jó kapitány, biztos kézzel vezette Egyházunk hajóját az élet többször viharos, mint csendes vizén és bölcsességével, megfontoltságával mindig sikerült kifognia az ártó vihart a megtépett vitorlákból.

De elmúlása súlyos veszteség népünknek is, amelyből ő is vétetett. Munkájában soha nem került szembe egymással egyháza és népe szolgálata, hanem kiegészítette egymást. Következésképpen küzdött az igazságtalanul elvett egyházi javak és iskolák visszaszerzéséért, mert tudta, hogy a "a templom és az iskola" közös munkássága egyetlen biztosítéka nemzeti megmaradásunknak. Csak ezek keretében őrizhetjük meg anyanyelvünket, nemzeti kultúránkat, nemzetiségi identitásunkat.

Meggyőződésem, hogy Főpásztorunk halála veszteséget jelent az Unitárius Világszövetségnek is, hiszen tevékeny szerepet vállalt annak munkájában és az itt kialakított kapcsolatait sikeresen tudta gyümölcsöztetni egyháza és népe szolgálatában.

Koporsója mellett el kell mondanom azt is, hogy jelen pillanatban szól a székelykeresztúri kétszáz éves unitárius gimnázium kis harangja, amely volt diákját siratja, akit oly szellemi táplálékkal látott el, hogy annak ereje a püspöki székhöz emelte a vidéki kisdiaákat. Ezért töltötte el örömmel és meglepődöttséggel a kolozsvári és székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumok beindulása, ahol negyvenhat évi kényszerűsünet után az unitárius kollégiumok ősi törvénye szellemében "egy véka tudomány mellé" újra "egy köböl erkölcsöt" nyújtanak.

Mindezekon túlmenően úgy érzem, akkor hajtjuk meg emléke előtt legmélyebben az elismerés zászlaját, amikor elmondhatjuk, hogy igaz, jó ember volt, akinek tetteit az igazságba, a jószágba, és a szeretetbe vetett hite határozta meg. Az e gyökerekből táplálkozó életműve aranybetűkkel írta be nevét az erdélyi nagy püspökök díszes sorába.

Szeretett Főpásztorunk! Mindannyian tudjuk, akik ravatalod mellett állunk, hogy a mennyei üzenet neked is szól: "... jó és hű szolgám voltál" ... "menj be a te uradnak örömébe". Pihenésed legyen csendes, emléked áldott!

GÁLFALVI SÁNDOR
főgondnok

Gyászoló család, végtisztességet tevő gyülekezet!

Végtelen fájdalommal kell elfogadjuk a valóságot, hogy templomainkban és múltunknak fájó panteonjaiban gyakran csendül az ősi zsoltár, bibliai himnusz, méltató szó, mindaz mi elköltöző szeretteinket, egyházunknak, népünknek nagyjait megilleti. Tudomásul kell vegyük, hogy lassan megváltozik körülöttünk a világ, de e megváltozott világban megmarad-e az önzetlen szeretet, emberi tartás, egyházi és népi értékeink megőrzéséért érzett felelősség?

A halál közelsége mindig fájdalmat, bánatot hoz emberi szívünkbe, de lelkünknek csodálatos hitvilágán át a gondviselő Isten megérinti lelkünket és megvigasztal - a halál csak egy mozzanata a létezésnek mint ahogy az a születés, és mozzanata a létezésnek, maga az élet. Tudatosítja bennünk a gondviselő Isten, hogy születésünktől kezdve egy kicsit szüntelenül meghalunk, hogy egy magasabb rendű életnek, új életnek helyet adjunk.

Meghal a gyermek bennünk, hogy a tudományokért, a szellemi kincsekért rajongó ifjú megszülessen.

Meghal az ifjú, amikor elfogadja a sokszor szenvedéssel járó, de családért, egyházért, népért felelősségteljes felnőtt életét. Amikor ezeket a kis meghalásokat örömmel és teljes szívből elfogadjuk, az új élet - az önfeláldozó szeretet dicsősége - mindenképpen megvalósul.

Mi lelkészek, a Főtisztelendő Püspök Úr egykori tanítványai, ezt az önfeláldozó szeretetet tapasztaltuk meg, amikor így tanított: Legyünk mindig a tiszta jézusi evangéliumnak nemcsak hirdetői, de megélői is. Munkálkodjon bennünk mindig az unitárius kereszténység szelleme: a szelídség, jószág és szeretet.

Az önfeláldozó szeretetet éreztük mindig, amikor mosolygó arccal megbocsátott és szólt: Az erkölcsöt ne viseljük ünneplő ruhaként, és csak vasárnap - mindennapi szavunknak és cselekedeteinknek meghatározója legyen.

Mikor az Egyetemes Unitárius Lelkéször nevében búcsúzom, kérem a gondviselő Isten, adja, hogy ennek az önfeláldozó szeretetnek dicsősége és áldása ragyogja be és tegye áldottá életünket. Főtisztelendő Püspök Úrnak pihenése legyen csendes, emléke áldott!

SZOMBATFALVI JÓZSEF
az Unitárius Lelkéször elnöke

Tisztelt gyászoló gyülekezet!

Megrendülve állok a ravatal mellett, amikor egyházi egyesületeink nevében búcsúzó szerett főpásztorunkól, aki oly sok szeretettel támogatta a negyven évi tetszhalából Phoenix-madárként újaréledő szervezeteink, egyháztársadalmi életünk öntevékeny munkacsoportjait.

Búcsúzik a 110 éve alapított Dávid Ferenc Egylet, mely felolvasó ülésein a ma emberének égető kérdéseire keresi a lehetséges válaszokat, valamint az Unitárius Nők Országos Szövetsége tagszervezeteivel együtt, melyek az egymás felé vezető hidakat építik, egymás lelki és anyagi támogatását igyekeznek megvalósítani. És búcsúzik a maga sajátos útját kereső Ifjúsági Egylet, jövődönk letéteményese. Mindnyájan közös célért dolgozunk: unitárius hitünk megélésével közösséget teremteni, önazonosságunkat megőrizni, haladó hagyományainkat továbbfejleszteni, egyszerűen: megmaradásunkért dolgozunk. Ennek útjait keressük. Engedtesse meg, hogy idézzem Főtisztelendő Úr egyik szívhez szóló prédikációjának egy részletét, mikor Mária és Márta történetének kapcsán így szólt: "Munka és hit, kötelelességteljesítés és Istenben való feltétlen bizalom az ember életében csak együtt jelentenek magasrendű értéket. Itt a földön, felebarátaink körében, társadalmi és egyházi életünkben kell köteleseégeinket maradéktalanul elvégeznünk, az üdvöt elsősorban itt, a földi életben kell a legfőbb jézusi parancsolatok szüntelen hallgatásával és cselekvésével keresnünk és megtalálnunk."

Emlékét legméltóbban úgy őrizhetjük meg, ha tanításait szívünkbe vessük, és követjük. Istenünk, mennyei jó Atyánk, köszönjük, hogy Őt adtad nekünk! Nyugalma legyen csendes, emléke áldott.

ZSAKÓ ERZSÉBET
az UNOSZ elnöke

Elhunyt püspökünkre emlékezem

Megpróbáltatást jelentő évtizedeken át vezette és tartotta magas erkölcsi szinten egyházunk életét, mintegy átsugározva rá az Őt jellemző higgadt, nyugodt, megfontolt életszemléletét.

Tette ezt belföldön, külföldön fáradhatatlan energiával, melyre csak azok hivatottak, kik nagy és nemes cél szolgálatában álltak. Ez a tudat volt kiapadhatatlan energiája.

Testi és lelki erőfeszítést igénylő munkáját könnyítette több idegen nyelv ismerete, az őt körülvevő munkatársainak hűsége, mindenekelőtt családi életének meghittsége.

Legfőbb sajátossága veleszületett, de tudatosan is továbbképezett ember- és egyházszeretete, legfőbb értéke épp annak a magas hivatásnak, amit püspöki minősége jelentett.

Ezt a legnagyobb emberi értéket nem zárta önmagába, sőt, teljes odaadással szórta egyháza, hívei, sok szenvedésen átment kisebbségünk felé.

Megnyugtatólag hathatott rá, hogy püspöki kiszálásaikor ezt mint jól kamatozó kölcsönt kapta vissza híveitől, kiknek történelmi adottsága nem maradt adós az iránt, aki szeretettel fordult feléjük.

Öröm emlékét minden egyházi felszólalásomnak, amit mindig az ő tekintélyének elismerésével kezdem, hogy magam se maradjak lélekben adósa.

Elmúlása nagy feladat elé állítja egyházunkat, mer helyét legjobb adottságú és a valláserkölc magaslatán álló utód kell, hogy elfoglalja, azzal a tudattal, hogy nem öncélt követ, s nem csupán egyházi hivatást, hanem ennél jóval többet: egy fennkölt, helytálló, senkit nem bántó, de kötelességét felemelt fővel teljesítő nemzeti hivatást is.

Dr.FAZAKAS MIKLÓS
ny.ügyvéd-alkotmánybíró

d. dr. KOVÁCS LAJOS
28-ik erdélyi unitárius püspök /1972-1994/ emlékére

IMA

ima
kis
lányomnak
messze
haza
az összehúzott
harangok
dallamára

Kolozsvár, 1994. október 7.

ne tagadd meg

ne --	több --	mint --	olyan --	csak --	adtad --
tagadd --	mint --	mese --	mint --	mint --	engedd --
meg --	mese --	a --	meg --	fél --	nevessek --
még --	mint --	fél --	szokás --	fohász --	mi --
a --	már --	elem --	ez --	s ha --	előtt --
régi --	szokás --	majd --	im --	még --	én --
verset --	több --	nem --	már --	még --	még --

sír --	vogymunk --	telt --	o --	s a --	itten --
ni --	isa --	túl --	o --	férfi --	ki --
kezdek --	por --	éli --	atyánk --	hon --	nem --
mert --	és --	ne --	ll.	fi --	fér --
sírni --	hammu --	felejts --	O --	bú --	meg --
fogok --	vagyunk --	L-t --	te --	ott --	csak --
nem --	hadd --	és túl --	gyász --	L --	te --
vitás --	mondjam --	éli --	fel --	teneg --	veled --
és --	azt --	a --	jelen --	hol --	nagy --
sír --	hogya --	ne --	tő --	ki --	isten --
ni --	álmodunk --	felejtset --	és --	írhatod --	nem --
fogunk --	s közöld --	nem --	mindig --	magad --	látott --
nem --	jó --	biztos --	újra --	valahol --	még --
hibás --	velük --	hogya --	kezdő --	bár --	ilyet --
leg --	ezt --	ki --	vagy --	egyszer --	a --
főnebb --	a verset --	ki --	csuvasz --	kényelmesebben --	világ --
fog --	mint --	maga --	álom --	mint --	és --
csikorgatás --	eszmélést --	a --	fej --	jézus --	nem --
még --	mit --	sírján --	tő --	kis --	termett --
főnebb --	isten --	mert --	és --	keresztlen --	e --
csak --	vert --	föld --	csupasz --	kiiirhatod --	föld --
ön --	meg --	ez --	álom --	a volt --	ily --
ámitás --	mint --	a lét --	rejtő --	életet --	orchideát --
leg --	atya --	föd --	és --	soha --	eszmét --
főnebb --	szokta --	és --	csikas --	többé --	puritánabb --
csak --	a fiát --	ennyi --	állam --	csak --	dantét --
föl --	tékozló --	soha --	rezgő --	egyetlen --	komédiát --
oldozás --	és --	se --	vagy --	egyszer --	fagyban --
tudhatod --	lám --	szabad --	főnebb --	hol --	virágzó --
mi --	össze --	L --	L --	úr --	álmot --
ez --	tört --	feledni --	rejtett --	az --	békét --
állítás --	vásár --	oly --	ó --	élet --	oféliát --
leg --	fiát --	biztos --	hol --	a --	szívja --
főnebb --	s egy --	szítás --	túl --	nyug --	sírját --
tán --	ne --	vén --	a --	díj --	föld --
egy --	felejts --	kaszás --	menj --	csak --	eső --
ásítás --	L-t --	ne --	is hó --	nyug --	pipáját --
menny --	aki --	gondold --	hol --	szék --	a világ --
és --	ím --	hogya --	menny --	egy --	békéjét --
csak --	már --	Ez --	és --	pohár --	holt --
ki --	mi --	L --	menj --	bort --	virág --
árusítás --	előtt --	múlás --	csak --	be --	a --
leg --	L --	de --	egy --	nyugodtan --	holt --
főnebb --	hervad --	mi --	tő --	meg --	nem --
tán --	a --	előtt --	mennyei --	intnék --	volt --
valaki --	sírján --	mi --	útra --	innék --	ban --
más --	mi --	meghalunk --	lejtő --	a --	mint --
s még --	előtt --	nem --	ahol --	szív --	egy --
mi --	mi --	tudhatjuk --	csak --	itt --	reméij --
előtt --	vég --	hogya --	egy --	lenn --	beszélj --
rád --	kép --	mi --	a --	a nép --	esti --
gondolok --	kibírnád --	mért --	nemtő --	a hit --	mese --
ott --	itt --	vagyunk --	s mindig --	az isten --	csupán --
nagyon --	sose --	talán --	késik --	úgy --	nem sokk --
fenn --	mondta --	talán --	a --	mint --	nem --
az --	élte --	még --	mentő --	tordán --	volt --
angyalok --	kínját --	mi atyánk --	s tán --	csak --	és --
nehogy --	mag --	L --	akkor --	egyszer --	nem --
azt --	élte --	suttoghatjuk --	is --	járt --	is --
higyjék --	csendben --	mi --	se --	az --	lesz --
kivagyok --	maga --	vagyunk --	ól --	isten --	kevés --
gondolják --	zsírján --	ne --	ha --	s előd --	ámen --
azt --	mi --	felejtse --	találkoznánk --	lett --	
hogya --	gyertya --	el --	egyszer --	hazánkban --	Brassó, 1994
álmodok --	ím --	hogya --	valahol --	a sitten --	október 12.
nehogy --	most --	ki --	ahol --	a régi ég --	
azt --	látzat --	szabad --	egyremegy --	mi --	SZÁSZ FERENC
mondják --	híjján --	ne felettesd --	az --	más --	lelkész
mink --	L --	L-t --	egyszeregy --	lesz --	

Dr. Ferencz Józsefre emlékezünk. (1908 - 1994)

1994. szeptember 20-án életének 86. évében elhunyt Dr. Ferencz József, a Magyarországi Unitárius Egyház nyugalmazott püspöke.

1908. augusztus 30-án született Dicsőszentmártonban. Édesapja dr. Ferencz Ákos, édesanyja Serényi Vilma volt. Nagyapja Ferencz József unitárius püspök.

Elemi iskoláit a dicsőszentmártoni állami iskolában végezte, majd Kolozsvárott az Unitárius Kollégiumban folytatta középiskolai tanulmányait, ahol 1926-ban érettségizett.

Felsőfokú tanulmányait 1926 őszén kezdte meg a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián, és a helyi tudományegyetem bölcsészkarán. Az 1928-29. tanévben egyháza révén a bécsi magyar Collegium Hungaricum tagja, és a bécsi bölcsészeti és teológiai fakultáson

hallgatott előadásokat. Az 1929-30-as tanév első felét a marburgi protestáns egyetemen hallgatta, itt készítette el teológiai szakdolgozatát is.

1930-31-ben Párizsban és Genfben tanult teológiát.

1931. szeptember 1-én dr. Boros György püspök egy évre Budapestre nevezte ki helyettes lelkésznek, a Manchesterben tanuló Pethő István lelkész helyett. Egy év után, dr. Csiki Gábor mellett helyettes lelkész lett, a budapesti Hőgyes Endre utcai templomban.

1934-35-ben az angliai Oxfordban folytatta egyháztörténelmi tárgyú tanulmányait.

1937. január 1-től központi missziós lelkész- és előadó-titkár volt.

1937-ben házasságot kötött Kaáli Nagy Magdával. Házasságukból egy leánygyermek született.

1945 után világi pályára lépett. A világi pályán eltöltött mintegy 12 év alatt sem szakította meg egyházával a kapcsolatot, 1945-1957 között mint budapesti gondnok, 1951-1971 mint főgondnok szolgálta egyházát.

1969-ben a chicagói Meadville/Lombard teológiai intézet vendégprofesszora volt, ahol teológiai doktorrá avatták.

1971. októberében a Magyarországi Unitárius Egyház püspökévé avatták és 17 éven keresztül, 1988-ig, nyugalmába vonulásáig püspökként szolgálta egyházát.

1972-től 1993-ig elnökségi tagja volt az IARF-nek, az Unitárius Világszövetségnek.

1971-től 1989-ig a magyarországi Unitárius élet felelős szerkesztője volt.

Tizenhét évre terjedő püspöki szolgálata alatt egyházát a jézusi úton vezette, kiváló intelligenciával és diplomáciai érzékkel.

Pihenése legyen csendes. emléke áldott.

-ács-

Garai Gábor

PÉLDÁZAT A SZERETETRŐL

*A szeretetet szét kell osztani
az emberek között - hogy el ne fogyjon.*

*Azért teszel félre egy maroknyi kovászt,
hogy kenyeret kelessz és süss belőle,
s azzal egész házanéped jóllakassad.*

*Ha nem őrzöl meg egy kevés kovászt
utoljára dagasztott kenyeredből,
tékozlásod bélyegét éget
homlokodra, és sorra elhagynak híveid.*

*Utolsó falás kenyered akár
tűzbe is vetheted; ha kovász
ég el, éhenvész házörző kutyád is.*

*Ha nem adsz - vagy ha nem kérsz cse-
rébe
kovászdért - kovászt, s a szomszédod
is így tesz,
egész országok elnéptelenednek.*

*(Persze, a kovász se mindent keleszt
meg,
ha sárba gyúrod, abból nem kenyér lesz:
nem osztja szét s nem őrzi meg magát.)*

*A szeretetet szét kell osztani,
mert természete szerint oszthatatlan;
mikor már másnak nem jut,
magadnak sem marad belőle.*

JAMES LUTHER ADAMS (1901 - 1994)

Élete egyszerre indult a 20. századdal s együtt élte azokat a megrázó tapasztalatokat, amikor világokkal és életekkel biztosnak hitt értékrendszerek omlottak össze, hogy aztán a reménytelenségek mélységei felett az ember öneszmélése és magáratálalása új világot teremtsen. Adams azon kevesek közé tartozott, aki nem új értékeket akart adni az új tájékozódáshoz, hanem a régiek valóság-tartalmának adta vissza hitelét s erősítette meg a bennük való hitet. De nemcsak kortársunk volt ő az azonos tapasztalatok körvonalazta életközösségben, hanem a mienk volt, hozzánk tartozott az azonos gondolkodás és hit eszmei és szellemi közösségében is.

Neve alig ismerős az erdélyi unitáriusok számára, pedig hatása felmérhetetlen. Nemcsak a tengeren túl, de Európában sem merült fel olyan kérdés a hit és erkölcs, s azoknak társadalmi vetülete terén, hogy ő ne foglalt volna állást, s véleménye mindig eligazító és iránymutató volt. De különösen az amerikai unitárius gondolkodás formálásában volt meghatározó szerepe. "Senki más nem volt olyan hatással az amerikai unitárius-univerzalista mozgalomra ebben a században alkotó gondolkodással és szenvedélyes tettekkel, mint James Luther Adams" - írja egyik méltatója. Egykori tanítványa, majd munkatársa George H. Williams szerint "Adamsot majd úgy fogják értékelni, mint a nagy triumvirátus egyikét. Channing volt a lelkész, Bellows a kontinentális egyházépítő és Adams a professzorok professzora és a lelkészek lelkésze. Mindenikük uralkodó személyisége az unitárius mozgalom egy-egy félszázadának, 1825 és 1975 között."

Fundamentalista keresztény vallásos környezetben született és nőtt fel, és valóban hosszú utat tett meg nemcsak térben és időben, amíg eljutott a szabadelvű unitárius hit birtoklásáig. A Minnesota-i egyetemen bölcsészeti fokozatot, majd a Harvard egyetem teológiai fakultásán lelkészi oklevelet szerez, 1927-ben. Már fiatal lelkészként cselekvő részt vállalt egyháza életében. Kezdemé-

nyezésére megalakult az Értékelő Bizottság, amely Frederick M. Eliot irányításával új alapokra helyezte a válságban levő unitárius mozgalom intézményes és belső hitéletét. A bizottság meglátásait ő fogalmazta meg Az unitáriusok egy új korszak előtt címen, s ez programjával határkövet jelentett az egyház újkori történetében.

Közben külföldön is folytatja tanulmányait, először a marburgi egyetemen tanul, majd 1935-36-ban Strasbourgban találjuk, ahol tanulótársa és barátja lett néhai püspökünknek, dr. Kovács Lajosnak. Itt különösen Rudolf Otto és Albert Schweitzer voltak rá hatással. Otto az Isten országáról alkotott új felfogásával, amelyet Adams a szabadelvű vallás bibliai megalapozásának tekintett, Schweitzer pedig gyakorlati kereszténységével és erkölcsi értékrendszerével.

1936-tól élete új irányt vett, bár ezután is megmaradt lelkésznek, hivatása főirányának a nevelést és a tudományos munkát tekintette. 1936-1957 között a Meadville/Lombard Teológiai Főiskolának és a Chicago-i Egyetem fakultásának a professzora. 1945-ben itt szerzett doktori fokozatot. 1957-1968 között a Harvard Egyetem teológiai fakultásán a vallás és társadalom kar professzora és dékánja. 1968-1972 között Bostonban az Andover Newton Teológiai főiskola érdemes professzora, majd 1972-1976 között ismét a Chicagó-i Egyetemen tanít s egyben a Meadville/Lombard teológia érdemes tanára is.

Negyven év a felsőfokú nevelés és tudományos lelkészképzés szolgálatában. Egy emberöltőnek is beillő idő, amelynek gazdagságát és hatását egyik tanítványa hétszáz oldalas doktori dolgozatban mérte fel. Gazdag áramlású folyamként jelentek meg tanulmánykötetei. De ott volt az előadói emelvényen is, alig volt olyan egyetem és tudományos intézmény Amerikában, de máshol is, amelyik ne hallgatta volna szívesen Adamsot: Oxford, Manchester, Marburg, Berlin, Bern, Padua egyetemei mellett Izraelen és Közép-Keleten keresztül Japán és India tudományos világa is tanult tőle az emberi élet céljáról és társadalmi elkötelezettségéről.

Mert Adams nem a kutatás elefántcsont-tornyába rejtőzködő tudós típusa volt, hanem a cselekvő emberé, aki benne élt a kortárs társadalomban és meg volt győződve arról, hogy az élet előbbre vitelét csupán a kérdések cselekvő megválaszolásával lehet szolgálni. Ő a szolgáló ember modern típusa. 1945-ben ott volt azok között az amerikai tudósok között, akik, Szilárd Leóval az élen, először emelték fel tiltakozó szavukat az atombomba ellen. De nem volt olyan kérdése az ellentmondásoktól feszülő amerikai társadalomnak vagy az emberiségnek, amelyik ne érdekelt volna őt és ne próbálta volna előbbre vinni teljes odaadással azok megoldását.

Ő azonban nem pusztán társadalmi reformer volt, az életet mélyebb összefüggéseiben vizsgálta s a megoldást a vallásos hit síkján kereste. mert ő elsősorban szabadelvű, unitárius teológus volt, akinek nagy érdeme, hogy gondolkodásán és cselekvő hitén keresztül szorgalmazta a megújulást, s az unitárius vallás gyökereinek újrafelfedezése által vissza akarta helyezni azt a régi alapokra, amelyek nem mások, mint a radikális reformáció öröksége, az Evangélium és a keresztény jelleg.

Lelkisége és szelleme velünk marad, s hisszük, hogy hatni fog a mi tájainkon is.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

A GLOBÁLIS ETIKA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK IDŐSZERŰSÉGE

A Világvallások Parlamentje 1993-ban ülésezett Chicagóban, amelyen 6000 küldött vett részt. Az egybeültek a Parlament fennállásának 100. évfordulóját is ünnepelték.

A fő cél a vallások közötti megértés és együttműködés előmozdítása volt. Hans Küng és Karl-Josef Kuschel teológusok kezdeményezésére egy *globális etika* megvalósításának a lehetőségét körvonalazták, amelyet Nyilatkozat formájában minden résztvevő elfogadott.

Ennek egy rövid Bevezetés címen ismeretes változatát közöljük az angol unitáriusok lapjából magyar fordításban.

A világ haldoklik. A haldoklás annyira átfog mindent és annyira előrehaladott, hogy kénytelenek vagyunk annak okait megnevezni, azért, hogy a fájdalom mélységét világosságra hozzuk.

A béke elkerül bennünket ... bolygónkat pusztulás fenyegeti ... embertársaink félelemben élnek ... a nő és férfi elidegenedett egymástól ... gyermekek halnak meg.

MINDEZ ISZONYATOS!

Elítéljük a Föld ökoszisztémájának a kihasználását.

Elítéljük a szegénységet, amely elfojtja az élni akarást, az éhséget, amely erőtlenné teszi az emberi testet; a gazdasági egyenlőtlenségeket, amelyek nagyon sok családot pusztulással fenyegetnek.

Elítéljük a nemzetek társadalmi zűrzavarát; az igazságosság semmibe vevését, amiatt állampolgárok kerülnek a társadalom szélére; a közösségeinket fojtogató anarchiát; a gyermekek halálát az örült erőszakos megnyilvánulások következtében. Különösképpen elítéljük a vallás nevében gyakorolt agresszivitást és gyűlöletstítást.

A HALDOKLÁST EL KELL KERÜLNI!

Elkerülése egy új etika érvényesítése által lehetséges. Ez az etika jobb egyéni és globális rend megteremtésének a lehetőségét kínálja fel, az egyént megvédi a kétségbeeséstől és a társadalmakat a káosztól.

Nők és férfiak vagyunk, akik különböző világvallások tanításait és gyakorlatait öltöttük magunkra az idők folyamán.

Hirdetjük, hogy a vallások tanításaiban olyan alapvető értékek vannak, amelyeknek a segítségével megformálhatók a globális etika alapjai.

Hisszük, hogy egy visszavonhatatlan és feltétel nélküli erkölcsi norma érvényesül az élet minden területén, a családokban, a közösségekben, a fajoknál, a nemzeteknél és a vallásoknál. Már korábban is léteztek az emberi viselkedést szabályozó vezérelvek, amelyek a világvallások tanításaiban gyökereztek és ezek feltételei egy fenntartható világrendnek.

KINYILVÁNÍJTUK:

Mi függőek vagyunk. A személyes jólét a közösségi jóléttől függ, éppen ezért tisztelettel kell viseltetnünk minden élő iránt: emberek, állatok, növények, és tiszteletünk kiterjed a Földre, a levegőre, a vízre, a talaj megőrzésére.

Személyes felelősséggel tartozunk mindazért, amit teszünk. Minden döntésünk, cselekedetünk vagy elmulasztott tettünk következményekkel jár.

Gondoskodnunk kell másokról, hogy azok is gondoskodjanak rólunk. Elkötelezettséget vállalunk, hogy tiszteljük az életet és a méltóságot, egyénileg még a különbözőségeinkben is, úgy, hogy minden ember humánus, megkülönböztetés nélküli elbánásban részesüljön. Türelemre és megértésre van szükségünk.

Képesek kell legyünk megbocsátani, tanulni a múltból, de nem lehetünk a gyűlölethöz táplálkozó emlékezés rabszolgái. Ki kell nyitnunk szívünket egymás előtt, el kell tekintenünk kicsiny különbözőségeink felett, a világ közösség érdekéért és gyakorolni kell a szolidaritást és az egymáshoz tartozást.

Az emberiséget a saját családjainknak tekintjük. Töreksznünk jók és segítőkészek lenni. Nem élhetünk csak önmagunknak, sőt szolgálnunk kell másokat, nem feledkezve meg a gyermekekről, az idősekről, a szegényekről, a szenvedőkről, a testi-lelki-szellemi fogyatékosokról, a menekültekről, a magányosokról. Egyetlen személyt sem tekinthetünk másodlagos polgártársnak és senkit sem szabad semmilyen vonatkozásban kihasználni. Egyenlő kapcsolat kell legyen a férfi és nő között. Nem követhetünk el szexuális erkölcsatlenséget, önmagunk mögött kell hagynunk az uralkodás és a visszaélés minden formáját.

Elkötelezzük magunkat egy erőszakmentes, tiszteljen, igazságosságon és békességen alapuló kultúra megvalósítására. Nem fogunk elnyomni, bántani, kínozni vagy megölni más embert, és nem folyamodunk erőszakhoz különbözőségek érvényesítéséért.

Egy igazságos társadalmi és világrend megvalósítására törekszünk, amelyben mindenkinek egyenlő esélyei vannak saját érdekeinek az érvényesítésére. Öszintén kell beszélnünk és cselekednünk, szeretettel törődnünk mindennel, kerüljük az előítéleteket és a gyűlöletet. Nem szabad lopni. Túl kell lépünk a hatalom, a tekintély, a pénz és a fogyasztás iránti kapzsiság uralmán egy igazságos, békés világ megvalósításáért.

A földi lét nem változtatható jobbá anélkül, hogy ne a személyek öntudatát változtatnánk meg. Sürgetjük a lelki-szellemi növekedést az imádkozás, a meditáció és a pozitív gondolkodás által. Kockázatok és áldozatvállalások nélkül nem változtatható meg alapjaiban jelenlegi helyzetünk. Ezért elkötelezzük magunkat ennek a globális etikának a megvalósítására, azért, hogy megértsük egymást; egy gondoskodó társadalmi hékét ápoló és természettel barátságban élő életútra lépünk.

Felhívunk minden embert, legyen az vallásos vagy nem, kövessen minket!

Fordította: Dr. REZI ELEK

A MÁSODIK TEOLÓGIAI KONFERENCIA BUDAPESTEN

1994. október 14-16. napjain a Magyarországi Unitárius Egyház teológiai konferenciát rendezett a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius egyházközség gyülekezeti termében. A konferencia központi témája az unitárius vallás istentanának kérdéskörét ölelte fel.

Az elmúlt év októberében megrendezett teológiai konferencia hagyományt teremtett és az idei így "már" a második rendezvény, amelynek, reméljük, további folytatása lesz az elkövetkezendő években.

A konferencián magyarországi és erdélyi unitárius lelkészek, teológiai tanárok, világi képviselők, valamint szép számú hallgatóság vett részt. Egyházunk részéről jelen voltak: Dr. Szabó Árpád és e sorok írója, teológiai tanárok, András György és Mikó Lőrinc előadótanácsosok, Báró József és Székely Miklós esperesek, Szombatfalvi József, Rázmány Csaba, Kis Károly lelkészek, valamint a székelykeresztúri egyházközség gondnoka.

A konferenciát megelőző délutánon, október 13-án, a Romániai Magyar P.E.N. Club, a Magyar P.E.N. Club, a Friedrich Naumann Alapítvány és a Magyarországi Unitárius Egyház rendezésében Szabédi László emlékestre került sor a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius templomban. A megjelenteket Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkész údvözölte, majd Hubay Miklós a magyar P.E.N. Club elnöke mondott bevezetőt. Ezután Kántor Lajos, Lászlóffy Aladár és Gálfalvi Zsolt előadásai következtek. Az emlékest szépségét Jancsó Adrienne, valamint a szabédi Unitárius Ifjúsági Egylet tagjainak szavai - Kecskés Gyöngyvér vezetésével - emelték.

Október 14-én, pénteken reggel kilenc órakor Bencze Márton püspökhelyettes áhítata után Szász János lelkész megnyitotta a konferencia munkálatait. Ezen a napon a következő előadások hangzottak el, amelyeket élénk megbeszélések követtek: dr. Somogyi László: Az Őszövetség istenfogalma, a korreferátumot Orbókné Szent-Iványi Ilona készítette; dr. Sztankóczy Zoltán: Jézus istenhite; dr. Szabó Árpád: Isten tulajdonságai, a korreferátum készítője Kis Károly. Délután kerekasztal megbeszélés volt a teológia időszerű feladatairól.

Október 15-én a reggeli áhítatot Báró József esperes végezte. Az előadások sorrendje a következő volt: Orbókné Szent-Iványi Ilona: Az Imago Dei, mint a keresztény erkölcs megalapozása, korreferátumot mutatott be ezzel kapcsolatosan Kászoni József; Nyitrai Levente: Az erendő bűn helye a keresztény tanításokban; dr. Rezi Elek: A rossz problémájának teológiai értelmezése, a korreferátumot Székely Miklós tartotta.

Délután megbeszélés következett a konferencia eredményeiről. A vélemények megegyeztek abban, hogy eredményes konferenciának voltunk a résztvevői. Gazdagodtunk szellemileg és lelkileg, megtanultunk egymásra

figyelni és a közös cél érdekében együttműködni. Az a meggyőződés hatotta át a résztvevőket, hogy az unitárius és szabadelvű kereszténységnek van mondanivalója a ma világában és segítséget tud nyújtani a ma emberének Isten kereső törekvéseihez. Világossá vált, hogy egyes teológiai fogalmakat újra kell értelmezni és a ma emberének a nyelvére kell "lefordítani". Annál is inkább, mert minden elmélet értéke annak gyakorlati hasznától függ.

A megbeszélésen előtérbe nyomult az ifjúságvállalosságának, egyháztudatának a problémája. Az információ-zuható világában, a sodródó társadalmi bizonytalanságok közepette új gyakorlati módszerekre van szükség vallásosságuk mélyítésére és egyháztudatuk tisztázására. Ezen a területen különösen nyitottak, megértők és rugalmasak kell legyünk.

A konferenciát Lőrincz Ernő főgondnokhelyettes szavai zárták.

Október 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Nagy Ignác utcai templomban a szászéki szolgálatot dr. Szabó Árpád teológiai tanár végezte. Az istentisztelet keretében került sor a magyarországi Unitárius Egyház zászlójának a felavatására, ünnepélyes keretek között. Kérjük a jó Istent, hogy tartsa meg a Magyarországi Unitárius Egyház "zászlóajnyi" népét.

Dicséret illeti a konferencia megrendezésében nagy szerepet vállaló ifj. Bencze Márton egyházi titkár, valamint a figyelmességet és vendégszeretetet biztosító nők és férfiak munkáját.

Amikor mi, az erdélyi résztvevők köszönetünket tolmácsoljuk a konferencia megszervezéséért, egyúttal reményünknek is hangot adunk: Viszontlátásra a harmadik teológiai konferencián!

Dr. REZI ELEK

Pákolitz István

GYÖKÉR

Szeretet

Szeretet

*Zuzmara csipkézte
leveled*

Szeretet

Szeretet

*Jégeső cífrázta
friss virágkelyhedet*

Szeretet

Szeretet

*Félérett gyömolcsók letépték
a felnőtt-gyerekek*

Szeretet

Szeretet

*Talán még megmaradt
sértetlen megmaradt
szívünkéből kibajtó
újra is
azért is kibajtó
elpusztíthatatlan
gyökereid*

Szeretet

Szeretet

ELMÉLYÜLŐ TESTVÉRI KAPCSOLAT

Egyre több egyházközségünk gyümölcsöző kapcsolatairól kapunk híradást a Keresztény Magvető, Unitárius Közlöny hasábjain. Ezeknek a kapcsolatoknak nagyon örülünk, hisz tudjuk, hogy ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy szellemileg, erkölcsileg, de nem utolsó sorban anyagiakban is előbbre jussunk. Azok a közlések, amelyek megjelentek 1990-től napjainkig, arról beszélnek, hogy testvérgyülekezeteink milyen hatalmas áldozattal járultak hozzá egyházközseink és híveink megsegítéséhez, templomok építéséhez, javításához. Egy szó sem esett azokról, hogy a csomagosztások, a testvérgyülekezeti látogatások, ajándékozások milyen keresztet tettek a lelkészek, gondnokok, egyházközségi vezetők vállára, gyanúsításoknak, kellemetlen perceknek, álmatlan éjszakáknak vannak kitéve, hogy megérdemelten vagy érdemtelenül, azt nem tudom. De, hogy sokunknak keserű a szája, ezt tudom. Erről sem kell hallgatni.

A nyárádgálfalvi unitárius egyházközség testvérgyülekezete a Kansas City-i All Souls Unitarian Church, amely kapcsolat nagyon eredményes volt. Levélváltások, telefonbeszélgetések után 1991-ben a testvérgyülekezet meglátogatta egyházközségünket. Úgy látták és értékelték, hogy gazdasági összevisszaságban a legfontosabb a gazdasági segítség, amely véleményük szerint mezőgazdasági gépek vásárlása által a leghatékonyabb. Sajnos, az adomány kézbevétele után sokan arra gondoltak, hogy a templomjavításra használják fel, jóllehet a céladomány meghatározott célt tűzött ki maga elé. Nehéz küzdelmet jelentett a megvalósítás, de mégis eljutottunk oda, hogy az egyházközségnek taraktora, ekeje, tárcsája és bornái vannak, amelyeket az egyházközség földjeinek megmunkálására, a falu szolgálatára állítottunk be felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül, az adományozók meghagyása szerint. Így került átadásra a gyógyszeradományok a hét falut kiszolgáló körzeti orvosi rendelőnek is. Aminek a visszhangja még ma is megvan.

Most szeptemberben egy újabb látogatásra került sor, amikor a testvérgyülekezet 17 tagja ismét eljött hozzánk. A látogatást könnyebb volt megszervezni, mert jártak nálunk, ismerték a körülményeket, nem úgy, mint az első látogatás alkalmával, amikor nagy aggodalommal, kétségekkel, sőt félelemmel érkeztek egyházközségünkbe. A csoport vezetője Edward Lichfield, aki már többször járt egyházközségünkben, segített a kirándulás jó megszervezésében. De a látogatók közt volt az egyházközség lelkésze, John Weston és felesége is, aki ismeretségünk és levelezésünk nyomán tekintélyével elosztatta a felmerülő kétségeket. Így hosszas romániai tartózkodásuk után szeptember 23-án érkeztek egyházközségünkbe. Örömmel találkoztunk régi és új ismerőseinkkel, akiket családnál szállásoltunk el, biztosítva minden személyhez, családhoz tolmácsokat, hogy könnyebb legyen a kommunikáció.

Az egyházközségnek ismét 1000 dollárt adományoztak a traktor-program fejlesztésére. De az anyagiaknál sokkal nagyobb értéket hoztak, Jason Stone személyében, aki vállalta, hogy kilenc hónapon keresztül angol nyelvtanfolyamot tart a marosvásárhelyi és a nyárádgálfalvi egyházközségekben azok számára, akik szükségesnek ér-

zik azt, hogy a mai idők kihívására válaszolva egy nyugati nyelvet megtanuljanak. A tanfolyam ingyenes, nekünk a szállást, kosztot és útiköltséget kell biztosítanunk, a testvérgyülekezet minden más költséget magára vállalt.

A nyelvtanfolyam megnyitására október 4-én került sor, amikor nagy meglepetésünkre 47 személy jelent meg, akik bejelentették részvételi szándékukat. Köztük voltak 1-4. osztályos tanulók, de fiatalok és felnőttek is. Kedd, csütörtök és szombat napokon három csoportban megindult az oktatás. A másik három nap Marosvásárhelyen folyik a nyelvtanfolyam. Erre a tanfolyamra úgy került sor, hogy Kansas City-i látogatásom alkalmával felvetették, hogy nyárára egy-két hónapra küldenének nyelvoktatókat. Tekintettel arra, hogy nem sok eredményt láttam az ilyen rövidtávú nyelvoktatásnak, kértem, ha lehet, olyan valakit küldjenek, aki legalább egy iskolai évet vállal, mert a nyári nyelvtanfolyam nem hozza meg a maga eredményét, mezei munka, szabadságok, kirándulások kizárják az eredményes oktatás lehetőségét.

Sajnos ennek is vannak buktatói. Tanácstermünk kicsi így ilyen rendszeres oktatásnak, nincs meg a szükséges bútorzat, felszerelés. Ezért az iskolához fordultunk, hogy a délutáni órákban - amikor oktatás nincs - osztálytermet bérlünk, vállalva annak költségeit és felelősségét is. Sajnos az iskola igazgatója határozottan elutasított, bár mi arra számítottunk, hogy a tanügyi káderek lesznek azok - mivel a nyelvtanfolyamon többen is részt vesznek -, akik az ügy mellé állnak. Úgy látszik, a régi beidegződés, szellem még ma is él, és uralkodik.

A látogatás nagyszerű hangulatban zajlott le. A testvérgyülekezet tagjai szeptember 15-én érkeztek Bukarestbe, majd Konstanca, a moldvai kolostorok, Szinaja, Brassó, Segesvár meglátogatása után, szeptember 23-án egyházközségünkbe. Marosvásárhelyről autóbusszal küldtünk tolmácsokkal az egész programra, útvonalra. Kívánságuk szerint 24-én szüreti bált rendeztünk - a hagyomány szerint -. Vendégeink részt vettek a környező falukban a bálra való meghívásban. A szüreti bál alkalmával a csőszánc után megismerték az erdélyi szüreti bál minden mozzanatát, a szőlőlőpástól a koszorúk árverezéséig, a tombolák kisorsolásáig, amikor éjjélkor a csőszök és vendégeink egy közös éjjeli vacsorán vettek részt, amit a csőszök szülei szerveztek meg. A népművészeti kiállításra, amit szintén igényeltek, szötteket, faragásokat, varrottasokat, kerámiát gyűjtöttünk össze, amiből vendégeink vásárolhattak is.

Az őszi hálaadás ünnepe alkalmából az istentisztelet, az amerikai szokás szerint, a kezdő ének elhangzása után gyertyagyújtással kezdődött, az imát a helyi lelkész, a szószéki szolgálatot John Weston lelkész végezte (Jn 10,11 alapján), magyarra Kolcsár Magda fordította. Az úrvacsorai beszédet a helyi lelkész mondta, a testvérgyülekezet lelkészeivel közösen osztották ki az úrvacsorai jegyeket, az imákat közösen mondták. A záró ima elhangzása után a gyülekezet tagjai kezüket összefogva énekelték el a testvérgyülekezetben szokásos békeségéről és szeretetről szóló éneküket.

Az istentisztelet befejezése után a két egyházközség vezetősége külön gyűlést tartott, ahol az egyházközségnek átadták pénzbeli adományukat, megtárgyalták gondjaikat, örömeiket.

Hétfőn 24-én reggel vendégeink Korond, Székelykeresztúr, Szeben, Déva érintésével Temesvárra utaztak, majd repülön Kansas City-be.

E látogatás a testvérgyülekezet részéről a szeretet, a segítőkészség megnyilatkozása volt és marad. Ezt kell becsülnünk, értékelnünk, viszonzoznunk. Egyházközségünk gazdagodását szolgálta. És ebben nekünk, az egyházközség tagjainak nem kell-e részt vállalnunk? Hisz minket gazdagított, mi ismerkedtünk meg olyan testvérekkel, akikkel való kapcsolat hosszú távon jelenthet valamit "magunknak" is. Erre az 1991-es látogatás is bizonyítékot szolgál. Csomagokat, esküvői ajándékokat küldtek a házigazdáknak. Erről nem feledkezhetünk el. Nem is szabad. De egy bizonyos, hogy egyházközségünk anyagiakban is gazdagabb lett, ezért senki semmit nem áldozott, csupán vendégszeretetről tett biznyságot, amely az erdélyi ember ismertető jele a nagyvilágban. Ez nagyon nehéz? Nem hinném, hogy különösebb teher volna! Nem más, mint egyfajta megnyilatkozása a hitközösségünk iránt érzett szeretetnek.

A testvérgyülekezet látogatásának konkrét eredménye van, amely nem másé csak a miénk. Az ellentétek, hiszem, hogy elcsitulnak, ha nem engedünk hangot olyanoknak, akik szítják a tüzet, a látszólagos jóindulatot fondorlattal helyettesítik. Én hiszem, hogy a kapcsolat tovább bővül, a megindult nyelvtanfolyam is ezt fogja szolgálni, hogy a résztvevők elmondják véleményüket angolul a szeretet, a megértés evangéliumi nyelvén is.

ifj. TÖRÖK ELEK
jelkész

UNOSZ konferencia Marosvásárhelyen

Az unitárius nőszövetségek országos találkozóját 1994. szeptember 4-én tartottuk Marosvásárhelyen. A meghívott 46 nőszövetségből 82 küldött 25 nőszövetséget képviselt, a vendéglátó marosvásárhelyi Nőszövetség 70 jelenlevő tagja mellett. Más nőszövetségek és szervezetek 15 képviselője is részt vett.

A konferencia a marosvásárhelyi unitárius templomban vasárnap reggel 9-kor rövid áhítattal kezdődött, imát mondott Szeredai Noémi teológiai hallgató.

Zsakó Erzsébet, az UNOSZ ügyvezető elnöke köszöntötte az egybegyűlteket és ismertette a konferencia programját.

Az egyházi központ nevében Kolcsár Sándor esperes meleg hangon üdvözölte a nőmozgalom ezen jelentős megnyilvánulását és sikert kívánt a konferencia résztvevőinek.

A vendéglátó marosvásárhelyi Nőszövetség elnökének, Kolcsár Magdának üdvözlő szavai után megkezdődtek a tulajdonképpeni munkálatok.

Elhangzott a titkári beszámoló a nőszövetségek és az UNOSZ választmányának munkájáról az elmúlt időszakban, majd Veress Jolán ellenőr felolvasta a pénzügyi jelentést. A vitaindító előadást a család évének jegyében Asztalos Klára, a kolozsvári Nőszövetség küldötte tartotta, aki beszámolt svájci tapasztalatairól a szociális munka témakörben.

Ezután kezdődött az ünnepi Istentisztelet, amelyen a szószéki szolgálatot Ferenczy Enikő végezte. Ünnepi műsor következett ezután: Kerekes Tóth Erzsébet ének száma és Bögöziné Molnár Tünde orgonaszóljója. Igazi meglepetés volt a Marosvásárhelyi Nőszövetség szavalókórusa által előadott Család és anyanyelv című összeállítás, amelyet Kisgyörgy Zoltánné Barla Júlia állított össze és tanított be.

A csoportos megbeszéléseken a nőszövetségek szociális tevékenységének eszmei és gazdasági vonatkozásairól volt szó, Jakabházy Vera alelnök, illetve Zsakó Erzsébet elnök vezetésével. Az ebédszünetben a vendéglátók finom falatokkal, süteménnyel, üdítővel, kávéval kínálták a nőszövetségek tagjait. Lazításként városnéző séta következett Kopacz Imolának avatott vezetésével.

A konferencia záróülésén Zsakó Erzsébet kiosztotta az Örökös Tagságot igazoló emléklapokat azoknak a nőszövetségi tagoknak, akik 1948 előtt is aktív tagjai voltak a Nőszövetségnek. Majd a tagok megvitatták és elfogadták a Közgyűlés Határozatát, amely irányadó az elkövetkező év tevékenységére.

Páll Lenke sepsiszentgyörgyi és Benedek Enikő csokfalvi nőszövetségi tagok versműsora után Kolcsár Sándor esperes hálaadó szavaival zárult Nőszövetségeink ötödik országos találkozója.

Rövid tudósításunkat nem fejezhetjük be anélkül, hogy köszönetet mondjunk a Marosvásárhelyi Nőszövetség minden egyes tagjának a Közgyűlés kifogástalan megszervezéséért és azért az önzetlen szeretetért, gondoskodásért, amelyben a meghívottakat részesítették.

PASKUCZ VIOLA
az UNOSZ titkára

Az UNOSZ Marosvásárhelyen tartott Közgyűlésén hozott HATÁROZATA:

I. Szervezeti kérdések

1. Az országos Közgyűlést vándorgyűlés formájában tartjuk 1995 szeptember első vasárnapján, a képviseleti normák szerinti részvétellel. 1994. december 31-ig várjuk a nőszövetségek jelentkezését a Közgyűlés fogadására.

2. Egyházköri gyűlések alkalmával köri nőszövetségi találkozót tartunk.

3. A Közgyűlésen az egyházkörhöz tartozó nőszövetségek munkájáról a köri felelősök fognak beszámolni, így a kérdőíveket is ők kapják és összesítik. A titkári jelentés az UNOSZ választmány tevékenységét elemzi.

4. A lelkeszelesek évenként egyházkörönként találkoztartanak. A szervezéssel megbízott köri felelősök közlik az időpontot az UNOSZ választmányával. Kolozs-Torda: Székely Ilona, Kövend; Maros-Küküllő: Balázs Sára, Szentgerice; Székelyudvarhely: Kelemen Éva, Oklánd; Székelykeresztúr: Báró Gabriella, Székelykeresztúr; Sepsiszentgyörgy: Andorkó Rozália, Vargyas

II. Lélekápolás - közművelődés

5. A nőszövetségek segítsék a valláserkölcsök nevelését és az ifjúsági mozgalmat.

6. AZ UNOSZ anyagilag és erkölcsileg támogatja az ifjúsági táborok szervezését, főleg a szörványban élő gyermekek számára. Vidéki nőszövetségek elemezzék helyi, esetleg cseretáborok létesítésének módját és feltételeit.

Közöljék az eredményt az UNOSZ választmányával 1995. március 15-ig.

7. Az UNOSZ támogatja ifjúsági anyanyelvi-valláserkölcsi nevelési központ kialakítását Lupényben, az Egyházközség új épületében.

8. Az UNOSZ a nőszövetségek képviselői részére szervezen önismereti-személyiségfejlesztő lélektani tanfolyamot 1995 nyarán, Homoródszentmártonban (20 személy részvételével).

III. Szociális kérdések

9. A nőszövetségek 1994 IV. évnegyedében más szervezetekkel közösen megkézdik a szociális igényeket felmérő munkát. Az UNOSZ 1994. október 31-ig kiküldi az egységesített, számítógépes adatfeldolgozáshoz megfelelő kérdőíveket.

10. A szociális igényekkel a lehetséges szolgáltatásokat is fel kell mérni. Főleg nagyobb helységeben ajánlatos diszpécser-szolgálatot szervezni a szociális gondozói hálózat megteremtése érdekében.

IV. Gazdasági kérdések

11. Az UNOSZ ismételje meg 1995 január elején a kézimunka-tanfolyamot.

12. Az UNOSZ tanulmányozza egy egységes alapítvány megteremtésének lehetőségét a szociális gondozással kapcsolatos alapok kezelésére és irányítására.

13. A nőszövetségek karolják fel a falurizmus megszervezését, mint a község anyagi fellendítésének egyik formáját, esetleg csoportok szervezett körútjaként, több község együttlükésével.

Köri nőtalálkozó Várfalván

Az idén a kolozs-tordai egyházkörben is megszervezték a köri nőtalálkozót. 1992-ben javasolta az Országos Nőszövetség közgyűlése, hogy évente körönként találkozzanak nőink, hogy egymást és egymás munkáját megismerjék. A találkozó a köri közgyűlés mellett került megrendezésre, szervezője Székely Miklósné Surányi Iona, az UNOSZ választmányi tagja, köri megbízott volt. 13 egyházközség női találkoztak. Sajnáljuk, hogy nem minden egyházközség választott hívásunkra, s főleg a lelkes-felelőségek távolmaradását hiányoltuk. Az UNOSZ vezetőségét Zsakó Erzsébet ügyvezető elnök képviselte, aki bevezető előadásában a nőszövetség múltjáról, jelenéről és jövődöbeli feladatairól beszélt, felidézve az egyházkörben hajdan tevékenykedő nőszövetségek és buzgó női vezetők munkájának emlékét. Ezután a jelenlévők beszéltek munkájukról, terveikről, átadva tapasztalataikat, tanulva a mások eredményeiből.

Legelőször Léta Erika a *petrosényi* nagyon szép tevékenységéről számolt be, ahol a nőszövetség tagjai aktív részt vállaltak a templom, a lelkesi iroda, tanásterem és a nőszövetségi szoba díszítésében, rendbentartásában, kézimunkák készítésével, takarítással. A 107 tag közül 12-en varrták a szebbnél-szebb terítőket, könyvborítókat. Emellett rongyszőnyegeket szőttek, karácsonyi csomagokat készítették. Kiemelte a szörványban élő gyermekek részére szervezett tábor jó hatását a gyülekezeti élet fellendülésére és kérte ezek megismétlését a jövődöben. Ehhez hozzászólt a kövendi kiküldött is, javasolva a táborok kiszélesítését Rüszt Tiborné a különböző vidékek gyerekeinek

együtttes üdültetését javasolta, amely a szörványban élő gyermekek nyelvismeretének is jót tenne.

Az *aranyosrákosi* nőszövetség részéről Pethő Árpádné Biró Rozália számolt be munkájukról, rendezvényeikről és a kézimunkakör tevékenységéről.

A *kolozsváriak* munkájáról Csomós Béláné Banga Gizella számolt be, ahol a három egyházközség közös nőszövetsége nagyon változatos tevékenységet folytat, a segélyező bizottság, az orvosi rendelő, a havi összejövetelek mellett a kézimunkakör különböző csoportjai tartják össze a nagy városban szétszórtan élő s főleg magányos nőket.

A *bágyoni* helyzetről Papp Lászlóné tiszteletes asszony számolt be, ahol főleg az ifjúsági mozgalom virágzott fel, az idősebb asszonyokat nem tudták kellőképpen bevonnai a munkába.

Sinfalván még nem alakult meg a nőszövetség, talán most a találkozó után ott is szervezett formát kap a nők munkája, hisz eddig is dolgoztak, részt vettek az egyházközség munkáiban, vendéglátások, rendezvények alkalmával.

Magyarszováton sem alakult meg még a nőszövetség, de talán a találkozó résztvevők megismerték ennek a munkának szépségét, és rövidesen onnan is hírt kaphatunk egy új nőszövetségről.

Tordatúr és *Szind* részéről Rüszt Tiborné tiszteletes asszony vett részt a találkozó, itt sem alakult még meg a nőszövetség, de az asszonyok dolgoznak s remélhetőleg kialakul itt is a nőszövetség megalakításának lehetősége. Először eredményeket akarnak felmutatni s azután akar-nak neki szervezeti keretet adni.

Kövenden a változások előtt komoly közösségi élet volt, de Székely Miklósné véleménye szerint a fordulat rossz irányban befolyásolta az embereket, s a közösségi érdekek helyett az egyéni érdek került előtérbe. Régebben az óvoda érdekében kézimunka-esteket szerveztek, előadásokat rendeztek, de ezek most mind elmaradtak. Meg kell találniuk a jövődöben azokat a tevékenységi formákat, ami vonzza az asszonyokat!

Várfalváról Balló Iona elnökő számolt be. Ők is dolgoznak, teadélutánokat szerveztek, a jövedelemből a művelődési otthon akarják rendbetenni, de az eddigi jövedelemből még a tetőjavításra sem futja. Különben a várfalviak vendégszeretete és ügyessége tette kellemessé találkozóink légkörét. amiért hálás köszönetet mondunk ezúton is. Pálffy Gadó Anna idős nőtestvérünk érdekes adatokkal gyarapította ismereteinket a várfalvi nőszövetség történetéről.

Nagyváradról Kiss Törék Ildikó művésző számolt be, akinek szép irodalmi összeállítása emelte a köri gyűlés és a nőtalálkozó ünnepi hangulatát. Váradon a két nagy püspökség árnyékában kis lélekszámú unitárius közösség él, szeretetvendégségeket rendeznek, karácsonyi csomagokat készítették, s jelen vannak mindig az ökumenikus rendezvényeken is. Hat unitárius gyermek balatoni nyaraltatását is sikerült megszervezniük.

A nők egy része részt vett a hangulatos és főleg nagyon gazdag és izletes közebeden is.

Mindent összevetve, találkozókat hasznosnak ítéljük meg, reméljük, jövőre ismét találkozunk, s akkor talán kevesebb lesz a távolmaradó, s több lesz a szervezett nőszövetség, mindnyájunk hasznára és épülésére!

ZSAKÓ ERZSÉBET

SZÉKELYKERESZTÚRTÓL KOLOZSVÁRIG

Isten segítségével vágyaink valóra váltak, és az elsőként megszervezett két 10-es unitárius osztály találkozhatott október 22-23. napjain Kolozsváron az "egyszer volt, hol nem volt" "kincses városban" a ködfátyol lepte tündérvilágban. Huszonöt székelykeresztúri diák Fekete János igazgató, Czire Irma osztályfőnöknőnk és az osztályban tanító tanerők egy csoportja - igazi kiránduló hangulatban utaztunk vendéglátóinkhoz.

Az autóbusz hangos volt az énekszótól, jobbra-balra ringtak a kis műsorunkra vitt, vállfára aggatott székelyruhák. Még az idő is nekünk kedvezett, melegsítésre változott az addigi hideg, szeles idő. Útközben magyarázatot kaptunk tanárainktól a mellettünk tovatűnő táj érdekességeiről, a településekről, épületek történelméről. A Tordai-hasadék látványa után felkapaszkodtunk a Feleki tetőre, s onnan kitérült előttünk Kolozsvár látképe. Milyen lesz a találkozás? - izgultunk. A Brassaiba lépve az Orbán Balázs Gimnáziumhoz hasonló kép: a lépcsőkön a két névadó mellszobra, köztük felsorakozva vendéglátóink mosolygó csoportja, akik énekszóval köszöntöttek. Gyors ismerkedés, kínálgatás a fizikumban, az elszállásolás megbeszélése, a kétnapos program ismertetése, és máris indulás a Házsongárd felé.

A jelen diákjai, mi, a múlt emlékeit, a múlt nagyjait kerestük fel, hogy erőt merítsünk emlékükből a jövőért, hitünkért. Lenyűgözött a sírok sokasága, Fazakas István történelem szakos tanár szakszerű magyarázata. Koszorút helyeztünk el Brassai Sámuel sírmlékénél, valamint Kriza János sírjánál. Műsorral is adóztunk, hisz cserkészcsapatunk az ő nevét viseli.

Alig bírtuk követni lelkes kalauzunkat, aki ötven sírmléket szeretett volna legalább bemutatni a nevezetesebbek közül. Szavaiból kiérettük a figyelmeztetést: vigyázzunk, akadályozzuk meg az ártó kezek gaztetteit, ápoljuk, őrizzük elődeink emlékét, hiszen Apáczai, Szentiványi, Reményik, Dsida, Kós, s az ott pihenő sok jeles és más névtelen bennünket erre köteleznek, s a folytatásra.

E látogatás után jól esett házigazdáinknál az ebéd, s már igyekeztünk is vissza a Brassaiába. Meghatott bennünket az Egyházi Képviselő Tanács figyelmessége, hogy értékelték bennünket, diákokat és fogadást rendeztek tiszteletünkre.

Egyházi nagyjaink portréi alatt áhítattal hallgattuk dr. Szabó Árpád sokatmondó szavait. Átnyújtottuk szerény ajándékunkat, amivel viszonzni próbáltuk házigazdáink figyelmességét. Szemrevettük a Brassai Gimnázium ősi zászlaját, majd egy maroknyi műsorral kedveskedtünk lelkes közönségünknek. Mindezt a táncest követte, melyen a barátság szálai megerősödtek. Rendkívül forró volt a hangulat.

A vasárnapot reggeli áhítattal kezdtük az unitáriusok központi templomában. Az áhítatot Jakab Dénes lelkész, vallástanárunk tartotta. Legyünk mustármag és kovász - ez a példázat visszhangzott lelkünkben. Ezután városnézésre indultunk dr. Gaál György veze-

tésével. Ezt vétek lett volna kihagyni, különösképpen, hogy ilyen nagyszerű ember lehetett az idegenvezetőnk.

Szavai nyomán életre keltek Kolozsvár épületei, templomai, utcái. Konkrét példáit láthattuk a gótikának, a barokknak, a reneszánsznak. Értékelhettük az ódon falakat, a szűk, zezugos belvárosi utcákat, a gazdag múltat, a váltakozó időkkel dacoló jellemet. Láthattuk Mátyás király hatalmas lovasszobrát, Fadrusz János zseniális alkotását, a Szent Mihály templomot. Imitt-amott keserűen tapasztaltuk, hogy mit nem képes tenni egy törzsi önimádatban élő, hamis eszmevilágban tevélygő, beteges kisebbségi érzéssel küzdő nacionalista polgármester.

Szép ráadás volt a városnézésre a színházlátogatás. Megnéztük a "János vitéz" daljátékot Dehel Gábor rendezésében. Ketten közülünk - a színjátszás nagy rajongói - autogramot is kaptak. A Sötétség Országa Dante Alighieri poklára emlékeztetett, Tündérország a Paradicsomra. Lenyűgöztek a nagyszerű technikai megoldások, a gyönyörű színpadkép, a mesés kosztümök, a csodálatos énekszámok.

Újra visszamentünk a kedves családokhoz, megköszöntük kedvességüket, vendégszeretetüket.

A búcsúzás hosszadalmas volt. Alig akartunk elválni újonnan szerzett barátainktól. Köszönjük egyházunk vezetőinek, dr. Rezi Elek professzornak, Bencze Ágnes igazgatónőnek, a brassais és saját tanárainknak ezt a szép két napot.

Ezalatt az idő alatt még inkább meggyőződünk, hogy helyt kell állnunk, s Istentől ránk bízott feladatainknak eleget kell tennünk. A Székelykeresztúrig megtett út hosszú volt, de alkalmat adott a mély gondolkodásra: valóban, tőlünk is függ nemzetünk sorsa?

CZIRE IRMA osztályfőnök; CSÁKI LEVENTE és PÁLLFY TAMÁS-SZABOLCS

Gy. Szabó Béla: Október - famestzet

"Bejárom a kerek világot"

Nemrég, számomra különös vendég lépte át otthonunk küszöbét: Marlin Levenhar 26 éves amerikai unitárius fiatalember, akinek úticélja Egyiptom. Az útvonalát úgy állította össze, hogy felkeresse a világban élő unitáriusokat, azzal a céllal, hogy megismerje életmódjukat, kultúrájukat. Majd ha hazatér Amerikába, szándékában áll megjelentetni egy könyvet, melyben beszámol világszerte utazásának tapasztalatairól.

Még annyit megjegyeznék, hogy útját Egyiptomig nagyrészt kerékpáron teszi meg. Napjában 100 km-t karikázik, és ha úgy adódik, éjszakáit az országút mentén tölti sátrában.

Hazaérkezve Amerikába megkezdte teológiai tanulmányait a Chicago-i Egyetemen.

Hadd halljuk, mit is mesélt nekünk, amíg Kolozsváron tartózkodott.

-Mikor kezdted el ezt az utazást és merre tartasz?

-1990 augusztusában hagytam el Amerikát, miután felvételiztem az egyetemre. Japán volt az első állomás, ahol angol nyelvet tanítottam 2 évig, hogy összegyűjtssem az utazáshoz szükséges pénzt.

1992 májusában keltem útra kerékpárral. Átutaztam Japánon, majd Kínán. Ezt követően Tibetet, Nepált, Indiát látogattam meg. Ezekután Észak-Pakisztánba mentem, miután visszatértem Indiába. Tajföldön át Vietnámba karikáztam, ahonnan visszatértem Kína északi részére. Honkongban és a Fülöp-szigeteken is megfordultam. Innen repülővel Észak-Lengyelországba repültem, ahol megkezdtem

kelet-európai utazásomat: Csehországon, Szlovákián, Magyarországon át érkeztem Romániába, Erdélybe.

-Mi a célod?

-Célom a meggazdagodás. De nem anyagilag. Tapasztalatokban szeretnék gazdaggá lenni, ami majd hozzásegítsen ahhoz, hogy jó unitárius lelkész lehessen. Remélem, hogy nagyon sok unitáriust fogok megismerni a világban, akikkel majd szoros kapcsolatot építhetek ki.

-Honnan is származol?

-Amerikai vagyok. Illinois állambeli. Chicagói lakos.

-Honnan tudod, hogy hol élnek unitáriusok a világban?

-A bostoni Unitárius Univerzalista Egyháztól kaptam néhány információt, akiket nagyon meglepett kitűzött céloom.

-Honnan tudod, hogy kiket kell megkeresned?

-Lépésről-lépésre haladok. Találkozom egy személlyel, akitől megtudom egy másik személyt. Így szerzek tudomást az unitáriusokról.

-Mesélj valami érdekes történetet, amiben részed volt eddigi utad során.

-Nagyon sok történet van. Ez az utazás lehetőséget nyújt arra, hogy megismerkedjem sok emberrel és bizonyos népek szokásaival. Így részese voltam Japánban a teázás rituáléjának. A Himalája barlangjaiban szentéletű remetékkal találkoztam. Meglátogattam a világ legmagasabban fekvő kolostorát Tibetben, 4400 méter magasságban. A sivatagban több Pakisztán meg India felé tartó utassal találkoztam. Utam során összeakadtam néhány nomád népcsoporttal is. Nagyszerű helyek voltak ezek, és csodálatos embereket ismerhettem meg. Mikor a Fülöp-szigeteken voltam, meglátogattam egy kicsi falut, ahol egy unitárius családnál laktam. Vasárnap, istentisztelet előtt, reggelikor megkérdeztem, hogy milyen hús van az asztalon. Mire azt válaszolták, hogy kutya. Nagyon meglepődtem. Az illető család nagyon szegény volt, így hát nem ettek minden nap, vagy minden héten húst. Az én jelenlétem egy kivételes alkalom volt számukra. Azzal, hogy húst készítettek, vendégszeretetüket bizonyították. Természetes, hogy megettem, de utána két hónapig nem tudtam egy kutyának se a szemébe nézni.

-Mikor térsz vissza Amerikába?

-1995 márciusában.

-Hol töltöd az ideid karácsonyt?

-Az a tervem - és remélem sikerülni fog -, hogy Izraelben, Betlehembben legyek az ünnepen. Ez a vágyam.

-Minden jót kívánunk neked!

Lejegyezte: MAKSAY MAGDOLNA

RUTH ÉS BOÁZ

Nagy éhínség köszöntött az országra. Amikor már reménytelennek látszott a helyzet, sokan elvándoroltak Kánaán földjéről.

Útnak indult Elimélek is a feleségével, Naómival és két fiával. Moáb országában letelepedtek, évekig ott maradtak. Felnőttek a fiúk és megházasodtak. Aztán meghalt Elimélek, és meghalt a két fiú is. Naómi magára maradt két menyével.

Naómi hírt hallott hazájából, véget ért az éhínség. Elhatározta, hogy hazatér. A két menyé is vele indult, hiába akarta őket lebeszélni Naómi.

Már elértek Izrael határára. Ekkor Naómi újra megpróbálta őket visszaküldeni:

- Menjete leányaim, forduljatok vissza! Miért jönnétek velem? Menjete vissza szüleitek házába, menjete férjhez, legyetek boldokok!

Egyikük sírva elköszönt tőle, de a másik fiatalasszony, Ruth így felelt:

- Ne unszolja, hogy elhagyjalak, hogy visszatérjek. Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszálpsz, ott szállok meg: néped az én népem és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott halok meg, ott temessenek el engem is!

Együtt mentek hát tovább és érkeztek meg Betlehembe. Éppen árpaaratás ideje volt. Ruth elment, hogy a lehullott kalászsokot összegyűjtse. (Ez ugyanis a szegényeket illette.) Boáz földjére ment és egész nap szorgalmasan dolgozott. Boáz bízta a szolgálakat:

- Még a kévékből is húzogassatok ki, hadd gyűjtsön magának!

Ruthnak ezt mondta:

- Ne menj más mezőre, maradj az én szolgálaimmal. Mert elmondták nekem mindazt, amit anyósoddal tettél. Legyen bőséges jutalmad az Úrtól, Izrael Istenétől!

Másnap Boáz leült a város kapujában, maga mellé vett tízet a város vénei közül. A kapun jött kifelé Naóminak egy távoli rokona. Boáz megszólította:

- Naómi el akarja adni egy régi birtokát. Kérlek mondd meg, megveszed-e magadnak?

- Megveszem - válaszolta a rokon.

- Amikor megveszed a szántóföldet: a moábi Ruthot is feleségül kell venned, hogy Elimélek neve fennmaradjon!

- Inkább mégsem veszem meg a régi birtokot. Vedd meg te, hiszen te is a rokonuk vagy!

Ekkor azt mondta Boáz a véneknek:

- Ti vagytok a tanúk, hogy én ma átvettem Naómitól, ami egykor a férjéé volt. És a moábita Ruthot is feleségül veszem!

Összeházasodtak, esztendőre fiúk született. Obédnak nevezték. Ő volt Dávid király nagyapja.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

11-12. szám, 1994 november-december. Ára 200 lej.

Az Egyházi Főtanács ülése 1994. december 2-3.

Többszöri időpont-változtatás után, jókora késéssel ült össze Kolozsvárt évi rendes ülésére egyházunk legfőbb kormányzótestülete. A tagok közül igen sokan jelentek meg, egyes vélemények szerint ez volt az utóbbi évek legnépesebb főtanácsi ülése. Ezt talán - az érdeklődés mellett - az a tény magyarázza, hogy ez évben az egyházkörfőkben kicserélődött a főtanácsi képviselő s az új tagok köteleességünknek tartották részt venni az első ülésen.

A Főtanácsot, hagyományaink szerint, a közügyigazgató, *Kolcsár Sándor esperes* imája nyitotta meg. A megnyitó beszédet *Gálfalvi Sándor főgondnok* tartotta, aki miután felrajzolta mai világunk nyomasztó képét, így folytatta: "Ebben a harcban elsőrendű szerepe van az egyházaknak, köztük a mi egyházunknak is, hisz ezek a letéteményesei azoknak a keresztény vallás erkölcsi értékeknek, amelyek egy megújuló erkölcsi világrend alapját képezik. *Egyházunk eszköztanának és erkölcsi erejének legidősebb követelményei: a hit, a belső és szervezeti rend és fegyelem, az egyéni és közösségi célkutatások összhangjának megteremtése, s a bölcs és megfontolt mérlegelés a tennivalók meghatározásában.*

Vallásos életünk középpontjába a hitet kell állítanunk. Csak erős hittel lehet nagy és maradandó művet létrehozni. Mindenekelőtt hinnünk kell a gondviselésben, ami az isteni törvények mindenhatóságában és maradátságában nyilvánul meg. Ezek alapján épül fel az a keresztény értékrendszer, aminek valóra váltása egyetlen biztosítéka a társadalmi megújulásnak. *Hinnünk kell az Urúnárius Egyház hitvallásában*, hiszen annak hiányában nem lehetünk sem befogadók, sem munkásai annak a keresztény erkölcsiségnek, amely egy igazabb, magasabb rendű társadalom biztosítéka.

Hinnünk kell önmagunkban, magunk erejében, hogy képesek vagyunk a megújulásra, egyházi közösségünk önzetlen szolgálatára.

Egy ógörög közmondás azt tanítja: *Rakj rendet magad körül, és a rend vigyázni fog rád.* Számbelileg kicsiny egyházunk nagyságát, tekintélyét évszázadokon át fegyelmezett rendje biztosította. Valahányszor a személyi vagy a szervezeti fegyelem megbomlott, a bajok, problémák egész sora ütötte fel fejét, amik csak a rend helyreállításával szűntek meg. Az évtizedes elnyomás alóli felszabadulás után egyházunkban is a rendbontás és fegyelméletlenség kezdett jelentkezni. Legyünk azon, hogy kövessük a görög bölcsességet, rakjunk rendet magán és szervezeti életünkben, hogy a rend továbbra is vigyázzon ránk.

Az egyén és a közösség viszonyának vizsgálatánál nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a kapcsolatot, ami egyházunk sajátosságából fakad: *egyházunk és népünk szolgálatának egységét.* Úgy kell szolgálnunk egyházunkat, hogy az által nemzetiségünk

megmaradását szolgáljuk, és úgy kell szolgálnunk népünket, hogy általa egyházunkat erősítsük.

A Főtanácsi ülésen részt vettek a magyarországi unitárius egyház képviselőiben *dr. Murvai Sámuel főgondnok és Kászoni József budapesti lelkész.* Főgondnok a fia tolmácsolta a testvére egyház üdvözlését.

A Főtanács tárgysorozatának legfontosabb pontját a jelentések képezték. Így a püspöki, az Egyházi Képviselő Tanács, a Nyugdíj Intézet, az unitárius gimnáziumok, az egyház keretében működő egyletek tevékenységéről, valamint a Kolozsvárt tartott IARF konferenciáról.

A püspöki jelentés csupán vázlatosan és röviden számolt be arról a munkáról, amelyet néhai püspökünk, dr. Kovács Lajos még betegségé előtt végzett s amelyre maga kezdte gyűjteni az adatokat, de testi és szellemi erejének gyengülése megakadályozta ebben. *Az a néhány oldal, amely valamikor az ő életének része volt, így most mint egy lezárt időszak történelme hangzott.*

Az Egyházi Képviselő Tanács jelentése az elmúlt két év adatai alapján adott képet egyházunk belső életéről. *A 124 egyházközségben jelenleg 92 rendes, gyakorló és gyakorló segéd-lelkész végez szolgálatot.* Az egyházközségek száma 1993-ban gyarapodott: *Szentegyháza* leányegyházközségünk anyaegyházközséggé alakult.

- A kibontakozóban levő szekularizációs folyamat a gyülekezeti életben, az istentiszteletek látogatottságában is megmutatkozik. Az elmúlt időszakban, jóllehet *azt vártuk, hogy 1989. után a templomlátogatás fokozódni fog, az ellenkezője állapítható meg, a lelkési jelentések visszaeséről számolnak be.* Kivételt képeznek az alkalmi és ünnepi istentiszteletek, valamint az egyre látogatottabb hiterősítő istentiszteletek.

- Az egyház belső életének megerősítését nagyban elősegítették az újra életre hívott *egyház-társadalmi egyesületek: a Dávid Ferenc Egylet, a Nőszövetség és az Ifjúsági Egylet.* Különösen a Nőszövetség tevékenysége erősítette a vallás erkölcsi életet, amikor felvállalta az öregek és a betegek gondozását s általában a szeretetszolgálatot.

- Egyházunk mindig nagy súlyt helyezett *a család védelmére és gondozására.* Napjainkban ez a tevékenység kiemelt jelentőséget kapott, mivel a lelkésznek otthonaikban kell felkeresnie a híveket, akik fokozódó gondjaik mellett távolmaradnak a templomtól. Ide kapcsolódik *a betegek rendszeres gondozása és a kórházlátogatás.*

Korunk másik létfontosságú lelkési tevékenysége *a szörványgondozás.* Ennek a munkának *kettős jelentősége van, nemcsak híveink megtartása, hanem nemzetiségi hovatartozásunk*

megőrzése is. Izz az a terület, ahol az elért eredmények ellenére még sok és sürgős a tennivaló.

- Az utóbbi évek új lehetőséget nyújtottak a *valláserkölcsi nevelési munka végzéséhez*. Az 1991-92. iskolai évvel kezdődően előbb fakultatív, majd kötelező tárgyként szerepel a vallás-oktatás az I-VIII. osztályok tantervében. Ezt a lehetőséget leginkább a falusi és községi iskolákban használhatták ki lelkészeink, ahol az unitárius gyermekek kellő számban vannak jelen, vagy éppen ők alkotják a többséget. Nagy városokban ez a munka, tekintettel az iskolák nagy létszámára és szétszórtságára, komoly nehézségek elé állítja a lelkészeket, akik segítség nélkül csak magukban alig tudnak eredményt felmutatni. Természetesen az iskolai vallásoktatás mellett tovább folyik a valláserkölcsi nevelési munka az egyházközség helyiségeiben, a hétfégi és a vasárnapi valláserkölcsi nevelés keretében. A konfirmáció, mint ennek a munkának a koronája, csak akkor jelent értéket és hagy maradandó élményt az ifjak lelkében, ha komoly előkészület előzi meg. Ezen a téren is még igen sok a tennivaló, mind a munkamódszerek fejlesztésében, mind annak lelkismeretes végzésében.

- *A valláserkölcsi nevelés munkáját* azonban tovább kell folytatni és kiterjeszteni a IX-XII. osztályos tanulókra és az egyetemi hallgatókra is. Itt különösen nagyobb városokban és egyetemi központokban kell ilyen céllal lelkészi állásokat szerveznünk.

- Az 1993 - 1994-es tanévtől kezdődően *Kolozsváron és Székelykeresztúron újra beindult az unitárius középiskolai oktatás*. Ebben a tanévben már a második osztályok kezdték meg a munkát s remélhetjük, hogy e folyamat betetőzéseként újra fognak működni unitárius gimnáziumaink.

- *A lelkésznevelés* rendjén örömmel állapíthatjuk meg, hogy Teológiai Intézetünkben biztosítottuk a lelkészutánpótlás kérdését. Az Egyházi Képviselő Tanács a szükségletnek megfelelően állapítja meg az első évre felvehető hallgatók számát. Jelenleg 33 hallgatónk van, és itt tanul egy magyarországi leányhallgató is. A hallgatóink magatartása és tanulmányi eredménye általában jó, sőt vannak kimagaslóan jó eredményt elért hallgatóink is, akik az egész intézeti szinten kiemelkednek.

- *A lelkésztovábbképzést* szolgálták most is a negyedévenként megtartott lelkészterkezetek, amelyek azonban látogatás és érdeklődés tekintetében az utóbbi időben visszaesést mutatnak. Ez volt a sorsa a lelkésztovábbképző tanfolyamnak is, amelyen a behívott 20. lelkész közül mindössze 9-en vettek részt.

- Öröndetes ténye *a teológiai továbbképzésnek*, hogy az utóbbi időben nemcsak lehetővé, de rendszeressé is vált a *külföldi ösztöndíjak és tanulmányutak igénybevétele* az angliai (Manchester, Oxford) és amerikai (Chicago, Berkeley) teológiai főiskolákban. Tanulmányokat folytattak Máthé Sándor brassói, Kovács István sepsiszentkirályi és Kedei Mózes székelyudvarhelyi lelkészek. Jelenleg az Egyesült Államokban tanul Kovács István teológiai tanár és Léta Sándor petrozsényi lelkész.

- *Kapcsolataink a külföldi testvéregyházakkal és az Unitárius Világszövetséggel - IARF* - jók voltak és tovább bővülnek. Részt vettünk az indiai Bangalore-ban tartott 28. kongresszuson, amelynek témája "Hitünk megélésével dolgozzunk együtt a békéért és igazságosságért". A Világszervezet új elnöke *Nathalie Gulbrandsen* lett, a 18 tagú Vezetőtanácsban egyházunk részéről dr.Szabó Árpádot választották meg. Ez év júliusában Kolozsváron egyházunk kezdeményezésére regionális teológiai konferenciát tartottunk, amelyen részt vettek az európai szabadelvű tagcsoportok képviselői. A konferencia témája "Vallás és emberi jogok" volt.

- Külön ki kell emelnünk *az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház gyűlékezeteivel kialakult partnerkapcsolatot*, amelynek keretében egyházközségeink jórésze komoly erkölcsi és anyagi támogatásban részesült. *Leon Hopper*, az Amerikában megalakult Testvéregyházaközségi Tanács elnöke többször is ellátogatott hozzánk. A mozgalom kiépítésében és fenntartásában oroszlátnrészt vállalt és töltött be *dr.Gellérd Judit és férje dr.George Williams*, akinek a Főtanács határozatban is kifejezte köszönetét.

- *A gondnok-presbiteri konferenciák*, amelyeket szintén az elmúlt időszakban kezdtünk szervezni, lassan hagyományossá válnak, s az általános vélemény szerint igen eredményesen töltik be feladatukat.

- Az egyházi közigazgatás terén, amint ez a jelentésekből kitűnik, vannak lelkészek, akiknek pontatlan ügyvitele s mulasztásai nagy nehézséget okoznak, mind az egyházközi, mind a központi adminisztrációban. Az esperesek jelentései arról is beszámolnak, hogy fellazult a fegyelem, egyes lelkészek eltávoznak egyházközségeikből, akár több hétre, sőt külföldi tartózkodásra is, anélkül, hogy jelentenék közvetlen felettesüknek. Ezen a téren is szükség van a megújulásra, elsősorban a belső újjászületésre.

- Ha végigtekintünk a *két év egyházi életén* és az elvégzett munkán, megállapíthatjuk, hogy bár nem voltak eget rázó eredmények, és forradalmi átalakulások sem következtek be, életünk mégis arról tanúskodik, hogy *csendesesen munkálkodtunk, amit épülő templomaink, működő egyleteink és intézményeink mutatnak. De mindenekfelett az a tény, hogy híveinkben élő volt a hit s törhetetlen az egyházunkhoz való hűség.*

Feladataink vannak, számosak és jelentősek, amelyeket azonban csak akkor tudunk sikerre vinni, ha egyházunk érdekét és jövőjét tartva szem előtt, összefogunk, s ki-ki a maga ör- és munkahelyén a legtöbbet adja, amít elvár tőlünk az örökkévaló Isten is.

- A Főtanács napirendre tűzte *Jenei Dezső főgondnok lemondását* és azokat a javaslatokat, amelyeket lemondó levelével egyidőben nyújtott be az Egyházi Képviselő Tanácshoz és küldött meg több vezető beosztású tisztviselőnek. Miután a *Főtanács meghallgatta Jenei Dezső afia szóbeli előterjesztését* végzett munkájáról és lemondása indokait, nagy többséggel felkérte *Főgondnok afiát, hogy vállalja tovább a tisztségét*, amelyet egyházunk alapvető érdeke is megkíván ebben az átmeneti, nehézségekkel teli időben.

JENEI DEZSŐ FŐGONDNOK AFIA LÁTVA AZ IRÁNTA MEGNYILVÁNULÓ BIZALMAT, VISSZAVONTA LEMONDÁSÁT ÉS VÁLLALTA A FŐGONDNOKI TISZTSÉG TOVÁBBVITELÉT A ZSINAT ÖSSZEHÍVÁSÁIG ÉS AZ AZT KÖVETŐ VÁLASZTÁSOKIG.

- Az Egyházi Képviselő Tanács jelentést terjesztett elő *dr.Kovács Lajos püspök haláláról és temetéséről, valamint a püspöki állás betöltéséről*, azt javasolva a Főtanácsnak, hogy az új püspök megválasztására csak az új Szervezeti Törvény elkészülte után összehívandó Zsinaton kerüljön sor az abban foglalt feltételek mellett.

Többen azzal érveltek, hogy az egyház elsőrendű érdeke, hogy ebben az átmeneti időszakban is püspök irányítsa az egyházi életet. A Főtanács elfogadta a javaslatot és *DR.ERDŐ JANOS FŐJEGYZŐT, AKI PÜSPÖKHELYETTESKÉNT MÁR TÉNYLEGESEN ÁTVETTE AZ EGYHÁZ VEZETÉSÉT, FELRUHÁZTA PÜSPÖKI CÍMMEL, MINT AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ 29. PÜSPÖKÉT.*

Több *egyházközigazgatási előterjesztésre* is sor került. Így a Főtanács a botfalusi leányegyházközséget társegyházközséggé nyilvánította (Sepsiszentkirály), a Bethlenszentmiklósi és magyar-szentbenedeki egyházközségeket a kolozs-tordai egyházkörsből áthelyezte a maros-küküllői egyházkörbe, ahová korábban is tartoztak, a sepsiszentgyörgyi egyházkör nevét a köri közgyűlés kérésére háromszék-felsőfehéri egyházkörre változtatta.

Ezt követően a *pénzügyi természetű kérdések* következtek, mint az egyházi központ és a Nyugdíj Intézet zárszámadásai és költségvetései. Végül a Főtanács Bizottság általános jelentését hallgatta meg a Főtanács, majd megválasztotta a jövő évi bizottsági tagokat és ezzel a tárgysorozat véget ért. Az ülés dr.Erdő János püspök zárószavaival és Máthé Sándor esperes imájával ért véget.

Mint rendesen, a Főtanács ülést ezúttal is közebed követte a Teológiai Intézet étkezdéjében, ahol a *hagyományos pohárköszöntőt a Berde-serleggel Szabó László, a maros-küküllői egyházkör felügyelő-gondnoka tartotta.*

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

Tisztelt Atyámfiai, kedves Testvéreim!

Mintegy másfél éve töltöm be a maros-küküllői egyházkör felügyelő-gondnoki tisztét, és e viszonylag rövid idő alatt az egyházközségek látogatása alkalmával, illetve a lelkészekkel - gondnokokkal folytatott megbeszélések alapján látom - tapasztalom, milyen nehéz anyagi körülmények között fejt ki tevékenységét egyházi közösségünk.

Az Unitárius Egyház, hasonlóan más kisebbségi felekezethez, az elmúlt négy és fél évtizedben szinte kizárólag a hívek adakozására és ritkán külföldi testvérei segélyeire számított csak. Állami támogatásról szó sem lehetett.

A rendszerváltás után négy évvel, kénytelenek vagyunk belátni, hogy egyházunk működésének anyagi feltételei éppen olyan bizonytalanok mint régebb. Az üres államkasszától ma sincs mit várnunk!

A pár évig szépen érkező segélyadományok természetesen rendre elfogytak.

Igy pénzforrásként továbbra is maradnak a hívek, de manapság többségüknek, a messzemenő jószándék ellenére sincs már miből adnia.

Ez anyagi gondoktól terhes időszakban a mélypontról való kilábalást - meggyőződésem szerint - csakis a Berde Mózes-i vasakarton vagy a Balázs Ferenc-i elképzeléseken alapuló kezdeményezések és vállalkozások, valamint az összefogás hozhatnak!

Tudjuk és valljuk: az egyház nem gazdasági vállalkozás, hanem vallás-erkölcsi egyesülés, de a magasztos hivatás betöltése anyagi eszközök nélkül alig elképzelhető. Emlékeztet, hogy Jézus ugyan kiűzte a kufárokat a templomból, de a templomon kívül jól gazdálkodó, jól befektető embert megdicsérte.

Az egyházi vállalkozások közös jellemzői, hogy céljuk nem egyéni jövedelemszerzés, hanem az egyház anyagi helyzetének javítása.

A fentiek szellemében indított vállalkozások és az összefogás nyomán egyházközségeink nemcsak az önkéntes adományokra szorítkozhatnak, hanem önálló, rendszeres bevételük is lehet.

Különösen falun van szükség a gyors szemléletváltásra, hiszen a gazdaságilag fejlett országok példája mutatja, hogy a vidéki - falusi lakosság jövedelmének ma már több mint fele a nem mezőgazdasági jellegű forrásokból ered. A mezőgazdasági tevékenység hovatovább részdíds elfoglaltsággá válik. Az így felszabadult időt, illetve munkaerőt más területeken kell hasznosítani, mint a kereskedelem (a saját termények direkt eladása!) vagy a különféle szolgáltatások bővítése. Ez utóbbiak keretében például a falusi turizmust húzó ágazattá lehet fejleszteni rövid távon.

Arra kell törekedniünk, hogy a már említett nagyszerű Berde Mózes-i illetve Balázs Ferenc-i példamutatások mozgósító erővel hassanak a ma lelkészei és gondnokai számára.

Ilyen vonatkozásban nagyon fontos lenne megszervezni a gondnokok és presbiterek képzését, illetve továbbképzését, amelynek keretében - többek között - megtanulhatnánk, hogyan lesz az ötletről vállalkozás és hogyan lesz a vállalkozásból pénz.

Az eddig elmondottakat mintegy konkrétizálva, egész röviden, három gondolat/gondolatot szeretném önökkel megosztani, szíves támogatásukat, illetve együttműködésüket kérve ezekkel kapcsolatban:

Az első a homoródszentmártoni "Dávid Ferenc Ifjúsági és Konferencia központ" ügye. Ez a létesítmény - amelynek a jövőbeni jelentősége csakis egyetemes egyházi szinten értékelhető - Kászoni József lelkész atyánk fia távozása nyomán gondnok nélkül maradt. Sürgősen gondoskodnunk kell, hogy egy vállalkozó hajlamú, mozgékony lelkész kerüljön Homoródszentmártonba, és ezzel egyidőben egy kuratórium foglalkozzon a létesítmény befejezése, illetve a komplex hasznosítása kérdéskörével.

A második gondolat egy unitárius kölcsönös segélypénztár szervezésére vonatkozik, amely támogatni lesz hivatott az induló vagy már működő kisvállalkozásokat. A mai rohanó - inflációs időben a pénz csak úgy őrzi meg értékét ha "dolgozik".

Ennek érdekében olyan emberek kezébe kell helyezni, akiknek érzékük és vállalkozói rátermettségük van a tőke működtetéséhez.

A harmadik gondolat a halhatatlan emlékü Berde Mózes című alapítványból ihletődik. Az Unitárius Egyház 1995. január 1-től kezdődően hozzon létre egy keresztelői betétkönyv alapítványt! Ennek keretében egyházunk minden új tagjának, a keresztelési szertartás alkalmával, egy (például 50000 lejes) betétkönyvet adjunk át, amely a gesztus eszmei értékén túl egy szerény anyagi indítékot is jelent a szülőknek, majd később a birtokosának.

Kedves Atyámfiai, Berde Mózes 1815-ben született, így a jövő évben bizonyára megemlékezünk majd születésének 180-ik évfordulójáról. Páratlan szorgalommal és önmegtartózkodó takarékosággal gyűjtött vagyona az Unitárius Egyház hasznát és boldogulását szolgálta egy hosszú korszakon át.

Most, amikor az ő emlékére emelem poharam, arra kérem Önöket, hogy mi, a mai zaklatott idők unitáriusai se legyünk restek egyházunk anyagi jólétéért munkálkodni!

Köszönöm figyelmüket.

SZABÓ LÁSZLÓ

a maros-küküllői egyházkör felügyelő-gondnoka

Természetesen, mondhatja bárki, már csak néhány nap és itt az ünnep. Legalábbis a naptárak így jelzik: piros betűkkel. S ha a külsőségekre figyelünk, valóban meggyőződhetünk, hogy valaminek történnie kell. Lázás sürgős-forgás, díszes, fényárban úszó kirakatok, ajándékvásárlás izgalma, reklámáradat, tisztára széplő otthonok, mind-mind ennek a jelei. S hogy akarjuk bizonyítani, mi igenis komolyan vesszük a karácsonyi készülést. Szinte egymásra taposunk nagy igyekezetünkben, ráfordulunk gyermekünkre: nem látod, hogy most semmi másra nincs időm, idegeink húrjai pattanásig feszültek, már-már robbannak is: csattan a szó s az indulat.

Karácsony a család ünnepe, mondjuk, s nekünk el kell követnünk mindent, hogy együtt legyen a család. Ragyogjon a karácsonyfa s tegye

LESZ-E KARÁCSONYUNK?

széppé az ünnepet. Legyen megterítve az asztal gazdag-szegénységünkkel dúsan rakottan.

Karácsony a gyermek ünnepe, s nem kell-e örömet nyújtanunk gyermekeink szemében és szívében? Legyen sok ajándék a fa alatt, "szemnek és szájnak ingere", duzzadó pénztárcák álomszép játéka, vagy utolsó filéreken vásárolt szerény hintaló. Egy

a fontos mindenkinek: az én gyermekemnek örömet szerezzek.

Karácsony a szeretet ünnepe, s nem kell-e megmutatnunk, ha nem is ország-világnak, de legalább egymásnak, hogy nem vesszét ki belőlünk végképp ez a ma cseppet sem divatos érzélem. "Egy nap, meg egy este, minden esztendőben".

Karácsony a Jézus ünnepe, hiszen "ma született". Ugyan, mit keres Jézus a mi otthonainkban? Nem tartozik családunkhoz, nem a mi gyermekünk s a szeretetünkben sincs hely számára. Nem elég neki, ha elmegyünk a templomba, hogy halljunk róla, hisz olyan szép a születési történet, megindító az angyali szótát? De az ő világa nem a miénk, más a mi örö-

münk, másért lelkesedünk, más tölti ki életünket.

És ez a mi nagy tévedésünk, visszavonhatatlan mulasztásunk, mert Jézus nélkül nem lesz, nem lehet karácsonyunk.

Karácsony csak Jézussal lehet a család ünnepe. Mert ő ajándékoz meg azzal a látással, hogy észrevegyük, hány család él mellettünk és szerte a világon, akik már soha nem gyűlhetnek egybe, és hányan sodródhatnak száraz falevélként egyedül, elhagyatottan család és barát nélkül. Ki tudjuk-e terjeszteni rájuk is saját családunk határait és befogadni őket, vagy megmaradunk köldöknézésünk ércbástyái szorításában?

Gyermekeink öröme csak Jézussal lesz teljes, mert ő már születésével örömet hozott a világba. Azóta is hívja magához a kisgyermeket, s éppen karácsonykor legyen távol tőlünk? Ajándéka soha el nem kopik, össze nem törik, ki nem lehet nőni, vagy éppen megunni, mert ez a szív tisztasága és derűs bizalma. Átnő az ünnepen, s a hétköznapokon lesz életformáló erővé és gazdagító értéké.

Karácsony csak Jézus által lesz a szeretet ünnepe, mert ő ismertette meg velünk az önzetlen és áldozatos szeretetet. Kivezetett önző, viszonzást váró szeretetünk szűk köréből, lebontotta elválasztó korlátait, amikor közel vitt minket Isten korlátlan szeretetéhez. Azért, hogy ezen az ünnepen lehulljon a hályog, nem szemünkről, de szívünkről, s meglássuk a szükségben szenvedőt, az utcán kallódó gyermekeket, hogy észrevegyük, hányan éhesek, nem kenyérre, de szeretetünkre, hányan tikkadoznak száraz torokkal, nem vízre, csak egy kis megértésre, jóakaratra, felkaroló gondoskodásra.

Úgy-e mégis lesz karácsonyunk? Íme az út, csillag fénye világít: Isten küldte, hogy rátaláljunk karácsony igazi lelkületére, a jézusi szeretetre és életre. Lépjünk rá erre az útra, de előbb csendesedjünk el lázas készlődésünkben, mert íme nekünk szól, minket keres az örömmüzenet: "Ne féljeteK ... született nektek ma a Megtartó".

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

Karácsony mai üzenete

Karácsony nem önmagáért van. A karácsonyi ünneplés értünk, velünk és általunk történik. Egy rendkívüli Istentől kapott lehetőség arra, hogy felülemelkedjünk az élet hétköznapjainak szorításából a hit, a remény és a szeretet jézusi világába.

- Hinni abban, hogy minden karácsonyon megszülethet bennünk Jézus, akinek tanításai és életpéldái tartalmasabbá tehetik életünket. Az egykoron megtépázott, kérdőre vont, közömbösségbe vagy éppen félelembé kergetett /kényszerített hitünket ma újra megélhetjük, és azt cselekedeteinkkel (Jak 2,18) másokkal is megéreztetethetjük. Be kell ismerünk, hogy a hit nélküli élet nemcsak tékozlást, hanem lelki sivárságot, ürességet, bénaságot is jelent.

A hitben kifejezésre juttatjuk, hogy nekünk szükségünk van Istenre, akinek segítségével minden körülmények között igaz emberek maradhatunk. Mert "... akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el". (Ézs 40,31)

Hitünkkel tapasztalhatjuk meg közvetlenül, hogy "Isten kezében vagyunk

és ott vagyunk a legbiztosabb helyen" (Bartalis János).

- Remélni azt, hogy a karácsonyfák gyertyalángjainak lobogásában, a csillagszórók szípkázó fényében, az ajándékozás örömeiben megsimogatja lelkünket az örök karácsonyi szózat: "Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség és az emberekhez jóakarata" (Lk 2,14). Ez a szózat nemcsak a ma karácsonyának megtartó ereje, hanem a jövő reménysége is; a jelen kezét megragadó jövő ígérete.

A remény egy előlegezett rendíthetetlen bizalom abban, hogy a hit igazságai megvalósulnak. Ezért üzen reménykeltően minden karácsony: "Ne féljeteK, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában" (Lk 2,10-11).

- Szeretni Istent és az embert, mert "a szeretet Istentől van, és aki szeret, az az Istentől született és ismeri az Istent; mert az Isten szeretet" (1Jn 4,7). Ezért, "aki szeretetben marad, az az Istenben marad és az Isten is őbenne" (1Jn 4,16), aki pedig "szereti az Istent, szeresse az ő testvérét, embertársát is" (1Jn 4,21).

A szeretetünknek akkor van értelme, ha azt mások igazolhatják. Úgy, amint azt Jézus az alkalmazott szeretetre nézve megfogalmazta: "... éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok, mezítelen voltam és felruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és eljöttetek hozzám" (Mt 25,35-36).

Kimondhatjuk, hogy tartalmas, Istennek tetsző életet élni szeretet nélkül aligha lehetséges. A szeretetnek isteni tartalma van! EZ a tartalom nem érzélgősséget jelent -amely által sokszor leértékeljük, tévesen értelmezzük, kifogatjuk a szeretet lényegét -, hanem az állandó, jószándékú készenlétet szorgalmazza a "másik" segítségére. Ezért a szeretet első sorban akarati és nem érzelmi jellegű. A szeretet felelősen cselekvő részesévé tesz Isten világáért.

Emelkedjünk hát fel karácsonykor a hit, a remény és a szeretet jézusi világába és biztatón zsongjon bennünk az örök karácsonyi ének: "Szív örülj, higgy, remélj" és szeress!

Dr. REZI ELEK

ÁLDOTT FA (karácsony estére)

A karácsonyfa mellé állunk s megtelik szívünk meleggel. Mennyi mindent adott nekünk ez a fa! Mennyi áldás forrása számunkra. Ha megérkezik karácsony, feldíszített fenyőfát állítunk lakásunk szentélyébe és templomaink piacára. A jézusi szeretet díszíti fel ezt a fát. Ez a "pompás fa" egészen szívközelbe hozza Jézus születését. És Jézus születése áldottá teszi a fát és karácsony ünnepét. Ahogy írta egykori papköltőnk, Vári Domokos:

Karácsonyfa, karácsonyfa, gyermekeknek fája,
Ha nem volnál, ha nem lennél, szívünk ó be fájna.

Milyen jó, hogy megérkezted, úgy örvend a lelkünk,
Minden fa közt te vagy legszebb s a legdrágább nekünk.

Erről az áldott fáról akarok ma szólni, hogy róla Jézusra gondoljunk. A Biblia sokat beszél nekünk az áldott fákról. Hajtott a föld gyümölcsstermő fát. És Isten látta, hogy jó - olvassuk a teremtés-történetben. A kert minden fájáról bátran egyél! - mutat rá Isten a Paradicsomkert megáldott fáira. Boldog, ki nem jár gonoszok tanácsán: olyan lesz, mint a folyóvizet mellé ültetett fa, mely idejekorán meghozza gyümölcsét - írja a zsoltárköltő.

A szentírásból, íme, ki lehet olvasni, hogy Isten sok áldását a fába rejtette. A karácsonyfára kívül vannak az áldások felagatva, Isten azonban a fák belsejébe is raktározta áldásainak jórészét.

A kályhában ég a tűz és jóleső meleggel tölti meg a szobát. Igaz, nem mindenütt fa árasztja a meleget, mert vannak gáz-, villany-, szén-, kőolaj-fűtések is. De ezekhez is köze van a fának. Sokmillió éves, föld alá került fák megszűnő testét bontja ki a föld alatt a szénbányászok csákánya. Hány lehetett köztük a gyümölcsfa, és hány, amely mérges gyümölcsöt termelt?! Ám, ha most felszínre kerül, egyaránt igen óhajtott energiaforrás. A világhatalmak beilleszkedtek Isten terveibe: áldássá formálták, meleggé alakították az eltemetett életet.

Az ember áldott fáknak tartja a gyümölcsfákat, nemesíti, gondozza azokat, de gondja van az erdőkre is, mert tudja, hogy minden fa forrása lehet a melegnek. És mi mindent adhat még a fa: bölcsőt, koporsót, bútort, háztetőt, boronát, gereblyét, gátakat, kerítéseket; szemet gyönyörködtet, idegeket nyugtat, tisztítja a levegőt, fészket ad a madárnak, rejtkehelyet a vadnak, áldásosan befolyásolja az időjárást, védi a termést, köti a homokos talajt ...

A fenyőfa, bár nem terem ehető gyümölcsöt, nagy becsben állott mindig az ember előtt. Azzal, hogy karácsonyfa is lett belőle, még szebbnek, még értékeesebbnek látjuk.

De hogyan is keletkezett a karácsonyfa?

Ósi keresztény szokás volt, hogy december 24-én - Ádám és Éva bűnbeesésének napján - a gyermekek házról-házra jártak, erdőből hozott vadalmafát hordozva magukkal, amelyre élettelen kigyó testét függesztették, emlékeztetőül a bűnbeesés történetére. Később a kigyót papírlánccal helyettesítették. Aztán mind díszesebbek lettek ezek a fák. Majd a lombtalan

almafát kicserélték örökzöld fenyőfára. Ez már minden szívet megnyert és a családi otthonokba is felállították a díszes fenyőt.

A karácsonyi áldott fáról sokan írtak, egész könyvtárat lehetne összeállítani a karácsonyfa megható történeteiből. En most csak néhány mondatot idézek egyik egyházi írónk visszaemlékezéseiből.

Az első karácsonyfám még csak homályosan csillog emlékezetemben. Csupán csak azért volt áldott fa, mert ragyogásával és édességeivel örömet szerzett. Kicsi voltam, nem értettem meg jelentőségét.

Aztán sok esztendő telt el. Falum gyermekeinek magam díszítettem karácsonyfát. Nem kértem semmi támogatást, mert az ünnepély után be akartam vinni magamhoz, hogy nekem is legyen díszes szentestém. De nem így történt. Egy sokgyermekes, szegény asszony elkérte. Odaadtam a díszekkel együtt. Még most is látom a lázas sietséget, amellyel elvitte a karácsonyfámat. Aztán eszembeötlött, hogy menjek én is közeljűk: karácsony estén a szívnek szívek közt esik jól. De késő volt. Egyedül töltöttem a karácsony estét. Egyetlen gyertyácska leesett a fáról. Azt gyújtottam meg.

A háború utolsó esztendejében aztán hozott az angyal egy igazi áldott fát. Négy gyermekem volt már, férjem még sodorta a háború szele valahol. Nem is álmodhattam volna díszes karácsonyfáról és ajándékokról.

A közelben levő iskolaépületbe hívtak, szép nagy karácsonyfa fogadott. Honnan tudták öszszeszedni - négy gyermekem öröme s az én hálás boldogságomra - az ajándék méreteket túlhaladó liszt, cukor, vaj, zsír, gyümölcs mennyiségét?! Annak csak a szeretet a megmondhatója! Én csak szüntelen meghatódottsággal ismerelgettem magamban: áldott fa, ha szeretet tűzi ajándékait a túlevelek közé, a zöld ágak alá.

Eddig tart az emlékezés. Hadd emlékezzünk mi is ma este elmúlt karácsonyainkra! Áldott valamennyi!

Nincs is átkos fa, csak a mesében, de az is csak szelíd mese.

Isten kezéből csak áldás száll benne bizó gyermekeire. Ezt Jézus tanításaiból tudtuk meg. Aki a bánatot is öröme tudta változtatni, aki a keresztet is üdvösségünk fájává magasztosította, és aki a betlehemi jászolbölcsőt is igaz emberi fénytel tudta beragyogni.

Áldott minden fa, amelyből bölcső vagy koporsó, bútort vagy szerszám készül. Áldott minden fa, mert gyümölcsöt, árnyékot, friss levegőt ad. Áldott a fa, mert fészke a madárnak, hajléka az embernek, hídja a folyónak, melege, hajtóereje az emberi életnek.

Áldott, ó, százszor áldott a karácsonyfa, mert Jézus születésekor millióknak szerez örömet, boldog ünnepeket. Amióta Jézus születésének jelkép-fája lett, azóta a keleti bölcsék is megpihentek alatta. Legyünk karácsonyi bölcsék ma este mindannyian: karácsonyfánk alatt találjuk meg Jézust, lobogó fényeinek lássuk meg a jó Istent s vigyük szerte a világba az innen sugárzó karácsonyi szeretetet!

NYITRAI MÓZES
nyugalmozott lelkész

Rónay György

Advent első vasárnapja

A mikor a fák gyümölcsöt teremnek,
tudhatjátok, hogy közel van a nyár.
Tözre dobhatsz, Kertész, mert nem terem meg
korcs ágaimon más, mint a balál?
Amikor jelek lepik el a mennyet,
álmunkból kelni itt az óra már.
De ha hozzám jössz, pedig megüzented,
angyalod mégis álomban talál.
Meg akartál rajtam teremni, rossz fán,
nem volt rest naponta jönni hozzám.
Ajtóm bezártam. Ágam levetett.
Éjszakámból feléd fordítom orcám:
borítsd be, Bőség! Irgalom, hajolj rám!
Szüless meg szívemben, Szeretet!

Jubász Gyula

Utolsó imádság

Jó Jézusom, ki bús gyermekkoromban
Gyakran szálltál szívembe, merre mentél,
Hogy nem lelek e szörnyű fájdalomban
Egyebet a meddő, mély gyötrelmennél?

Hisz a világnak minden tájain
Most Téged várnak és Benned remélnek,
A csodálatos földi születésnek
Meleg és fénylő ünnepnapjain.

S ha egyszer mégis a vén, nagy gyerekek
Szívébe szállnál újra, égi gyermek,
De nem vagyok méltó erre, nem.

Legyen mindenki boldog, aki él itt,
S halálra fáradt lelkem szenvedését
Ird mind az ő javukra, Istenem!

Kersztúry Dezső

Esti imádság

O, milyen vak homályba futnak
kik nélküled indulnak útnak.
A kezemet nézem: leszárad,
szívem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél,
szökni akartam, nem engedtéél,
csend volt szívemben és a csendben
szavad szólt csak, mindennél szebben.

Én Istenem, híj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodalمام,
ó, légy urrá megint Te rajtam!

Babits Mihály

Csillag után

Ülök életunt szobámban,
hideg teát kavarok ...
Körülöttem fájás-félés
ködhálója kavarog.
Kikelek tikkadt helyemből,
kinyitom az ablakot
s megpillantok odakint egy
ígéretes csillagot.
Ó ha most mindent itthagynék,
mennék a csillag után,
mint rég a három királyok
betlehemi éjszakán!
Gépkocsin, vagy teveháton -
olyan mindegy, hogy hogyan!
Aranyat, tömjént és mirrhát
vinnék, vinnék boldogan.
Mennék száz országon át, míg
utamat szelné a vám.
"Aranyad tilos kivinni!"
szólna ott a vámos rám.
"Tömjened meg, ami csak van,
az mind kell, az itteni
hazai hatalmak fényét
méltón dicsőíteni."
Százszor megállítanának,
örülnék, ha átcsúszom:
arany nélkül, tömjén nélkül
élnék hozzád, Jézusom!
Jaj és mire odaélnék,
hova a csillag vezet,
te már függnél a kereszten
és a lábad csupa seb,
s abelyett hogy bölcsöd köré
szórjak tömjént, aranyat,
megmaradt szegény mirrhámmal
keserűszagú mirrhámmal
kenném véres lábadat.

Középiszkolai nevelésünk célja: a holnap unitárius értelmiségi rétegének biztosítása

Az 1989-es változások után, az unitárius egyházi nevelés folyamatában, 1994. szeptember 15-én megtettük a második lépést. Az 1994-95-ös tanévben 27-en iratkoztak be a tizedik osztályba, felekezeti megoszlás szerint 24 unitárius, 2 katolikus, 1 református tanuló. A IX. osztályba beiratkozott 30 tanuló közül 16 unitárius, 11 református és 3 katolikus vallású.

Amikor erről tájékoztatjuk az Unitárius Közlöny olvasóit, szükségesnek tartom kihangsúlyozni, hogy az állami illetékesek által Unitárius Teológiai Szemináriumi osztálynak nevezett egyházi középiskolánk nem kizárólag a lelkésznevelés előkészítésére szolgál, hanem egy egész unitárius, értelmiségi réteg felnevelésére. Falvak és városok unitárius gyülekezeteiből hiányzik az értelmiségi réteg, amely teljesebbé teheti egyházi életünket.

Az E.K.Tanács 304/1990 április 23-i leiratában felmérést kezdeményezett azokról a felsőbb iskolai tanulmányokat végzett unitáriusokról, akikre az egyház számíthat. Az eredményt nem ismerem, de gyakran tér vissza Tőkés László lélekbemarkoló erdélyi vonatkozású megállapítása 1992. március 14-én: "közel ezeröttszáz orvos vándorolt ki Magyarországra az utóbbi három évben. Még az a száz is sok volna aki 1990-ben a majdnem színmagyar Hargita megyéből új hazát keresett. Vajon maradt még 1500 magyar orvos Romániában, hogy anyanyelvén kérdezze a beteget: mi fáj?". Tehát ezért akarjuk, hogy "testünk-ből sarjadzott hivatásos orvosok hajoljanak apáink, anyáink, testvéreink és gyerekeink betegágya fölé". Tanárainkra is rákérdeznek a gazdátlanul maradt diákok, akik, 30-40%-ban, érettségizett, szükség-tanárokkal kénytelenek megelégedni. De beszélhetünk lelkészekről és jogászokról is: "maholnap alig minden százezer jogfosztott magyarra fog jutni egy ügyvéd". (Tőkés László: Ideje van a szólásnak)

Ehhez hozzáteszem, hogy Unitárius Egyházunkban legkevesebb hatvan üres énekvezéri állás van. Lelkésznek ma is alig van itt-ott egy egy értelmiségi munkatársa. Ez van egyetemes egyházi vonatkozásban is: fő- és felügyelő-gondnokokra lesz szükség holnap. Történészekre, levéltárosokra lenne szükség, kik megírnák egyházunk történelmét. Nem lenne lehetetlen, hogy a keblitanácsban, a gondnokok sorában is értelmiségiek álljanak az egyház ügye mellett. S ha mindehhez hozzáteszük, hogy elkelve sok faluban a kultúrigazgató, RMDSZ vezető, képviselő, gazdasági szakember, vállalkozó kicsiny egyházunk megerősödése érdekében.

Mindezt itt, az újrainduló unitárius gimnáziumokban lehetne elkezdni, ahol a vallásos műveltség, az unitárius öntudat és az egyháziassággal párhuzamosan sajátíthatná el mindegyik tanuló azt, ami egyéniségéhez közel áll.

Hogy erre milyen reményünk lehet, hallgassuk meg a IX. osztályosok megnyilvánulásait:

"Mindig arra vágytam, hogy miután elvégzem a VIII. osztályt tanítóképzőben folytassam tanulmányaimat és óvónő legyen belőlem. Nagyon boldog voltam, amikor megtudtam, hogy zenét is fogunk tanulni, igazán örülök, hogy megismerem a bibliai történeteket, amelyek nagyon fontosak az ember általános műveltségéhez." (Kanyaró Csilla)

"Szerintem ez az osztály több általános műveltséget biztosít mind történelem, mind vallástörténelem szempontjából. Szerintem lehetne az osztályban többet foglalkozni a lélek nevelésével, formálásával. Az itt tanulók fegyelmezettebbek, segítik egymást, vagyis az egyház segítségével kettős nevelést kapunk." (Király Attila)

"Azért jöttem az unitárius osztályba, mert szeretem és tisztetem a vallásomat és szüleim Istennek a szeretetében neveltek fel." (László Ferenc)

"Ezt az osztályt szüleim javasolták nekem. Ebben az osztályban kihangsúlyozottan fontos a valláserkölcsei nevelés. Eddig még nem bántam meg, hogy ide felvételiztem, és meg vagyok győződve, hogy ezután sem fogom megbánni." (Nagy Endre)

"Az unitárius osztályba azzal a céllal jöttem, hogy Istenben való hitemet megerősítsem és jó szellemi nevelésben legyen részem." (Sóó Zsuzsa)

"Azzal a céllal jöttem az Unitárius Gimnáziumba, hogy továbbra is az otthoni vallásórák tanításait folytassam. Török Elek tiszteletes úrtól kértem tanácsot és ő javasolta." (Péterfi Katalin)

"Először is teológiára szeretnék felvételizni." (Szilágyi Erzsébet)

"Szüleim is minden vasárnap járnak templomba. A ma élő 91 éves apai nagyapám, minden vasárnap elmegy a templomba, kivételesen akkor nem, ha egészsége nem

engedi. Én is szeretek templomba járni. Szeretnék kántórnő lenni. És még arra is gondolok, hogy az iskolában hitoktató is lennék, ha az érettségim sikerül." (Sorbán Enikő)

"Hallottam, hogy ebben a gimnáziumban csak jót és szépet lehet tanulni és hallani azoktól a tanároktól, akik nagyrészt diákéveiket itt töltötték." (Hunyadi Anna-Mária)

"Én azzal a céllal jöttem ide, hogy belőlem tisztességes, becsületes ember legyen és ezt mások iránt kimutathassam." (Bandi Margit Hajnalka)

"Azért jöttem az Orbán Balázs Gimnáziumba, mert édesanyám itt végzett, szeretem a vallásórákat, szeretek templomba járni, Isten nevét emlegetni, és anyanyelvemen tovább szeretnék tanulni." (Baga Judit)

"A XII. osztály elvégzése után szeretnék felvételizni a teológiára, mert segíteni szeretnék az embereken, hogy

a világ ne romoljon tovább, hanem Isten szeretetében bízva építsünk magunknak egy szebb, boldogabb jövőt. A tiszteletes úr vallásórán nagyon sokat emlegette ezt az osztályt és szüleimmel úgy döntöttünk, hogy ide, Székelykeresztra jövök továbbtanulni, ha a jó Isten megsegít és velem lesz." (Flóra Enikő)

Csak egy néhány mondatot ragadtam ki a jellegzetesebb megnyilvánulásokból, amelyek a lelkészek, szülők példamutatását, jótanácsát, az intézet jó híret és a növendékek lelkületét jellemzik.

Ahhoz, hogy az Unitárius Gimnázium elérje célját, feltétlenül a lelkészek buzdító szavára számítunk, úgy ahogy erről a fenti példák beszélnek. Az unitárius értelmiségi réteg felneveléséhez minél több értelmes és hittel megáldott tanulóra van szükségünk.

JAKAB DÉNES
a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium
vallásoktató-tanár lelkésze

Magyari Lajos:

Üzenet

Legyen a béke órája ez ...!

*Hallom, ahogyan kontinensek fölött száll a harangszó,
átölelik egymást minden emberi szavak,
és seregbe gyűlve mondják: legyen a béke órája ez!
Mint a nővé gyermek, minálunk még alszik,
szendereg a jövőendő kenyér,
kalásszá most álmodja önmagát,
mert a dolgok törvénye szerint mindeneknek
föl kell nőni - a beteljesülésig.*

Legyen a béke órája ez ...!

*Én most is azon a földön állok, élek,
hol ükök és dédek vért és verejtéket sobasem
sajnáltak televénytől.
S mert binnem kell, hogyha hitre születtem,
hogy megtartó, növesztő hatalma
mibennünk nőjön és folytatódjék.*

Legyen a béke órája ez ...!

*Idefentről, a lélek magasából, szikrázó ormokra
látok, távolabb a búzát szerelmesen fogadó mezőkre,
s tovább, még tovább, már csak az értelem
s a remény teleszkópján át odalátva, erre az egész küzdő,
szerető, szenvedő,
a reményben újra s újra föltámadó emberiségre.
Elmondom hát néki most én is őseim szavával:
"Bort, búzát, jó reményt, békességet!"*

EGYHÁZI ÉLET

Testvértalálkozók

A testvéregyházi kapcsolatok a nyáron megélnéültek a személyes látogatásokkal is.

A csíkszeredai egyházközségünk testvéregyháza a New York-hoz tartozó Unitárius Univerzalista Shelter Rock-i gyülekezet. Július 23-28. közt Thomas A. Chulak lelkész és neje Diana ismerkedő látogatásra érkeztek Csíkszeredába. 24-én az istentiszteleten ő szolgált. Beszédének központi gondolata ez volt: Keresem itt és most unitarizmusunk szellemi és lelki évszázados gyökereit. A több mint 200 hallgató nagy része az udvarra szorultán hallgatta a helybeli lelkész által magyar nyelven tolmácsoló üzenetet. Ezt követően kölcsönös köszöntések, adomány- és ajándékcseré volt.

Az istentisztelet után a tizenkét millió lejért megvásárolt épületszárnyban, amelybe a testvérgyülekezet is besegített, a gyülekezet adományából szeretetvendégség volt. Ez alkalommal Chulak lelkész ünnepélyesen átadta az egyházközség használatába a megvásárolt három szobát, konyhát és mosdót kitevő lakrészt.

Hétfőn a baróti és sepsiszentgyörgyi, szerdán a székhelyudvarhelyi újonnan épülő templomokat kereste fel, ahová egyházközségéből nagy összegű segílyt juttatott. A lókodi Öregekházát és a homoródszentmártoni Ifjúsági Házat is meglátogatták a környező egyházközségekkel együtt. Kedden a gyergyószentmiklósi szórványban Chulak lelkész istentiszteletet tartott Sata Viktor tolmácsolásával. Ezt követően Török József "házigazda minőségében" szeretetvendégséget szervezett. Július 28-án, a Hargita hegységbe tett egéssznapos lovaskocsis kirándulás után, melynek Szabó Dezsőné és férje volt házigazdája, az egyházközség visszazállította kedves vendég-testvéreit, kérésük szerint, Budapestre.

A gyergyószentmiklósi unitáriusok testvéregyházközsége a Houston-i Emerson unitárius egyházközség. Ennek lelkésze Jan Vickery Knost, szeptember 15-19. között egyházközségünk vendége volt, dr. Franck Schulman oxfordi egyetemi lelkész kíséretében. A budapesti repülőtérről az egyházközségünk hozatta Csíkszeredába kedves vendégeit. A várossal, a lókodi Öregekházával (ahová dr. Schulman 100 Fontsterlinget juttatott), az Ifjúsági házzal és a környékbeli egyházközségekkel való ismerkedés után vasárnap az istentiszteleti szolgálatot Csíkszeredában dr. Schulman végezte a helybeli lelkész magyar nyelvű tolmácsolásával.

Du. 1 órakor Gyergyószentmiklóson őszi hálaadó istentiszteletet tartottunk, melyen a szolgálatot Knost lelkész, a testvérgyülekezet lelkésze végezte, Sata Kinga magyar nyelvű tolmácsolásával. Az úrvacsorát a helyi szórványlelkésszel közösen osztották ki. Az istentisztelet keretében konfirmált két ifjú és volt egy keresztelelő is. Az istentisztelet ajándék-adománycserével és köszöntésekkel ért véget. Az istentisztelet után szere-

tetvendégséget szervezett Török József afia házigazdai minőségében, melyen 36 afia vett részt. Az istentiszteleten a szórványgyülekezetből 64-en vettek részt.

19-én Kolozsvárra vittük vissza vendégeinket, hogy egyházunk "fővárosával" és nevezetességeivel ismerkedjenek.

Köszönettel tartottunk Thom Chulak tiszteletes úrnak a személyes találkozásban a lelki élményért, tengerárvolságot közelítettünk egymáshoz; és egyházközségének a nyújtott tetemes segélyért. Nagy szeretettel és csodálattal köszönjük nejének, Dianának, hogy betegsége ellenére tolokocsiban is vállalta a nagy "ismerkedő" utat.

Ugyanolyan szeretettel köszönjük Jan V. Knost lelkész testvérünknek a lelki és szellemi erősítésünket, melyet köztünk való jelenléte támasztott bennünk. Köszönjük az egyházközsége adományait, valamint azt, hogy gazdagított minket azzal is, hogy magával hozta elődjét és barátját, dr. Franck Schulmant a Manchester College lelkészét, öntudatunk erősítésére.

Hiszek a testvérgyülekezetek közösségének kétoldalú sikerében, a közös összefogás eredményében.

SIMÉN DOMOKOS
lelkész

Vendégköszöntő az istentiszteleten

Kedves testvéreink!

Mi, kik itt lakunk, magunkra maradt nép és egyház vagyunk. A történelem elszakított 1000 éves hazánktól, Magyarországtól. Egy torzszülött ideológia, a kommunizmus, kiűzött szülőfalvainkból "buldózerpolitikájával", szét- és ide is dobált minket. Megöregedett életképes hajdani falvaink jórésze egy pár évtized múlva csak a temetőben fog majd élni.

Unitárius hitünket és egyházunkat a felekezeti türelmetlenség és a segítségül hívott világi erőszak tépázta meg. Dávid Ferenc korában, szavára, hívására közel 400 lelkész gyűlhetett össze unitáriusként, ma már 110 lelkésznel nem tudna összehívni itt senki többet. Templomaink, híveink erőszakkal, fegyverrel más vallásra térítették.

Mi, most, itt, a Hargita innenső felén élő unitáriusok, Csíkszeredában, Gyergyóban és a huszonkét szórványban hármaskisebbségben élő menekültek vagyunk. Kényszerlakhelyen, így is mondhatnám. Árvának éreztük magunkat.

Ez az árvaság most oldódni kezd. Testvérekre lertünk, testvérek ránk letek. Szavukból, tettükből, személyes kapcsolatainktól a közös hit, a bizalom, a biztatás, biztonság és az őszinte szeretet szól. Ebből is érezzük, hogy az Istennek gondja van ránk is; feloldja ezáltal árvaságunk, testvért adott mellénk. Legyen érte hála először Istennek, aztán mindazoknak a gyülekezeteknek és híveiknek, akik vállalták és vállalják az árvaságot feloldó őszinte testvéri kapcsolatot, felveszik a romlott lelki és anyagi helyzetünk támogatását. Segítenek. Isten áldja őket, a jelen képviselőiket és az egész segítőkész gyülekezetet.

Ez alkalomból az elmondott gondolatok szellemében köszöntöm a Csíkszeredában szolgálatot végző dr. Franck Schulman lelkész urat és kívánom, hogy adjon Isten a hitben áldást mindenkori munkája után.

Megkülönböztetett szeretettel köszöntöm Jan Vickery Knos-tot, a Houston-i Emerson unitárius gyülekezet lelkészét, mint a gyergyószentmiklósi híveink közösségének testvéregyházi lelkészét, aki a délutáni egyházi szolgálatot, úrvacsora osztást és istentiszteletet a testvérgyülekezetben fogja végezni.

Nálunk, a vallási megkülönböztetés történelmi hagyománya az, hogy mindenik felekezet másként köszönti egymást. Mi, a nép köszöntési formáját vettük át, hiszen népegyház vagyunk, ezért így köszöntjük önöket: Isten áldja!

SIMÉN DOMOKOS
lelkész

A Nőszövetség életéből

Minden alkalommal örömmel vesszük tudomásul, ha egyházközségeink arról értesítenek, hogy asszonyaink, lányaink szervezett formában vesznek részt a közösségi életben. 1994. november 8-án keltezett levelében Benedek Enikő, a csokfalvi Unitárius Nőszövetség elnöknője egyszerre két új nőszövetség megalakulásáról ad hírt. Vezetésével és irányításával, Benedek Jaka. beszolgáló lelkész jelenlétében alakult meg a szovátai és erdőszentgyörgyi nőszövetség.

Szovátán 1994. október 2-án a református egyházközség tanácstermében volt az alakuló közgyűlés. Elnök: Fekete Erzsébet; titkár: Derzi Rozália; a kulturális felelős Tófalvi Edit. Munkatervükben többek között előadások szerepelnek. A szovátai fürdőgyógyászatról dr. Bartha András tart majd előadást, Fekete Erzsébet "Nevelés a családban" címen tart majd pszichológiai ismertetést.

Az erdőszentgyörgyi nőszövetség 1994. október 30-án tartotta alakuló közgyűlését mintegy 20 asszony részvételével. Elhatározták, hogy a Nőszövetség minden hónap utolsó vasárnapján fogja összejevoeteleit tartani. Munkatervükben teadélutánok szervezése és dr. Osváth Magdolna egészségügyi előadása szerepel. Elnöknek Szász Jozefát, alelnöknek dr. Osváth Magdolnát, titkárnak Osváth Rozáliát választották meg.

Ezzel a két újonnan megalakult nőszövetséggel aktív nőszövetségeink száma 48 lett, ebből a legtöbb (20) a maros-küküllői egyházkörben működik.

Szeretettel köszöntjük most megalakult nőszövetségeinket, jó munkát és kitartást kívánunk nekik. Reméljük példájukat minél többen követni fogják!

PASKUCZ VIOLA, az UNOSZ titkára

Száz éves a szőkefalvi unitárius lelkészi lakás

"1747 be Deczember 3 án Tekintetes Belényesi Mihály, György és Sámuel urak és T.Belényesi Anna testvérek közmegegyezésből és vallásos kegyes indulatból a magok Szőkefalvi nemes Curiális helyekből egy darabot kiszakítottak és által adták a szőkefalvi Unitaria ekklesiának Templom és papi lakháznak örökre - a hová a magok erejeken Templomot és Papi házat építtettek, mivel az előbbeni volt Templom Papi és mesteri házak és két harangok a R.Chatolicusok által erővel elfoglaltattak - az jelen meglévő harangok is itt adakozó testvérek által öntettek". - olvashatjuk a szőkefalvi egyházközség Aranykönyve 5. oldalán. A lelkészi lakás sorsát és a jelenlegi, a

100 éves felépítésének történetét is az Aranykönyv bejegyzései alapján szeretném bemutatni.

Az 1857. december 30-án kelt jelentés szerint "A Papi Parochialis Telek a mellyen Templom Papi Ház és kerítések általános leomlandóknak adatnak fel az Helybéli Pap és Egyház Gondnok Úr által annyivalis inkább mivel ezek renovatiojára részt az Ekklesia tehetetlen lévén köri Hivatalos vizsgálat utján segedelemért léssen esdeklő".

1860-ra az "omló félben levő Templom" mellett bizonyára ilyen állapotban lehetett a lelkészi lakás is. Ezidőben a presbiterek száma 7 és az egyházközség lélekszáma 100. (1857-ben a lélekszám 100, 1863-ban is ugyanannyi).

1869. évi számadásban a lelkész, Gábos Mihály megjegyzi "A helybéli pap a csür fel nem építését a lakó szobabéli ajtó és ablakok meg nem renoválását nagy elkeseredések közt újból kéntelen felpanaszolni mivel tetemes kára és szenvedései Parancsolják". A lakást bizonyára megjavították, mert az új lelkészi lakás építéséhez csak később kezdenek hozzá. "1892. június 2-án Magyar Sárosról az egyházszámára a papi házhoz díj nélkül egy-egy szekér követ szállítottak: Gvidó Béla lelkész, Ferencz Márton számadó, Ferencz István id., Ferencz Imre, Ferencz András, Dacsó András, Szabó László úr gondnok - egyháztagok - Lörinczi Ferenc r.cath., Fodor Samu r.cath., Orosz György ev.ref. vallású szőkefalvi lakosok. Pálfi Ferencz, Székely János, Székely István, Székely Ferencz, Székely József M.Sárosi unitárius hitrokonok". (Aranykönyv 11. lap)

A munka ez évben megkezdődött. "1892 évben a papi ház építésénél a marhas gazdák négy napot összesen 24 igás napot; a gyalogosok 6 napot összesen 66 tenyeres napot tettek". Amint a fentiekből is kitűnt, nem csak az unitárius hívek, hanem a más vallásúak is besegítettek a lakás építésénél. "1892. jul 2-án H.Gaál Domokosné Cse-rey Helén Öméltósága és Mélt.D.if.Pataky László úr védnöksége illetve elnöklete alatt a papi ház javára egy táncvizsgadalom rendeztetett, mely e tzelra 151 frt. 56 krt. jövedelmezett ... E táncvizsgadalom nappal a szőkefalvi berekben, estve a vármegyeház disztermében folyt le". A fentemlítették sem voltak unitáriusok.

A következő bejegyzés már 1893-ból van, amikor az ekg. tagjai az épülő lelkészi lakás mellett 1000 és 500 db. téglát ajándékoznak az "iskola építésére". Az alig 100 lelkes ekg. lelkészi lakást és csürt épít és iskolák építésére téglát ajándékoz!

"1894. Emlékezetnek okáért feljegyeztetik, hogy Gvidó Béla papsága alatt 1891.nov.9 - 1894.máj.27-ig épült egy papi ház értéke 1200 frt. és egy csür-istálló értéke 500 frt". (Aranykönyv 18. lap)

A felsorolt aranykönyvi bejegyzések, tudjuk, hogy csak egy parányi részét örökítették meg annak a munkának, amit az ekg. hűséges tagjai a lelkészi lakás és csür felépítéséért tettek. De nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy 10 évvel azelőtt 1883-ban az őszi hálaadás ünnepén Ferencz József püspök templomot szentelt, 1900-ban pedig tornyot építtettek a templom mellé.

A 100 éves lelkészi lakást az amerikai Albany-i testvérgyülekezet segítségével az ekg. tagjai ezévbén megjavították. Köszönet illesse azok munkáját, akik az építő ősök szellemében és lélekkel, önzetlen odaadással szereztek egyházukat.

NAGY LÁSZLÓ
lelkész

Hírek Olthévízről

Vendégünk volt Miss Valerie Brown, amerikai testvérgyházközségünk tagja. Egy 15 tagú orvos-asszisztens missziós csoporttal jött Romániába, szeptember második felében. Bukarestben bemutató jelleggel plasztikai és ortopédiai műtéteket végeztek súlyos születési rendellenességben szenvedő gyermekeken, teljesen díjmentesen. Több tucat gyermeket és fiatalot adtak vissza a normális emberi életnek. Nélkülük torzszülöttekként a társadalom kizsátoítottjai maradtak volna.

Munkájuk végeztével Valerie Brown ellátogatott Olthévízre, hogy elhozza egyházközsége, a Virginia állambeli Charlottesville-i Thomas Jefferson Memorial Church, U.U. testvéri üzenetét és ajándékát, és személyes látogatás által is szorosabbra fűzze a köztünk meglevő testvérgyülekezeti kapcsolatot. Szeptember 25-én, őszi hálaadás ünnepén részt vett az istentiszteleten és úrvacsorát vett. Új és ismeretlen volt számára az a mód, ahogyan mi ünnepeljük az őszi hálaadást, de amint mondotta, felemelő és megható. Istentisztelet után a lelkesi lakás udvarán a gyülekezet tagjaival találkozott. A következő napokban a környék és a vidék nevezetességeit tekintettük meg. Szeptember 28-án tért vissza hazájába.

Isten áldása legyen testvérgyülekezetünk, valamint Miss Valerie Brown életén és munkáján.

II.

Az olthévízi Unitárius Egyházközség október 2-án tartotta Török István lelkész beiktatóját. A kinevezési iratot Székely János köri jegyző olvasta fel. Ezt követően az új lelkész Jel 3,20 alapján tartotta meg beköszöntő beszédét. Máthé Sándor esperes Róm 14,17-19 alapján iktatta be Török Istvánt az egyházközség lelkesi állásába.

Az istentiszteletet szavalatokból és énekszámokból összeállított műsor követte Fóri Margit tanárnő és Balázs Mózes kántor vezetésével. Beiktatott lelkészt az egyházközség részéről Jancsó István, az egyházkör részéről Dakó Bálint k.f. gondnok, Ilkei Árpád homoródújfalvi lelkész, a testvérfelekezetek részéről Veress László református, Scirneci Nicolae ortodox lelkészek köszöntötték. A beiktató ünnepélyt közös vacsora követte a Művelődési Házban.

A gyülekezet tagjai a beiktató előkészítésében és megszervezésében példás áldozatkészségről, egyetértésről, önzetlen segítőkészségről tettek tanúbizonyságot. Illesse e helyről is köszönet és elismerés őket munkájukért. Isten áldása legyen a gyülekezet életén és munkáján.

TÖRÖK ISTVÁN lelkész

Magyarzsákodi templomjavítás amerikai segítséggel

1992. június 30-án Magyarzsákonon fél órát tartó jégverés volt, a kár anyagiakban és szellemiekben felbecsülhetetlen. Az eseményt megírtuk az amerikai Rockville Unitárius Egyházközségnek, mint testvérgyülekezetünknek. Közadakozás után összegyűlt 1840 dollár, amit elküldtek testvéreink, és amit 1993. szeptember végén meg is kaptunk. Az ajándékba küldött összeget részben fürdőszoba készítésére a lelkesi lakáson, részben templomunk javítására akartuk felhasználni. Előzetesen 1994. június 26-án 22 hívünk közmunkájával megjavítottuk a templomnak a tetőzetét és a cserepezést.

1994. július 24-én tartott keblitanácsi gyűlésen először a templom javítását határoztuk el, mivel ez volt a legsürgősebb. Az említett határozat értelmében egy szentdemeteri mestercsoportot fogadtunk meg, akik elvégzik a templom kívül-belül való vakolat javítását, lemeszelését és az ajtó, ablakok lefestését. A határozat értelmében a mestereknek, amíg dolgoztak, ételt-italt és szállást biztosítottunk.

1994. augusztus 22-27. között a hat szentdemeteri mester valamint egy magyarzsákodi keblitanácsos: Hegedűs Béla az egy napra beosztott két-két önkéntes munkájával és segítségével elvégezték a templom kívül-belül való megjavítását és lemeszelését, valamint az ajtó és ablakkeretek lefestését. A hat mesternek egy-egy nap háromszori étkezést a határozat értelmében Kovács Sándor lelkész, Sánta Kálmán, Bartalus Lőrinc, Hegedűs Béla, Kedei Lőrinc és Sánta Zakariás keblitanácsosok biztosították. Éjjeli szállást 4 személynek: Hegedűs Béla és Kedei Lőrinc keblitanácsosok biztosították.

A munkálatokhoz közmunkával homokot szállítottak a következő fogatosok: Palatka Dénes, György István, Koncz Sándor, Pázsint Mózes, Vass Béla, Palatka József, Simó Sándor és Sánta Kálmán.

Közmunkával segítettek: Hegedűs József, Kozma József, Hegedűs Sándor, Domokos János, Széll Sándor, Hegedűs Mózes, Csiki Sándor, Széll Mózes, Palatka István és Hegedűs István.

Sajnos a templomjavítás ezzel nem ért véget. A padok mozgatásával kiderült, hogy alattuk a padlózat teljesen elkorhadt, így nagyobb részét új deszkával kellett kicserélni vagy pótolni és a padokat is megjavítani. Ezt a munkát Hegedűs Béla vezette le négy nap alatt (egy nap ebből közmunka), Orbán András segített két napot (egy nap ebből közmunka). Ifj. Bartalus Lőrinc erdész cserefát adományozott a templom részére, amit Vass Béla az erdőn levágott és hazaszállított Sánta Aladár segítségével. Bartalus Lőrinc gerendákat fűrészelt ki (párnafákat) a padlózat részére. Az új deszkák gyalulását, a padolást, a templomi padok kijavítását és elhelyezését, a templom és környéke megtakarítását a következő hívek végezték: Simó Pál, Sánta Attila, György Lőrinc, Pál Mózes, Hegedűs Sámuel, Hegedűs Lóránd, Széll Gyula, Palatka Mózes, György Béla, Kovács Cecília, György Gézané, György Jánosné, Hegedűs Béláné, Széll József, Hegedűs Sándorné, Pázsint Kálmánné, Palatka Anna, Palatka Dénesné, Csomor Edit, Pázsint Rozália, György Pál, Hegedűs István, György Péter. Külön szeretnénk kiemelni Kedei Lőrinc keblitanácsos munkáját és sze-

Lelkesbeiktató, Olthévíz 1994. október 2.

repét, aki megszervezte, felügyelte és irányította az egész javítási munkákat elejétől a végéig, megkönnyítve a lelkész munkáját.

Megköszönve mindenkinek fáradozását és áldozathozatalát, leginkább hálával és köszönettel a Rockville-i Unitárius Egyházközség híveinek tartozunk, mivel adományukból 990 dollárt beváltva, végezhetjük el az említett munkálatokat.

Kovács Sándor lelkész 1994. november 2-21. között hivatalos látogatást tett Rockvilleben, ahol a köszönő szavak mellett beszámolt a munkálatokról és átadta az ott készített színes fényképeket.

Isten segedelmével és amerikai testvéreink adományával, szinte az egész gyülekezet összefogásával, megértésével és áldozatos munkájával elvégezhetjük szeretett templomunk javítását.

KOVÁCS SÁNDOR lelkész

Magyarország, templomjavítás.

Emlékünnepély Székelyderzsen

A székelyderzsi Unitárius Egyházközség, szeptember 25-én az őszi hálaadó istentisztelet keretében lélekemelő emlékünnepélyt tartott a 700 éves műemlék vártemplomban. Katona Dénes lelkész megemlékezett az egyházközség néhai jótevő lelkészéről, akinek nevét Lázár István püspök az egyházi anyakönyv huszonkettedik oldalán jegyezte fel: *"Tiszteletes, tudós Kovács Márton unitárius lelkész esperes ökegyelme 50 évig vitte a papi hivatalt, mely idő alatt a régi Keresztelési Anyakönyv elveszett és az ő elmenetelével új Keresztelő Anyakönyv készítettett, amelybe az ő fiura József 1798-tól fogva írja be az újszülötteket."*

A Kovács Márton szolgálata idejében volt a mádэфalvi veszedelem és az egész Székelyföldön erőszakkal sorozták a katonaköteles ifjakat a napóleoni háborúba. Hogy Székelyderzsből ne tudjanak senkit sem besorozni, azért Kovács Márton lelkész az anyakönyvet eltüntette és az osztrák katonai üldözéstől való megmentés érdekében áthelyezték a Nyárádszentmárton-Csikfalva egyházközségbe. Onnan két év múlva Szabédra. Óvatosságból a saját gyermekeinek keresztelését (József, Mózes, Judit, István) a gazdasági nyilvántartásba vezette be. Utólagos számítás szerint csak egy évi katonaköteles korosztályból 64 helybeli ifjú mentesült a háborúba való elhurcolástól.

Az ünnepélyes hálaadó istentiszteletre a székelyderzsi Kovács rokonság meghívta Kovács Domokos nyugalmazott lelkészt is, mint Kovács Márton közös ősrünk leszármazottját, aki az istentisztelet keretében úrvacsorai szertartást végzett és ahhoz a bort adományozta. Az ünnepély iránt nagy volt az érdeklődés. Még Ausztriából is hazajött a Zoltáni János és Kovács Ida fia, Zoltáni Attila mérnök családjával, hogy a szülei által adományozott úrvacsorai kenyérből részesülhessen. Az emlékünnepély Zoltáni János házánál, szeretetvendégséggel végződött, ahol Páll Ákos énekvézér köszöntötte Kovács Domokost, aki 85 éves korában is eljött Székelyderzsbe, hogy a Kovács Család közös forrásánál rokonaival találkozzék.

Tordai Matyó:

Bukaresti harangozás

Bukaresti magyar harang,
konduljál meg halkán ...
Ébredj fel a híveidet,
gyűjtsél össze gyakran.
Frissüljön fel ősi hitünk,
ne legyen el veszve ...
Lehet Kálvin, Dávid Ferenc,
avagy Luther, eszme.

Itt gyógyul meg mindnyájunknak
beteg, fájo lelke,
Vérző szívünk lágy enyhítést
máshol nem is lelne.
Odakinn a zűrzavarban
annyi minden gátol ...
Küszködünk egy kis kenyérért,
szülőföldtől távol.

Kis templomunk falai közt
béke száll és áldás,
Közelebb van hozzánk Jézus,
s érzik a megváltás.
Apostolok levelei
szívünkbe hatolnak,
Az orgona, dal, s a lelkész,
anyanyelven szólnak.

Gondolatban látogatunk
gyermekkori telket,
S keresünk egy más templomot:
ahol kereszteltek.
Fülünkbe cseng anyánk hangja,
a Szamosok tánca ...
Meggötöz az Olt, a Maros,
s a Kárpátok lánc.

Fellapozva emlékünket,
a jelenre térünk ...
Segítséget, áldást, békét
az Istentől kérünk.
Tartsd meg, Uram őshitében
e maroknyi népet,
Adj számára biztos jelent,
és jövendőt: szépet.

Legyél velünk Egek Ura,
nappal is meg éjjel,
Őrizd meg a pusztulástól,
ne szóródjunk széjjel!
Bukaresti magyar harang,
konduljál meg halkán ...
Ébredj fel a híveidet,
gyűjtsél össze gyakran.

Adventi várakozás

1994. november 27-én, vasárnap délelőtt, a székelykeresztúri unitárius templomban hét első osztályos árvaházi kisgyermek várta, hogy megkereszteljék, s ezáltal felvegyék az unitárius közösség nagy családjába. Lelkük érzékenyen figyelt a lelkész szavainak finom rezdüléseire, a feléjük áradó őszinte melegségre.

Hat, hét éves gyermekek, kik meghatódottan és összekulcsolt kézzel álltak a templom piacán, keresztzüleik mellett. Nem kereshették Édesanyjuk vagy Édesapjuk biztató tekintetét, mert ők azok, kiket nem szüleik keresztelnek.

Árvák? Elhagyatottak? Kitaszítottak? Életüket és létüket nem kívánta és nem várta senki?

Hol vannak az ő szüleik?

Ezek a gyermekek nem érzik nap mint nap az Édesanya feltétlen szeretetét, simogatását, az Édesapa óvó tekintetét. Lépésüket, mozdulataikat, gondolataikat és mondataikat nem figyeli, nem követi a szülői szeretet, a szülői aggodalom és féltés.

Lehet, hogy emlékeikben, foszló álmaikban visszasugárzik még az otthon melege, de lehet, hogy soha nem is ismerték a család biztonságát és védelmét.

Adventi várakozásunkat betöltötte a valahová, a valakihez való tartozás vágya, a szelíd odafordulás, a ragaszkodás ahhoz a közösséghez, mely valamennyire pótolhatná azt a tátongó űrt, amelyet az otthon szeretetének hiánya okoz.

A családi szeretetet kereső védtelen harcosok ők, kik magukkal és magukban hordozzák árvaságuk bélyegét. Annak néma bizonyosságai, hogy nemcsak a szüleit elvesztő gyermek árva, hanem árvább annál az, kit a szülei tesznek árvává. Az árvaság elleni kimondatlan tiltakozásban tehetetlenül aláhull az imára kulcsolt gyermeki kéz, bennreked a szó, a lélek fájdalommal nem engedi kimondatni az ima legszebb sorait: "Áldd meg az én szüleimet"...

Mit jelent számunkra és ezeknek a gyermekeknek a számára ez a rendhagyó keresztelés? A keresztelés, mely által tartozni fognak valahová? Fog-e enyhíteni az árvaság érzésén az egyház. Karácsonyuk igazabb lesz-e, mint máskor.

A válaszadás mitőlünk is függ. Attól, hogy az ő látványuk mennyire vésődik a szívünkbe, árvaságuk fájdalom mennyire sugárzik át lelkünkbe: ott állnak a templom piacán, próbálják végtelenné nyújtani a pillanatot, megőrizni a kezüket fogó kéz melegét és biztonságát, a valahová tartozás élményét. Ők azok, a mi gyermekeink.

Ez a karácsony lesz az első, amelyben az ünnepi csillogás, az ajándékosztás igaz értelemmel telítődik, hisz a karácsonyi gyertyák fényén, a szívek melegén átsugárzik a Jézus arca is. Születése számunkra is üzenet lesz. Örömmüzenet.

FERENCI ENIKŐ

Karácsonyi ima

Gondviselő Istenünk, szerető, édes, jó Atyánk!

A szeretetet hirdető karácsonyi harangok zúgása, a biztató és bátorító anyagi szózat bizalommal és reménységgel tölti el szívünket és ellenállhatatlan erővel vonz hajlékodbá.

Örök karácsonyok szeretet-melegével érintetted meg Téged sóvárgó és szomjúhozó lelkünket.

Leelked érintése, atyai kezed szüntelen simogatása, közelséged érzése az első karácsony szépségét, meghitt varázsát, fényét és hangulatát kölcsönzi a mindennapok szürkeségébe belefásult lelkünknek.

Köszönjük, jó Atyánk, örök ajándékozó szeretetedet, mellyel elhalmoztál ma is bennünket. Örök ajándékodat beloptad a szívünkbe.

Köszönjük legdrágább ajándékodat, a szeretetet Jézus személyében, mert nélküle örök szeretetlenség, sötétség, sivárság, önzés és közöny borítaná be életünket.

Köszönjük, hogy otthont, hajlékot, melegséget teremtettél a jászolbólcső ajándékának, az új életnek, hogy általa a mi életünkbe is az igazi otthon szeretet-melegét, áldott ajándékát teremtsd.

De bocsásd meg jó Atyánk, ha gyakran visszaélünk előlegezett bizalmaddal, szeretetteddel, és csak látszatát keltjük, hogy mi is igazi otthont teremtettünk a hozzánk küldött vendégnek, a kis Jézusnak, holott otthonainkban ridegség, szeretetlenség és nemtörődömség van.

Bocsásd meg, ha karácsony apró, semmitmondó ajándékainak hamis csillogása eddigelőtte eltakarta karácsony felbecsülhetetlenül drága ajándékának igazi fényét, értékét és lényegét.

Bocsásd meg, ha eddigelőtte karácsony külsőségének tömjénezettünk.

Add nekünk tisztán látást, hogy ne csak nézzünk, hanem lássunk is, értést, hogy ne csak halljunk, hanem értsünk is, hogy láthassuk és érthessük meg karácsony igazi üzenetét, mondanivalóját és belső tartalmát.

Add, hogy hajlékainkba örök karácsony költözzék, és tudjunk szállást biztosítani karácsony legdrágább ajándékának, az örökkévaló szeretetnek, Jézusnak.

Add, hogy karácsony öröme, ne csak az ajándékosztási lázban merüljön ki, hanem töltse be lelkünket a szeretet tiszta és szeplőtlen örömeivel. Ölelj magadhoz minket és tedd lehetővé számunkra, hogy karácsony bensőséges tiszta öröme, egymás szemének tiszta fénye járja át egész valónkat, hogy így lehessen boldog karácsonyunk és egész életünk. Ámen

JÓZSA ISTVÁN LAJOS

Álmok, melyek valóra válnak

Fehéregyháza - azt hiszem ez a helység nem ismeretlen senki számára. De tudtak-e arról az Unitárius Közlöny olvasói, hogy itt egy maroknyi unitárius összefogott és a lelkükben, gondolatukban élő kis templom álmát valóra akarják váltani? Az a maroknyi unitárius, akik a Székelyföld minden sarkából költöztek ide, fel akarják építeni szülőföldjük kis templomát.

Ebben volt segítségükre Nagy Ferenc segesvári lelkész, aki megpróbált mindent megmozgatni azért, hogy anyagiakat gyűjthessen össze. Ha a probléma felől érdeklődünk ezeket mondja:

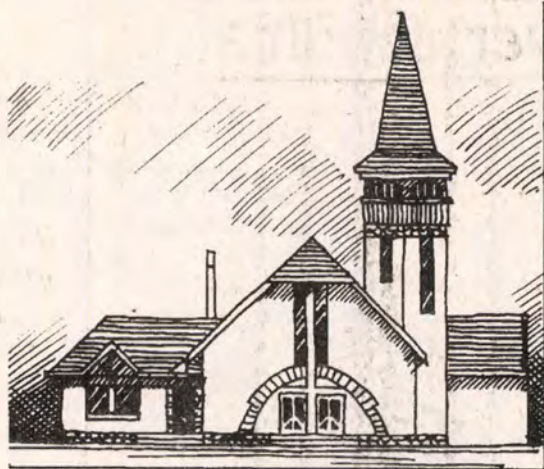
"Nagy fába vágtuk kicsiny fejszénket: Fehéregyházán, a Petőfi emlékművel pontosan szemben válik valóra 100 ember régi álma. A helyet megvettük, még a régi idők nehézségei között, azután pedig egy Bochum-i lutheránus gyülekezet segítségével indulhattunk el. Mégpedig úgy, hogy megvettünk egy volt kollektív gazdasági nagy (70/12) istállócsúrt, közmunkával lebontottuk, s helyükre szállítottuk az anyagot, amely nagyjából 40000 téglából, a szükséges cserépből és a megfelelő mennyiségű fagerendából, szarufából áll. A tavasszal nekifogtunk, hogy felépítsük a mellékelt rajz szerinti álmunkat. És lám a karácsonyi csillag Fehéregyháza felett fényesebben ragyog most, mint máskor, mert a karácsonyi-legátusunk már a kész tanácsteremben fogja hirdetni a szeretet evangéliumát. Ott, Petőfivel szemben, ahol a hit, remény, szeretet eggyé kovácsolt száz embert, akik egy álmot váltottak valóra. Hisszük és reméljük, hogy nemsokára a templomtornya is messze fog látszani, hogy hirdesse: minket is megsegített az Isten!"

"Hát így vagyunk - meséli tovább Feri bácsi - s kicsi fejszénk alig száz szív-erővel megy neki a nagy fának, de nekimegy. Nyugatról is bátorítanak, de a székelyudvarhelyi, sepsiszentgyörgyi és baróti templomok támogatása mellett mi eltörpülünk jelenleg, de csak megnövünk. Fehéregyházának csak három ki templomtalán testvéregyházközsége van, akik maguk is segítségre szorulnának anyagiakban. Nem utolsó sorban említem a segesvári hívek lelkes segítségét. Olyan nap is volt, amikor 16 ember jött közmunkázni. Ezúttal is mindenkinek köszönetünket fejezzük ki. Legújabb próbálkozásunk az, hogy az Illyés Alapítvány támogatását pályáztuk meg. Reméljük sikerülni fog".

E cikk mellett látható, olvasható karácsonyi üdvözléssel szeretné köszönteni Nagy Ferenc tiszteletes úr a Közlöny olvasóit. Ő, aki az újítás és különlegesség mestere, már 25 éve maga gyártotta üdvözléssel köszönti kollégáit, barátait. Célja az, hogy másokat is rávegyen arra, hogy hasonló legyenek, vagyis a kereskedelemben forgalmazott kártyák helyett mindenki valami olyasmit nyújtson, amivel hozzájárul az ünnep bensőségebb megéléséhez. Így kezdetben egy egyszerű postai levelezőlapra kis versikét írt, aztán az évek oda juttatták, hogy megverselt egy-két képeslapot, hozzátett egy-egy éneket. Így annyira belejött a dologba, hogy most sem tudja abbahagyni. Mivel postaköltségek miatt képtelen a terjesztésre, más lehetőségekhez folyamodott. És lám mire jó az infláció! Így Feri bácsi képeslapjai mindenkit üdvözölhetnek és e mostani által, melyben saját örömeit verselte meg, nem csak ő, de az a maroknyi fehéregyházi unitárius ember is köszönt mindenkit és arra biztat, hogy higgyék, hogy álmaik valóra válhatnak.

Békés karácsonyt és Boldog Új Évet kívánnak mindenkinek.

SZABÓ TÜNDE

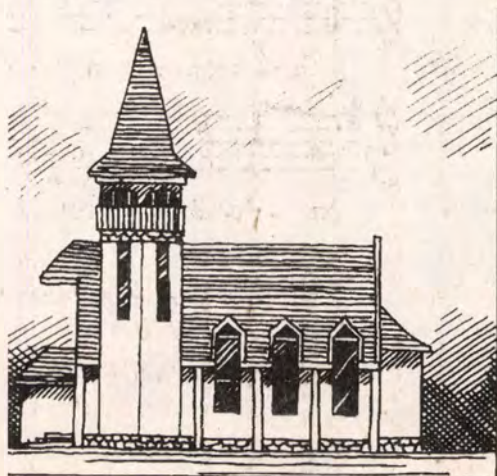
**Vonzó álm-tornyon betlehemi csillag
Álm-harangszóban anygalkarok hívnak
Hű áhítat-vágyban vajúdik az élet
templom születik, mert az ige testté lett**

**Gyertek ünnepeljünk, hogy folytassuk ismét,
ami annyi szépre s annyi jóra visz még.
S pásztorok és bölcsek hozzánk is eljönnek,
Fehéregyházára templomépitőnek**

**Tetterőben erő jóakaratai kell, mi
visz új esztendőnknek tisztességet tenni;
hitnek, szeretetnek, minden igaz vágnak -
tiszteséget tenni Isten országának.**

**- hű áhítat-vágyban vajúdik az élet -
templom születik, mert az ige testté lett.
Álm-harangszóban anygalkarok hívnak:
- Vezess, álm-tornyon fényeskedő csillag!**

1994. adventjén
NAGY FERENC lelkész

Gyermekoldal

Lászlóffy Aladár

FENYŐ

Jó estét holdvilág,
jó estét csillagok.
Enyém a nyagyvilág,
ma este a csillagok!

Innen a melegből
nézem a havakat,
ágamon üvegből
almák és madarak.

Lehet a hegyeken
Zimankó, szélvihar,
Zúghat a fedelen -
engem már nem zavar:

Ma este itt vagyok
s mindenütt lehetek -
felettem angyalok,
köröttem szeretet.

Kedvemet keresik
gyermekek, csillagok ...
Csillogok ma este,
holnap is csillogok!

Pásztorok, örvendezve...

Lassan

1. Pász - to - rok, ör - ven - döz - ve
si - jes - sünk Jé - zus - ho, Bét - le - hem - be
kö - szöntéest mon - da - ni a kis - ded - nek,
ki vált - sá - got ho - zott az em - bér - nek.

2. Angyalok szózata minket is hí,
értse meg ezt tehát minden hű szív.
A kisdéd Jézuskát mi is áldjuk,
mint a hű pásztorok, magasztaljuk!

Nemes Nagy Ágnes

Kukuca

*Van egy kalács: kukuca,
friss kalácsból madárforma.
Azt mondják, ha jó leszek,
meg is kapom karácsonyra.*

*Azt mondják, hogy madárforma,
azért kapom karácsonyra.
Azt mondják, hogy szárnya van,
csőre van és lába van,
frissen szabad kézbe vennem,
karácsonykor meleg madár
ülhet majd a tenyeremben.*

*Szeme helyén bors van.
Adják ide gyorsan!*

Kirje, kirje...

Ka - rá - csony - nak é - sza - ká - ján,
Jé - zus szü - le - té - se nap - ján
ö - rül - je - tek, ör - vend - je - tek,
a kis Jé - zus meg - szü - le - tett.

Kirje, kirje, kisdedecske,
betlehemi hercegecske,
ki miértünk sok jót tettél,
a haláltól megmentettél.

Jézus ágyán nincsen paplan,
jaj, de fázik az ártatlan!
Hogy is lehetne bundája,
elveszett a báránykája.

**Kellemes Karácsonyi
Ünnepeket
Istentől áldott
békés, boldog
Új Esztendőt
kívánunk minden
kedves olvasónknak!**

Unitárius Közlöny. A Keresztény Magvető melléklete.
Szerkesztőbizottság: dr. Szabó Árpád - felelős szerkesztő, dr. Rezi Elek - szerkesztő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
3400 Kolozsvár, December 21 sugárút, 9. sz., Postafiók 24; Tel: 193236.